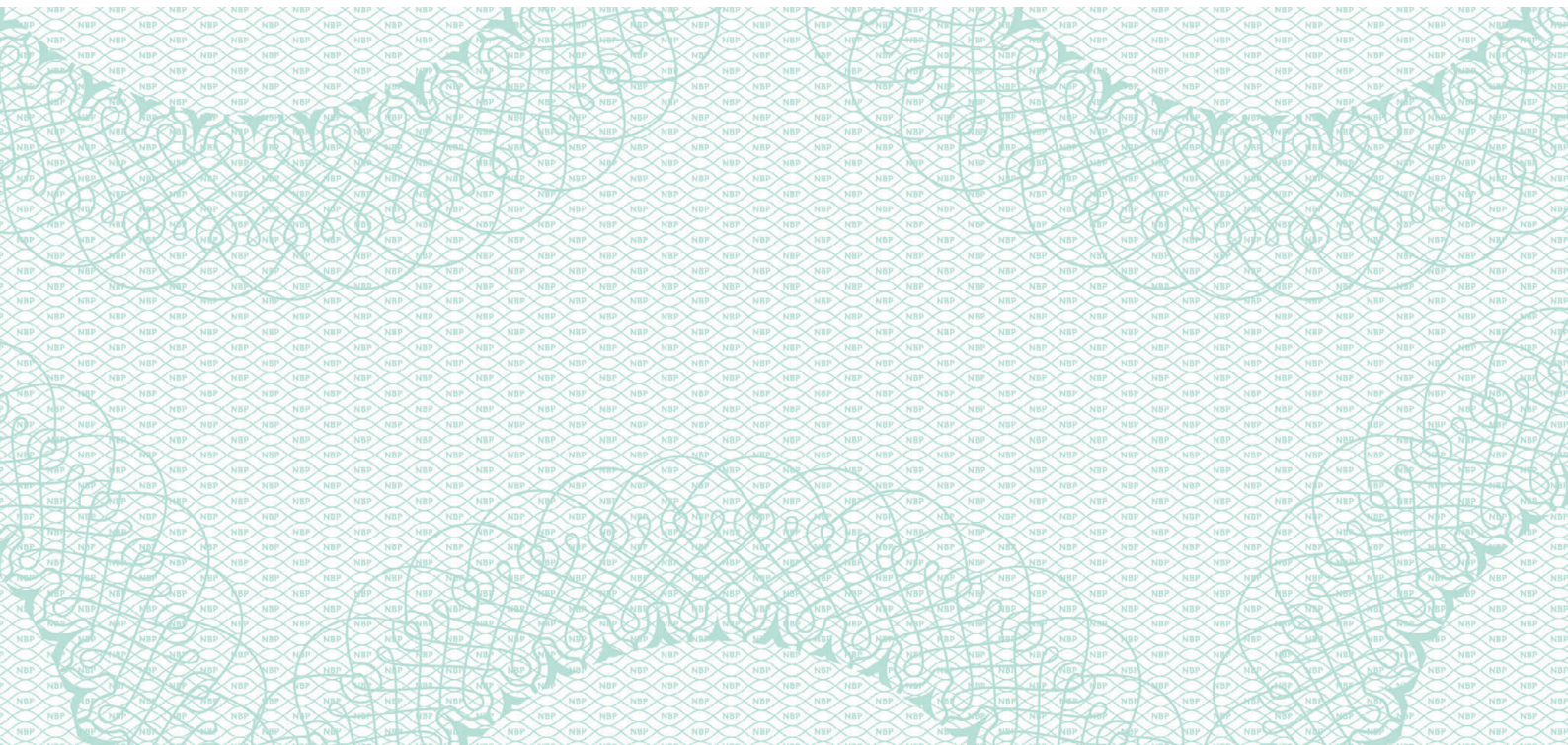

NARODOWY
BANK POLSKI

Raport Roczny 2020

Raport Roczny 2020

Warszawa 2021

Opracowano na podstawie materiałów NBP.

Zdjęcie Prezesa NBP
Piotr Małecki

Wydął:
Narodowy Bank Polski
Departament Edukacji i Wydawnictw
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
www.nbp.pl

ISSN 1427-0277

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2021

Wstęp Prezesa Narodowego Banku Polskiego	6
Rada Polityki Pieniężnej	8
Zarząd Narodowego Banku Polskiego	8
Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2020 r.	9
Synteza	11
Rozdział 1. Funkcjonowanie organów Narodowego Banku Polskiego	19
1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego	20
1.2. Rada Polityki Pieniężnej	21
1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego	22
1.4. Plan działalności NBP	24
Rozdział 2. Polityka pieniężna	25
2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2020 r.	26
2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2020 r.	28
2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2020 r.	39
Rozdział 3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego	47
3.1. Nadzór makroostrożnościowy	48
3.2. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego	50
3.3. Działalność analityczna i badawcza w zakresie systemu finansowego	50
3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej	52
3.5. Działania operacyjne NBP na rzecz utrzymania stabilności finansowej	52
Rozdział 4. Działalność emisyjna	55
4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu	56
4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich	56
4.3. Funkcjonowanie obiegu gotówkowego	57
4.4. Działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego	58
4.5. Fałszerstwa polskich znaków pieniężnych	58
Rozdział 5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi	61
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych	62

5.2. Strategia zarządzania rezerwami dewizowymi	62
5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi	64
5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych	65
5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej	67
Rozdział 6. Działalność dewizowa	69
6.1. Rejestr działalności kantorowej	70
6.2. Decyzje w sprawach dewizowych	70
6.3. Kontrola obrotu dewizowego	70
Rozdział 7. Działania na rzecz systemu płatniczego	73
7.1. Realizacja zadań operacyjnych	74
7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego	75
7.3. Nadzór nad systemem płatniczym	77
7.4. NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych	78
Rozdział 8. Obsługa Skarbu Państwa	81
8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP	82
8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa	83
8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi	84
8.4. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym	85
Rozdział 9. Działalność analityczno-badawcza	87
9.1. Analizy i badania dotyczące polityki pieniężnej	88
9.2. Analizy i badania procesów cenotwórczych, cen i inflacji	88
9.3. Prognozowanie makroekonomiczne i rozwój modeli prognostycznych	89
9.4. Analizy i badania sytuacji fiskalnej	89
9.5. Analizy gospodarki światowej i wpływu zagranicy na polską gospodarkę	89
9.6. Analizy i badania sektora realnego gospodarki	90
9.7. Publikacje naukowe pracowników NBP	91
9.8. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP	91
9.9. Współpraca ze środowiskiem naukowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi	92
Rozdział 10. Działalność statystyczna	93
10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki	94
10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych i innych instytucjach międzynarodowych	95

Rozdział 11. Działalność edukacyjna i informacyjna	101
11.1. Działalność edukacyjna	102
11.2. Działalność informacyjna i promocyjna	104
11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna	105
11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów	105
Rozdział 12. Działalność legislacyjna	107
12.1. Działalność legislacyjna organów NBP	108
12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych	108
12.3. Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii Europejskiego Banku Centralnego do projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej	110
Rozdział 13. Współpraca międzynarodowa	111
13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej	112
13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi	113
Rozdział 14. Działalność wewnętrzna	117
14.1. Zarządzanie kadrami	118
14.2. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	118
14.3. Działalność inwestycyjna	119
14.4. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP	119
14.5. Audyt wewnętrzny	119
14.6. Działalność oddziałów okręgowych NBP	120
14.7. Zapewnienie bezpieczeństwa	120
Rozdział 15. Przegląd sytuacji majątkowo-finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2020 r.	121
15.1. Wstęp	122
15.2. Charakterystyka bilansu NBP	130
15.3. Charakterystyka rachunku zysków i strat NBP	140
Załącznik 1. Wybrane dane makroekonomiczne i finansowe	145
Załącznik 2. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP	153
Załącznik 3. Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami	157
Załącznik 4. Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2020 roku wraz ze Sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania	163
Aneks statystyczny	237
Uwagi metodyczne	260
Spis najważniejszych skrótów	269

Adam Glapiński
Prezes Narodowego Banku Polskiego

Szanowni Państwo

Miniony rok był bez wątpienia bardzo trudnym okresem dla światowej gospodarki. Pandemia koronawirusa, z którą przyszło nam się zmierzyć, wpłynęła na wiele aspektów życia społecznego i gospodarczego. Wywołany przez nią kryzys doprowadził do największego od lat załamania aktywności gospodarczej na świecie. W celu przeciwdziałania jego skutkom rządy wielu krajów wraz z bankami centralnymi podjęły działania antykryzysowe o często bezprecedensowej skali i zakresie.

Również w Polsce pandemia oraz restrykcje z nią związane doprowadziły do silnego spadku aktywności gospodarczej w ubiegłym roku. Istniało ryzyko głębokiej recesji i trwałego obniżenia wzrostu gospodarczego, których następstwem byłyby: upadłość wielu firm, wzrost bezrobocia i spadek dochodów społeczeństwa. Towarzyszyło temu ryzyko

spadku inflacji poniżej celu NBP w średnim okresie.

Dlatego, pomimo znaczącej niepewności dotyczącej przebiegu pandemii i jej konsekwencji, Narodowy Bank Polski szybko i zdecydowanie wprowadził działania, których celem było wsparcie polskiej gospodarki. Do najważniejszych z nich należy trzykrotna obniżka stóp procentowych, w tym stopy referencyjnej łącznie o 1,4 punktu procentowego do poziomu 0,1%, oraz uruchomienie strukturalnych operacji otwartego rynku. W ramach tych operacji w 2020 roku NBP skupił na rynku wtórnym obligacje skarbowe oraz gwarantowane przez Skarb Państwa o łącznej nominalnej wartości 107,1 mld zł, wzmacniając efekt obniżek stóp procentowych i podtrzymując płynność rynku wtórnego tych obligacji.

Z perspektywy czasu nie ulega wątpliwości, że podejmowane przez NBP działania antykryzysowe były skuteczne i znacząco ograniczyły koszty pandemii dla polskiej gospodarki, polskich przedsiębiorstw, a przede wszystkim dla Polek i Polaków. Poluzowanie polityki pieniężnej przyczyniło się przede wszystkim do znacznego złagodzenia warunków finansowania w całej gospodarce oraz pozwoliło na szybkie uruchomienie programów antykryzysowych, które służyły utrzymaniu płynności firm i ochronie miejsc pracy. Co więcej, koszty tych programów zostały istotnie ograniczone.

Dzięki działaniom NBP wydatki gospodarstw domowych i przedsiębiorstw na obsługę zaciągniętych kredytów zmniejszyły się o 7 mld zł w skali roku, a oszczędności budżetu państwa na kosztach obsługi długu publicznego są szacowane na 7,2 mld zł, i to tylko w ubiegłym roku. Poprzez zmniejszenie obciążeń dotychczasowych kredytobiorców obniżki stóp procentowych NBP wspierały aktywność gospodarczą i ograniczały ryzyko silnego pogorszenia się jakości portfela kredytowego banków. Zmniejszeniu ryzyka nadmiernego ograniczenia kredytu przez banki

służyło również zniesienie tzw. bufora ryzyka systemowego, rekomendowane przez Komitet Stabilności Finansowej – organ makroostrożnościowy pod przewodnictwem Prezesa NBP.

Skup dłużnych papierów wartościowych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku oraz obniżki stopy rezerwy obowiązkowej oddziaływały w kierunku ograniczenia ryzyka działalności bankowej i wspierały stabilność sektora finansowego. Pomimo bezprecedensowej skali szoku w 2020 r. nie było konieczności udzielenia żadnemu bankowi wsparcia w postaci kredytu refinansowego, a płynność sektora bankowego zwiększyła się o 97,4 mld zł – i to pomimo znacznego wzrostu zapotrzebowania na gotówkę w warunkach pandemii.

Wskutek zwiększenia tezauryzacyjnej i przecznościowej funkcji gotówki, wartość pieniądza gotówkowego w obiegu na koniec 2020 r. wyniosła 321,8 mld zł i była o 83 mld zł wyższa niż rok wcześniej. Pomimo rekordowej skali tego przyrostu – porównywalnego z łącznym wzrostem w czterech poprzednich latach – NBP sprostął logistycznym wyzwaniom, zapewniając sprawne i niezakłócone zaopatrywanie banków w polską walutę i tym samym umożliwiając społeczeństwu dostęp do gotówki poprzez bankomaty i placówki bankowe.

Podsumowując kolejny rok sprawowania przeze mnie funkcji Prezesa NBP, z satysfakcją odnotowuję, że Narodowy Bank Polski, dzięki korzystnym uwarunkowaniom rynkowym i skutecznym decyzjom inwestycyjnym, wypracował rekordowy zysk w wysokości 9,3 mld zł. Pozwoliło to, zgodnie z obowiązującymi przepisami, na zasilenie budżetu państwa kwotą 8,9 mld zł.

Przy okazji publikacji *Raportu Roczego Narodowego Banku Polskiego za 2020 rok* chciałbym jeszcze raz podziękować wszystkim instytucjom publicznym oraz sektora bankowego za podjęcie działań mających na celu złagodzenie społecznych i gospodarczych skutków pandemii. Pomimo niesprzyjających uwarunkowań działania te pozwoliły z jednej strony na realizację ustawowych celów przez NBP, z drugiej zaś na aktywne wspieranie polskiej gospodarki w dobie kryzysu.

RADA POLITYKI PIENIĘŻNEJ

Przewodniczący

Adam Glapiński

Członkowie:

Grażyna Ancyparowicz

Eugeniusz Gatnar

Łukasz Hardt

Cezary Kochalski

Jerzy Kropiwnicki

Eryk Łon

Rafał Sura

Kamil Zubelewicz

Jerzy Żyżyński

ZARZĄD NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Przewodniczący

Adam Glapiński

Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP*

Piotr Wiesiołek

Marta Kightley

Wiceprezes NBP**

Anna Trzecińska

Adam Lipiński

Członkowie***:

Teresa Czerwińska

Andrzej Kaźmierczak

Ryszard Kokoszcyński

Piotr Pogonowski

Paweł Samecki

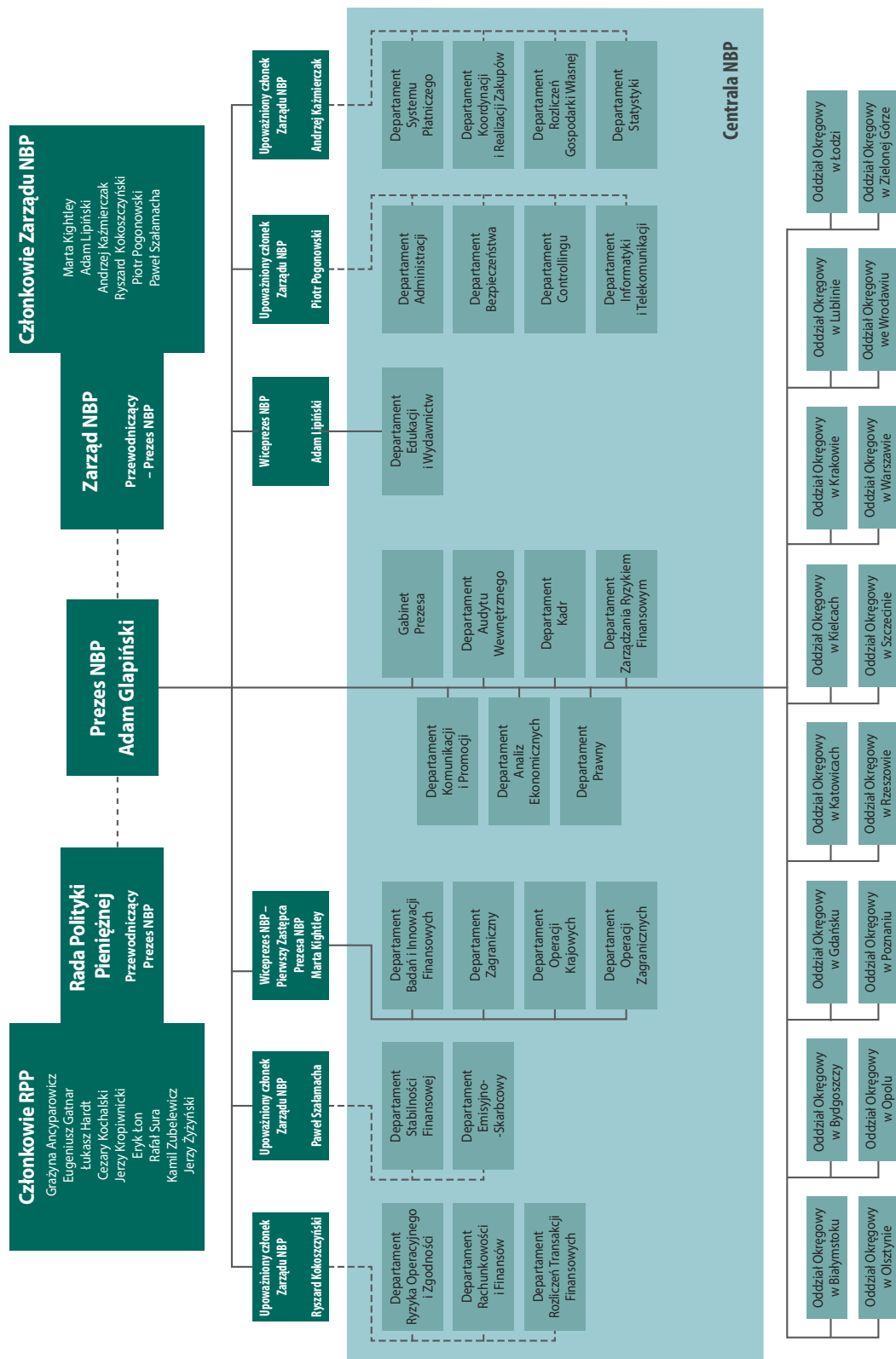
Paweł Szalamacha

* Z dniem 7 marca 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP – Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP przestał pełnić Piotr Wiesiołek (w związku z zakończeniem kadencji).
Z dniem 8 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP – Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP została powołana Marta Kightley.

** Z dniem 3 listopada 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP przestała pełnić Anna Trzecińska (w związku z zakończeniem kadencji).
Z dniem 4 listopada 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP został powołany Adam Lipiński.

*** Z dniem 29 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestała pełnić Teresa Czerwińska (odwołana na skutek zrzeczenia się przez nią funkcji członka Zarządu NBP).
Z dniem 1 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP został powołany Piotr Pogonowski.
Z dniem 17 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Paweł Samecki (w związku z zakończeniem kadencji).
Z dniem 1 stycznia 2021 r. na funkcję członka Zarządu NBP została powołana Marta Gajęcka.

Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2020 r.

----- Bieżący nadzór sprawowany na podstawie upoważnień udzielonych członkom Zarządu przez Prezesa NBP.
 _____ Bieżący nadzór sprawowany na podstawie podporządkowania zgodnie z działaniami pracy wyznaczonymi do kierowania wiceprezosem NBP przez Prezesa NBP.

Synteza

Synteza

1. Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Podstawowe zadania NBP określa Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim i Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, a także Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego. W 2020 r. NBP działał zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2020* oraz *Planem działalności NBP na lata 2020–2022*.
2. Raport przedstawia realizację przez NBP ustawowych zadań w 2020 r. w następujących obszarach: polityka pieniężna, działania na rzecz stabilności systemu finansowego, działalność emisyjna, zarządzanie rezerwami dewizowymi, działalność dewizowa, działania na rzecz systemu płatniczego, obsługa Skarbu Państwa, działalność analityczno-badawcza, działalność statystyczna, działalność edukacyjna i informacyjna oraz współpraca międzynarodowa. W *Raporcie* przedstawiono również działalność legislacyjną, działalność wewnętrzną oraz przegląd sytuacji majątkowo-finansowej NBP na 31 grudnia 2020 r.
3. Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W 2020 r. strukturę organizacyjną NBP tworzyły: Centrala i 16 jednostek organizacyjnych.
4. W 2020 r. realizacja zadań NBP odbywała się w warunkach pandemii COVID-19. Od marca 2020 r. NBP podejmował działania adekwatne do związanych z tym wyzwań, przed którymi stanęła polska gospodarka. Działania te zostały pozytywnie ocenione przez instytucje międzynarodowe.
5. W 2020 r. polityka pieniężna była prowadzona zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2020*. Podobnie jak w poprzednich latach głównym celem polityki pieniężnej w 2020 r. było utrzymanie stabilności cen, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności systemu finansowego. Prowadząc politykę pieniężną, NBP nadal wykorzystywał strategię celu inflacyjnego. Od 2004 r. średniookresowy cel inflacyjny wynosi 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyłeń o szerokości ± 1 punktu procentowego. W 2020 r. wraz z wybuchem globalnej pandemii i związanym z tym silnym pogorszeniem koniunktury na świecie i w Polsce, a także oczekiwanym obniżeniem inflacji NBP istotnie poluzował politykę pieniężną. Rada Polityki Pieniężnej obniżyła stopy procentowe NBP, w tym stopę referencyjną z 1,5% do 0,1%, a także stopę rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5%. NBP prowadził także strukturalne operacje otwartego rynku, polegające na zakupie na rynku wtórnym skarbowych papierów wartościowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa. NBP udostępnił również bankom możliwość korzystania z kredytu wekslowego. Pod koniec 2020 r. – wobec ryzyka procyklicznego umocnienia kursu złotego – NBP dokonał interwencji na rynku walutowym w celu wzmocnienia oddziaływania poluzowania polityki pieniężnej na gospodarkę. Łagodząc politykę pieniężną, NBP brał pod uwagę to, że wskutek pandemii oraz załamania aktywności w gospodarce światowej nastąpi silny spadek

aktywności gospodarczej w Polsce, któremu – w razie braku istotnego poluzowania polityki makroekonomicznej, w tym pieniężnej – towarzyszyć będzie istotne i relatywnie trwałe pogorszenie sytuacji finansowej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, spadek zatrudnienia i wzrost bezrobocia, a także obniżenie dynamiki wynagrodzeń. W tych warunkach rosło także – przy braku istotnego poluzowania polityki pieniężnej NBP – ryzyko kształtowania się inflacji poniżej celu NBP w średnim okresie. Działania NBP przyczyniły się do złagodzenia warunków monetarnych w gospodarce, w tym do obniżenia się oprocentowania kredytów, spadku rentowności obligacji skarbowych i gwarantowanych przez Skarb Państwa, a także zapewniły płynność na rynku tych obligacji. Poluzowanie polityki pieniężnej ograniczyło skalę spadku aktywności gospodarczej oraz koszty pandemii dla rynku pracy. Spadek realnego PKB był w Polsce ponaddwukrotnie mniejszy niż średnio w Unii Europejskiej (UE), a stopa bezrobocia w Polsce na koniec 2020 r. należała do najniższych w UE. Prowadzona polityka pieniężna zapewniła jednocześnie realizację podstawowego zadania NBP, jakim jest utrzymywanie inflacji na poziomie zgodnym z celem inflacyjnym NBP ($2,5\% \pm 1$ punkt procentowy) w średnim okresie. Inflacja cen towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu 2020 r. wyniosła 2,4% r/r, a w całym roku wyniosła średnio 3,4%. Działania NBP w 2020 r. – poprzez pozytywny wpływ na sytuację finansową kredytobiorców – ograniczały także ryzyko kredytowe, którego wzrost był najistotniejszym kanałem wpływu pandemii na stabilność systemu bankowego.

6. W 2020 r. Narodowy Bank Polski realizował politykę pieniężną, wykorzystując instrumenty przewidziane w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2020*. Skala i natura gospodarczego wstrząsu związanego z pandemią, a przez to skala i rodzaj niezbędnej reakcji NBP spowodowały, że oprócz instrumentów wykorzystywanych standardowo w poprzednich latach konieczne było wykorzystanie także instrumentów niestosowanych lub stosowanych jedynie w wyjątkowych sytuacjach w ostatnich latach, tj. wykorzystanie bezwarunkowego skupu obligacji, dostrajających operacji typu *repo*, zmian rezerwy obowiązkowej, kredytu wekslowego oraz interwencji walutowych. Podstawowym instrumentem polityki pieniężnej były stopy procentowe NBP. W 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej obniżyła stopy procentowe NBP, w tym stopę referencyjną z 1,50% do 0,10%. Stopa referencyjna NBP, określając rentowność podstawowych operacji otwartego rynku, wpływała na oprocentowanie krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Podobnie jak w poprzednich latach celem operacyjnym polityki pieniężnej było dążenie do kształtowania stawki POLONIA w pobliżu stopy referencyjnej NBP. W całym 2020 r. stawka POLONIA była zgodna z kierunkiem prowadzonej polityki pieniężnej. Średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło w 2020 r. 17 pkt bazowych. Cel operacyjny polityki pieniężnej realizowany był głównie przy wykorzystaniu podstawowych operacji otwartego rynku, przeprowadzanych regularnie, raz w tygodniu, z reguły z 7-dniowym okresem zapadalności, przy uzupełniającej roli operacji dostrajających. Średni poziom bonów pieniężnych NBP wyemitowanych w 2020 r. w ramach operacji podstawowych wyniósł 133 464 mln zł, a w przypadku operacji dostrajających – 1 236 mln zł. W marcu 2020 r. NBP rozpoczął przeprowadzanie strukturalnych operacji otwartego rynku, polegających na skupie na rynku wtórnym dłużnych papierów wartościowych. Celem tych operacji była zmiana długoterminowej struktury płynności w sektorze bankowym, zapewnienie płynności rynku wtórnego skupowanych papierów wartościowych oraz wzmocnienie oddziaływania obniżenia przez bank centralny stóp procentowych na gospodarkę, tj. wzmocnienie mechanizmu transmisji monetarnej. W ramach operacji strukturalnych NBP skupował obligacje skarbowe oraz – od kwietnia 2020 r. – obligacje

gwarantowane przez Skarb Państwa. W 2020 r. NBP skupił na rynku wtórnym dłużne papiery wartościowe o łącznej nominalnej wartości 107,1 mld zł, zasilając sektor bankowy w płynność w kwocie 112,9 mld zł. Uruchomienie i prowadzenie przez NBP w 2020 r. strukturalnych operacji otwartego rynku wpłynęło stabilizująco na rynek obligacji objętych skupem, zwiększało płynność tego rynku oraz przyczyniło się do spadku rentowności obligacji, a w efekcie wzmocniło oddziaływanie obniżenia stóp procentowych NBP na gospodarkę. W dniu 16 marca 2020 r. NBP przeprowadził również dostrajającą operację typu *repo*, zasilając sektor bankowy w płynność w kwocie 7,3 mld zł na okres 4 dni. NBP pozostawał w gotowości do przeprowadzenia tego rodzaju operacji w dalszej części roku. Ponadto 17 marca 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej podjęła decyzję o obniżeniu podstawowej stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5% i określeniu wysokości oprocentowania środków rezerwy na poziomie stopy referencyjnej NBP. W kwietniu 2020 r. NBP rozpoczął oferowanie bankom kredytu wekslowego przeznaczonego na refinansowanie kredytów udzielanych przedsiębiorcom. W 2020 r. został udzielony kredyt wekslowy w kwocie 52,9 mln zł. W 2020 r. banki miały możliwość uzupełniania niedoborów oraz lokowania nadwyżek środków w banku centralnym, korzystając z kredytu lombardowego oraz depozytu na koniec dnia, oferowanych przez NBP. Średnie dzienne wykorzystanie tych instrumentów wyniosło, odpowiednio, 0,06 mln zł oraz 3 193,2 mln zł. W grudniu 2020 r. NBP, w ramach interwencji na rynku walutowym, dokonał zakupu pewnej ilości walut obcych za złote.

W 2020 r. nastąpił istotny wzrost nadpłynności sektora bankowego, co było przede wszystkim skutkiem działań w zakresie polityki pieniężnej prowadzonych przez NBP. Poziom środków pozostających w dyspozycji sektora bankowego, przekraczających poziom rezerwy obowiązkowej, wyniósł w grudniu 2020 r. średnio 183 798 mln zł i był o 97 357 mln zł wyższy niż w analogicznym okresie w 2019 r. Do wzrostu nadpłynności przyczynił się przede wszystkim prowadzony przez NBP od marca 2020 r. skup dłużnych papierów wartościowych na rynku wtórnym dokonywany w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. W tym samym kierunku oddziaływało także obniżenie podstawowej stopy rezerwy obowiązkowej. Do wzrostu nadpłynności sektora bankowego w 2020 r. przyczyniły się również transakcje walutowe prowadzone przez NBP, w tym skup walut obcych od Ministerstwa Finansów. Przyrost ten został częściowo ograniczony w wyniku sprzedaży walut obcych przez NBP na potrzeby Komisji Europejskiej. W kierunku ograniczania płynności w 2020 r. oddziaływał natomiast znaczny przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu.

7. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim do zadań NBP należy „kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego”. Polski bank centralny realizuje to zadanie w sposób ciągły przez działania na rzecz zapewnienia stabilnych warunków funkcjonowania banków i całego systemu finansowego, a także utrzymania niskiego poziomu inflacji. W 2020 r. NBP kontynuował działania na rzecz rozwoju systemu płatniczego i jego sprawnego funkcjonowania. Narodowy Bank Polski uczestniczył w tworzeniu przepisów prawnych dotyczących sektora bankowego, prowadził analizy i badania krajowego systemu bankowego oraz współpracował ze Związkiem Banków Polskich.
8. W 2020 r. działania na rzecz stabilności polskiego systemu finansowego polegały przede wszystkim na przeciwdziałaniu zagrożeniom, szczególnie dla sektora bankowego, związanym z pandemią COVID-19 i podejmowaniu koniecznych kroków ograniczających te

zagrożenia. Narodowy Bank Polski prowadził także regularne analizy i badania dotyczące stabilności i rozwoju systemu finansowego, w wymiarze krajowym i międzynarodowym. Wyniki prac zostały opublikowane w cyklicznych opracowaniach. W 2020 r. NBP wypełniał zobowiązania ustawowe, organizując prace Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M) oraz zapewniając Komitetowi wsparcie analityczne i prawne. NBP był także zaangażowany w działania KSF związane z zarządzaniem kryzysowym. Współpracował z instytucjami tworzącymi sieć bezpieczeństwa finansowego, tj. z Ministerstwem Finansów (MF), Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) i Bankowym Funduszem Gwarancyjnym (BFG).

9. Głównym celem działalności emisyjnej NBP było zapewnienie bezpieczeństwa i płynności obrotu gotówkowego. W 2020 r. wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wzrosła o 34,8% i na koniec grudnia 2020 r. wyniosła 321,8 mld zł. Wzrost ten znacznie przekroczył wartości notowane w ostatnich latach i był związany ze zwiększeniem zapotrzebowania na gotówkę w okresie pandemii COVID-19. Narodowy Bank Polski zapewnił niezakłócone zaopatrywanie banków w znaki pieniężne pomimo większej skali wzrostu wartości pieniądza gotówkowego w obiegu. W 2020 r. NBP wyemitował wartości kolekcjonerskie: 4,87 tys. sztuk monet złotych, 224 tys. sztuk monet srebrnych oraz 60 tys. sztuk banknotów. Narodowy Bank Polski rozpoczął ponadto prace nad Narodową Strategią Bezpieczeństwa Obrotu Gotówkowego.
10. Zarządzając rezerwami dewizowymi, NBP dąży do zapewnienia bezpieczeństwa i niezbędnej płynności inwestowanych środków. Jednocześnie – spełniając te kryteria – podejmuje działania, których celem jest podwyższenie dochodowości rezerw. Dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, w 2020 r. wyniósł 6,9 mld zł (w 2019 r. – 7,6 mld). W 2020 r. Narodowy Bank Polski wprowadził zmiany w strukturze inwestycyjnej rezerw w celu ograniczenia ryzyka finansowego w warunkach pandemii COVID-19, a także podwyższenia dochodowości rezerw. Przeprowadził również przegląd strategii zarządzania rezerwami dewizowymi, zakładający dalsze rozszerzanie zakresu instrumentarium inwestycyjnego w celu zwiększenia dochodowości rezerw w długim horyzoncie.
11. Działalność dewizowa NBP polegała na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz przeprowadzaniu określonych ustawowo kontroli. W 2020 r. przeprowadzono 644 kontrole dewizowe i wydano 27 decyzji dewizowych oraz 36 decyzji o nałożeniu kary administracyjnej. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w Polsce działały 4752 kantory.
12. Działania NBP na rzecz systemu płatniczego polegały przede wszystkim na prowadzeniu systemów płatności i dokonywaniu rozrachunku międzybankowego, organizowaniu rozliczeń pieniężnych oraz sprawowaniu nadzoru nad systemem płatniczym. W 2020 r. Narodowy Bank Polski wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o podjęcie inicjatywy legislacyjnej, mającej na celu pełniejsze uregulowanie prawnego statusu akceptacji gotówki. Rozpoczął też prace analityczne związane z planowanym uruchomieniem w 2025 r. nowego systemu RTGS w złotych zgodnego ze standardem ISO 20022. Ponadto zaczął przygotowania do przejścia na nowy model rozrachunku w systemie STEP2-T oraz monitorował infrastrukturę systemu płatniczego pod kątem wpływu pandemii COVID-19 na funkcjonowanie systemów płatności i schematów płatniczych.

-
13. Prowadzona przez NBP obsługa bankowa budżetu państwa przyczyniała się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków sektora finansów publicznych. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. NBP prowadził 25 719 rachunków dla 2953 klientów. W 2020 r. NBP brał udział w obsłudze europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia SURE i obsługiwał tzw. rachunek wspólny do gromadzenia podatkowych i niepodatkowych należności budżetu państwa z wykorzystaniem mikrorachunków. Narodowy Bank Polski obsługiwał zobowiązania i należności zagraniczne budżetu państwa oraz obrót skarbowymi papierami wartościowymi (zorganizowano łącznie 38 przetargów sprzedaży, zamiany i odkupu tych papierów), a także współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym.
 14. Najważniejsze badania ekonomiczne z zakresu stabilności makroekonomicznej prowadzone w NBP w 2020 r. dotyczyły: polityki pieniężnej, w tym makroekonomicznych skutków luzowania polityki pieniężnej w Polsce, procesów cenotwórczych, cen i inflacji, prognozowania makroekonomicznego oraz sytuacji fiskalnej i gospodarczej. Doskonalono narzędzia prognostyczne (m.in. rozbudowano model NECMOD o nowe kategorie – w celu oceny skutków luzowania polityki pieniężnej) i przeprowadzono liczne prace modelowe. Wyniki prac były wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji przez Zarząd NBP i Radę Polityki Pieniężnej. W 2020 r. zorganizowano 2 międzynarodowe konferencje naukowe i 2 otwarte seminaria naukowe. W czasopiśmie z tzw. listy filadelfijskiej¹ ukazało się 8 artykułów naukowych pracowników NBP.
 15. W 2020 r. NBP realizował zadania statystyczne obejmujące pozyskiwanie danych sprawozdawczych, przede wszystkim od podmiotów sektora finansowego, oraz – w węższym zakresie – od podmiotów niefinansowych. W 2020 r. w NBP kontynuowano opracowywanie założeń Krajowego Rejestru Kredytowego, wdrożono zmiany w statystyce ostrożnościowej zgodnie z wymogami projektu EUCLID realizowanego przez EBA, wprowadzono wytyczne EBA w zakresie nowych obowiązków sprawozdawczych związanych z pandemią COVID-19, jak również rozszerzono na wszystkie województwa badania nad procesami migracyjnymi.
 16. W 2020 r. Narodowy Bank Polski był inicjatorem i uczestnikiem projektów edukacyjnych realizowanych na terenie całego kraju. W 2020 r. poszerzono ofertę Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka o nowe materiały dostępne w wersji elektronicznej. NBP przeprowadził ponadto kampanie informacyjne i promocyjne, dotyczące m.in. upowszechnienia działań banku centralnego mających na celu przeciwdziałanie gospodarczym skutkom pandemii COVID-19 oraz otwarcia nowej placówki edukacyjnej NBP – Krakowskiego Salonu Ekonomicznego.
 17. W 2020 r. NBP uczestniczył w pracach Stałego Komitetu Rady Ministrów, Komitetu do Spraw Europejskich i innych gremiów międzyresortowych oraz współpracował z organami państwa, opiniując projekty aktów prawnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. W ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC) Narodowy Bank Polski brał udział w opiniowaniu projektów stanowisk EBC do projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz aktów prawnych poszczególnych krajów UE. Dotyczyły

¹ Lista filadelfijska (ISI Master Journal List) – lista czasopism naukowych opracowana i aktualizowana przez Institute for Scientific Information (ISI). Zawiera tytuły czasopism, które przeszły proces oceny i są uwzględniane w bazach ISI.

one w szczególności nadzoru finansowego, wzmocnienia stabilności finansowej i instrumentów finansowych. Opiniowane w 2020 r. akty prawa krajowego i europejskiego objęły także regulacje wprowadzane w odpowiedzi na pandemię COVID-19.

18. W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów UE, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS), komitetów i grup roboczych ESBC oraz ERRS, komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. Najważniejsze prace dotyczyły zakończenia budowy unii bankowej, pogłębienia unii rynków kapitałowych oraz przeciwdziałania gospodarczym skutkom pandemii COVID-19. W 2020 r. NBP współpracował ponadto z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi, w tym z: Grupą Banku Światowego, Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju oraz Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych. W 2020 r. NBP działał na rzecz objęcia przez przedstawiciela Polski stanowiska dyrektora wykonawczego w Grupie Banku Światowego oraz udzielał merytorycznego wsparcia w realizowaniu zadań na tym stanowisku. NBP wypełniał także zadania związane z kontynuacją udziału Polski w czasowym zwiększeniu zasobów finansowych MFW (w ramach NAB i pożyczki dwustronnej) oraz prowadził działania pomocowe na arenie międzynarodowej, w tym realizował – w wyniku wygranego konkursu – projekt twinningowy dla Narodowego Banku Ukrainy.
19. W 2020 r. przeciętne zatrudnienie w NBP było o 43 etaty wyższe niż w 2019 r. i wyniosło 3355 etatów. Wzrost ten był spowodowany m.in. poszerzeniem zadań w zakresie sprawozdawczości w obszarze systemu płatniczego oraz rozwojem i modernizacją systemów informatycznych NBP.
20. Wynik finansowy NBP za 2020 r. wyniósł 9,3 mld zł. Na jego poziom miały wpływ przede wszystkim: dodatni wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi (+ 6,9 mld zł), dodatni wynik z tytułu różnic kursowych (+ 6,3 mld zł), dodatni wynik z prowadzonej polityki pieniężnej (+ 0,5 mld zł), koszty działania i amortyzacji (– 1,3 mld zł) oraz koszty utworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (– 3,2 mld zł), które obowiązek tworzenia wynika z ustawy o NBP.

Rozdział 1

Funkcjonowanie organów Narodowego Banku Polskiego

Funkcjonowanie organów Narodowego Banku Polskiego

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego.

1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego

W 2020 r. Prezes NBP w ramach swoich obowiązków przewodniczył Radzie Polityki Pieniężnej i Zarządowi NBP oraz Komitetowi Stabilności Finansowej w formule makroostrożnościowej. Ponadto, reprezentując Narodowy Bank Polski i Rzeczpospolitą Polską, Prezes NBP uczestniczył (lub był reprezentowany) w następujących spotkaniach¹ międzynarodowych instytucji bankowych i finansowych:

- posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego,
- dorocznym spotkaniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,
- spotkaniach Rad Gubernatorów Grupy Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- nieformalnych posiedzeniach Rady ECOFIN,
- posiedzeniach Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego,
- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych.

W 2020 r. Prezes NBP wydał 27 zarządzeń, dotyczących m.in.: emisji banknotów i monet, sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki, a także szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto Prezes NBP wydał 8 obwieszczeń: 6 zawierających jednolite teksty aktów prawnych organów NBP, obwieszczenie w sprawie ogłoszenia bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego za 2019 r. oraz obwieszczenie w sprawie ogłoszenia wykazu walut wymienialnych.

Ponadto Prezes NBP, jako przełożony pracowników, brał udział w kształtowaniu i realizowaniu polityki kadrowej, a także sprawował nadzór nad przestrzeganiem standardów pracy w NBP.

¹ W związku z pandemią COVID-19 większość wydarzeń (posiedzeń, konferencji, szkoleń, itp.) opisanych w *Raporcie* odbyła się w sposób zdalny.

1.2. Rada Polityki Pieniężnej

W 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej działała zgodnie z *Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2020*. W 2020 r. RPP odbyła 15 posiedzeń (w tym 12 decyzyjnych), na których podjęła 14 uchwał normatywnych. Uchwały RPP były publikowane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” i Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

W 2020 r. RPP podjęła 3 uchwały w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej i stopy dyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim (tabela 1.1), a także 2 uchwały zmieniające uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej (tabela 1.2).

Tabela 1.1. Stopy procentowe NBP na koniec 2019 i 2020 r. (w %)

Stopa referencyjna		Stopa lombardowa		Stopa depozytowa		Stopa redyskontowa weksli		Stopa dyskontowa weksli*	
31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020
1,50	0,10	2,50	0,50	0,50	0,00	1,75	0,11	–	0,12

* W dniu 17 marca 2020 r. RPP zdecydowała o wprowadzeniu z dniem 18 marca 2020 r. stopy dyskontowej weksli.

Źródło: dane NBP.

Tabela 1.2. Stopy rezerwy obowiązkowej i oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej na koniec 2020 r.

Stopa rezerwy obowiązkowej / oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej	Wysokość w %	Obowiązuje od dnia
Stopa rezerwy obowiązkowej od środków złotych i środków w walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz od środków uzyskanych z tytułu emisji papierów wartościowych	0,50	30.04.2020 r.
Stopa rezerwy obowiązkowej od środków uzyskanych z tytułu operacji <i>repo</i> i <i>sell-buy-back</i> oraz środków pozyskanych co najmniej na 2 lata	0,00	1.03.2018 r.
Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej utrzymywanej przez banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową na rachunkach bieżących lub rachunkach rezerwy obowiązkowej*	0,10	29.05.2020 r.

* 1,0 wysokości stopy referencyjnej.

Źródło: dane NBP.

Uchwały podjęte przez RPP w 2020 r. dotyczyły:

- zmiany uchwały w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020,
- przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 r.,
- przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2019,
- oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2019,
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2019 r.,
- zmiany uchwały w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego,

- ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2021,
- zasad rachunkowości Narodowego Banku Polskiego, wzoru bilansu, rachunku zysków i strat oraz zawartości informacji dodatkowej,
- zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2021.

Realizując obowiązek wynikający z art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim, RPP przyjęła następujące dokumenty:

- *Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej* – za III i IV kwartał 2019 r. oraz za I i II kwartał 2020 r.,
- *Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2019 r.*,
- *Prognozę bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej na 2021 r.*,
- *Opinię do projektu ustawy budżetowej na rok 2021.*

RPP rozpatrywała także projekcje inflacji i PKB oraz przyjęła trzy *Raporty o inflacji* (w marcu, lipcu i listopadzie).

W 2020 r. ze względu na pandemię COVID-19 udział członków RPP w konferencjach, seminariach oraz spotkaniach z przedstawicielami instytucji krajowych i zagranicznych był ograniczony. Członkowie RPP uczestniczyli m.in. w:

- spotkaniu z przedstawicielami misji Sekretariatu OECD poświęconym omówieniu przeglądu gospodarczego dla Polski – Executive Summary and Key Policy Insights,
- wybranych konferencjach krajowych.

1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego

Zgodnie z ustawą o NBP działalnością Narodowego Banku Polskiego kieruje Zarząd NBP. Podejmuje on uchwały w sprawach niezastrzeżonych do wyłącznej kompetencji innych organów NBP oraz realizuje uchwały RPP. W 2020 r. Zarząd NBP wykonywał podstawowe zadania zgodnie z *Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2020*, *Planem działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2020–2022* i *Planem finansowym Narodowego Banku Polskiego na rok 2020*.

W związku z pandemią COVID-19 Zarząd NBP na bieżąco monitorował sytuację krajowego systemu finansowego i polskiej gospodarki. Podejmował decyzje o zastosowaniu odpowiednich środków, mających na celu ograniczenie negatywnych skutków wpływu pandemii na krajowy system bankowy i gospodarkę oraz utrzymanie stabilności polskiego pieniądza.

Ponadto Zarząd NBP rozpatrywał projekty uchwał oraz materiały przekazywane RPP, dotyczące w szczególności:

- projekcji inflacji i PKB,
- bieżącej sytuacji makroekonomicznej w kraju, w tym przebiegu procesów inflacyjnych, sytuacji sektora finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, sytuacji na rynkach: pracy, nieruchomości, finansowym, kredytowym i walutowym,
- bieżącej sytuacji na światowych rynkach finansowych, w tym na rynkach finansowych strefy euro oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej,
- stabilności systemu finansowego w Polsce, w tym oceny funkcjonowania i perspektyw rozwoju systemu bankowego,

- płynności sektora bankowego oraz instrumentów polityki pieniężnej,
- sytuacji na rynku międzybankowym oraz operacji otwartego rynku.

Zarząd NBP omawiał także zagadnienia dotyczące: działalności emisyjnej, zarządzania rezerwami dewizowymi oraz funkcjonowania polskiego systemu płatniczego.

W 2020 r. Zarząd NBP odbył 66 posiedzeń. Podjął 106 uchwał (w tym: 66 uchwał normatywnych i 40 uchwał nienormatywnych)² oraz 141 uchwał zarządczych.

Uchwały podjęte przez Zarząd NBP dotyczyły w szczególności:

- rodzajów weksli przyjmowanych przez Narodowy Bank Polski do dyskonta oraz zasad i trybu ich dyskonta,
- określenia niektórych szczegółowych czynności wykonywanych przez Narodowy Bank Polski w związku z redyskontowaniem i dyskontowaniem weksli,
- ogólnych warunków transakcji walutowych typu swap,
- zasad i trybu naliczania oraz utrzymywania rezerwy obowiązkowej,
- trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego,
- wprowadzenia wzoru umowy o obsługę przez Narodowy Bank Polski uczestników przetargów na skarbowe papiery wartościowe oraz obligacje gwarantowane w systemie SKARBNET4,
- wprowadzenia *Regulaminu refinansowania banków kredytem lombardowym oraz kredytem w ciągu dnia operacyjnego przez Narodowy Bank Polski*,
- warunków i zasad sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele,
- zarządzania rezerwami dewizowymi,
- organizacji rachunkowości w Narodowym Banku Polskim,
- warunków otwierania i prowadzenia rachunków banków przez Narodowy Bank Polski,
- realizacji projektu współpracy bliźniaczej na rzecz Narodowego Banku Ukrainy.

Uchwały zarządcze podjęte przez Zarząd NBP dotyczyły m.in.:

- publikacji raportów poświęconych omówieniu potencjalnych konsekwencji pandemii COVID-19 dla stabilności systemu finansowego w Polsce,
- publikacji kolejnej edycji raportu *Koszty instrumentów płatniczych na rynku polskim w podziale na koszty stałe i zmienne* oraz materiału *PayTech – innowacyjne rozwiązania płatnicze na rynku polskim*,
- przeglądu *Strategii zarządzania rezerwami dewizowymi*,
- kontynuowania przez NBP uczestnictwa w paneuropejskim systemie płatności STEP2-T, obsługującym polecenia przelewu w euro w standardzie SEPA, oraz planowanych dostosowań w związku z przejściem tego systemu na nowy model rozrachunku brutto (Continuous Gross Settlement – CGS),

² Zgodnie z art. 53 i 54 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2020 r. poz. 2027) uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego będące aktami normatywnymi są ogłaszane w Monitorze Polskim lub w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

- dalszego uczestnictwa NBP w programie Nowych Porozumień Pożyczkowych oraz zawarcia kolejnej umowy pożyczki pomiędzy NBP a Międzynarodowym Funduszem Walutowym,
- utrzymania zaangażowania NBP w program Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Banku Światowego na rzecz wsparcia finansowego państw najuboższych, m.in. przez zmniejszenie ich długu zewnętrznego i obniżenie skali ubóstwa,
- przystąpienia przez NBP do programu Foreign and International Monetary Authority Repo Facility oferowanego przez Federal Reserve Bank of New York,
- opracowania zmodyfikowanych założeń budowy Krajowego Rejestru Kredytowego (KRK),
- wyrażenia zgody na działania mające na celu dalszą informatyzację obsługi kasjersko-dysponenckiej w oddziałach okręgowych – w formie projektu pn. *Budowa i wdrożenie nowego systemu oddziałowego (NSO)*.

Ponadto w 2020 r. Zarząd NBP sporządził roczne sprawozdanie finansowe NBP za 2019 r.³

1.4. Plan działalności NBP

W 2020 r. realizowano Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2020–2022, uchwalony przez Zarząd NBP 29 października 2019 r. W Planie określono cele NBP na najbliższe lata i zadania służące ich realizacji.

Zgodnie z zasadami planowania działalności w NBP Zarząd NBP uchwalił Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2021–2023, który obowiązuje od 1 stycznia 2021 r.

³ Na podstawie art. 17 ust. 4 pkt 12 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

Rozdział 2

Polityka pieniężna

Polityka pieniężna¹

Przedkładając sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej, Rada Polityki Pieniężnej wypełnia zobowiązanie zawarte w art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do złożenia Sejmowi sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego. Zgodnie z art. 53 ustawy o Narodowym Banku Polskim sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej jest ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Sprawozdanie prezentuje główne elementy realizowanej strategii polityki pieniężnej, opis uwarunkowań makroekonomicznych i decyzji podejmowanych w zakresie polityki pieniężnej w roku objętym sprawozdaniem, a także opis stosowanych instrumentów polityki pieniężnej.

Do *Sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2020* dołączono załączniki, w których przedstawiono kształtowanie się istotnych zmiennych makroekonomicznych, a także *Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami* w roku objętym sprawozdaniem.

Przy ocenie polityki pieniężnej *ex post* należy brać pod uwagę jej uwarunkowania, w tym przede wszystkim to, że działania władz monetarnych wpływają na gospodarkę ze znacznym opóźnieniem, a jednocześnie są podejmowane w warunkach niepewności dotyczącej przyszłych procesów makroekonomicznych. Należy także uwzględniać to, że w gospodarce występują wstrząsy makroekonomiczne, które – choć pozostają poza kontrolą krajowej polityki pieniężnej – mogą w znacznej mierze wpływać na sytuację gospodarczą i procesy inflacyjne w krótkim, a niekiedy także w średnim okresie.

2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2020 r.

W 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej, zwana dalej „Radą”, prowadziła politykę pieniężną zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2020* przyjętymi uchwałą nr 5/2019 z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przyjęcia założeń polityki pieniężnej na rok 2020 (MP poz. 876). W dniu 8 kwietnia 2020 r. Rada Polityki Pieniężnej przyjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020 (MP poz. 342), zgodnie z którą rozszerzono zestaw instrumentów polityki pieniężnej o kredyt wekslowy.

Podobnie jak w poprzednich latach głównym celem polityki pieniężnej było utrzymanie stabilności cen, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności systemu finansowego. W ten sposób Rada realizowała podstawowe zobowiązania Narodowego Banku Polskiego zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. poz. 483, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2020 r. poz. 2027). Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Ustawa o Narodowym Banku Polskim, zwanym dalej „NBP”, w art. 3 ust. 1 stanowi, że „podstawowym celem dzia-

¹ Rozdział *Polityka pieniężna* jest *Sprawozdaniem z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2020*, które Rada Polityki Pieniężnej przyjęła na posiedzeniu w dniu 5 maja 2021 r. Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 5, art. 12, art. 16, art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 2 i 4, art. 23–24 oraz przepisów rozdziału 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

łałności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP”.

Rada dąży do zapewnienia stabilności cen, wykorzystując strategię celu inflacyjnego. W ramach tej strategii od 2004 r. celem polityki pieniężnej jest utrzymanie inflacji – rozumianej jako procentowa roczna zmiana indeksu cen towarów i usług konsumpcyjnych – na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości ± 1 pkt procentowego w średnim okresie. W państwach, w których realizowana jest strategia celu inflacyjnego, inflacja jest przeciętnie niższa niż w pozostałych krajach. Od 2004 r. do końca 2020 r. przeciętny poziom inflacji w Polsce wynosił 2,1% rocznie, a więc był zbliżony do 2,5% i mieścił się w symetrycznym przedziale odchyień, choć w części okresów dynamika cen znajdowała się poza tym przedziałem (tabela 2.1).

Tabela 2.1. Roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych (w %, r/r)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CPI	3,5	2,1	1,0	2,5	4,2	3,5	2,6	4,3	3,7	0,9	0,0	-0,9	-0,6	2,0	1,6	2,3	3,4

Źródło: dane NBP.

Średniookresowy charakter celu inflacyjnego oznacza, że ze względu na szoki makroekonomiczne i finansowe inflacja może okresowo kształtować się powyżej lub poniżej celu, w tym również poza określonym przedziałem odchyień od celu. Reakcja polityki pieniężnej na szoki jest elastyczna i zależy od ich przyczyn oraz oceny trwałości ich skutków, w tym wpływu na procesy inflacyjne. W przypadku odchylenia inflacji od celu Rada w sposób elastyczny określa pożądane tempo powrotu inflacji do celu, ponieważ szybkie sprowadzenie inflacji do celu może się wiązać z istotnymi kosztami dla stabilności makroekonomicznej lub finansowej.

Realizowana przez Radę strategia polityki pieniężnej zakłada również elastyczność w zakresie stosowanych instrumentów. Oznacza to, że instrumentarium NBP może być dostosowywane do natury występujących w gospodarce zaburzeń. Elastyczne kształtowanie instrumentów polityki pieniężnej sprzyja efektywnemu działaniu mechanizmu transmisji oraz stabilności makroekonomicznej i finansowej.

Podejmując decyzje w zakresie polityki pieniężnej, Rada bierze pod uwagę opóźnienia, z jakimi zmiany parametrów polityki pieniężnej wpływają na gospodarkę. Długość opóźnień, które występują od podjęcia decyzji dotyczącej poziomu stóp procentowych do zaobserwowania jej najsilniejszego wpływu na wielkości realne (m.in. produkcję i zatrudnienie) oraz inflację, wynosi kilka kwartałów i może się zmieniać w czasie. Ponadto polityka pieniężna jest prowadzona w warunkach niepewności, dotyczącej w szczególności przyszłego kształtowania się sytuacji gospodarczej.

Stabilizowanie inflacji na niskim poziomie jest ważnym, ale niewystarczającym warunkiem utrzymania równowagi w gospodarce, która z kolei sprzyja utrzymaniu stabilności cen w długim okresie. Zagroženiem dla stabilności cen w długim okresie są zwłaszcza nierównowagi w sektorze finansowym. Mając to na uwadze, Rada prowadzi politykę pieniężną w taki sposób, aby sprzyjać utrzymaniu stabilności systemu finansowego i ograniczać ryzyko narastania nierównowag w gospodarce, uwzględniając w swoich decyzjach kształtowanie się cen aktywów (zwłaszcza cen nieruchomości) oraz dynamikę akcji kredytowej. W warunkach znacznej

swobody przepływu kapitału i integracji rynków finansowych istotną rolę w ograniczaniu nierównowag makroekonomicznych i finansowych pełni polityka makroostrożnościowa. Wywierając selektywny wpływ na kształtowanie się agregatów kredytowych, umożliwia ona stabilizowanie akcji kredytowej, przy mniejszych kosztach dla wzrostu gospodarczego niż polityka pieniężna.

Oprócz polityki pieniężnej i makroostrożnościowej istotną rolę w utrzymywaniu stabilności makroekonomicznej pełni także polityka fiskalna. Dla zachowania stabilności makroekonomicznej niezbędne jest prowadzenie polityki fiskalnej, która zapewnia długookresową stabilność finansów publicznych.

Rada realizuje strategię celu inflacyjnego w warunkach płynnego kursu walutowego. Reżim płynnego kursu nie wyklucza interwencji na rynku walutowym, gdy jest to niezbędne do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej kraju.

2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2020 r.

Wybuch globalnej pandemii SARS-CoV-2 i związane z tym ryzyko światowego kryzysu gospodarczego były jednym z największych od dekad wyzwań dla polityki makroekonomicznej. W 2020 r. nastąpiło gwałtowne i nieoczekiwane załamanie aktywności gospodarczej w wielu krajach, istotne pogorszenie nastrojów gospodarczych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, a także silny wzrost niepewności. Jednocześnie obniżyła się dynamika cen na świecie. W celu łagodzenia skutków pandemii, w tym ograniczenia trwałych strat gospodarczych, w wielu krajach podjęto zakrojone na szeroką skalę działania antykryzysowe, w tym silnie złagodzone politykę pieniężną.

Również w Polsce pandemia oraz restrykcje z nią związane doprowadziły do silnego spadku aktywności gospodarczej, który – przy braku działań antykryzysowych – spowodowałby trwałe straty gospodarcze, w tym przyczyniłby się do znacznego wzrostu bezrobocia oraz obniżenia inflacji poniżej celu w średnim okresie. Dążąc do łagodzenia gospodarczych skutków pandemii dla polskiej gospodarki, a jednocześnie mając na względzie podstawowy cel działalności banku centralnego, jakim jest zapewnianie stabilności cen, w 2020 r. NBP poluzował politykę pieniężną.

Pomimo bezprecedensowej skali i natury wstrząsu pandemicznego realizowana przez NBP strategia celu inflacyjnego oraz instrumenty polityki pieniężnej przewidziane w przyjętych we wrześniu 2019 r. *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2020* umożliwiły skuteczną realizację działań antykryzysowych przez bank centralny. Jedyną zmianą, jaką na skutek wstrząsu pandemicznego wprowadzono w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2020*, było przywrócenie kredytu wekslowego jako instrumentu realizowanej przez NBP polityki pieniężnej (kredyt wekslowy był już instrumentem polityki pieniężnej NBP w 2010 r.).

Działania NBP – wraz z fiskalnymi działaniami rządu, które były wspierane przez poluzowanie polityki pieniężnej – skutecznie ograniczyły negatywne skutki pandemii dla polskiej gospodarki. W szczególności działania te istotnie zmniejszyły skalę recesji w 2020 r. oraz zwiększyły możliwości trwałego ożywienia gospodarczego w kolejnych latach. W efekcie znacząco ograniczyły koszty pandemii dla rynku pracy, w tym zmniejszyły wzrost bezro-

bocia i wspierały dochody gospodarstw domowych. Jednocześnie polityka pieniężna NBP zapewniała stabilność cen.

Działania NBP w zakresie polityki pieniężnej w 2020 r.

Na posiedzeniach 7–8 stycznia, 4–5 lutego oraz 4 marca 2020 r. Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. Na posiedzeniach 17 marca, 8 kwietnia i 28 maja 2020 r. Rada obniżyła stopy procentowe, w tym stopę referencyjną, łącznie o 1,4 pkt proc. (z 1,5% do 0,1%). 17 marca 2020 r. Rada podjęła także decyzję o obniżeniu stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5%². W dalszej części roku Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie (tabela 2.2).

Tabela 2.2. Stopy procentowe NBP na koniec poszczególnych miesięcy w 2020 r. (w %)

Miesiąc	Stopa referencyjna	Stopa lombardowa	Stopa depozytowa	Stopa redyskontowa weksli	Stopa dyskontowa weksli
Styczeń	1,5	2,5	0,5	1,75	–
Luty	1,5	2,5	0,5	1,75	–
Marzec	1,0	1,5	0,5	1,05	1,10
Kwiecień	0,5	1,0	0,0	0,55	0,60
Maj	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
Czerwiec	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
Lipiec	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
Sierpień	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
Wrzesień	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
Październik	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
Listopad	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12
Grudzień	0,1	0,5	0,0	0,11	0,12

Źródło: dane NBP.

W marcu 2020 r. NBP uruchomił strukturalne operacje otwartego rynku, polegające na skupie obligacji skarbowych na rynku wtórnym. Od kwietnia 2020 r. skup ten został rozszerzony o dłużne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa. Terminy i skala prowadzonych działań były uzależnione od warunków rynkowych. Łączna skala skupu obligacji przez NBP wyniosła w 2020 r. 107,1 mld zł (według wartości nominalnej skupionych obligacji).

Od kwietnia 2020 r. NBP udostępnił również bankom możliwość korzystania z kredytu wekslowego przeznaczonego na refinansowanie kredytów udzielanych przedsiębiorcom.

W dalszej części rozdziału przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące podejmowanych decyzji w zakresie polityki pieniężnej w 2020 r. oraz ich uwarunkowań. Decyzje te zostały przedstawione chronologicznie, w podziale na następujące okresy: od stycznia do połowy marca 2020 r.; od połowy marca do maja 2020 r. oraz od czerwca do grudnia 2020 r. Na końcu rozdziału przedstawiono efekty poluzowania polityki pieniężnej przez NBP w 2020 r.

² Jednocześnie Rada zmieniła oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej z 0,50% do wysokości stopy referencyjnej NBP.

Polityka pieniężna i jej uwarunkowania od stycznia do połowy marca 2020 r.

Napływające w styczniu i lutym 2020 r. – a więc przed wybuchem pandemii SARS-CoV-2 – dane wskazywały, że tempo wzrostu gospodarczego na świecie ustabilizowało się na relatywnie niskim poziomie. W Stanach Zjednoczonych koniunktura pozostawała relatywnie dobra, natomiast w strefie euro napływające dane wskazywały na obniżanie się dynamiki wzrostu gospodarczego. W omawianym okresie inflacja w gospodarce światowej wzrosła, co wynikało przede wszystkim z oddziaływania czynników podażowych, w tym ze wzrostu cen żywności oraz cen energii. Wskaźniki inflacji bazowej ustabilizowały się natomiast na umiarkowanych – a w części gospodarek – na niskich poziomach.

Europejski Bank Centralny utrzymywał stopę depozytową poniżej zera, a także prowadził skup aktywów oraz sygnalizował utrzymanie luźnej polityki pieniężnej w kolejnych kwartałach. Rezerwa Federalna Stanów Zjednoczonych, po obniżkach stóp procentowych w 2019 r., utrzymywała je na niezmiennym poziomie.

W Polsce napływające na początku 2020 r. dane wskazywały, że koniunktura pozostawała korzystna, choć roczne tempo wzrostu PKB się obniżało. Spowolnienie dynamiki PKB wynikało głównie z niskiego tempa wzrostu aktywności w otoczeniu polskiej gospodarki i obniżenia się dynamiki konsumpcji. Wciąż korzystna koniunktura w gospodarce oddziaływała w kierunku dalszego – choć spowalniającego – wzrostu zatrudnienia i spadku stopy bezrobocia. Dynamika wynagrodzeń pozostawała zbliżona do średniej z poprzednich lat.

Napływające w tym okresie dane potwierdzały, że w gospodarce nie narastały nierównowagi makroekonomiczne. Tempo wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego pozostawało niższe od dynamiki nominalnego PKB. Saldo obrotów bieżących poprawiało się i od II połowy 2019 r. było dodatnie. Pozostałe wskaźniki nierównowagi zewnętrznej również potwierdzały wysoki stopień zrównoważenia polskiej gospodarki.

Dostępne na początku 2020 r. dane wskazywały na wzrost inflacji. Dynamika cen konsumpcyjnych w styczniu 2020 r. wzrosła do 4,3%³. Wzrost inflacji powyżej górnej granicy odchyień od celu inflacyjnego na początku 2020 r. wynikał z oddziaływania czynników regulacyjnych i podażowych, a więc pozostających poza bezpośrednim wpływem krajowej polityki pieniężnej. Przyczynił się do niego wzrost cen energii elektrycznej dla gospodarstw domowych, wyższe ceny paliw, wzrost opłat za wywóz śmieci, podwyższenie akcyzy na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, a także dalszy wzrost cen żywności nieprzetworzonej. W kierunku wzrostu cen oddziaływała również korzystna sytuacja finansowa gospodarstw domowych, w tym wzrost ich dochodów i związany z nią wzrost popytu konsumpcyjnego. Dostępne prognozy wskazywały jednak, że po przejściowym wzroście inflacji w 2020 r., w kolejnym roku dynamika cen konsumpcyjnych obniży się w pobliże środka celu inflacyjnego NBP⁴.

Wobec tych uwarunkowań na posiedzeniach w dniach 7–8 stycznia, 4–5 lutego oraz 4 marca 2020 r. Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. Rada oceniała, że dynamika PKB w kolejnych kwartałach

³ Początkowo GUS szacował inflację w styczniu 2020 r. na poziomie 4,4% r/r.

⁴ Na taki scenariusz wskazywała zarówno marcowa projekcja NBP (przygotowana na podstawie danych dostępnych do 18 lutego 2020 r.), jak i prognozy zewnętrzne, w tym prognozy ekspertów uczestniczących w Ankiecie Makroekonomicznej NBP oraz analityków ankietowanych przez agencję Thomson Reuters.

będzie prawdopodobnie niższa niż w poprzednich latach, zwracając przy tym uwagę na wzrost niepewności dotyczącej skali i trwałości obserwowanego osłabienia koniunktury za granicą oraz jego wpływu na krajową aktywność gospodarczą. W lutym i na początku marca 2020 r. niepewność istotnie podwyższało również rozprzestrzenianie się nowego wirusa SARS-CoV-2 w kolejnych krajach.

Polityka pieniężna i jej uwarunkowania od połowy marca do maja 2020 r.

W marcu nastąpiło przyspieszenie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 na świecie i ogłoszono stan globalnej pandemii⁵. W efekcie w wielu państwach wprowadzono restrykcje mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa. W połączeniu z silnym wzrostem obaw firm i gospodarstw domowych o ich bieżącą i przyszłą sytuację finansową przyczyniło się to w marcu i kwietniu 2020 r. do gwałtownego załamania aktywności gospodarczej na świecie, w tym silnego spadku handlu światowego⁶. W efekcie prognozy aktywności gospodarczej na świecie, w tym u głównych partnerów gospodarczych Polski, były znacząco rewidowane w dół. Jednocześnie towarzyszył temu silny wzrost niepewności dotyczącej perspektyw koniunktury.

Ze względu na pogorszenie globalnych perspektyw gospodarczych oraz wzrost niepewności w omawianym okresie istotnie wzrosła awersja do ryzyka na światowych rynkach finansowych. Znalazło to odzwierciedlenie w spadku cen wielu aktywów, a także zacieśnieniu warunków finansowania w wielu krajach. W szczególności pojawiły się zaburzenia na rynkach obligacji. Wyraźnie obniżyły się także ceny ropy naftowej na rynku światowym oraz spadły ceny części surowców żywnościowych. Wraz z silnym spadkiem aktywności gospodarczej przyczyniło się to do obniżenia poziomu inflacji w wielu krajach, w tym u głównych partnerów handlowych Polski.

W celu ograniczenia negatywnych gospodarczych skutków pandemii wiele państw w omawianym okresie silnie poluzowało politykę makroekonomiczną. Wprowadzane były antykryzysowe działania fiskalne. Jednocześnie banki centralne wyraźnie łagodziły politykę pieniężną, dostosowując działania do uwarunkowań gospodarczych w poszczególnych krajach. Wiele banków centralnych obniżyło stopy procentowe, a także uruchomiło lub rozszerzyło programy skupu aktywów (przy czym dotyczyło to nie tylko gospodarek rozwiniętych, ale i wschodzących). W efekcie w wielu gospodarkach stopy procentowe znalazły się na historycznie niskim poziomie, a w niemal wszystkich gospodarkach rozwiniętych i w części gospodarek wschodzących kształtowały się na poziomie bliskim zera (w przypadku części gospodarek rozwiniętych były one ujemne).

W Polsce ograniczenie aktywności gospodarczej następowało od połowy marca 2020 r. Wynikało ono z załamania aktywności gospodarczej na świecie oraz podejmowanych na świecie i w Polsce działań mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się epidemii SARS-CoV-2, w tym ograniczenia w przemieszczaniu i gromadzeniu się ludności, zamknięcia placówek oświatowych oraz czasowego zawieszenia możliwości wykonywania niektórych rodzajów działalności gospodarczej. Ograniczenie aktywności gospodarczej wynikało również z pogorszenia się nastrojów przedsiębiorstw i gospodarstw domowych spowodowanego oba-

⁵ Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła stan pandemii 11 marca 2020 r. Pierwszy przypadek zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w Polsce odnotowano 4 marca 2020 r.

⁶ Dostępne obecnie dane wskazują, że spadek PKB w strefie euro w całym II kwartale 2020 r. wyniósł 14,7% r/r, a w Stanach Zjednoczonych 9,0% r/r.

wami o dalszy rozwój epidemii i jej gospodarczych skutków. Największy spadek aktywności gospodarczej odnotowano w okresie kwiecień – maj 2020 r. W kwietniu 2020 r. dynamika produkcji przemysłowej spadła do -24,6% r/r, produkcji budowlano-montażowej do -0,9% r/r, a sprzedaży detalicznej do -22,9% r/r; w maju dynamika produkcji przemysłowej wyniosła -17,0% r/r; produkcji budowlano-montażowej -5,1% r/r, a sprzedaży detalicznej -7,7% r/r.

Szczególnie mocno pogorszyła się koniunktura w branżach usługowych najsilniej dotkniętych restrykcjami – w tym w zakwaterowaniu i gastronomii, rozrywce i transporcie pasażerskim. Jednocześnie napływające w omawianych miesiącach dane wskazywały na wyraźny spadek konsumpcji w tym okresie, co można było wiązać z ograniczeniami wprowadzonymi w związku z epidemią i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy. Silnie spadła produkcja przemysłowa oraz wymiana handlowa z zagranicą. Zmniejszyła się także akcja kredytowa dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. W celu złagodzenia negatywnego wpływu epidemii oraz związanych z nią restrykcji na aktywność gospodarczą wprowadzono szereg fiskalnych działań antykryzysowych, których efektem było istotne powiększenie deficytu sektora finansów publicznych w II kwartale 2020 r.⁷

W warunkach spadku aktywności gospodarczej pogorszyła się sytuacja na rynku pracy. W szczególności spadła liczba pracujących, wzrosło bezrobocie oraz obniżyła się dynamika wynagrodzeń. Stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w maju 2020 r. do 6,1% (wobec 5,1% w marcu 2020 r.; dane wyrównane sezonowo), przy czym jej wzrost był ograniczany przez podejmowane w tym czasie działania antykryzysowe. Jednocześnie wyraźnie obniżyła się dynamika wynagrodzeń w gospodarce (do 3,8% r/r w II kwartale wobec 7,7% r/r w I kwartale 2020 r.).

Napływające w omawianym okresie dane dotyczące inflacji wskazywały, że po przejściowym wzroście w I kwartale 2020 r., dynamika cen konsumpcyjnych się obniżyła. W kwietniu i maju 2020 r. wyniosła ona odpowiednio 3,4% r/r oraz 2,9% r/r. Spadek inflacji względem I kwartału 2020 r. wynikał przede wszystkim z obniżenia się cen paliw wskutek silnego spadku cen ropy naftowej na rynkach światowych, a także z obniżenia się dynamiki cen żywności. Był on jednocześnie ograniczany przez wzrost dynamiki cen usług, w tym administrowanych cen usług mieszkaniowych, a także wzrost kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw w warunkach epidemii.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania makroekonomiczne, Rada na kolejnych trzech posiedzeniach: 17 marca, 8 kwietnia oraz 28 maja 2020 r., obniżyła stopy procentowe NBP, w tym stopę referencyjną z 1,5% w marcu do 0,1% w maju 2020 r. W dniu 17 marca 2020 r. Rada podjęła także decyzję o obniżeniu stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5%⁸.

Jednocześnie w marcu 2020 r. NBP uruchomił strukturalne operacje otwartego rynku polegające na skupie skarbowych papierów wartościowych na rynku wtórnym, a od kwietnia skup ten został rozszerzony o dłużne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa. Celem tych operacji była zmiana długoterminowej struktury płynności w sektorze bankowym, zapewnienie płynności rynku wtórnego skupowanych papierów wartościowych oraz

⁷ Obejmowały one m.in. dopłaty do wynagrodzeń w okresie przestoju ekonomicznego lub przy obniżonym wymiarze czasu pracy, bezpośrednie dotacje bądź pożyczki dla przedsiębiorstw, w tym z Polskiego Funduszu Rozwoju, zwolnienia z opłacania składek ZUS czy dodatkowy zasiłek opiekuńczy oraz świadczenia postojowe dla samozatrudnionych i osób zatrudnionych na umowach cywilnoprawnych.

⁸ Jednocześnie Rada zmieniła oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej z 0,5% do wysokości stopy referencyjnej NBP.

wzmocnienie oddziaływania obniżenia stóp procentowych NBP na gospodarkę, tj. wzmocnienie mechanizmu transmisji monetarnej. Terminy i skala prowadzonych działań były uzależnione od warunków rynkowych. Łącznie od marca do końca maja 2020 r. NBP skupił obligacje o wartości nominalnej 85,4 mld zł.

Od kwietnia 2020 r. NBP udostępnił również bankom możliwość skorzystania z kredytu wekslowego o niskim oprocentowaniu, przeznaczonego na refinansowanie kredytów udzielanych przedsiębiorcom⁹.

Dokonane w tym okresie poluzowanie polityki pieniężnej NBP miało na celu złagodzenie negatywnych skutków epidemii, ograniczenie skali spadku aktywności gospodarczej oraz wsparcie sytuacji finansowej gospodarstw domowych i firm. Jednocześnie działania NBP ograniczały ryzyko obniżenia się inflacji poniżej celu inflacyjnego NBP w średnim okresie. Poprzez pozytywny wpływ na sytuację finansową kredytobiorców działania NBP ograniczały ryzyko kredytowe, którego wzrost był najistotniejszym kanałem wpływu pandemii na stabilność systemu bankowego.

Wybuch pandemii i towarzyszący mu silny wzrost awersji do ryzyka na światowych rynkach finansowych przyczyniły się do osłabienia złotego wobec głównych walut. Od kwietnia – wraz z poprawą nastrojów na rynkach finansowych – następowało jednak umocnienie złotego. W efekcie skala dostosowania kursu złotego do globalnego wstrząsu wywołanego pandemią oraz poluzowania polityki pieniężnej NBP była ograniczona. W marcu 2020 r. wzrosła również zmienność rentowności obligacji skarbowych. Po ich wyraźnym obniżeniu się od początku roku w połowie marca 2020 r. rentowności obligacji skarbowych wzrosły, co stwarzało ryzyko procyklicznego zacieśnienia warunków monetarnych. Dokonane poluzowanie polityki pieniężnej, w tym obniżenie stóp procentowych NBP oraz rozpoczęcie strukturalnych operacji otwartego rynku, przyczyniło się do obniżenia rentowności obligacji.

Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w okresie czerwiec – grudzień 2020 r.

W maju i czerwcu 2020 r. w wielu krajach nastąpiła poprawa sytuacji epidemicznej, co umożliwiało łagodzenie restrykcji pandemicznych. W efekcie od czerwca do września 2020 r. trwała odbudowa aktywności gospodarczej na świecie, którą wspierały działania w zakresie polityki gospodarczej, w tym silne poluzowanie polityki fiskalnej i pieniężnej. Mimo to aktywność gospodarcza pozostawała wyraźnie niższa niż przed wybuchem pandemii. Utrzymywała się również wysoka niepewność dotycząca tempa i trwałości poprawy koniunktury, a także dalszego przebiegu pandemii.

Od października 2020 r. – w warunkach ponownego pogorszenia sytuacji epidemicznej i zaostrzenia restrykcji sanitarnych w części krajów – tempo poprawy aktywności osłabło, a w części gospodarek, w tym w strefie euro, nastąpił ponowny spadek aktywności gospodarczej. Sytuacja w poszczególnych sektorach gospodarki była przy tym zróżnicowana. Relatywnie odporna na sytuację epidemiczną w ostatnich miesiącach 2020 r. była koniunktura w przemyśle oraz handlu międzynarodowym. Z kolei w sektorze usług koniunktura pozostawała słaba, a wskaźniki aktywności w tym sektorze w wielu krajach kształtowały się na poziomach wyraźnie niższych niż przed pandemią.

⁹ Oprocentowanie kredytu wekslowego jest równe stopie dyskontowej weksli.

Nastroje na światowych rynkach finansowych – pomimo okresowych wahań związanych ze zmieniającą się sytuacją epidemiczną – się poprawiały. Przyczyniała się do tego silnie ekspansywna polityka pieniężna oraz prowadzona w wielu gospodarkach stymulacja fiskalna, a także perspektywy poprawy koniunktury w kolejnym roku. Pod koniec roku poprawie nastrojów sprzyjały także informacje o pojawieniu się szczepionek na COVID-19 i rozpoczęcie szczepień w części krajów. W omawianym okresie rentowności obligacji w największych gospodarkach rozwiniętych pozostawały niskie, a indeksy cen akcji na świecie istotnie wzrosły. Jednocześnie rentowności obligacji skarbowych w wielu gospodarkach wschodzących wyraźnie się obniżały, a waluty wielu z tych gospodarek aprecjonowały.

Od czerwca do grudnia 2020 r. ceny wielu surowców na rynkach światowych, w tym ropy naftowej, stopniowo rosły, choć były niższe niż przed pandemią. W efekcie w warunkach obniżonej aktywności gospodarczej dynamika cen w wielu krajach utrzymywała się na niskim poziomie. W szczególności w strefie euro od sierpnia 2020 r. utrzymywała się deflacja cen konsumpcyjnych.

W tych warunkach większość banków centralnych na świecie, po silnym złagodzeniu polityki pieniężnej w reakcji na wybuch pandemii, utrzymywała ekspansywną politykę pieniężną. Główne banki centralne utrzymywały niskie stopy procentowe, prowadziły skup aktywów oraz deklarowały gotowość dalszego luzowania warunków monetarnych. Pod koniec 2020 r. część banków centralnych, w tym Europejski Bank Centralny, dodatkowo poluzowała politykę pieniężną przez zwiększenie skali skupu aktywów.

W Polsce od czerwca 2020 r. wraz z postępującym znoszeniem restrykcji i stabilizacją sytuacji epidemicznej następowała stopniowa odbudowa aktywności gospodarczej. Dane o PKB wskazują, że po głębokim spadku w II kwartale 2020 r. (o 8,3% r/r), w III kwartale nastąpiło wyraźne odbicie aktywności gospodarczej, choć PKB był nadal niższy niż rok wcześniej (o 1,7%). Odbudowie koniunktury sprzyjało poluzowanie restrykcji epidemicznych w kraju i za granicą, poprawa nastrojów podmiotów gospodarczych oraz wsparcie ze strony polityki fiskalnej i pieniężnej. Jednak w IV kwartale 2020 r., wraz z nadejściem drugiej fali epidemii i zaostrzeniem restrykcji, aktywność gospodarcza ponownie się obniżyła, choć skala spadku aktywności była wyraźnie niższa niż w II kwartale (PKB spadł w IV kwartale o 2,7% r/r).

Niższej niż przed epidemią aktywności gospodarczej towarzyszyła spowalniająca dynamika kredytu w gospodarce. W omawianym okresie banki – po zaostrzeniu kryteriów polityki kredytowej i części warunków udzielanych kredytów bezpośrednio po wybuchu epidemii – stopniowo zaczęły je łagodzić, choć pozostały ostrożne przy rozpatrywaniu wniosków kredytowych. Obniżenie się dynamiki kredytu dla sektora niefinansowego wynikało przede wszystkim z niższego popytu na kredyt. W przypadku gospodarstw domowych dotyczyło to głównie popytu na kredyt konsumpcyjny, przy ograniczonym spadku dynamiki kredytów mieszkaniowych. Jednocześnie akcja kredytowa dla przedsiębiorstw się zmniejszyła, w dużym stopniu na skutek ograniczenia popytu na finansowanie bankowe ze strony firm. Niższe zapotrzebowanie na finansowanie bankowe wynikało z uzyskania przez przedsiębiorstwa wsparcia finansowego o dużej skali w ramach rządowych działań antykryzysowych, a także z ograniczenia skali działalności i inwestycji przez część przedsiębiorstw w warunkach epidemii i utrzymującej się wysokiej niepewności w gospodarce.

Sytuacja na rynku pracy od czerwca 2020 r. stopniowo się poprawiała, choć zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw pozostawało niższe, a stopa bezrobocia wyższa niż przed wybuchem

epidemii (w grudniu 2020 r. wyniosła ona 6,2%; dane wyrównane sezonowo). Jednocześnie dynamika wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw, po wyraźnym spadku w kwietniu i maju 2020 r. (do odpowiednio 1,9% r/r i 1,2% r/r), w kolejnych miesiącach wzrosła. W okresie czerwiec – grudzień 2020 r. wyniosła średnio 4,8% r/r (dynamika wynagrodzeń w gospodarce wyniosła w III kwartale 2020 r. 4,8% r/r, a w IV kwartale 2020 r. 5,0% r/r).

Rentowności długoterminowych obligacji skarbowych na krajowym rynku finansowym w omawianym okresie pozostawały niskie, czemu sprzyjało utrzymywanie niskich stóp procentowych NBP, trwający skup obligacji przez NBP, oczekiwania uczestników rynku dotyczące kształtowania się krótkoterminowych stóp procentowych na niskim poziomie w przyszłości oraz łagodne warunki finansowania za granicą.

Jednocześnie kurs złotego podlegał w omawianym okresie wahaniom względem głównych walut, wynikającym w dużym stopniu z czynników o charakterze globalnym. Istotnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się kursu złotego była silnie ekspansywna polityka pieniężna banków centralnych za granicą. W szczególności od końca października 2020 r. mimo ponownego spadku aktywności w polskiej gospodarce w tym okresie kurs złotego umacniał się wobec głównych walut, co tworzyło ryzyko procyklicznego, a więc następującego w czasie pogorszenia koniunktury, zacieśnienia warunków monetarnych, a przez to powiększenia kosztów gospodarczych epidemii.

Inflacja od czerwca do listopada 2020 r. utrzymywała się na poziomie zbliżonym do 3,0%, a w grudniu 2020 r. spadła do 2,4% r/r. W kierunku niższej inflacji w omawianym okresie oddziaływał przede wszystkim spadek dynamiki cen żywności nieprzetworzonej oraz – w mniejszym stopniu – dynamiki cen usług rynkowych i towarów nieżywnościowych. Spadek inflacji był jednocześnie ograniczany przez statystyczne efekty wcześniejszego wzrostu cen energii elektrycznej dla gospodarstw domowych, podwyższenia akcyzy na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz podwyższania opłat za wywóz śmieci w ciągu roku.

Napływające w omawianym okresie prognozy wskazywały, że po spadku PKB w 2020 r., w roku 2021 nastąpi ożywienie aktywności gospodarczej. Utrzymywała się przy tym wysoka niepewność dotycząca perspektyw koniunktury, w tym momentu i skali ożywienia. Jej źródłem był dalszy przebieg pandemii oraz jej wpływ na sytuację gospodarczą w kraju i za granicą. Można było oczekiwać, że pozytywnie na koniunkturę będą oddziaływać dotychczasowe działania ze strony polityki gospodarczej, w tym poluzowanie polityki pieniężnej NBP, choć wzrost aktywności będzie ograniczany przez podwyższoną niepewność oraz słabsze niż w poprzednich latach nastroje podmiotów gospodarczych. Jednocześnie Rada oceniała, że tempo ożywienia gospodarczego może być także ograniczane przez brak wyraźnego i trwalszego dostosowania kursu złotego do globalnego wstrząsu wywołanego pandemią oraz poluzowania polityki pieniężnej NBP.

Wobec tych uwarunkowań NBP od czerwca do grudnia 2020 r. utrzymywał stopy procentowe NBP na niskim poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 0,1%. Jednocześnie NBP kontynuował pozostałe działania podjęte w reakcji na epidemię, w tym nadal prowadził operacje skupu skarbowych papierów wartościowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa na rynku wtórnym. Podobnie jak we wcześniejszych miesiącach terminy i skala prowadzonych działań były uzależnione od warunków rynkowych. W okresie czerwiec – grudzień 2020 r. NBP skupił obligacje o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 21,7 mld zł.

W omawianym okresie NBP w dalszym ciągu oferował także kredyt wekslowy o niskim oprocentowaniu, przeznaczony na refinansowanie kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorcom. W warunkach ograniczonego popytu na finansowanie bankowe ze strony firm w czasie epidemii, a jednocześnie wobec uruchomienia w I połowie 2020 r. znaczącego finansowego wsparcia dla firm w ramach rządowych programów antykryzysowych skala wykorzystania kredytu wekslowego przez banki była ograniczona.

W grudniu 2020 r. NBP dokonał także interwencji na rynku walutowym. Działania te miały na celu przeciwdziałanie procyklicznemu, a więc następującemu w czasie pogorszeniu koniunktury, umocnieniu kursu złotego, a przez to wzmacniały oddziaływanie poluzowania polityki pieniężnej NBP na gospodarkę.

Wszystkie działania NBP prowadzone w tym okresie łagodziły negatywne skutki epidemii, wspierały aktywność gospodarczą oraz stabilizowały inflację na poziomie zgodnym z celem inflacyjnym NBP w średnim okresie. Poprzez pozytywny wpływ na sytuację finansową kredytobiorców ograniczały ryzyko kredytowe, którego wzrost był najistotniejszym kanałem wpływu epidemii na stabilność systemu bankowego.

Efekty poluzowania polityki pieniężnej NBP w 2020 r.

Dokonując oceny efektów prowadzonej przez NBP polityki pieniężnej w 2020 r., należy mieć na uwadze, że w analizowanym roku w gospodarce światowej nastąpił gwałtowny i najsilniejszy od dekad spadek aktywności gospodarczej. W efekcie banki centralne w 2020 r. poluzowały politykę pieniężną, przy czym zakres i skala działań podejmowanych przez banki centralne były bezprecedensowe.

W Polsce PKB obniżył się po raz pierwszy od początku transformacji ustrojowej. Spadkowi PKB w 2020 r. towarzyszył wzrost bezrobocia i obniżenie dynamiki wynagrodzeń. Negatywny szok pandemiczny przyczynił się również do wyraźnego pogorszenia nastrojów gospodarstw domowych oraz firm. W tych warunkach istotnie spadły także inwestycje.

Ze względu na spadek krajowej aktywności gospodarczej i silne obniżenie cen surowców na rynkach światowych inflacja CPI w Polsce w kolejnych miesiącach 2020 r. wyraźnie się obniżyła: z 4,3% r/r w styczniu do 2,4% r/r w grudniu 2020 r. W ujęciu średniorocznym inflacja wyniosła 3,4%, a więc była zgodna z symetrycznym celem inflacyjnym NBP wynoszącym 2,5% +/-1 pkt proc., pomimo oddziaływania wielu czynników o charakterze regulacyjno-podażowym, a zatem niezależnych od polityki pieniężnej NBP, które podwyższały inflację.

Łagodząc politykę pieniężną w 2020 r., NBP brał pod uwagę to, że wskutek pandemii oraz załamania aktywności w gospodarce światowej nastąpi silny spadek aktywności gospodarczej w Polsce, któremu – w razie braku istotnego poluzowania polityki makroekonomicznej, w tym pieniężnej – towarzyszyć będzie istotne i relatywnie trwałe pogorszenie sytuacji finansowej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, spadek zatrudnienia i wzrost bezrobocia, a także obniżenie dynamiki wynagrodzeń. W tych warunkach rosło także – przy braku istotnego poluzowania polityki pieniężnej NBP – ryzyko kształtowania się inflacji poniżej celu NBP w średnim okresie.

Poluzowanie polityki pieniężnej NBP przyczyniło się do złagodzenia warunków finansowania w całej gospodarce. W szczególności spadły stawki rynku pieniężnego, a także oprocentowanie

kredytów dla sektora niefinansowego. Średnie oprocentowanie kredytów dla gospodarstw domowych ogółem obniżyło się z 5,2% w styczniu do 3,5% w grudniu 2020 r., natomiast dla przedsiębiorstw niefinansowych z 3,7% w styczniu do 2,3% w grudniu 2020 r. Obniżki stóp procentowych przekładały się na zmniejszenie kosztów obsługi kredytów dla klientów banków (szacunkowo o 7 mld zł w skali roku), co wspierało sytuację finansową i nastroje zadłużonych podmiotów gospodarczych.

Średnie oprocentowanie depozytów obniżyło się w mniejszym stopniu: w przypadku gospodarstw domowych z 0,8% w styczniu do 0,2% w grudniu 2020 r., natomiast w przypadku przedsiębiorstw niefinansowych z 0,7% w styczniu do 0,1% w grudniu 2020 r. Pomimo spadku oprocentowania wartość depozytów i innych zobowiązań banków wobec gospodarstw domowych wzrosła w 2020 r. o blisko 96 mld zł, a wobec przedsiębiorstw niefinansowych o ponad 60 mld zł.

Poluzowanie polityki pieniężnej NBP oddziaływało również w kierunku obniżenia się rentowności obligacji skarbowych oraz gwarantowanych przez Skarb Państwa, pomimo istotnego wzrostu potrzeb pożyczkowych sektora publicznego w 2020 r., wynikającego z konieczności podjęcia działań antykryzysowych, a także zapewniło płynność rynku wtórnego tych obligacji. Średnia rentowność obligacji skarbowych 10-letnich obniżyła się z 2,2% w styczniu do 1,3% w grudniu 2020 r., 5-letnich z 1,9% do 0,5%, a 2-letnich z 1,5% do 0,1%. W ten sposób poluzowanie polityki pieniężnej przez NBP wspierało także politykę gospodarczą rządu, w tym realizację antykryzysowych programów wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w czasie epidemii.

Zapewniając korzystne warunki finansowania w całej gospodarce, polityka pieniężna NBP w 2020 r. ograniczyła skalę spadku aktywności gospodarczej oraz koszty epidemii dla rynku pracy. Spadek realnego PKB był w Polsce (2,7%) ponaddwukrotnie mniejszy niż średnio w Unii Europejskiej (6,2%; wykres 2.1), a stopa bezrobocia w Polsce na koniec 2020 r. była jedną z najniższych w Unii Europejskiej (wykres 2.2). Poluzowanie polityki pieniężnej przez NBP skutecznie ograniczało więc wzrost bezrobocia, a także skalę pogorszenia sytuacji finansowej firm. Jednocześnie zapewniło realizację podstawowego celu działalności NBP, jakim jest utrzymywanie inflacji na poziomie zgodnym z celem inflacyjnym NBP w średnim okresie.

Wykres 2.1. Zmiana realnego PKB w 2020 r. w krajach Unii Europejskiej

Źródło: dane Eurostatu.

Wykres 2.2. Stopa bezrobocia w krajach Unii Europejskiej w grudniu 2020 r.

Źródło: dane Eurostatu; dane wyrównane sezonowo.

Ponadto polityka pieniężna NBP w 2020 r. – przez pozytywny wpływ na sytuację finansową kredytobiorców – oddziaływała także w kierunku zwiększenia zdolności do obsługi długu przez kredytobiorców i ograniczenia wzrostu odpisów z tytułu utraty wartości portfela kredytowego banków, będących głównym kanałem wpływu pandemii na stabilność systemu bankowego.

Analizy NBP wskazują, że poluzowanie polityki pieniężnej w 2020 r. (w tym przede wszystkim obniżenie stóp procentowych NBP wraz z prowadzonym skupem obligacji w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku) przyczyniło się bezpośrednio do zmniejszenia skali spadku PKB o 0,3 pkt proc. i podwyższenia inflacji w 2020 r. o 0,3 pkt proc. Szacuje się, że poluzowanie to zwiększy skalę oczekiwanego wzrostu PKB o 1,1 pkt proc. oraz inflację CPI o 1,0 pkt proc. w 2021 r. (tabela 2.3). Jednocześnie poluzowanie polityki pieniężnej istotnie wsparło działania antykryzysowe w zakresie polityki fiskalnej, co także umożliwiło istotne złagodzenie negatywnego wpływu pandemii na PKB.

Tabela 2.3. Szacunki wpływu poluzowania polityki pieniężnej NBP oraz polityki fiskalnej na PKB i inflację w 2020 i 2021 r.

	Wpływ obniżenia stóp procentowych w I i II kw. 2020 r.		Wpływ prowadzenia skupu aktywów w I–III kw. 2020 r.		Wpływ pakietu fiskalnego		Łączny wpływ polityki pieniężnej		Łączny wpływ polityki pieniężnej i pakietu fiskalnego	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Inflacja CPI (r/r, pkt proc.)	0,1	0,5	0,2	0,5	-0,2	1,2	0,3	1,0	0,1	2,2
PKB (r/r, pkt proc.)	0,2	0,6	0,1	0,5	1,9	1,6	0,3	1,1	2,2	2,7

Źródło: szacunki NBP.

Działania NBP w 2020 r. zostały pozytywnie ocenione przez międzynarodowe instytucje, w tym Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) oraz Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. MFW w *Raporcie z przeglądu gospodarki Polski w ramach artykułu IV Statutu MFW* wskazał, że „Wraz z wybuchem pandemii polityka pieniężna została szybko

i adekwatnie poluzowana. Program skupu aktywów realizowany przez bank centralny efektywnie zapewnił płynność na rynku obligacji skarbowych i wzmocnił transmisję polityki pieniężnej¹⁰. Jednocześnie Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju w raporcie *Przegląd gospodarczy Polski 2020* wskazała, że „polityka pieniężna została odpowiednio poluzowana. Reakcja polityki pieniężnej na rozwijający się kryzys pandemiczny była stanowcza i szybka”¹¹.

2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2020 r.

Wobec opisanych uwarunkowań makroekonomicznych w 2020 r. NBP poluzował politykę pieniężną, wykorzystując instrumenty przewidziane w *Założeniach polityki pieniężnej*¹². Skala i natura gospodarczego wstrząsu związanego z pandemią, a przez to skala i rodzaj niezbędnej reakcji NBP spowodowały, że oprócz instrumentów wykorzystywanych standardowo w poprzednich latach konieczne było wykorzystanie także instrumentów niestosowanych lub stosowanych jedynie w wyjątkowych sytuacjach w ostatnich latach, tj. wykorzystanie bezwarunkowego skupu obligacji, dostrajających operacji typu *repo*, zmian rezerwy obowiązkowej, kredytu wekslowego oraz interwencji na rynku walutowym.

Płynność sektora bankowego w 2020 r.

W 2020 r. nastąpił istotny wzrost nadpłynności sektora bankowego, co było przede wszystkim skutkiem działań w zakresie polityki pieniężnej prowadzonych przez NBP. Poziom środków pozostających w dyspozycji sektora bankowego przekraczających poziom rezerwy obowiązkowej wyniósł w grudniu 2020 r. średnio 183 798 mln zł i był o 97 357 mln zł wyższy niż w analogicznym okresie 2019 r.¹³

Do wzrostu nadpłynności przyczynił się przede wszystkim prowadzony przez NBP od marca 2020 r. skup dłużnych papierów wartościowych na rynku wtórnym, dokonywany w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (przyczynił się on do wzrostu nadpłynności o 111 872 mln zł – porównując średni stan z grudnia 2020 r. z analogiczną pozycją z grudnia 2019 r.). W tym samym kierunku oddziaływało także obniżenie podstawowej stopy rezerwy obowiązkowej (z dniem 30 kwietnia 2020 r. zwiększyło to poziom środków w dyspozycji sektora bankowego o 41 306 mln zł)¹⁴.

Do wzrostu nadpłynności sektora bankowego w 2020 r. przyczyniły się również transakcje walutowe prowadzone przez NBP, w tym skup walut obcych od Ministerstwa Finansów.

¹⁰ Tłumaczenie własne. W oryginale: „At the onset of the pandemic, monetary policies were quickly and appropriately eased. The central bank’s asset purchase program has been effective in providing liquidity to government securities markets and strengthening monetary policy transmission”. Źródło: Republic of Poland Staff Report for the 2020 Article IV Consultation (s. 27).

¹¹ Tłumaczenie własne. W oryginale: „Monetary policy has been appropriately accommodative. Monetary policy has reacted forcefully and quickly to the emerging coronavirus crisis”. Źródło: *Przegląd Gospodarczy Polski 2020*, OECD (s. 26).

¹² Założenia polityki pieniężnej na rok 2020 zostały przyjęte we wrześniu 2019 r. W kwietniu 2020 r. Rada przyjęła uchwałę zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020, zgodnie z którą rozszerzono zestaw instrumentów polityki pieniężnej o kredyt wekslowy.

¹³ Dane oraz obliczenia przedstawiono w rozdziale, stosując konwencję, że dany miesiąc lub rok odnoszą się do poszczególnych okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

¹⁴ Zmiana poziomu rezerwy wymaganej pomiędzy grudniowym okresem utrzymywania rezerwy obowiązkowej w 2020 r. i analogicznym okresem w 2019 r. wyniosła 39 483 mln zł.

Przyrost ten został częściowo ograniczony w wyniku sprzedaży walut obcych przez NBP na potrzeby Komisji Europejskiej. Przewaga dokonywanego przez NBP skupu walut obcych nad ich sprzedażą spowodowała w 2020 r. wzrost poziomu środków w dyspozycji sektora bankowego o 26 868 mln zł (średnia wartość z grudnia 2020 r. do średniej z grudnia 2019 r.).

W kierunku ograniczenia nadpłynności sektora bankowego w 2020 r. oddziaływał natomiast znaczący przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu, który nastąpił przede wszystkim w początkowym okresie epidemii. Wskutek wzrostu wartości pieniądza gotówkowego w obiegu poziom środków w dyspozycji sektora bankowego obniżył się o 81 805 mln zł (średnia wartość z grudnia 2020 r. do średniej z grudnia 2019 r.).

Wskutek wzrostu nadpłynności sektora bankowego w 2020 r. wzrosło również średnie saldo krótkoterminowych operacji polityki pieniężnej¹⁵. Saldo to ukształtowało się w grudniu 2020 r. na poziomie 155 777 mln zł i było o 69 447 mln zł (tj. o 80,44%) wyższe niż w grudniu 2019 r.¹⁶ Pozostałe środki sektora bankowego powyżej rezerwy obowiązkowej utrzymywane były przez banki na rachunkach w NBP.

Stopy procentowe NBP

Podstawowym instrumentem polityki pieniężnej w 2020 r. były stopy procentowe NBP. Stopa referencyjna NBP, określając rentowność podstawowych operacji otwartego rynku, wpływała na poziom krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych.

Stopa lombardowa NBP wyznaczała oprocentowanie oferowanego przez NBP kredytu lombardowego, umożliwiającego pozyskiwanie środków z banku centralnego na termin *overnight*. Stopa depozytowa NBP determinowała oprocentowanie depozytu umożliwiającego lokowanie w NBP środków na termin *overnight*.

Stopa dyskontowa weksli określała oprocentowanie kredytu wekslowego oferowanego przez NBP. Rada wprowadziła ponownie¹⁷ tę stopę procentową z dniem 18 marca 2020 r.

W 2020 r. Rada trzykrotnie zmieniała poziom stóp procentowych NBP. Zmiany te weszły w życie kolejno w dniach: 18 marca 2020 r., 9 kwietnia 2020 r. oraz 29 maja 2020 r. W wyniku tych zmian stopa referencyjna została obniżona do 0,10% (z 1,50%), stopa lombardowa do 0,50% (z 2,50%), stopa dyskontowa weksli do 0,12% (z 1,10%), a stopa depozytowa do 0,00% (z 0,50%).

W rezultacie wprowadzonych zmian szerokość korytarza stóp procentowych NBP, określona poziomami stopy lombardowej NBP i stopy depozytowej NBP, została zawężona z 200 pkt bazowych do 50 pkt bazowych. Jednocześnie korytarz ten został ukształtowany w sposób asymetryczny (+40/-10 pkt bazowych względem stopy referencyjnej NBP).

¹⁵ W pozycji tej uwzględniono: podstawowe operacje otwartego rynku (emisja bonów pieniężnych NBP), operacje dostrajające (emisja bonów pieniężnych NBP, operacje *repo*), operacje depozytowo-kredytowe NBP.

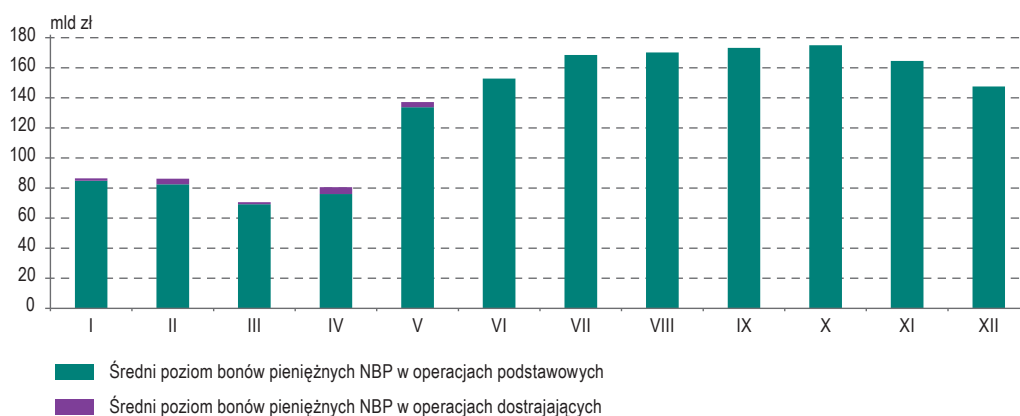
¹⁶ Analogiczna pozycja wyznaczona jako średnia za 2020 r. wyniosła 137 814 mln zł i była o 56 296 mln zł, tj. o 69,06%, wyższa niż w 2019 r.

¹⁷ Stopa dyskontowa weksli została wprowadzona przez Radę od dnia 1 stycznia 2010 r. Rada określała wysokość tej stopy do końca 2010 r. (jej poziom wynosił wówczas niezmiennie 4,00%). Od dnia 1 stycznia 2011 r., w związku z wycofaniem kredytu wekslowego z instrumentarium polityki pieniężnej NBP, stopa ta przestała być ustalana przez Radę.

Operacje otwartego rynku

Podobnie jak w latach poprzednich celem operacyjnym polityki pieniężnej było dążenie do kształtowania stawki POLONIA¹⁸ w pobliżu stopy referencyjnej NBP. Głównym instrumentem służącym realizacji tego zadania były operacje podstawowe, przy uzupełniającej roli operacji dostrajających. Wykorzystując te operacje, NBP oferował bankom możliwość bilansowania ich pozycji płynnościowych w trakcie okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej, dążąc do ukształtowania warunków płynnościowych w sektorze bankowym właściwych z punktu widzenia realizacji celu operacyjnego.

Wykres 2.3. Średni poziom absorbujących operacji otwartego rynku NBP w poszczególnych okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej w 2020 r. (wartość nominalna bonów pieniężnych NBP)

Źródło: dane NBP.

Operacje podstawowe były stosowane w 2020 r. regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP, z reguły z 7-dniowym terminem zapadalności¹⁹. Za pomocą tych operacji NBP absorbował większość nadwyżki środków pozostającej w dyspozycji sektora bankowego względem rezerwy obowiązkowej. Rentowności poszczególnych operacji były równe obowiązującemu w dniu ich przeprowadzania poziomowi stopy referencyjnej NBP. W 2020 r. NBP przeprowadził 52 operacje podstawowe w okresach utrzymywania rezerwy. W 2020 r. średni poziom bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach operacji podstawowych wyniósł 133 464 mln zł i był wyższy w porównaniu z 2019 r. o 54 802 mln zł (wykres 2.3).

W 2020 r. NBP przeprowadził ponadto 4 operacje dostrajające w ostatnich dniach roboczych okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej oraz dodatkowo 6-krotnie operacje dostrajające w trakcie okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej. W ramach wskazanych operacji wyemitowane zostały bony pieniężne NBP z terminami zapadalności 1-, 2-, 3- i 4-dniowymi.

¹⁸ Stawka POLONIA (Polish Overnight Index Average) wyznaczana jest jako średnia (ważona wolumenem poszczególnych transakcji) oprocentowania niezabezpieczonych depozytów międzybankowych zawartych na termin O/N w danym dniu roboczym do godziny 16.30 pomiędzy uczestnikami fixingu stawki referencyjnej POLONIA.

¹⁹ Wyjątek stanowiły operacje przeprowadzone w dniach 3 kwietnia, 24 kwietnia i 18 grudnia (6-dniowe), a także 9 kwietnia i 30 kwietnia (8-dniowe).

Średni poziom tego rodzaju operacji w 2020 r. wyniósł 1 236 mln zł i był niższy niż w 2019 r. o 496 mln zł.

W 2020 r. banki w większej skali niż w latach poprzednich dążyły do utrzymywania nadwyżek środków w NBP w formie środków na rachunku bieżącym w wysokości przekraczającej poziom rezerwy obowiązkowej oraz w postaci depozytu na koniec dnia²⁰ (tj. nadwyżek niezaabsorbowanych przy wykorzystaniu podstawowych bądź dostrajających operacji otwartego rynku NBP). Wynikało to w dużej mierze z niepewności dotyczącej rozwoju epidemii i jej wpływu na uwarunkowania prowadzenia działalności przez banki. Pewne znaczenie mogło mieć również ograniczenie różnicy między oprocentowaniem środków na rachunku bieżącym w wysokości przekraczającej poziom rezerwy obowiązkowej oraz w postaci depozytu na koniec dnia (od 9 kwietnia 2020 r. 0,00%) a oprocentowaniem środków lokowanych w bonach pieniężnych NBP w ramach operacji otwartego rynku (od końca maja 2020 r. 0,10%). Ponadto redukcja od dnia 30 kwietnia 2020 r. poziomu rezerwy obowiązkowej (szczegóły przedstawiono w dalszej części rozdziału) mogła skłaniać banki do gromadzenia nadwyżek środków powyżej poziomu rezerwy wymaganej do celów rozliczeniowych.

W związku z tendencją do utrzymywania przez banki nadwyżek środków, przy jednoczesnym kształtowaniu się stawki POLONIA w pobliżu stopy referencyjnej NBP, w czerwcu 2020 r. bank centralny zdecydował o zawieszeniu oferowania dostrajających operacji otwartego rynku przeprowadzanych w ostatnich dniach roboczych okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

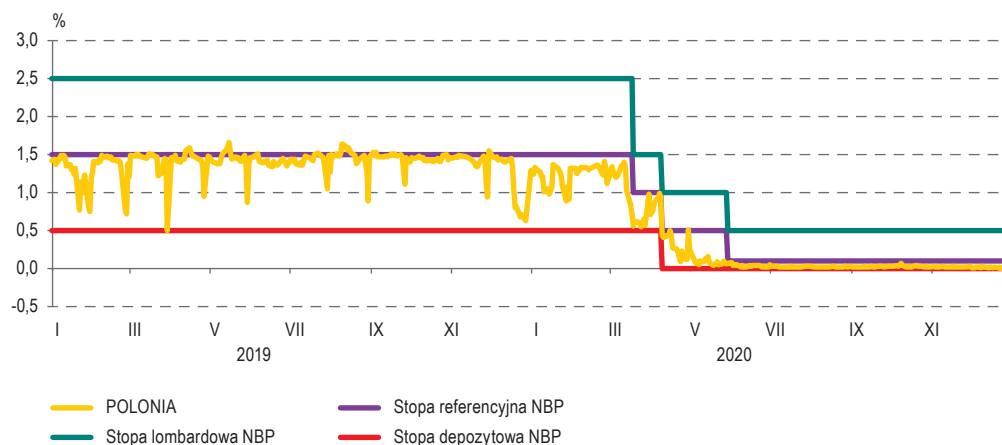
W 2020 r. średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło 17 pkt bazowych i było zbliżone do odnotowanego w 2019 r. (14 pkt bazowych), pomimo podwyższonej zmienności tej stawki w pierwszych miesiącach 2020 r., związanej ze wzrostem niepewności na rynkach finansowych w tym okresie (wykres 2.4)²¹.

W pierwszych dwóch kwartałach 2020 r. średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło odpowiednio 31 pkt bazowych oraz 22 pkt bazowe. W pozostałych dwóch kwartałach 2020 r. zmienność stawki POLONIA się obniżyła, co można wiązać z mniejszą niepewnością na rynkach finansowych w tym okresie, a także mniejszą różnicą między oprocentowaniem środków na rachunku bieżącym w wysokości przekraczającej poziom rezerwy obowiązkowej oraz w postaci depozytu na koniec dnia (od 9 kwietnia 2020 r. 0,00%) a oprocentowaniem środków lokowanych w bonach pieniężnych NBP w ramach operacji otwartego rynku. W II półroczu 2020 r. średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło 8 pkt bazowych. W całym 2020 r. stawka POLONIA była zgodna z kierunkiem prowadzonej polityki pieniężnej.

²⁰ Środki utrzymywane przez banki na rachunku bieżącym powyżej poziomu rezerwy wymaganej nie podlegają oprocentowaniu. W przypadku depozytu na koniec dnia z dniem 9 kwietnia 2020 r. oprocentowanie tego instrumentu zostało obniżone do 0,00%. Przed wejściem w życie ww. zmiany poziomu stopy depozytowej NBP wynosił 0,50%.

²¹ Przytoczony wskaźnik obliczono jako średnie dzienne absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP (uśredniony moduł różnicy) przeliczone według bazy 365 dni.

Wykres 2.4. Stopy procentowe NBP oraz stawka POLONIA w latach 2019–2020

Źródło: dane NBP.

W ramach operacji otwartego rynku przeprowadzanych w 2020 r. 16 marca 2020 r. NBP przeprowadził dostrajającą operację typu *repo*, w wyniku której sektor bankowy został doraźnie zasilony w płynność w kwocie 7,3 mld zł na okres 4 dni. Przesłanką decyzji o jej przeprowadzaniu były sygnalizowane przez niektórych kontrahentów NBP potrzeby zasilenia w płynność z banku centralnego. Pomimo pozostawiania banku centralnego w gotowości do ponawiania tego rodzaju operacji sytuacja rynkowa nie wymagała zastosowania kolejnych operacji tego typu w dalszej części 2020 r.

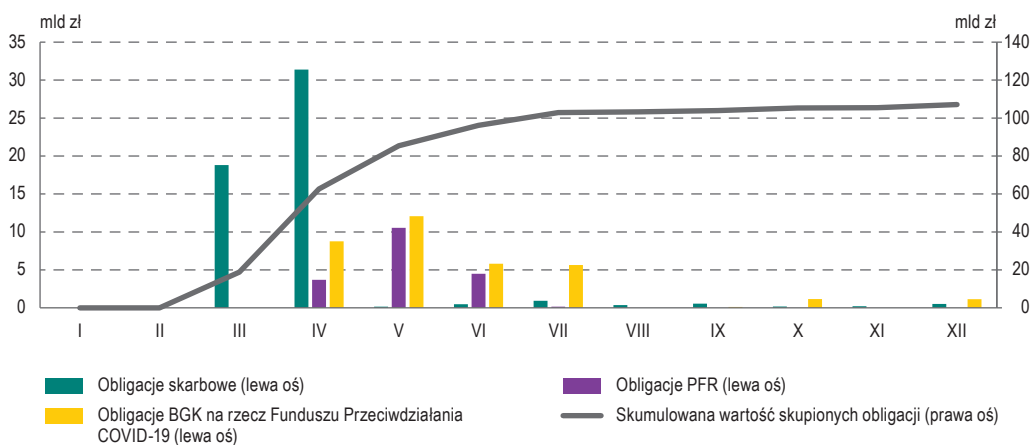
W reakcji na wybuch pandemii NBP uruchomił także strukturalne operacje otwartego rynku polegające na skupie na rynku wtórnym dłużnych papierów wartościowych (od 19 marca 2020 r.). W ramach tych operacji początkowo NBP skupował obligacje skarbowe. W kwietniu 2020 r. skup został rozszerzony również na obligacje mające gwarancję Skarbu Państwa (obligacje emitowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz obligacje emitowane przez Polski Fundusz Rozwoju SA).

Celem prowadzonego przez NBP skupu dłużnych papierów wartościowych była zmiana długoterminowej struktury płynności w sektorze bankowym, zapewnienie płynności rynku wtórnego skupowanych papierów wartościowych oraz wzmocnienie oddziaływania obniżenia przez bank centralny stóp procentowych na gospodarkę, tj. wzmocnienie mechanizmu transmisji monetarnej.

W okresie marzec – grudzień 2020 r. w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku NBP skupił na rynku wtórnym dłużne papiery wartościowe o łącznej nominalnej wartości 107,1 mld zł, w tym obligacje skarbowe o wartości 53,6 mld zł oraz obligacje z gwarancją Skarbu Państwa o wartości 53,6 mld zł (wykres 2.5). W rezultacie do końca grudnia 2020 r. z tytułu operacji strukturalnych sektor bankowy został zasilony w płynność w kwocie 112,9 mld zł²².

²² Wartość obligacji skupowanych przez NBP na rynku wtórnym (po cenach bieżących), odzwierciedlona w kwocie zasilenia sektora bankowego (kwocie zakupu), różni się od wartości nominalnej tych obligacji.

Wykres 2.5. Wartość nominalna obligacji skupionych przez NBP w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku w poszczególnych okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej w 2020 r.

Uwaga: wartość nominalna obligacji obliczona według dat przeprowadzenia przetargów.

Źródło: dane NBP.

Uruchomienie i prowadzenie przez NBP w 2020 r. strukturalnych operacji otwartego rynku wpłynęło stabilizująco na rynek obligacji objętych skupem, zwiększało płynność tego rynku oraz przyczyniło się do spadku rentowności obligacji, a w efekcie wzmocniło oddziaływanie obniżenia stóp procentowych NBP na gospodarkę.

Rezerwa obowiązkowa

W 2020 r. obowiązkowi utrzymania rezerwy obowiązkowej podlegały banki, oddziały instytucji kredytowych, oddziały banków zagranicznych działające w Polsce, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

Uśredniony mechanizm utrzymywania rezerwy obowiązkowej stwarzał podmiotom nią objętym swobodę decydowania o wysokości środków gromadzonych na rachunkach w banku centralnym w poszczególnych dniach okresu rezerwowego, pod warunkiem utrzymania średniego stanu środków na rachunkach w NBP na poziomie nie niższym od wartości rezerwy wymaganej. Mechanizm ten sprzyjał stabilizacji krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych.

W dniu 17 marca 2020 r. Rada w celu ograniczenia ryzyka wpływu zaburzeń gospodarczych na podaż kredytu zdecydowała o obniżeniu, od dnia 30 kwietnia 2020 r., podstawowej stopy rezerwy obowiązkowej²³ z 3,5% do 0,5% i zrównaniu oprocentowania środków rezerwy obo-

²³ Podstawowa stopa rezerwy obowiązkowej odnosi się do środków złotych i środków w walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz środków uzyskanych z tytułu emisji papierów wartościowych. Stopa rezerwy obowiązkowej od środków uzyskanych z tytułu transakcji *repo* i *sell-buy-back* oraz środków pozyskanych co najmniej na 2 lata w 2020 r. wynosiła niezmiennie 0,00%.

wiązkowej z poziomem stopy referencyjnej NBP²⁴. W efekcie nastąpiło istotne obniżenie wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej (z 47,8 mld zł do 6,5 mld zł) oraz ograniczenie liczby banków spółdzielczych oraz SKOK utrzymujących rezerwę (odpowiednio z 477 do 60 oraz z 12 do 2). Jednocześnie poziom oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej zaczął odpowiadać rentowności podstawowych operacji otwartego rynku.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wysokość rezerwy obowiązkowej ukształtowała się na poziomie 7 513 mln zł, w tym rezerwa obowiązkowa sektora bankowego wyniosła 7 486 mln zł, a rezerwa obowiązkowa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej 27 mln zł. Poziom rezerwy obowiązkowej ogółem na koniec 2020 r. był niższy w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 r. o 39 332 mln zł (tj. o 84%)²⁵.

W 2020 r. odnotowano 4 przypadki nieutrzymania przez banki rezerwy obowiązkowej na wymaganym poziomie.

W 2020 r. łącznie 6 banków korzystało ze zwolnienia z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej (3 banki komercyjne – z częściowego zwolnienia, a 1 bank komercyjny i 2 banki spółdzielcze – z całkowitego zwolnienia).

Operacje depozytowo-kredytowe

Oferowanie przez NBP kredytu lombardowego umożliwiało bankom w 2020 r. pozyskiwanie z banku centralnego w każdym dniu operacyjnym środków na termin *overnight*. Kredyt ten był zabezpieczany aktywami akceptowanymi przez bank centralny (m.in. skarbowymi papierami wartościowymi, papierami wartościowymi wyemitowanymi przez NBP, obligacjami komunalnymi, listami zastawnymi oraz obligacjami korporacyjnymi o wysokiej jakości kredytowej). Oprocentowanie tego instrumentu wyznaczało koszt pozyskania pieniądza w banku centralnym.

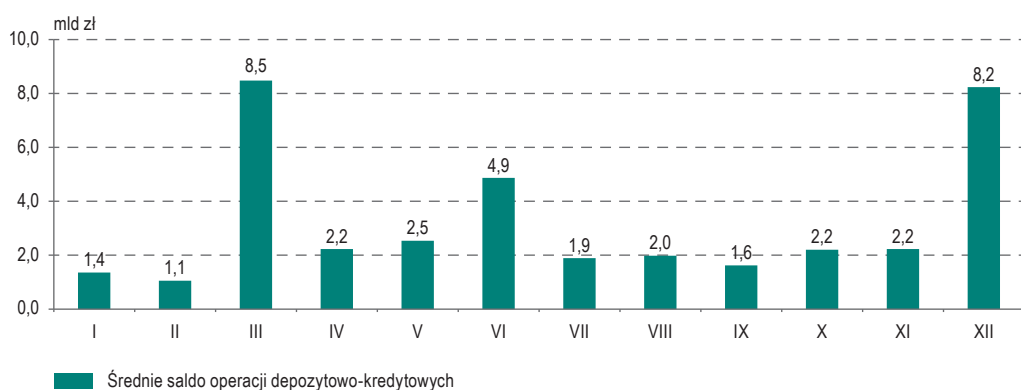
W 2020 r., podobnie jak w latach poprzednich, banki sporadycznie korzystały z kredytu lombardowego (wykres 2.6). Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku – liczona za dni wykorzystania – wyniosła 20,4 mln zł i była o 168,4% wyższa od analogicznej wartości odnotowanej w 2019 r. (7,6 mln zł). Zaobserwowany wzrost nastąpił wskutek wykorzystywania tego instrumentu przez większą liczbę banków niż w roku poprzednim. Średnie dzienne wykorzystanie kredytu lombardowego ukształtowało się na poziomie 0,06 mln zł, przy 0,02 mln zł w 2019 r.

Depozyt na koniec dnia umożliwiał bankom w 2020 r. lokowanie w każdym dniu operacyjnym nadwyżek środków w banku centralnym na termin *overnight*. Oprocentowanie tego instrumentu określało dolne ograniczenie dla stawki rynkowej wyznaczanej dla tego terminu.

²⁴ Do dnia 29 kwietnia 2020 r. oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej wynosiło 0,50%, a od początku majowego okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej było uzależnione od poziomu stopy referencyjnej NBP – w okresie od 30 kwietnia 2020 r. do 28 maja 2020 r. było równe 0,50%, natomiast od 29 maja 2020 r. wynosiło 0,10%.

²⁵ Należy zauważyć, że przywołane dni, tj. 31 grudnia 2019 r. oraz 31 grudnia 2020 r., były pierwszymi dniami styczniowego okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej odpowiednio w 2020 i 2021 r.

Wykres 2.6. Średnie saldo operacji depozytowo-kredytowych w poszczególnych okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej w 2020 r.

Źródło: dane NBP.

W 2020 r. banki złożyły lokaty w NBP ogółem w kwocie 1 168 725,8 mln zł (liczone za dni ich utrzymywania). Średni dzienny poziom depozytu na koniec dnia w analizowanym okresie wyniósł 3 193,2 mln zł (wobec 1 124,6 mln zł w 2019 r.).

Kredyt wekslowy

Począwszy od dnia 10 kwietnia 2020 r. NBP oferował bankom kredyt wekslowy przeznaczony na refinansowanie kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorcom.

Oferując kredyt wekslowy, NBP przyjmował od banków do dyskonta weksle wystawiane przez przedsiębiorców w związku z udzielonymi im kredytami. Oprocentowanie kredytu wekslowego wyznaczała stopa dyskontowa weksli, ustalana przez Radę.

W 2020 r. został udzielony kredyt wekslowy w kwocie 52,9 mln zł.

Swapy walutowe

Wykorzystując transakcje walutowe typu swap, NBP może dokonywać kupna (lub sprzedaży) złotego za walutę obcą na rynku kasowym, przy jednoczesnej jego odsprzedaży (lub odkupie) w ramach transakcji terminowej w określonej dacie.

W 2020 r. NBP nie przeprowadzał tego rodzaju operacji.

Interwencje walutowe

W grudniu 2020 r. NBP dokonał zakupu pewnej ilości walut obcych za złote.

Rozdział 3

Działania na rzecz stabilności systemu finansowego

Działania na rzecz stabilności systemu finansowego¹

Stabilnie funkcjonujący system finansowy jest niezbędnym warunkiem zrównoważonego rozwoju gospodarczego w długim okresie oraz realizacji podstawowego celu NBP – utrzymania stabilnego poziomu cen. Powierzone Narodowemu Bankowi Polskiemu ustawowe zadania z tego obszaru obejmują: działania na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego, kształtowanie warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego oraz działania na rzecz stabilności systemu finansowego.

Szczególne znaczenie dla zachowania stabilności systemu finansowego w Polsce ma utrzymanie bezpieczeństwa sektora bankowego, którego aktywa stanowią prawie trzy czwarte aktywów krajowych instytucji finansowych.

3.1. Nadzór makroostrożnościowy

W 2020 r. Narodowy Bank Polski realizował zadania wynikające z ustawy o Narodowym Banku Polskim, dotyczące obsługi Komitetu Stabilności Finansowej jako organu nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M), w tym wsparcia analitycznego i prawnego. W 2020 r. odbyło się 6 posiedzeń Komitetu.

W ramach prac na rzecz KSF-M w 2020 r. Narodowy Bank Polski:

- Przygotowywał i udostępniał analizy, opracowania oraz opinie dotyczące identyfikacji i oceny ryzyka systemowego w wymiarze krajowym i międzynarodowym, w tym cykliczne raporty NBP: *Raport o stabilności systemu finansowego* (dwa razy w roku), *Raport o stanie równowagi polskiej gospodarki* (raz w roku) oraz *Raport o nadzorze systemowym nad systemem płatniczym* (raz w roku).
- Przygotowywał analizy możliwych działań na rzecz ograniczania ryzyka systemowego wykorzystywane przez Komitet do formułowania stanowisk i rekomendacji. Rekomendacje Komitetu mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z pandemią COVID-19 dotyczyły:
 - zniesienia bufora ryzyka systemowego; brak obowiązku utrzymywania tego bufora umożliwił uwolnienie ok. 30 mld zł kapitału w systemie bankowym, co z kolei ograniczyło ryzyko zmniejszenia dopływu kredytu do gospodarki²;
 - utrzymania na poziomie 0% antycyklicznego bufora kapitałowego;

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6, 6a i 6b ustawy o Narodowym Banku Polskim.

² Rekomendacja została zawarta w uchwale nr 35/2020 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 16 marca 2020 r. w sprawie bufora ryzyka systemowego. Realizując tę rekomendację, Minister Finansów wydał 18 marca 2020 r. rozporządzenie uchylające rozporządzenie w sprawie bufora ryzyka systemowego. Na jego mocy banki zostały zwolnione z obowiązku utrzymywania bufora ryzyka systemowego.

- obniżenia wagi ryzyka w odniesieniu do kredytów bankowych zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach komercyjnych³.

Ponadto Narodowy Bank Polski:

- kontynuował realizację wydanej w 2018 r. rekomendacji KSF-M dotyczącej zapewnienia dostępności danych i informacji o rynku nieruchomości⁴,
- w związku z wprowadzeniem ustawowego obowiązku brał udział w przygotowaniu kwartalnej opinii Komitetu w sprawie wysokości wpłat na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców⁵,
- współpracował w imieniu Komitetu z organami i instytucjami Unii Europejskiej, a także z organami makroostrożnościowymi innych państw członkowskich; w szczególności w imieniu KSF-M podejmował działania mające na celu realizację zaleceń Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS), w tym związanych z wpływem sytuacji pandemicznej na europejski system finansowy.

Przedstawiciel NBP przewodniczył pracom grupy roboczej o stałym charakterze, będącej zapleczem analitycznym Komitetu. W 2020 r. grupa robocza, opierając się głównie na materiałach NBP, przygotowała m.in.: analizy dotyczące możliwych źródeł ryzyka systemowego (pandemia COVID-19, sytuacja na rynku finansowania nieruchomości), projekty opinii dotyczących identyfikacji innych instytucji o znaczeniu systemowym⁶ oraz analizy dostosowania stawek referencyjnych na krajowym rynku pieniężnym do wymogów rozporządzenia BMR⁷.

W 2020 r. Komitet powołał grupę roboczą ds. analizy sytuacji w sektorze banków spółdzielczych oraz sektorze spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, działającą pod przewodnictwem NBP. Zadaniem grupy jest wypracowanie projektu rekomendacji Komitetu, która ma dotyczyć możliwych działań wspierających stabilne funkcjonowanie tych sektorów.

Prezes NBP jako Przewodniczący KSF-M przekazał Sejmowi RP⁸ informację o działalności Komitetu w zakresie nadzoru makroostrożnościowego w 2019 r.

NBP informował opinię publiczną i uczestników systemu finansowego o bieżących pracach Komitetu za pośrednictwem strony internetowej poświęconej nadzorowi makroostrożnościowemu⁹.

³ Uchwała nr 38/2020 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości komercyjnej.

⁴ Na mocy uchwały nr 23/2018 z dnia 11 czerwca 2018 r. KSF-M skierował do NBP rekomendację dotyczącą zapewnienia dostępności danych i informacji o rynku nieruchomości. Rekomendacja ta była konsekwencją wydanego w 2016 r. przez Europejską Radę Ryzyka Systemowego zalecenia w sprawie uzupełniania informacji dotyczących sektora nieruchomości (ERRS/2016/14) skierowanego do krajowych organów nadzoru makroostrożnościowego wszystkich 28 krajów UE.

⁵ Art. 16a ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. z 2015 poz. 1925).

⁶ O-SII (ang. *other systemically important institution*) to podmiot, który nie jest globalną instytucją systemowo ważną, ale może – ze względu na swoją wielkość, powiązania lub model biznesowy – stwarzać zagrożenie dla stabilności systemu finansowego danego kraju. KSF-M wydaje w tej sprawie opinię, o którą corocznie występuje Komisja Nadzoru Finansowego.

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz. Urz. UE L171 z 2016 r.).

⁸ Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym.

⁹ www.nbp.pl/nadzormakroostroznościowy.

3.2. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego

W 2020 r. NBP brał udział w pracach Komitetu Stabilności Finansowej w formule zarządzania kryzysowego (KSF-K). W 2020 r. odbyło się 12 posiedzeń KSF-K. Omawiano podczas nich sytuację ekonomiczno-finansową banków komercyjnych i spółdzielczych oraz działania służące zachowaniu stabilności w systemie finansowym. Zadaniem NBP jest w szczególności przedstawianie opinii dla KSF-K na temat wpływu na płynność sektora bankowego instytucji, której obecna lub prognozowana sytuacja finansowa może stanowić zagrożenie dla jej dalszego funkcjonowania¹⁰.

NBP opiniował również projekty krajowych i unijnych regulacji prawnych dotyczących instytucji i rynków finansowych, jak również infrastruktury finansowej. Opinie te zostały wykorzystane do przygotowania stanowisk Polski dla instytucji UE.

Współpraca NBP z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego obejmowała także:

- członkostwo delegowanego przez Prezesa NBP członka Zarządu NBP w Komisji Nadzoru Finansowego¹¹ oraz członkostwo 2 przedstawicieli delegowanych przez Prezesa NBP w Radzie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego¹²,
- współdziałanie z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego oraz Bankowym Funduszem Gwarancyjnym – na podstawie ustawowych upoważnień dotyczących zasad przekazywania informacji¹³.

3.3. Działalność analityczna i badawcza w zakresie systemu finansowego

W 2020 r. przedmiotem analiz i badań NBP były liczne zagadnienia dotyczące stabilności i rozwoju polskiego systemu finansowego. Ze względu na ustawowe zadanie regulowania płynności banków i ich refinansowania NBP analizował również sytuację pojedynczych banków. Wyniki kluczowych prac były udostępniane KSF i UKNF, a część została opublikowana w formie cyklicznych opracowań. Były to:

- *Raport o stabilności systemu finansowego* (czerwiec, grudzień 2020 r.). Raporty koncentrowały się na analizie wpływu pandemii COVID-19 na stabilność systemu finansowego, w tym na ocenie odporności tego systemu na szoki z nią związane. Wykazano, że polski system finansowy był w chwili wybuchu pandemii w dobrej kondycji, nie zanotowano istotnych nierównowag. Działania mające na celu zwalczenie pandemii przyczyniły się jednak do powstania nowych, istotnych rodzajów ryzyka w systemie finansowym oraz nasilenia już istniejących. W szczególności dotyczyło to ryzyka kredytowego i wzrostu skali odpisów na straty kredytowe. Były to główne przyczyny istotnego spadku wyniku finansowego w sektorze bankowym w 2020 r. Pomimo tego polski sektor bankowy pozostał stabilny, co było skutkiem wysokiego poziomu i dobrej jakości kapitału zakumulowanego we wcześniejszych latach oraz działań instytucji publicznych wspierających gospodarkę i system bankowy.

¹⁰ Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

¹¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 3 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 2059).

¹² Na podstawie art. 7 ust. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 842).

¹³ Na podstawie art. 17 ust. 1 Ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz art. 328 ust. 2 Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

Rosnąca liczba kwestionowanych przez kredytobiorców umów o mieszkaniowe kredyty walutowe wpłynęła na wzrost ryzyka prawnego tego portfela, przyczyniając się do wzrostu kosztów rezerw i odpisów. W dłuższym okresie wyzwaniem będzie niska dochodowość banków, która może się wiązać z ograniczeniem zdolności sektora bankowego do budowy bazy kapitałowej i ograniczeniem rozwoju finansowania gospodarki.

- *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2019 r.* (listopad 2020 r.). W opracowaniu przedstawiono tendencje i bariery rozwoju instytucji finansowych oraz rynków finansowych w Polsce. Na koniec 2019 r. aktywa instytucji tworzących polski system finansowy wyniosły 2,8 bln zł i były o 4,6% wyższe niż w 2018 r. Wpłynął na to głównie wzrost wartości aktywów sektora bankowego oraz przedsiębiorstw faktoringowych i leasingowych. Sektor bankowy w Polsce, podobnie jak w innych krajach regionu, był największą częścią systemu finansowego. W 2019 r. obniżyła się – w stosunku do końca 2018 r. – zarówno relacja aktywów banków do PKB (do 87%, ze względu na szybszy wzrost PKB), jak i relacja aktywów całego krajowego systemu finansowego do PKB (do 124,5%). Poziom rozwoju poszczególnych segmentów systemu finansowego pozostał zróżnicowany (lepiej rozwinięte były instytucje finansowe, w tym sektor bankowy, a słabiej – rynki finansowe).
- *Sytuacja na rynku kredytowym*¹⁴. W odpowiedzi na wybuch pandemii COVID-19 i spodziewany wzrost ryzyka kredytowego związanego ze spowolnieniem wzrostu gospodarczego w I połowie 2020 r. banki znacznie zaostrzyły politykę kredytową. Jednocześnie istotnie spadł popyt na kredyty we wszystkich segmentach rynku. Mimo wprowadzenia korekt niektórych kryteriów i warunków udzielania kredytów w kolejnych miesiącach roku polityka kredytowa banków pozostała zachowawcza. Odnotowano natomiast niewielki wzrost popytu na kredyty ze strony gospodarstw domowych.
- *Poziom antycyklicznego bufora kapitałowego w Polsce*¹⁵. Luka kredytowa (tj. odchylenie od długoterminowego trendu relacji zadłużenia prywatnego sektora niefinansowego do produktu krajowego brutto) była ujemna, nie wystąpiły zatem przesłanki do utworzenia antycyklicznego bufora kapitałowego.
- *Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2019 r.* (wrzesień 2020 r.). W opracowaniu omówiono m.in. wyniki pierwszej analizy zasobu nieruchomości komunalnych oraz skutków polityki społeczno-mieszkaniowej w miastach wojewódzkich¹⁶. Kontynuowano cykliczne (kwartalne) analizy sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych. Pandemia COVID-19 wpłynęła na niewielkie, krótkookresowe obniżenie cen transakcyjnych na mieszkaniowym rynku pierwotnym, podczas gdy ceny na rynku wtórnym pozostały stabilne (II kwartał 2020 r.). W II połowie 2020 r. odnotowano wzrost cen nieruchomości.

NBP prowadził także badania mające na celu pogłębienie wiedzy o procesach finansowych oraz współzależnościach systemu finansowego i gospodarki, wykorzystywane do operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej. Projekty badawcze dotyczyły m.in. rozwoju metod prognozowania dynamiki i jakości kredytów dla sektora niefinansowego, wymiaru struktury

¹⁴ Materiał jest opracowywany kwartalnie na podstawie ankiet kierowanych do przewodniczących komitetów kredytowych w bankach komercyjnych.

¹⁵ Materiał jest opracowywany kwartalnie.

¹⁶ Do jej opracowania wykorzystano wyniki ankiety przeprowadzonej przez oddziały okręgowe NBP oraz dane dostępne w Wojewódzkich Urzędach Statystycznych i urzędach miejskich.

ralnego cyklu kredytowego w Polsce, wykorzystania metod symulacyjnych do kalibrowania instrumentów makroostrożnościowych dla Polski, monitorowania rozwoju innowacji technologicznych w systemie finansowym, inicjatyw sektora prywatnego w obszarze aktywów cyfrowych, w szczególności tokenów płatniczych, oraz rozwoju cyfrowych usług finansowych podczas pandemii COVID-19.

3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej

W 2020 r. Narodowy Bank Polski współpracował z instytucjami UE odpowiedzialnymi za ocenę ryzyka systemowego i przeciwdziałanie jego narastaniu. Prezes NBP jest członkiem Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS). Przedstawiciele NBP brali udział w pracach ERRS, w tym dotyczących: monitorowania zakresu i skutków programów gwarancyjnych i innych środków fiskalnych wprowadzonych w UE wskutek pandemii COVID-19, systemowych ograniczeń wypłat dywidend przez instytucje finansowe, funkcjonowania kontrahentów centralnych (*central counterparty*, CCP), w tym materializacji ryzyka płynności wynikającego z depozytów zabezpieczających CCP¹⁷, makroostrożnościowej analizy instytucji naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, testów warunków skrajnych dla sektora bankowego oraz ryzyka wynikającego z wyjścia Wielkiej Brytanii z UE.

Ponadto w 2020 r. przedstawiciele NBP brali udział w posiedzeniach Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (Board of Supervisors, European Banking Authority, EBA), Regionalnej Grupy Konsultacyjnej dla Europy przy Radzie Stabilności Finansowej (Regional Consultative Group for Europe, Financial Stability Board, FSB), Europejskiej Bankowej Inicjatywy Koordynacyjnej (Vienna Initiative) oraz regionalnych inicjatyw banków centralnych¹⁸.

Przedstawiciele NBP uczestniczyli także w pracach kolegiów do spraw przymusowej restrukturyzacji (*resolution college*) utworzonych dla transgranicznych europejskich grup bankowych, których częścią są banki działające w Polsce.

3.5. Działania operacyjne NBP na rzecz utrzymania stabilności finansowej

W związku z pandemią COVID-19 i jej skutkami gospodarczymi, w tym zagrożeniami dla stabilności systemu finansowego, Narodowy Bank Polski podjął działania mające na celu – bezpośrednio lub pośrednio – utrzymanie stabilności finansowej. Działania banku centralnego były nakierowane na ograniczenie ryzyka działalności bankowej.

¹⁷ CCP w celu ograniczenia ryzyka kredytowego kontrahenta wymagają od swoich uczestników przekazania depozytów zabezpieczających, których wartość zależy m.in. od zmiennych cen rozliczanych instrumentów. Ryzyko płynności powstaje, gdy zmienność cen jest istotnie wyższa od oczekiwanej, a uczestnik nie dysponuje wystarczającą ilością płynnych środków, które musi wpłacić w krótkim czasie na poczet tych depozytów.

¹⁸ Working Group on Monetary Policy and Financial Stability; Governors' Club of the Central Asia, Black Sea Region and Balkan Countries.

- Ograniczenie ryzyka płynności banków. NBP przywrócił operacje zasilające *repo*, obniżył stopę rezerwy obowiązkowej o 300 pkt bazowych, z 3,5% do 0,5%, oraz skupował od banków na rynku wtórnym – w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku – obligacje skarbowe oraz dłużne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa.
- Ograniczenie ryzyka kredytowego banków. NBP obniżył stopy procentowe – stopa referencyjna została zmniejszona łącznie do poziomu 0,10% (tj. o 140 pkt bazowych). Obniżono w ten sposób bieżące oprocentowanie kredytów, a w konsekwencji zmniejszono koszt obsługi zadłużenia przez kredytobiorców.
- Ograniczenie ryzyka finansowania banków. NBP umożliwił bankom, które nie dysponują nadwyżkami płynności, pozyskanie środków w formie kredytu wekslowego na cele związane z kredytowaniem przedsiębiorców. Celem było zwiększenie możliwości kreacji kredytu obrotowego przez te banki oraz umożliwienie im pozyskania finansowania o terminie zapadalności dłuższym niż dostępny na rynku (na koniec 2020 r. z kredytu wekslowego korzystał 1 bank komercyjny).

W 2020 r. nie było konieczności udzielenia bankom wsparcia płynnościowego w postaci kredytu refinansowego na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6a oraz art. 42 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

Na koniec 2020 r. z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej (w wymiarze pełnym lub częściowo) zwolnione były 4 banki realizujące programy postępowania naprawczego lub plany naprawy, w tym 1 bank spółdzielczy.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- przeciwdziałanie zagrożeniom dla stabilności systemu finansowego, w szczególności sektora bankowego, związanym z pandemią COVID-19 i działania ograniczające te zagrożenia,
- wsparcie działań KSF-M i KSF-K, w tym przez wykorzystanie w szerokim zakresie analiz i opracowań NBP w procesie podejmowania decyzji przez KSF-M.

Rozdział 4

Działalność emisyjna

Działalność emisyjna¹

Narodowemu Bankowi Polskiemu przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Banknoty i monety emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym na terytorium kraju. Dzięki wprowadzaniu na rynek banknotów i monet w pełnej strukturze nominalowej NBP zapewnia płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu.

4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu

Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) według stanu na 31 grudnia 2020 r. wyniosła 321,8 mld zł. Oznacza to wzrost o 83,0 mld zł, tj. o 34,8%, w stosunku do stanu na 31 grudnia 2019 r.²

Odnotowana dynamika wzrostu była rekordowa, porównywalna z łącznym wzrostem w czterech poprzednich latach. Wzrost wartości gotówki w obiegu wynikał ze zwiększenia zapotrzebowania rynku na pieniądz w postaci fizycznej. Było to skutkiem zwiększenia znaczenia tezauryzacyjnej i przezornościowej funkcji gotówki w okresie pandemii COVID-19.

W 2020 r. producenci znaków pieniężnych dostarczyli do NBP 407,5 mln sztuk banknotów i 1102,0 mln sztuk monet. Oznacza to, że w porównaniu z dostawami w 2019 r. (314,1 mln sztuk banknotów i 1044,2 mln sztuk monet) liczba dostarczonych banknotów była wyższa o 29,7%, a liczba monet o 5,5%.

4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich

Narodowy Bank Polski emituje monety i banknoty o charakterze kolekcjonerskim, upamiętniając ważne rocznice historyczne i sławnych Polaków.

Zgodnie z *Planem emisji wartości kolekcjonerskich i monet okolicznościowych* Narodowy Bank Polski wyemitował w 2020 r. 4,87 tys. sztuk złotych monet kolekcjonerskich, 224 tys. sztuk srebrnych monet kolekcjonerskich oraz 60 tys. sztuk banknotów kolekcjonerskich (w 2019 r. 14,62 tys. sztuk złotych monet, 367,5 tys. sztuk srebrnych monet oraz 55 tys. sztuk banknotów kolekcjonerskich).

Łącznie w 2020 r. zostało wyemitowanych 26 rodzajów monet kolekcjonerskich oraz banknot kolekcjonerski.

Wśród wyemitowanych wartości kolekcjonerskich na uwagę zasługują m.in.:

- 10. rocznica tragedii smoleńskiej – moneta złota o nominale 100 zł oraz srebrna o nominale 10 zł,

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 4 i art. 31–37 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

² Strukturę pieniądza gotówkowego w obiegu na koniec 2019 i 2020 r. przedstawiono w rozdziale 15.

- *100. rocznica urodzin Świętego Jana Pawła II* – moneta złota o nominale 500 zł i dwie monety srebrne o nominale 10 zł,
- *700-lecie konsekracji kościoła Mariackiego w Krakowie* – moneta srebrna o nominale 50 zł ze szklanym elementem przedstawiającym witraż znajdujący się w tym kościele,
- *Wielcy polscy ekonomiści* – kolejne monety z serii, upamiętniające Stanisława Głębińskiego, Stanisława Grabskiego oraz Leopolda Caro.

W 2020 r. wyemitowano także banknot kolekcjonerski *Bitwa Warszawska 1920* – pierwszy polski banknot zaprojektowany w formacie pionowym.

W 2020 r. Narodowy Bank Polski kontynuował emisję złotych monet inwestycyjnych *Bielik – 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości* oraz monet o wartości nominalnej 5 zł z wizerunkiem okolicznościowym, w standardzie obiegowym, z serii zatytułowanej *Odkryj Polskę*.

W 2020 r. srebrna moneta o nominale 20 zł *Historia monety polskiej – szóstak Jana Sobieskiego*, wyemitowana w 2019 r. zdobyła w konkursie Coin Constellation 2020 trzecią nagrodę w kategorii Moneta klasyczna.

4.3. Funkcjonowanie obiegu gotówkowego

W 2020 r. przeprowadzono m.in. następujące działania związane z funkcjonowaniem obiegu gotówkowego:

- Zaopatrywano banki w znaki pieniężne. W 2020 r. banki oraz podmioty mające ustawowe upoważnienie do pobierania z NBP i odprowadzania do NBP polskiej waluty odprowadziły 139,8 mld zł (w 2019 r. 184,2 mld zł), a pobrały 222,8 mld zł (w 2019 r. 203,5 mld zł), z czego 89,3 mld zł w systemie depozytowym (w 2019 r. 95,5 mld zł) oraz 133,5 mld zł w systemie podstawowym (w 2019 r. 108,0 mld zł)³. W 2020 r. odnotowano wzrost wartości pobrań gotówki z NBP oraz istotny spadek odprowadzeń do NBP. Różnica pomiędzy wartością pobrań i odprowadzeń w 2020 r. wyniosła 83,0 mld zł (w 2019 r. 19,3 mld zł). Było to związane ze wzrostem zapotrzebowania na pieniądź gotówkowy w związku z pandemią COVID-19.
- Wprowadzono do obiegu monety o wartości nominalnej od 10 gr do 1 zł, do których produkcji wykorzystano zmieniony materiał. Zmiana umożliwiła uzyskanie oszczędności w procesie emisji znaków pieniężnych – 27 mln zł w 2020 r.

³ W systemie podstawowym polska waluta jest pobierana ze skarbców oddziałów okręgowych NBP po przekazaniu NBP środków na ten cel. W systemie depozytowym waluta polska, będąca własnością NBP, jest przechowywana w skarbcach jednostek organizacyjnych banków i pobierana po przekazaniu NBP środków na ten cel.

4.4. Działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego

W 2020 r. NBP kontynuował prace mające na celu usprawnienie obrotu gotówkowego, w tym uproszczenie i zmniejszenie pracochłonności przeliczania i sortowania gotówki⁴. Zmiany dotyczyły w szczególności:

- wprowadzenia w NBP oznaczania opakowań banknotów i monet kodami kreskowymi oraz przygotowywania uczestników rynku obrotu gotówkowego do pilotażowego wdrożenia u nich takich oznaczeń,
- umożliwienia zbiorczego odprowadzania do NBP banknotów, bez konieczności wydzielania przez banki banknotów nienadających się do maszynowego sortowania,
- wprowadzenia nowych rozwiązań technicznych w zakresie niszczenia banknotów wycofywanych z obiegu z powodu uszkodzenia lub zużycia (dzięki zmianom 99,9% wycofywanych banknotów jest niszczonych automatycznie po weryfikacji za pomocą specjalnych, wysokowydajnych sorterów do banknotów, a ręcznie jedynie niewielka liczba najbardziej uszkodzonych banknotów).

W 2020 r. rozpoczęto prace nad Narodową Strategią Bezpieczeństwa Obrotu Gotówkowego. Do udziału w opracowaniu dokumentu Narodowy Bank Polski zaprosił banki, podmioty zajmujące się profesjonalną obsługą gotówki oraz instytucje i urzędy, których działalność wiąże się z zapewnieniem obywatelom bezpiecznego dostępu do pieniądza gotówkowego.

4.5. Fałszerstwa polskich znaków pieniężnych

Utrzymujący się od lat niski poziom fałszerstw wynika z bardzo dobrej jakości zabezpieczeń polskich znaków pieniężnych oraz z wysokiego poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zabezpieczeń znaków pieniężnych, wynikającej m.in. z działań edukacyjnych Narodowego Banku Polskiego.

W 2020 r. liczba ujawnionych fałszyfikatów polskich znaków pieniężnych zmalała w porównaniu z 2019 r. Odnotowano spadek liczby fałszyfikatów banknotów (z 6467 do 4697) i liczby fałszyfikatów monet (z 718 do 429).

Ogólna liczba fałszyfikatów banknotów i monet przypadająca na milion znaków pieniężnych w obiegu zmalała i wyniosła 1,37 sztuki (1,91 w 2019 r., 1,83 w 2018 r.). Na dzień 31 grudnia 2020 r. w obiegu znajdowało się 2812,78 mln szt. banknotów powszechnego obiegu oraz 936,31 mln sztuk monet 2-złotowych⁵ i 5-złotowych.

Dane na temat liczby fałszerstw znaków pieniężnych ujawnionych w latach 2017–2020 przedstawia tabela 4.1.

⁴ Zarządzenie nr 19/2016 Prezesa NBP w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP z 2020 r. poz. 28).

⁵ Bez monet wykonanych ze stopu Nordic Gold.

Tabela 4.1. Liczba ujawnionych falsyfikatów polskich znaków pieniężnych w latach 2017–2020

Falsyfikaty	2017	2018	2019	2020
Banknoty	5 156	5 601	6 467	4 697
Monety	1 273	825	718	429
Ogółem	6 429	6 426	7 185	5 126

Źródło: dane NBP.

Na zlecenie NBP w latach 2019–2020 przeprowadzono badania opinii publicznej dotyczące jakości banknotów powszechnego obiegu w Polsce. Według ankietowanych banknoty powszechnego obiegu emitowane przez Narodowy Bank Polski mają wysoką jakość, przy czym najwyższą ocenę (85% pozytywnych odpowiedzi) otrzymały banknoty o nominale 200 zł.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- utrzymanie niezakłóconego zaopatrywania banków w znaki pieniężne w warunkach bezprecedensowego wzrostu zapotrzebowania na banknoty powszechnego obiegu, spowodowanego pandemią COVID-19,
- rozpoczęcie prac nad Narodową Strategią Bezpieczeństwa Obrotu Gotówkowego.

Rozdział 5

Zarządzanie rezerwami dewizowymi

Zarządzanie rezerwami dewizowymi¹

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim bank centralny gromadzi rezerwy dewizowe i zarządza nimi, a także podejmuje czynności mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju. W warunkach płynnego kursu walutowego rezerwy dewizowe służą przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju, przez co przyczyniają się do obniżenia kosztu finansowania na rynkach globalnych i zmienności kursu złotego, a także do ograniczenia ryzyka gwałtownego odpływu kapitału. Incydentalnie mogą być wykorzystane do wsparcia stabilności rynków finansowych lub sektora bankowego w przypadku znacznych zaburzeń ich funkcjonowania.

5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych

W 2020 r. oficjalne aktywa rezerwowe² NBP wzrosły:

- w przeliczeniu na euro o 11,1 mld (9,7%), do 125,6 mld euro,
- w przeliczeniu na dolary o 25,8 mld (20,1%), do 154,2 mld dolarów,
- w przeliczeniu na złote o 92,1 mld (18,9%), do 579,7 mld zł.

Do wzrostu oficjalnych aktywów rezerwowych w największym stopniu przyczyniły się: dodatnie saldo przepływów zewnętrznych, dochód uzyskany z inwestowania rezerw i zmiana ceny złota.

Na koniec 2020 r. zasób złota NBP wynosił 228,7 tony.

5.2. Strategia zarządzania rezerwami dewizowymi³

Priorytetem w zarządzaniu rezerwami dewizowymi jest zapewnienie bezpieczeństwa inwestowanych środków oraz ich niezbędnej płynności. Narodowy Bank Polski, spełniając te kryteria, podejmuje jednocześnie działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw w horyzoncie długookresowym.

Biorąc pod uwagę analizy globalnych perspektyw makroekonomicznych, prognozy rozwoju sytuacji na światowych rynkach finansowych oraz wyniki analizy optymalizacyjnej i symulacyjnej, Zarząd NBP podjął decyzję o utrzymaniu w 2020 r. zarówno dotychczasowej struktury walutowej benchmarku strategicznego (51% USD, 20% EUR, 12% GBP, 8% AUD, 6% NOK i 3% NZD), jak i *modified duration*⁴ benchmarku strategicznego (2,1).

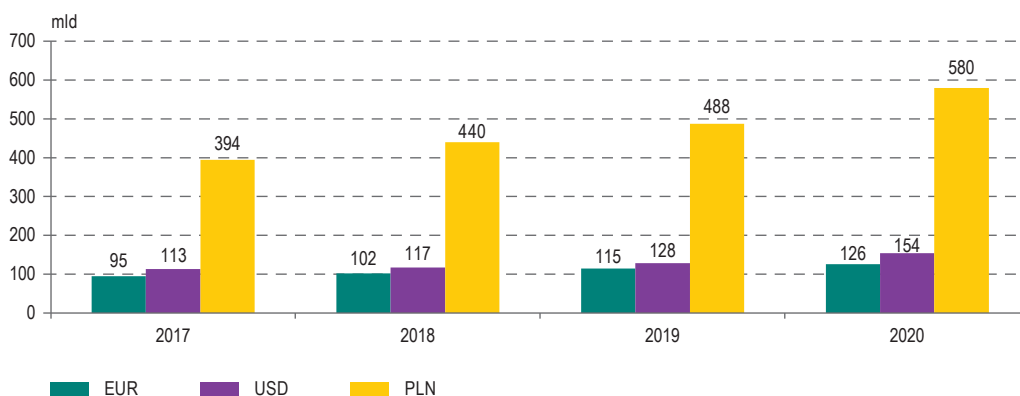
¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 oraz art. 52 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

² Zgodnie z definicją Międzynarodowego Funduszu Walutowego do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się łatwo rozporządzalne, płynne aktywa zagraniczne posiadane przez bank centralny. Kategoria ta obejmuje złoto monetarne, specjalne prawa ciągnięcia (SDR), pozycję rezerwową w MFW oraz aktywa w walutach obcych, głównie w formie papierów wartościowych, lokat i gotówki.

³ Bez uwzględnienia środków walutowych na rachunkach MF w NBP.

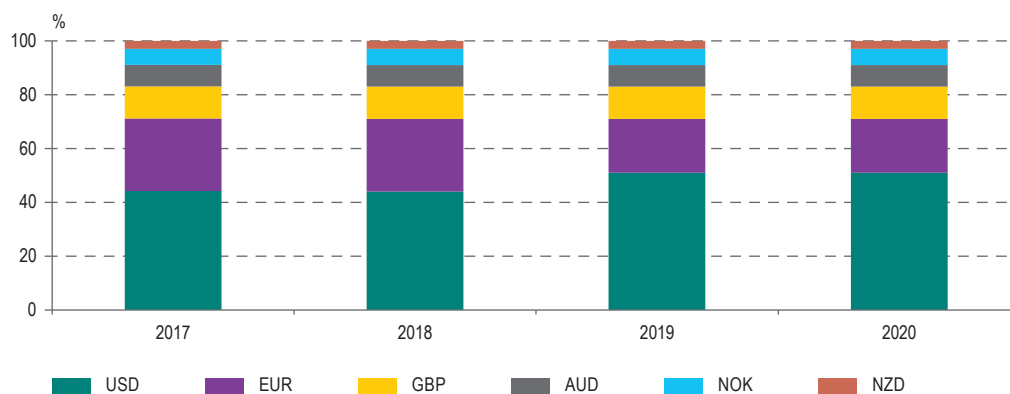
⁴ *Modified duration* stanowi miarę ryzyka stopy procentowej, określającą wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Wykres 5.1. Oficjalne aktywa rezerwowe w latach 2017–2020 (stan na koniec danego roku)

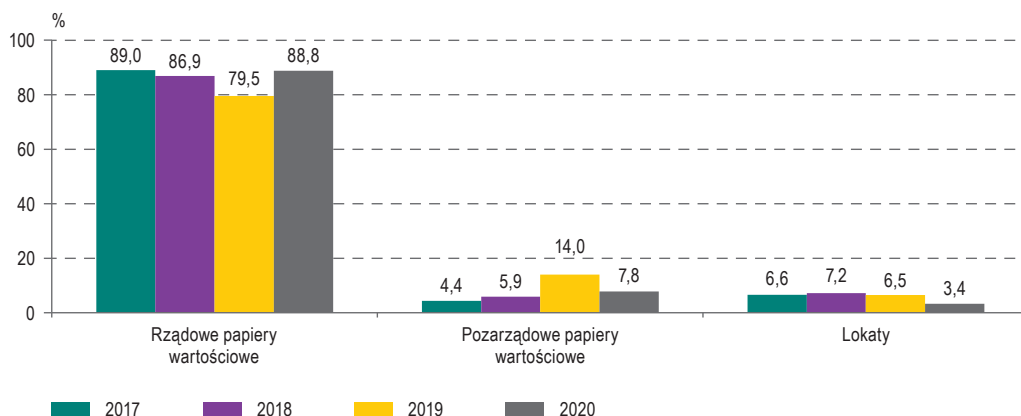
Źródło: dane NBP.

Wykres 5.2. Struktura walutowa rezerw w latach 2017–2020 (stan na koniec danego roku)

Źródło: dane NBP.

W 2020 r., w warunkach globalnej recesji stanowiącej efekt pandemii COVID-19, NBP zwiększył udział rządowych papierów wartościowych, charakteryzujących się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności (wykres 5.3). Inwestował również w pozarządowe papiery wartościowe, w tym emitowane przez agencje rządowe oraz przedsiębiorstwa niefinansowe, a część środków utrzymywał w krótkoterminowych lokatach w bankach o wysokiej wiarygodności kredytowej. Przy zarządzaniu pozycją *modified duration* portfeli inwestycyjnych wykorzystywane były transakcje *futures*.

Wykres 5.3. Udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach dewizowych NBP z wyłączeniem złota (stan na koniec danego roku)

Źródło: dane NBP.

Pod koniec 2020 r. Zarząd NBP dokonał przeglądu strategii zarządzania rezerwami dewizowymi. W wyniku tego przeglądu w dążeniu do podwyższenia dochodowości rezerw w długim okresie założono m.in. dalsze, stopniowe rozszerzanie zakresu instrumentarium inwestycyjnego, przy uwzględnieniu aktualnych uwarunkowań rynkowych.

5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi

Jednym z ważniejszych elementów zarządzania rezerwami dewizowymi jest zarządzanie ryzykiem towarzyszącym dokonywanym inwestycjom. Jego podstawę stanowi system limitów i ograniczeń inwestycyjnych.

Tabela 5.1. Ograniczenia inwestycyjne obowiązujące w zarządzaniu ryzykiem finansowym w NBP

Ryzyko	Metody ograniczania
Kredytowe	Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i obligacji korporacyjnych w rezerwach Kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej Limity dla kontrahentów transakcji lokacyjnych i wymiany walutowej Ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych Minimalny wymagany rating papierów wartościowych Limity dla emitentów papierów wartościowych Zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych
Kursowe	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Stopy procentowej	Poziom <i>modified duration</i> Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Płynności	Inwestowanie na rynkach finansowych charakteryzujących się wysoką płynnością Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych Kryteria wyboru papierów wartościowych

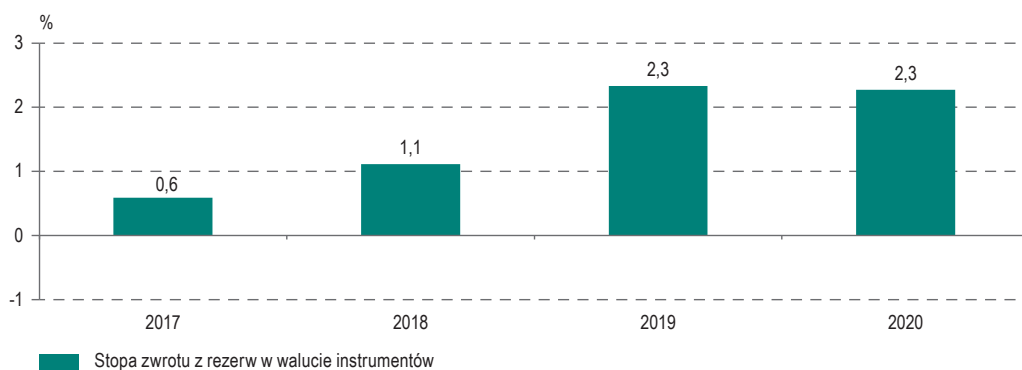
Źródło: dane NBP.

5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych⁵

Wysokość stopy zwrotu z inwestowania rezerw walutowych zależy przede wszystkim od uwarunkowań rynkowych: zmian kursów walutowych, poziomu rentowności oraz zmian cen instrumentów inwestycyjnych.

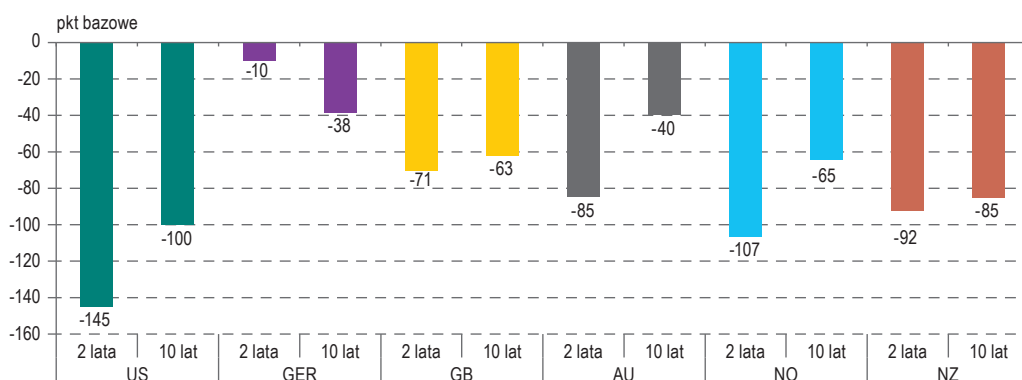
W 2020 r. stopa zwrotu z inwestowania rezerw walutowych liczona w walucie instrumentów⁶ wyniosła 2,3%. Wysoki w ujęciu historycznym poziom dochodowości rezerw wiązał się ze spadkiem rentowności (czyli wzrostem cen) papierów rządowych na wszystkich rynkach (wykres 5.4 i 5.5).

Wykres 5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych NBP bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych w latach 2017–2020

Źródło: dane NBP.

Wykres 5.5. Zmiany rentowności 2-letnich i 10-letnich papierów rządowych na głównych rynkach w 2020 r.

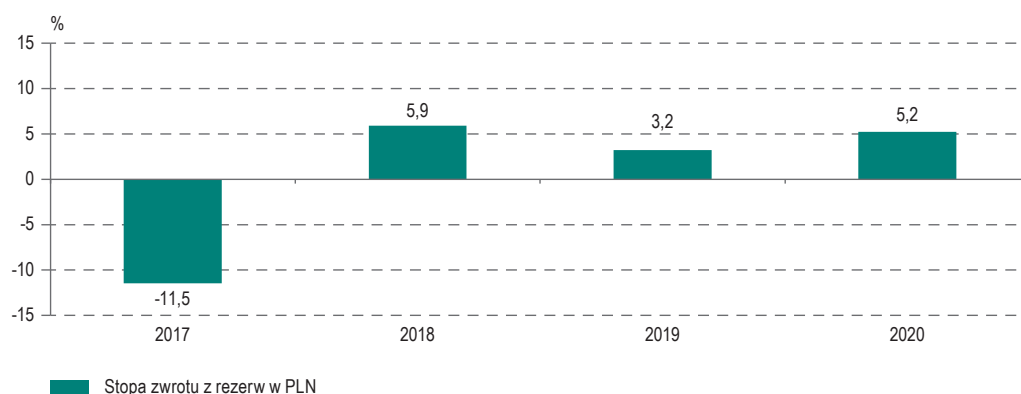
Źródło: dane NBP.

⁵ Rezerwy walutowe odpowiadają rezerwom dewizowym z wyłączeniem złota.

⁶ Stopa zwrotu z rezerw walutowych w walucie poszczególnych portfeli inwestycyjnych jest wyliczana na podstawie dziennych zmian wartości rynkowej instrumentów (bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych).

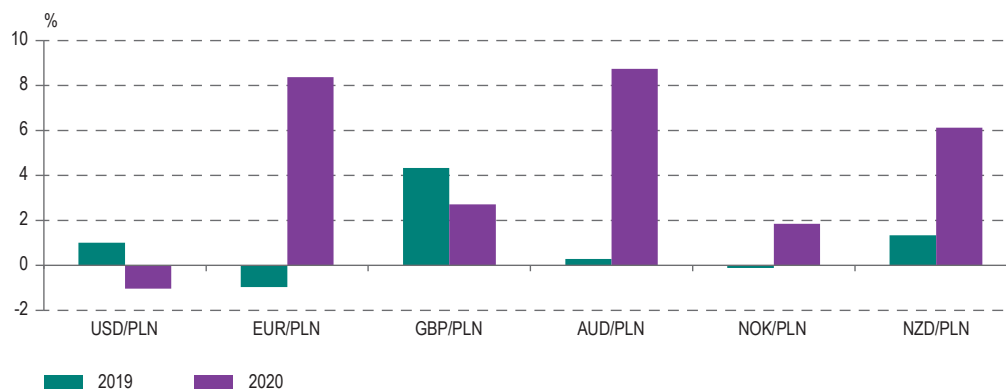
W 2020 r. stopa zwrotu z rezerw wyliczona w złotych⁷ wyniosła 5,2% (wykres 5.6), do czego przyczyniła się aprecjacja większości walut rezerwowych względem złotego⁸ (wykres 5.7). Najsilniejsze umocnienie walut rezerwowych wobec złotego miało miejsce w I kwartale 2020 r., w warunkach gwałtownego wzrostu awersji do ryzyka, związanego z rozprzestrzenianiem się pandemii COVID-19.

Wykres 5.6. Stopa zwrotu z rezerw walutowych z uwzględnieniem wpływu zmian kursów walutowych w latach 2017–2020

Źródło: dane NBP.

Wykres 5.7. Zmiany kursów głównych walut rezerwowych w relacji do złotego w 2019 i 2020 r.

Źródło: dane NBP.

⁷ Stopa zwrotu z rezerw walutowych w złotych dodatkowo uwzględnia wpływ zmian kursów walut rezerwowych w relacji do złotego.

⁸ Wzrost kursów: AUD/PLN o 8,7%, EUR/PLN o 8,4%, NZD/PLN o 6,1%, GBP/PLN o 2,7% i NOK/PLN o 1,9%, spadek kursu USD/PLN o 1,0% (kursy średnie NBP).

5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej

W 2020 r. dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, wyniósł 6,9 mld zł (7,6 mld zł w 2019 r.). Złożył się na to głównie dodatni wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od dłużnych papierów wartościowych i lokat, w wysokości 2,7 mld zł, oraz dodatni wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji, których przedmiotem były dłużne papiery wartościowe – 4,0 mld zł.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych w 2020 r. wyniósł 6,3 mld zł, natomiast koszty niezrealizowane wyceny kursowej zasobów walut obcych – 0,0 mld zł⁹.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- zmiany struktury inwestycyjnej rezerw, przyczyniające się do ograniczenia ryzyka finansowego w warunkach pandemii COVID-19 i podwyższenia dochodowości,
- przegląd strategii zarządzania rezerwami dewizowymi, zakładający dalsze rozszerzenie zakresu instrumentarium inwestycyjnego w celu zwiększenia dochodowości rezerw w długim horyzoncie.

⁹ Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP dodatnie różnice z wyceny kursowej (przychody niezrealizowane) nie wpływają na wynik finansowy NBP, lecz są ujmowane w pasywach bilansu NBP. Koszty z tytułu niezrealizowanych ujemnych różnic z wyceny kursowej pomniejszają natomiast wynik finansowy NBP, podobnie jak koszty z tytułu zrealizowanych różnic kursowych.

Rozdział 6

Działalność dewizowa

Działalność dewizowa¹

Działalność dewizowa polega na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz kontroli: działalności kantorowej, w tym w zakresie wypełnienia obowiązków nałożonych ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, korzystania z udzielonych indywidualnych zezwoleń dewizowych oraz wykonania przez rezydentów i przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej. Celem tej działalności jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego.

6.1. Rejestr działalności kantorowej

W 2020 r. dokonano 751 wpisów do rejestru działalności kantorowej (w 2019 r. – 827), z tego 139 dotyczyło nowych przedsiębiorców rozpoczynających działalność (w 2019 r. – 150). Pozostałe wpisy polegały na wykreśleniu zarejestrowanych przedsiębiorców oraz zmianie danych w rejestrze.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w Polsce działały 4752 kantory (w 2019 r. – 4844).

6.2. Decyzje w sprawach dewizowych

W 2020 r. wydano ogółem 27 decyzji dewizowych, z tego 17 zezwoleń i 10 innych decyzji (w 2019 r. – 35 decyzji dewizowych).

Zezwolenia zostały udzielone na odstąpienie od ograniczeń w zakresie dokonywania obrotu dewizowego z nierezydentami z krajów nienależących do UE, OECD oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego (European Economic Area). Decyzje dotyczyły podwyższenia kwoty przekazu za granicę, przedłużenia terminu ważności zezwolenia lub umorzenia postępowania ze względu na jego bezprzedmiotowość.

6.3. Kontrola obrotu dewizowego

Kontrolą prowadzoną przez Prezesa NBP w 2020 r. zostali objęci rezydenci podlegający obowiązkowi przekazywania do NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej oraz podmioty gospodarcze prowadzące działalność kantorową.

W 2020 r. przeprowadzono ogółem 644 kontrole (w 2019 r. – 1366), w tym:

– 309 kontroli wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2019 r. – 568),

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 3 i art. 52 ust. 2 ustawy o Narodowym Banku Polskim, art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a Ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2020 r. poz. 971, z późn. zm.) oraz przepisów Ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1708).

- 334 kontrole działalności kantorowej (w 2019 r. – 797),
- jedną kontrolę realizacji indywidualnego zezwolenia dewizowego (w 2019 r. – 1).

Nieprawidłowości stwierdzono w toku 314 kontroli, czyli w 49% wszystkich przeprowadzonych kontroli (w 2019 r. – 41%), w tym podczas:

- 150 kontroli wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2019 r. – 246),
- 163 kontroli działalności kantorowej (w 2019 r. – 319),
- jednej kontroli realizacji indywidualnych zezwoleń dewizowych (w 2019 r. – 0).

Po stwierdzeniu nieprawidłowości do kierowników kontrolowanych jednostek wystosowano zalecenia pokontrolne. W 3 przypadkach rażącego naruszenia warunków wykonywania działalności kantorowej wydano decyzję o zakazie prowadzenia takiej działalności i wykreśleniu z rejestru działalności kantorowej. Wydano również 36 decyzji o nałożeniu kary administracyjnej (w tym 31 decyzji o karze pieniężnej i 5 decyzji o karze publikacji) w związku ze stwierdzeniem niedopełnienia przez podmioty prowadzące działalność kantorową obowiązków wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. NBP zawiadomił właściwe organy finansowe o 331 przypadkach naruszenia prawa. Po przeprowadzeniu stosownych postępowań urzędy skarbowe i urzędy celno-skarbowe poinformowały NBP o ukaraniu 71 podmiotów, o 158 przypadkach złożenia tzw. czynnego żalu oraz o 24 przypadkach wyrażenia zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności. Wyniki wszystkich kontroli w zakresie wypełniania przez przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zostały przekazane Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej.

Podejmowane przez NBP działania kontrolne zapewniają:

- zgodność obrotu wartościami dewizowymi w kantorach z zasadami prowadzenia działalności regulowanej,
- prawidłowe wypełnianie obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- zgodność przekazywanych przez sprawozdawców danych do bilansu płatniczego z dokumentami źródłowymi.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- przeprowadzenie 644 kontroli dewizowych,
- wydanie 27 decyzji dewizowych i 36 decyzji o nałożeniu kary administracyjnej.

Rozdział 7

Działania na rzecz systemu płatniczego

Działania na rzecz systemu płatniczego¹

Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego obejmują działania operacyjne, w tym prowadzenie systemów płatności i przeprowadzanie rozrachunków międzybankowych, działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego, w tym organizowanie rozliczeń pieniężnych i przygotowywanie odpowiednich regulacji prawnych, oraz nadzór systemowy nad systemem płatniczym.

Celem Narodowego Banku Polskiego jest zapewnienie sprawnego działania systemu płatniczego, umożliwiającego szybki i bezpieczny transfer środków pieniężnych pomiędzy osobami fizycznymi, podmiotami gospodarczymi, instytucjami publicznymi lub innymi podmiotami, które są stronami płatności.

7.1. Realizacja zadań operacyjnych

7.1.1. Obsługa rachunków w systemie SORBNET2

System SORBNET2 jest systemem płatności typu RTGS. Służy głównie do prowadzenia rachunków bieżących i dokonywania rozrachunku międzybankowego płatności w złotych. W systemie RTGS zlecenia płatnicze są realizowane zgodnie z zasadą rozrachunku brutto (przetwarzanie zleceń pojedynczo, bez ich wzajemnego kompensowania) oraz zasadą rozrachunku w czasie rzeczywistym (przetwarzanie zleceń na bieżąco w ciągu dnia, a nie w wyznaczonych godzinach).

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w systemie SORBNET2 prowadzono rachunki bieżące w złotych dla 45 banków (w 2019 r. – 44), rachunek bieżący KSKOK oraz rachunki KIR SA, KDPW SA i KDPW_CCP SA. W 2020 r. został otwarty jeden rachunek bieżący w złotych².

W 2020 r. w systemie SORBNET2 zrealizowano 4,3 mln zleceń (w 2019 r. – 4,4 mln) na kwotę 96,7 bln zł (w 2019 r. – 79,3 bln zł). Oznacza to spadek liczby zrealizowanych zleceń o 91,6 tys. (2,1%) oraz wzrost ich wartości o 17,5 bln zł (22,0%) w stosunku do 2019 r. Średnia wartość pojedynczego zlecenia w 2020 r. wyniosła 22,4 mln zł (w 2019 r. – 18,0 mln zł) i zwiększyła się o 24,6% w stosunku do poprzedniego roku.

7.1.2. Obsługa rachunków w euro w systemie TARGET2-NBP

System TARGET2-NBP stanowi polski komponent systemu TARGET2 – paneuropejskiego systemu RTGS służącego do przeprowadzania rozrachunku płatności w euro. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w systemie TARGET2-NBP prowadzono rachunki w euro dla 20 podmiotów: NBP, KIR SA, KDPW SA i KDPW_CCP SA oraz dla 16 banków (bez zmian wobec stanu na koniec 2019 r.).

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1, 6 i 6a ustawy o Narodowym Banku Polskim, a także Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2019 r. poz. 212).

² W dniu 14 grudnia 2020 r. został otwarty rachunek bieżący dla Wielkopolskiego Banku Spółdzielczego.

W 2020 r. w systemie TARGET2-NBP zrealizowano 1,8 mln operacji na łączną kwotę 1,6 bln euro. W porównaniu z 2019 r. liczba zrealizowanych operacji wzrosła o 131,9 tys. (tj. o 7,9%), a ich wartość spadła o 119,1 mld euro (tj. o 6,9%). Średnia wartość pojedynczego zlecenia wyniosła 0,9 mln euro i spadła o 13,7% w stosunku do 2019 r.

7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego

7.2.1. Działania regulacyjne, standaryzacyjne i badawcze

W ramach działań regulacyjnych i badawczych odnoszących się do systemu płatniczego w 2020 r.:

- NBP uczestniczył w pracach legislacyjnych, które dotyczyły przepisów regulujących sposób postępowania z numerami rozliczeniowymi i unikatowymi identyfikatorami rachunków płatniczych w przypadku zastosowania instrumentów przymusowej restrukturyzacji wobec dostawców usług płatniczych zagrożonych niewypłacalnością³.
- Prezes NBP zwrócił się do Ministra Finansów o podjęcie działań zmierzających do pełniejszego uregulowania prawnego statusu akceptacji gotówki, przekazując projekt zmian w ustawie o usługach płatniczych. Proponowane rozwiązania mają na celu zapewnienie akceptacji płatności gotówkowych w punktach handlowo-usługowych.
- Opublikowano kolejną edycję opracowania pt. *System płatniczy w Polsce*, w którym opisano polski system płatniczy od strony instytucjonalnej, funkcjonalnej i prawnej.
- Na stronie internetowej NBP zaprezentowano raport podsumowujący projekt badawczy zrealizowany w latach 2019–2020, który dotyczył kosztów instrumentów płatniczych na polskim rynku (w podziale na koszty stałe i zmienne).
- Opublikowano raport pt. *PayTech – innowacyjne rozwiązania płatnicze na rynku polskim*, zawierający przegląd rynku usług płatniczych w Polsce z punktu widzenia rozwoju technologicznego.

Ponadto w związku z pandemią COVID-19 i przypadkami odmowy akceptacji gotówki w punktach handlowo-usługowych NBP zaapelował do przedsiębiorców o powszechne akceptowanie banknotów i monet będących prawnym środkiem płatniczym na terytorium RP⁴.

7.2.2. Rozwój krajowych wysokokwotowych systemów płatności

W 2020 r. podjęto następujące działania służące rozwojowi krajowych wysokokwotowych systemów płatności:

³ Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie identyfikatorów i numerów rozliczeniowych nadawanych niektórym dostawcom usług płatniczych oraz unikatowych identyfikatorów nadawanych rachunkom płatniczym prowadzonym przez tych dostawców (Dz. U. z 2017 r., poz. 1360).

⁴ Komunikat z dnia 10 kwietnia 2020 r.: NBP apeluje o powszechne akceptowanie płatności gotówkowych.

- W ramach systemu SORBNET2 wprowadzono zmiany funkcjonalne i technologiczne, usprawniające działanie systemu.
- Rozpoczęto prace analityczne w związku z planowanym uruchomieniem w 2025 r. nowego systemu RTGS w złotych, zgodnego ze standardem ISO 20022.
- Kontynuowano prace związane z udziałem NBP w konsolidacji systemu TARGET2 z platformą TARGET2-Securities (T2S) koordynowanej przez EBC. Celem konsolidacji jest uruchomienie w 2022 r. nowego systemu RTGS w euro⁵. W pracach biorą udział wszystkie banki centralne uczestniczące w systemie TARGET2, a także uczestnicy krajowych komponentów systemu TARGET2. W 2020 r. NBP wybrał dostawcę usług sieciowych dla nowego systemu (Towarzystwo SWIFT), opracowano specyfikację wymagań gestora systemu NBP-PHA2 i prowadzono prace nad zmianami w systemach informatycznych NBP.

7.2.3. Działania w zakresie schematu SEPA

W 2020 r. NBP kontynuował świadczenie zainteresowanym bankom usługi pośrednictwa w dostępie do paneuropejskiego systemu płatności STEP2-T, prowadzonego przez EBA Clearing, umożliwiając im rozliczanie transgranicznych poleceń przelewu w euro w schemacie SEPA Credit Transfer (SCT)⁶.

W 2020 r. ogłoszono planowane zmiany w funkcjonowaniu systemu STEP2-T, polegające na przejściu z dotychczasowego sesyjnego rozliczania na ciągły rozrachunek brutto (Continuous Gross Settlement). NBP rozpoczął dostosowania do tych zmian (m.in. podpisanie nowej umowy z EBA Clearing, prace analityczne, uzgodnienia dotyczące współpracy między NBP i KIR SA po przejściu na nowy model rozrachunku). Przejście NBP na nowy model rozrachunku w systemie STEP2-T zaplanowano na 2022 r.

7.2.4. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego

Rada ds. Systemu Płatniczego, organ opiniodawczo-doradczy przy Zarządzie NBP, zajmuje się bieżącą analizą i oceną polskiego systemu płatniczego oraz działa na rzecz rozwoju tego systemu.

W 2020 r. Rada omawiała w szczególności następujące zagadnienia:

- działalność Krajowej Izby Rozliczeniowej SA (KIR SA) w zakresie planowanych przez Izbę zmian, tj.: uruchomienia usługi płatności natychmiastowych w euro (Euro Express Elixir), rozwoju narzędzi do uwierzytelnienia elektronicznego i zdalnego podpisu (mojeID i mSzafir), wprowadzenia usługi udostępniania na życzenie klienta eParagonu w transakcjach bezgotówkowych w banku wydającym instrument płatniczy,
- zmiany wynikające z realizacji programu zwalczania nadużyć podatkowych wprowadzone w KIR SA i w sektorze bankowym,

⁵ W lipcu 2020 r. Rada Prezesów EBC podjęła decyzję o przesunięciu terminu konsolidacji o rok – uruchomienie nowego systemu planowane jest na listopad 2022 r.

⁶ Na koniec 2020 r. z tego pośrednictwa korzystało 18 banków.

- plany KIR SA i ZBP dotyczące uruchomienia sektorowego centrum usług wspierających przeciwdziałanie praniu pieniędzy,
- zmiany w systemie Euro Elixir wynikające z planów wdrożenia w systemie STEP2-T mechanizmu ciągłego rozrachunku brutto (Continuous Gross Settlement),
- działalność Grupy Kapitałowej KDPW SA w zakresie dostosowania do zmian w regulacjach europejskich (CSDR, SRD II, SFTR) oraz ocenę zasadności dołączenia KDPW SA do paneuropejskiej platformy rozrachunkowej TARGET2-Securities (T2S) z rozrachunkiem w złotych i euro,
- wyniki realizacji programu Polska Bezgotówkowa,
- innowacyjne rozwiązania płatnicze na polskim rynku (PayTech),
- założenia strategii Eurosystemu dotyczącej płatności detalicznych,
- wybrane aspekty prawne dostępu niebankowych dostawców usług płatniczych do systemów płatności.

7.3. Nadzór nad systemem płatniczym

Sprawowanie przez NBP nadzoru systemowego nad systemem płatniczym ma na celu minimalizowanie ryzyka związanego z ewentualnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu systemów i schematów tworzących infrastrukturę systemu płatniczego, tj. systemów płatności, schematów płatniczych, systemów rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych, oraz ze świadczeniem przez krajowe instytucje płatnicze usługi *acquiring*. Sprawowany przez NBP nadzór systemowy przyczynia się do zapewnienia stabilności systemu finansowego.

W 2020 r. NBP podjął następujące działania nadzorcze w ramach systemu płatniczego:

- Systemy płatności. Prezes NBP wydał 3 zezwolenia na wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania systemów płatności. Kontynuowano ocenę systemu płatności Elixir, którego operatorem jest KIR SA, a także rozpoczęto ocenę systemu płatności BlueCash, prowadzonego przez Blue Media SA.
- Schematy płatnicze. Prezes NBP wydał jedno zezwolenie na wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania schematu płatniczego, a także jedną decyzję stwierdzającą wygaśnięcie zezwolenia na prowadzenie schematu płatniczego. Ponadto zakończono ocenę zasad funkcjonowania schematów płatniczych (systemów kart płatniczych) Visa Europe i Mastercard pod kątem ich zgodności z przepisami unijnymi dotyczącymi rozdzielności podmiotów obsługujących transakcje⁷.
- Systemy rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych. Prezes NBP na wniosek KNF wydał 5 opinii dotyczących zmian regulaminów określających zasady funkcjonowania systemów rozliczeń i systemów rozrachunku papierów wartościowych, prowadzonych, odpowiednio, przez KDPW_CCP SA i KDPW SA. Przedstawiciele NBP brali również udział w pra-

⁷ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/72 z dnia 4 października 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 w sprawie opłat *interchange* w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych ustanawiających wymogi, które muszą spełniać systemy kart płatniczych i podmioty obsługujące transakcje w celu zapewnienia stosowania wymogów niezależności pod względem rachunkowości, organizacji i procedury podejmowania decyzji (Dz. Urz. UE L 13 z 18.01.2018 r.), wydane jako akt wykonawczy do rozporządzenia w sprawie opłat *interchange* w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę.

cach dwóch komitetów ds. CCP (CCP Supervisory Committee oraz CCP Policy Committee), ustanowionych przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (European Securities and Markets Authority – ESMA).

- Usługa pośrednictwa w autoryzacji płatności bezgotówkowych (*acquiring*). Prowadzono 2 postępowania w sprawie wydania opinii Prezesa NBP dla KNF, dotyczącej planowanego świadczenia tej usługi.

Ponadto w 2020 r.:

- Prowadzono ocenę zgodności funkcjonowania systemu SORBNET2 z wymogami wynikającymi z dokumentu pt. *Wymagania nadzorcze w zakresie odporności cybernetycznej dla infrastruktur rynku finansowego (Cyber resilience oversight expectations for financial market infrastructures, CROE)*, opracowanego w ramach ESBC.
- Zakończono badania ankietowe dotyczące odporności cybernetycznej polskiego systemu płatniczego (badano systemy: Euro Elixir, SORBNET2, Elixir, SKARBNET4, systemy rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych prowadzone przez KDPW_CCP SA i KDPW SA).
- W związku z pandemią COVID-19 dwukrotnie przeprowadzono badanie ankietowe nadzorowanej przez Prezesa NBP infrastruktury systemu płatniczego w celu sprawdzenia wpływu pandemii na bieżące funkcjonowanie systemów płatności i schematów płatniczych, zwłaszcza na ich bezpieczeństwo i sprawność.

7.4. NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych

W 2020 r. NBP miał akcje i udziały w następujących podmiotach krajowych⁸:

- Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych SA z siedzibą w Warszawie, który prowadzi centralny depozyt papierów wartościowych oraz dokonuje rozrachunku transakcji tymi papierami; KDPW SA posiada 100% akcji spółki KDPW_CCP SA, prowadzącej systemy rozliczeń transakcji, których przedmiotem są instrumenty finansowe;
- Krajowej Izbie Rozliczeniowej SA z siedzibą w Warszawie, będącej główną instytucją na krajowym rynku rozliczania płatności detalicznych;
- spółce Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy, która jest producentem i integratorem rozwiązań informatycznych przeznaczonych przede wszystkim dla instytucji sektora finansowego, w szczególności bankowych i ubezpieczeniowych, oraz dla administracji publicznej.

⁸ Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP może być udziałowcem albo akcjonariuszem innych osób prawnych, które prowadzą działalność usługową na rzecz instytucji finansowych lub Skarbu Państwa lub mają dla NBP duże znaczenie z punktu widzenia stabilności krajowego systemu finansowego.

Tabela 7.1. Zestawienie posiadanych przez NBP akcji i udziałów w spółkach polskiego prawa handlowego według stanu na 31 grudnia 2020 r.

Nazwa podmiotu	Kapitał zakładowy (w zł)	Liczba posiadanych przez NBP akcji/udziałów	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA	21 000 000	7 000	33,33
Krajowa Izba Rozliczeniowa SA	5 445 000	3 750	34,44
Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o.	10 000 000	1 000	100,00

Źródło: dane NBP.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- wystąpienie do Ministra Finansów z wnioskiem o podjęcie inicjatywy legislacyjnej mającej na celu pełniejsze uregulowanie prawnego statusu akceptacji gotówki,
- rozpoczęcie prac analitycznych związanych z planowanym uruchomieniem w 2025 r. nowego systemu RTGS w złotych, zgodnego ze standardem ISO 20022,
- rozpoczęcie dostosowań do przejścia na nowy model rozrachunku w systemie STEP2-T,
- monitorowanie infrastruktury systemu płatniczego pod kątem wpływu pandemii COVID-19 na funkcjonowanie systemów płatności i schematów płatniczych.

Rozdział 8

Obsługa Skarbu Państwa

Obsługa Skarbu Państwa¹

Zadania realizowane przez Narodowy Bank Polski w ramach obsługi Skarbu Państwa obejmują: obsługę bankową rachunków budżetu państwa, obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obrót skarbowymi papierami wartościowymi oraz działania na rzecz zarządzania długiem publicznym, w szczególności długiem Skarbu Państwa.

8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

W 2020 r. NBP prowadził rachunki bankowe wymienione w art. 196 ustawy o finansach publicznych, przede wszystkim centralny rachunek bieżący budżetu państwa, a także rachunki bieżące i pomocnicze państwowych jednostek budżetowych oraz urzędów obsługujących organy podatkowe, w tym tzw. rachunki wspólne do gromadzenia określonych rodzajów podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetu państwa. Ponadto na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP prowadził rachunki innych osób prawnych.

NBP prowadzi rachunki w złotych i walutach obcych, w tym rachunki służące do obsługi środków pochodzących z budżetu UE. Prowadzi także rachunki lokat terminowych w złotych i walutach obcych. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. NBP obsługiwał 2953 klientów (w 2019 r. 2956), dla których oddziały okręgowe prowadziły 25 719 rachunków, w tym 12 166 rachunków VAT (w 2019 r. odpowiednio 23 127 i 8594), z czego 4387 rachunków było obsługiwanych w ramach zastępczej obsługi kasowej (5172 w 2019 r.)².

8.1.1. Obsługa rachunków bankowych

Narodowy Bank Polski przeprowadzał rozliczenia pieniężne na rachunkach bankowych budżetu państwa w formie bezgotówkowej (przede wszystkim za pośrednictwem bankowości elektronicznej NBP i międzysystemowego interfejsu B2B), a także w formie gotówkowej. W obsłudze rachunków bankowych strategicznych dla budżetu państwa (np. centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa, rachunku do płatności składkowych ZUS, rachunków do płatności podatkowych) wykorzystywano interfejs B2B, który zapewnia rozwiązania dostosowane do potrzeb posiadacza rachunku (w tym mikrorachunki i indywidualne raporty), a także wysokie bezpieczeństwo przekazywanych danych.

Liczba operacji przetworzonych w systemie informatycznym NBP służącym do prowadzenia rachunków bankowych budżetu państwa w poprzednich latach systematycznie wzrastała. W 2020 r. liczba ta spadła – do 130,9 mln operacji (w 2019 r. – 136,4 mln). Spadek dotyczył zarówno liczby wykonanych transakcji bezgotówkowych, jak i transakcji gotówkowych i wynikał ze zmniejszenia obrotu gospodarczego w związku z pandemią COVID-19.

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 4, art. 49, art. 51 i art. 52 ustawy o Narodowym Banku Polskim, Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305) i Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1896, z późn. zm.).

² Zastępcza obsługa kasowa jest prowadzona dla posiadaczy rachunków mających siedzibę poza miastem, w którym znajduje się oddział okręgowy NBP.

W 2020 r. Narodowy Bank Polski uczestniczył w obsłudze europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia, mającego na celu zmniejszenie zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE) i wprowadzonego w związku z pandemią COVID-19³. W ramach tego instrumentu państwom członkowskim udzielono pożyczek na cele bezpośrednio związane z ochroną zatrudnienia (po spełnieniu wskazanych kryteriów). W ramach obsługi tych pożyczek w Europejskim Banku Centralnym otworzono rachunek dla NBP (jako rachunek przeznaczony dla krajowego banku centralnego, wykorzystywany do administrowania środkami). Jednocześnie w NBP został otwarty rachunek dla Ministra Finansów (jako rachunek specjalny do zarządzania środkami przez dane państwo).

Ponadto w 2020 r.:

- Kontynuowano unowocześnianie systemów informatycznych wspomagających bankową obsługę budżetu państwa, wprowadzając nowe rozwiązania, dostosowane do potrzeb posiadaczy rachunków.
- Realizowano zastępczą obsługę kasową w nowej formie (po wyeliminowaniu z końcem 2019 r. czeków gotówkowych wykorzystywanych przez posiadaczy rachunków w NBP). Rozwijano też inne, wprowadzone w ostatnim czasie usługi, tj. karty płatnicze, zlecenia wypłaty gotówki w zastępczej obsłudze kasowej oraz wypłaty z bankomatu za pomocą telefonu komórkowego.
- W związku ze zmianami w zakresie poboru i redystrybucji podatków PIT, CIT i VAT wdrożonymi od 1 stycznia 2020 r. przez Ministerstwo Finansów prowadzono obsługę tzw. rachunku wspólnego do gromadzenia podatkowych i niepodatkowych należności budżetu państwa w nowym kanale B2B, z wykorzystaniem mikrorachunków, w tym indywidualnych mikrorachunków podatkowych⁴.
- Wprowadzono zmiany w obsłudze rachunków VAT państwowych jednostek budżetowych⁵, czego efektem jest wzrost liczby prowadzonych rachunków VAT.

8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa

Na podstawie umowy agencyjnej z 18 listopada 2016 r. zawartej z Ministrem Rozwoju i Finansów Narodowy Bank Polski prowadził w 2020 r. obsługę zagranicznych zobowiązań i należności budżetu państwa z tytułu:

- 51 pożyczek udzielonych Rządowi RP przez międzynarodowe instytucje finansowe,

³ Rozporządzenie Rady (UE) 2020/672 z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE) (Dz.Urz. UE 159 z 20 maja 2020 r.). Akronim SURE pochodzi od: *Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency* (wsparcie na rzecz zmniejszenia ryzyka bezrobocia w związku ze stanem nadzwyczajnym).

⁴ Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1520).

⁵ Por. rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 czerwca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i trybu dokonywania operacji na rachunkach bankowych prowadzonych dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych oraz zakresu i terminów udostępniania informacji o stanach środków na tych rachunkach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1088).

- 76 gwarantowanych przez Rząd RP pożyczek i kredytów zagranicznych udzielonych podmiotom krajowym,
- udziałów Polski w 9 międzynarodowych instytucjach finansowych oraz zagranicznych należności udziałowych od jednej instytucji finansowej.

Pełniąc funkcję depozytariusza Grupy Banku Światowego, NBP obsługiwał 16 dokumentów (Promissory Note) wystawionych przez Rząd RP w związku z członkostwem Polski w instytucjach tej grupy finansowej.

8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi

8.3.1. Przetargi papierów wartościowych

Jako agent emisji skarbowych papierów wartościowych NBP jest zobowiązany do organizowania przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych. W 2020 r. zostało przeprowadzonych:

- 5 przetargów sprzedaży bonów skarbowych; łącznie podaż wyniosła 25,0 mld zł, popyt 33,5 mld zł, sprzedano 17,7 mld zł;
- 7 przetargów sprzedaży obligacji skarbowych; łącznie podaż wyniosła 39,0 mld zł, popyt 55,7 mld zł, sprzedaż 41,2 mld zł, w tym sprzedaż dodatkowa 4,05 mld zł; większość obligacji oferowanych przez MF to obligacje o stałym oprocentowaniu, a ich sprzedaż stanowiła 49,9% ogółu sprzedaży;
- 14 przetargów zamiany, na których MF odkupiło obligacje o wartości 60,7 mld zł, a sprzedało o wartości 60,5 mld zł, w tym wartość zakupu gotówkowego wyniosła 41,4 mln zł; większość obligacji sprzedanych na przetargach to obligacje o stałym oprocentowaniu – 64,9%.

W 2020 r. nie odbył się żaden przetarg odkupu obligacji, natomiast odbyło się 12 przetargów sprzedaży obligacji Banku Gospodarstwa Krajowego poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa, emitowanych na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Sprzedawane były trzy rodzaje obligacji o oprocentowaniu stałym. Łączna podaż minimalna wyniosła 12,0 mld zł, popyt – 76 mld zł, sprzedaż – 60,5 mld zł, w tym sprzedaż dodatkowa 4,0 mld zł.

8.3.2. System Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)

W 2020 r., podobnie jak w poprzednich latach, NBP realizował zadania związane z systemem Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)⁶. Na podstawie umowy zawartej z Ministrem Finansów Narodowy Bank Polski:

- udostępnił Ministerstwu Finansów dane wykorzystywane do sporządzania oceny aktywności banków pełniących funkcję DSPW,
- pełnił funkcję organizatora fixingu skarbowych papierów wartościowych⁷.

⁶ System Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW) powstał w 2003 r. w celu zapewnienia bezpieczeństwa finansowania pożyczkowych potrzeb budżetu państwa, poprawy płynności, przejrzystości i efektywności rynku SPW. O status DSPW, który uprawnia m.in. do nabywania SPW na przetargach organizowanych przez Ministerstwo Finansów, mogą się ubiegać banki krajowe oraz podmioty zagraniczne, spełniające wymogi określone w Regulaminie pełnienia funkcji DSPW. Więcej informacji na temat funkcjonowania systemu DSPW można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Finansów.

⁷ Jako organizator fixingu SPW Narodowy Bank Polski określa jego zasady w porozumieniu z Ministrem Finansów (emitentem) i BondSpot SA (pełnomocnikiem) oraz sprawuje ogólny nadzór nad funkcjonowaniem fixingu SPW (§2 ust. 3 Regulaminu fixingu skarbowych papierów wartościowych).

8.4. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym

W 2020 r. NBP współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym. Celem współpracy jest wymiana informacji wykorzystywanych do koordynowania polityki zarządzania długiem publicznym (prowadzonej przez MF) z polityką pieniężną i polityką kursową realizowanymi przez NBP.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- udział w obsłudze europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia SURE,
- obsługa tzw. rachunku wspólnego do gromadzenia podatkowych i niepodatkowych należności budżetu państwa z wykorzystaniem mikrorachunków,
- zorganizowanie łącznie 38 przetargów sprzedaży, zamiany i odkupu skarbowych papierów wartościowych.

Rozdział 9

Działalność analityczno-badawcza

Działalność analityczno-badawcza¹

Działania banków centralnych zmierzające do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej wymagają szczegółowej wiedzy na temat procesów zachodzących w gospodarce i jej otoczeniu. Realizując te działania, NBP analizuje bieżącą i oczekiwaną sytuację gospodarczą w Polsce i na świecie. Korzysta przy tym z szerokiego zakresu danych oraz narzędzi analitycznych i prognostycznych. Bank prowadzi także badania naukowe, umożliwiające ocenę zmian zachodzących w gospodarce i weryfikację stosowanych narzędzi analitycznych. Wyniki analiz i badań są wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji przez Zarząd NBP oraz Radę Polityki Pieniężnej.

Poniżej przedstawiono najważniejsze prace i działania analityczno-badawcze prowadzone w 2020 r., dotyczące stabilności makroekonomicznej², w tym stabilności cen – w podziale na główne grupy tematyczne.

9.1. Analizy i badania dotyczące polityki pieniężnej

- Monitorowano i analizowano politykę pieniężną głównych banków centralnych.
- Prowadzono kompleksowe analizy mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Wyniki badań opublikowano w serii wydawniczej *Materiały i Studia NBP* oraz *NBP Working Papers*.
- Analizowano makroekonomiczne skutki luzowania polityki pieniężnej w Polsce, w tym wpływ strukturalnych operacji otwartego rynku na polską gospodarkę i rynki finansowe.
- Badano wpływ następujących czynników ekonomicznych na politykę pieniężną w Polsce: procesów demograficznych i migracyjnych, zachowań rynkowych przedsiębiorstw i równowagi na rynku pracy.
- Prowadzono prace badawcze dotyczące wpływu heterogeniczności banków na przebieg cyklu koniunkturalnego.
- Prowadzono badania nad rolą komunikacji banku centralnego w kształtowaniu oczekiwań makroekonomicznych sektora prywatnego.

9.2. Analizy i badania procesów cenotwórczych, cen i inflacji

- Analizowano kształtowanie się oczekiwań inflacyjnych wśród konsumentów, przedsiębiorstw, analityków sektora finansowego i ekspertów spoza sektora finansowego.

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

² Działania analityczno-badawcze z zakresu stabilności i rozwoju systemu finansowego oraz systemu płatniczego przedstawiono w rozdziałach 3 i 7 *Raportu*.

- Prowadzono prace analityczne i badawcze dotyczące kształtowania się wskaźników inflacji oraz procesów cenotwórczych, w tym zjawisko lepkości cen³ w polskiej gospodarce, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu wybuchu pandemii COVID-19 na te procesy.
- Przygotowano analizy o charakterze popularnonaukowym na temat rozwoju rynku detalicznego i zakupów internetowych w Polsce, z uwzględnieniem zmian preferencji konsumentów na skutek pandemii COVID-19.

9.3. Prognozowanie makroekonomiczne i rozwój modeli prognostycznych

- Przygotowywano regularne projekcje inflacji i PKB oraz szacunki i prognozy krótkookresowe PKB i jego komponentów, wykorzystywane do oceny stabilności makroekonomicznej i stabilności sektora finansowego.
- Przeprowadzono cztery rundy Ankiety Makroekonomicznej NBP.
- Kontynuowano prace prognostyczne na podstawie modelu DSGE SoePL, z dostosowaniem standardowych procedur prognostycznych do sytuacji zaistniałej na skutek pandemii COVID-19.
- Rozbudowano model NECMOD o oddziaływanie na główne kategorie makroekonomiczne skupu aktywów przez bank centralny w celu oceny skutków poluzowania polityki pieniężnej przeprowadzonego w 2020 r.

9.4. Analizy i badania sytuacji fiskalnej

- Prowadzono analizy i prognozy dotyczące: sytuacji budżetu państwa oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych, restrykcyjności polityki fiskalnej i jej oddziaływania na gospodarkę, wykorzystania funduszy z budżetu Unii Europejskiej i ich wpływu na główne agregaty makroekonomiczne, z uwzględnieniem działań antykryzysowych finansowanych ze środków UE.
- Analizowano działania fiskalne podjęte w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii COVID-19 i ich wpływ na wynik sektora finansów publicznych, potrzeby pożyczkowe państwa i tempo wzrostu PKB.

9.5. Analizy gospodarki światowej i wpływu zagranicy na polską gospodarkę

- Cyklicznie analizowano handel zagraniczny polskiej gospodarki oraz jej konkurencyjność cenowo-kosztową, a także stopień zewnętrznego zrównoważenia polskiej gospodarki.

³ Lepkość cen to proces przywracania naruszonej równowagi rynkowej przez zmiany podaży danego dobra (dostosowania ilościowe), przy zachowaniu dotychczasowego poziomu cen albo jego bardzo nieznacznych zmianach.

- Analizowano sieć powiązań handlowych w ramach globalnych łańcuchów wartości dodanej pomiędzy Polską a wybranymi partnerami handlowymi.
- Analizowano koniunkturę i politykę gospodarczą wybranych krajów, w tym głównych gospodarek świata i państw Europy Środkowo-Wschodniej.
- Na bieżąco monitorowano i analizowano sytuację gospodarczą w czasie pandemii na świecie i w Polsce, wykorzystując szeroki zbiór zmiennych, obejmujący szeregi czasowe o różnej częstotliwości. Rozwijano wskaźniki i narzędzia umożliwiające analizowanie i prognozowanie koniunktury w warunkach szybkich zmian sytuacji gospodarczej i zaburzeń wywołanych przez pandemię COVID-19.
- Oceniano średnio- i długookresowe perspektywy sytuacji gospodarczej krajów, w których NBP inwestuje rezerwy walutowe.
- Zakończono badania nad wpływem niekonwencjonalnej polityki prowadzonej za granicą na polską gospodarkę.

9.6. Analizy i badania sektora realnego gospodarki

9.6.1. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych

- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej sektora gospodarstw domowych dotyczące źródeł pozyskiwania dochodów, wydatków konsumpcyjnych i oszczędności, koniunktury konsumenckiej oraz zmian stanu aktywów i zobowiązań.
- Badano skalę i przyczyny nierówności dochodowych w Polsce na tle innych krajów europejskich.

9.6.2. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej rynku pracy

- Monitorowano sytuację na rynku pracy oraz rozwijano narzędzia jej prognozowania w sektorze przedsiębiorstw.
- Badano wpływ automatyzacji produkcji i globalnego rozwoju gospodarki cyfrowej na polską gospodarkę, w tym jej przygotowanie na napływ technologii cyfrowych.
- Analizowano wpływ imigracji zarobkowej (głównie z Ukrainy) na rynek pracy i wzrost gospodarczy w Polsce (z uwzględnieniem zmian na skutek pandemii).
- Oszacowano liczbę osób bezpośrednio zagrożonych utratą pracy i dezaktywizacją zawodową w związku z pandemią COVID-19, a także związane z tym niewykorzystanie potencjalnych zasobów pracy.
- Oszacowano liczbę osób objętych rozwiązaniami tarczy antykryzysowej.

9.6.3. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej i finansowej przedsiębiorstw

- Przeprowadzono kwartalne badania pn. Szybki Monitoring NBP, obejmujące m.in. decyzje produkcyjne, zatrudnieniowe, inwestycyjne, finansowe i cenowe firm oraz ich wpływ na system bankowy. Wypracowano i wdrożono narzędzia diagnozujące wpływ pandemii COVID-19 na sektor przedsiębiorstw – w tym kanały rozprzestrzeniania się, skutki oraz działania naprawcze, a także instrumenty o charakterze ostrzegawczym.
- Kontynuowano prace nad narzędziami skracającymi cykl analityczny danych ankietowych i zwiększającymi elastyczność tej ścieżki pozyskiwania informacji.
- Przeprowadzono ocenę wpływu pandemii COVID-19 na produkt potencjalny w polskiej gospodarce.
- Analizowano znaczenie sektorów (w tym dotkniętych pandemią) dla poziomu aktywności w całej gospodarce z wykorzystaniem modeli sieciowych.
- Prowadzono prace nad stworzeniem sektorowego modelu równowagi ogólnej.

9.7. Publikacje naukowe pracowników NBP

Upowszechnianie wyników badań pracowników NBP umożliwia naukową weryfikację ich jakości i poprawności metodycznej – dzięki poddaniu ich ocenie krajowych i zagranicznych ekspertów oraz procesowi recenzyjnemu, któremu te publikacje podlegają.

W 2020 r. w uznanych periodykach, krajowych i międzynarodowych, ukazało się 38 publikacji naukowych pracowników NBP, w tym 6 publikacji po polsku i 32 publikacje po angielsku. W czasopiśmie z tzw. listy filadelfijskiej znalazło się 8 publikacji (załącznik 2).

9.8. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP

W 2020 r. NBP zorganizował 2 międzynarodowe konferencje naukowe, w których wzięli udział przedstawiciele banków centralnych i przedstawiciele świata nauki o znacznym dorobku naukowym:

- 28–29 maja 2020 r.: *Annual Research Conference (ARC) – Labour market and its implications for the monetary policy*. Była to piąta doroczna konferencja zorganizowana przez NBP wspólnie z Narodowym Bankiem Ukrainy. Jej tematem było oddziaływanie polityki monetarnej na rynek pracy oraz wpływ procesów zachodzących na tym rynku na kanały transmisji polityki pieniężnej.
- 24–25 września 2020 r.: *Adjustments in and to an uncertain world*. Wspólna konferencja NBP i Banku Litwy (we współpracy z Central Bank Research Association oraz Centre for Economic Policy Research) została zorganizowana po raz trzeci. Tematem obrad był wpływ niepewności na wybrane obszary aktywności ekonomicznej oraz politykę gospodarczą.

Ponadto zorganizowano 2 otwarte seminaria naukowe. Ich tematem były zagadnienia dotyczące polityki pieniężnej, rynku pracy oraz innych aspektów polityki ekonomicznej (por. załącznik 2).

9.9. Współpraca ze środowiskiem naukowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi

W 2020 r. w ramach współpracy ze środowiskiem bankowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi:

- Przeprowadzono projekty badawcze z Narodowym Bankiem Ukrainy i Narodowym Bankiem Republiki Kirgiskiej (program współpracy technicznej NBP).
- Przedstawiciele Narodowego Banku Polskiego uczestniczyli w pracach grup roboczych ESBC, gremiów unijnych oraz innych instytucji krajowych i międzynarodowych nad zagadnieniami i projektami związanymi z głównymi obszarami prac analityczno-badawczych NBP.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- prowadzenie analiz sytuacji gospodarczej w Polsce i jej otoczeniu na potrzeby Zarządu NBP i Rady Polityki Pieniężnej, w tym opracowywanie projektów dokumentów Rady Polityki Pieniężnej,
- doskonalenie narzędzi prognostycznych oraz przeprowadzenie licznych prac modelowych i analityczno-badawczych, w tym dotyczących wpływu pandemii COVID-19 na sytuację gospodarczą,
- opublikowanie 38 opracowań naukowych pracowników NBP, w tym 8 w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej,
- zorganizowanie 2 międzynarodowych konferencji naukowych i 2 otwartych seminariów naukowych.

Rozdział 10

Działalność statystyczna

Działalność statystyczna¹

Narodowy Bank Polski jest jedną z głównych instytucji w Polsce prowadzących badania statystyczne. Dotyczą one przede wszystkim działalności sektora finansowego oraz szeroko rozumianych relacji z zagranicą. Uzyskane dane i informacje są wykorzystywane do prowadzenia polityki pieniężnej, monitorowania ryzyka w sektorze finansowym, badań stabilności finansowej i analiz makroostrożnościowych.

NBP regularnie publikuje dane w szerokim zakresie, a także przekazuje informacje sprawozdawcze instytucjom międzynarodowym, przede wszystkim EBC, Eurostatowi i BIS. Dzięki zgodności metodyki opracowywania danych z obowiązującymi standardami możliwe jest dokonywanie porównań międzynarodowych i obserwowanie pozycji Polski na tle innych krajów europejskich. NBP stale rozszerza zakres zbieranych danych oraz rozwija metody ich pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania.

10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki

Podstawowe zadania NBP w obszarze statystyki obejmują pozyskiwanie danych sprawozdawczych, przede wszystkim od podmiotów sektora finansowego oraz – w węższym zakresie – od podmiotów niefinansowych. Równolegle są prowadzone prace nad metodyką opracowywania danych, jej harmonizacją ze zmieniającymi się standardami międzynarodowymi, jak również doskonaleniem rozwiązań informatycznych służących do pozyskiwania i prezentacji danych. NBP otrzymuje również dane statystyczne z innych instytucji, w tym z GUS, UKNF, Ministerstwa Finansów i KDPW.

W 2020 r. NBP kontynuował regularne opracowywanie zestawień, materiałów analitycznych i publikacji, przeznaczonych zarówno dla odbiorców w Banku, jak i odbiorców zewnętrznych. Do najważniejszych z nich należą:

- kwartalne opracowania o bilansie płatniczym oraz roczne opracowanie *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*,
- kwartalne dane dotyczące zadłużenia zagranicznego kraju oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- miesięczne dane bilansu płatniczego,
- miesięczny bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych, zawierający podstawowe agregaty monetarne (podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji),
- miesięczne dane dotyczące średniego oprocentowania depozytów i kredytów w bankach,
- miesięczne dane finansowe sektora bankowego (należności, zobowiązania, rachunek zysków i strat),
- kwartalne dane na temat adekwatności kapitałowej sektora bankowego,
- kwartalne dane dotyczące rynku krajowych funduszy inwestycyjnych,
- kwartalne i roczne rachunki finansowe według sektorów instytucjonalnych,
- roczne dane o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce i polskich inwestycjach bezpośrednich za granicą.

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 7, art. 17 ust. 4 pkt 13, art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 443, z późn. zm.).

Informacje statystyczne były udostępniane m.in. podmiotom krajowym: Sejmowi RP, Radzie Ministrów, GUS, BFG, UKNF, ZBP i instytucjom naukowym. Przekazywano je również EBC oraz instytucjom międzynarodowym: Eurostatowi, BIS, MFW, BŚ i OECD.

W 2020 r. w NBP unowocześniono narzędzia służące do prezentowania i wizualizacji informacji statystycznych oraz rozwijano infrastrukturę umożliwiającą monitorowanie źródeł statystycznych i wspieranie pracy analityków. W prowadzonych analizach i pozyskiwaniu informacji uwzględniano wpływ pandemii COVID-19. Podejmowano także badania nad nowymi metodami analizy ryzyka w działalności bankowej i nad cyklicznością akcji kredytowej krajowego sektora bankowego.

10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych i innych instytucjach międzynarodowych

W 2020 r. NBP kontynuował współpracę w obszarze statystyki z instytucjami międzynarodowymi, przede wszystkim z EBC, Komisją Europejską (Eurostatem), Komitetem ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB), Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (EBA) oraz Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego (ERRS).

Współpraca ta ma także wymiar instytucjonalny przez udział przedstawicieli NBP w odpowiednich komitetach określających standardy statystyczne.

10.2.1. Statystyka monetarna i finansowa

W 2020 r. NBP przekazywał EBC zharmonizowane miesięczne i kwartalne dane z zakresu zagregowanego bilansu monetarnych instytucji finansowych (MIF), miesięczne dane dotyczące statystyki stóp procentowych, miesięczne i kwartalne dane o aktywach i zobowiązaniach funduszy inwestycyjnych, roczne dane na temat statystyki instytucji ubezpieczeniowych, a także dane na potrzeby rejestru RIAD².

Ponadto w 2020 r. NBP:

- Kontynuował prace nad założeniami budowy Krajowego Rejestru Kredytowego. Rejestr będzie zawierał indywidualne informacje o kredytach oraz innych ekspozycjach kredytowych i zostanie wykorzystany przez NBP do analiz zjawisk kredytowych na potrzeby prowadzenia polityki pieniężnej, zapewnienia stabilności finansowej i sprawowania nadzoru makroostrożnościowego. Dane z rejestru będą także wspierać prace pozostałych instytucji sieci bezpieczeństwa finansowego.
- Wprowadził zmiany w systemach informatycznych usprawniające przetwarzanie danych z funduszy inwestycyjnych oferujących pracownicze plany kapitałowe.

² Rejestr Danych Instytucji i Podmiotów Powiązanych (Register of Institutions and Affiliates Data, RIAD).

- Rozpoczął przekazywanie EBC kwartalnych danych dotyczących funduszy emerytalno-rentowych, zgodnie z docelową metodyką (tzw. *long-term approach*)³.
- Uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Statystyki Monetarnej i Finansowej (Working Group on Monetary and Financial Statistics), dotyczących: nowelizacji europejskich przepisów w zakresie statystyki monetarnej⁴ i statystyki płatności⁵, jakości danych pozyskiwanych od instytucji ubezpieczeniowych i funduszy emerytalno-rentowych, strategii pozyskiwania danych od sektora instytucji typu *captive* i udzielających pożyczek oraz utworzenia zintegrowanego systemu sprawozdawczego banków (*Integrated Reporting Framework*).
- Brał udział w pracach działających w EBC: Grupy Roboczej ds. Danych Analitycznych o Kredytach (Working Group on Analytical Credit Datasets – WG AnaCredit) oraz Grupy Eksperckiej NEWS1. Prace te objęły: przygotowanie danych o ekspozycjach kredytowych do udostępnienia upoważnionym użytkownikom i zapewnienie porównywalności sprawozdawczości AnaCredit ze statystyką bilansową (BSI), statystyką stóp procentowych i sprawozdawczością do celów ostrożnościowych (FINREP).
- Uczestniczył w pracach Grupy Roboczej RIAD Hub Network: kontynuował zasilanie RIAD danymi referencyjnymi emitentów papierów wartościowych i brał udział w pracach nad rozszerzeniem systemu RIAD o dane na temat kredytobiorców z ekspozycją zagraniczną. Uczestniczył ponadto w pracach nad ujednoczeniem zarządzania informacjami o funduszach inwestycyjnych – w kontekście planowanej nowelizacji rozporządzenia w sprawie statystyki tego obszaru.

10.2.2. Statystyka ostrożnościowa

W 2020 r. w obszarze statystyki ostrożnościowej NBP:

- Wdrożył taksonomie XBRL przygotowane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) dla wszystkich sprawozdań ostrożnościowych określonych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014. Zmiany te miały charakter głównie techniczny i były podyktowane koniecznością dostosowania krajowego procesu sprawozdawczego do zmian planowanych na poziomie europejskim, tj. projektu EUCLID⁶ realizowanego przez EBA, wchodzącego w życie w 2021 r.
- Wdrożył w ramach systemu informacji sprawozdawczej (SIS) nowe wymagania sprawozdawcze wynikające z nowelizacji rozporządzenia Komisji (UE) nr 680/2014, obejmujące: wskaźnik płynności krótkoterminowej (LCR2), dodatkowe wskaźniki monitorowania płynności (*additional liquidity monitoring metrics, ALMM*), plany finansowania (*funding plans, FP*),

³ Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2018/231 z dnia 26 stycznia 2018 r. w sprawie wymogów sprawozdawczości statystycznej w odniesieniu do funduszy emerytalno-rentowych (EBC/2018/2).

⁴ Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2021/379 z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie pozycji bilansowych instytucji kredytowych i sektora monetarnych instytucji finansowych (EBC/2021/2).

⁵ Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (EU) 2020/2011 z dnia 1 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1409/2013 w sprawie statystyki płatności (EBC/2013/43) (EBC/2020/59).

⁶ EUCLID (European Centralised Infrastructure of Data) to system prowadzony przez EBA, do którego są przekazywane wybrane sprawozdania banków.

wymogi w zakresie funduszy własnych (COREP), sprawozdawczość dotyczącą informacji finansowej (FINREP skonsolidowany) oraz informacje o stosowaniu wewnętrznych metod do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem lub wymogów w zakresie funduszy własnych, z wyjątkiem ryzyka operacyjnego (*supervisory benchmarking*, BM).

- Realizował w ramach systemu informacji sprawozdawczej (SIS) nowy obowiązek sprawozdawczy EBA⁷, dotyczący ekspozycji kredytowych objętych moratoriami i ekspozycji podlegających programom gwarancji publicznych wprowadzony w odpowiedzi na kryzys związany z pandemią COVID-19.
- Kontynuował przekazywanie EBC raportów z zakresu sprawozdawczości finansowej oraz adekwatności kapitałowej (*consolidated banking data*, CBD).

NBP uczestniczył także w pracach grup roboczych EBC i EBA, zajmujących się zagadnieniami: statystyki nadzorczej, jakości danych, księgowości, raportowania i audytu oraz regulacji i polityki.

10.2.3. Statystyka bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

W 2020 r. NBP:

- Kontynuował badania procesów migracyjnych. W 2020 r. badaniami objęto wszystkie województwa, co umożliwiło uzyskanie informacji na temat wpływu imigracji na lokalne rynki pracy, sektory zatrudniające imigrantów i procesy makroekonomiczne. Zbadano także wpływ pandemii COVID-19 na sytuację imigrantów. Jednocześnie rozpoczęto kolejne zaplanowane badania ankietowe.
- Dostosował modele prognostyczne wykorzystywane do bieżącej kompilacji danych bilansu płatniczego w związku z koniecznością uwzględnienia wpływu pandemii COVID-19 na działalność gospodarczą.
- Przygotował zmiany w sprawozdawczości na potrzeby bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej wynikające z planowanej na 2021 r. dematerializacji akcji⁸.
- Kontynuował przekazywanie EBC zharmonizowanych danych miesięcznych i kwartalnych z zakresu bilansu płatniczego, międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, oficjalnych aktywów rezerwowych, płynnych aktywów i pasywów w walutach obcych oraz zadłużenia zagranicznego, jak również przekazywanie Eurostatowi rocznych danych o międzynarodowym handlu usługami i zagranicznych inwestycjach bezpośrednich.
- Uczestniczył w pracach międzynarodowych grup roboczych zajmujących się zagadnieniami: statystyki relacji z zagranicą (w ramach EBC), statystyki bilansu płatniczego oraz

⁷ Wytyczne z dnia 2 czerwca 2020 r. dotyczące sprawozdawczości i ujawniania informacji o ekspozycjach objętych działaniami stosowanymi w odpowiedzi na kryzys spowodowany przez pandemię COVID-19 (EBA/GL/2020/07).

⁸ Na podstawie Ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 poz. 1798).

statystyki inwestycji bezpośrednich (w ramach Eurostatu) i statystyki inwestycji zagranicznych (w ramach OECD).

- Uczestniczył w pracach nad aktualizacją podręczników do statystyki międzynarodowej w zakresie rachunków narodowych (System of National Accounts) oraz bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej (Balance of Payments and International Investment Position Manual).

10.2.4. Pozostałe obszary statystyki

- Statystyka rachunków finansowych. NBP przekazywał kwartalne i roczne rachunki finansowe odpowiednio EBC i Eurostatowi, brał udział w pracach grupy roboczej EBC zajmującej się tą tematyką⁹ oraz uczestniczył w pracach instytucji unijnych nad zapewnieniem jakości danych wykorzystywanych w procedurze nierównowag makroekonomicznych w UE.
- Statystyka sektora instytucji rządowych i samorządowych. W 2020 r. NBP przekazywał EBC dane roczne z zakresu statystyki tego sektora. Brał także udział w pracach zespołów roboczych na szczeblu krajowym i w ramach EBC dotyczących tego obszaru statystycznego¹⁰.
- Statystyka sektora realnego. NBP kontynuował współpracę z grupą roboczą BACH (Bank for the Accounts of Companies Harmonized)¹¹. W 2020 r. przeprowadzono analizę wpływu pandemii COVID-19 na sytuację finansową przedsiębiorstw niefinansowych w krajach europejskich¹² i zbadano sytuację finansową przedsiębiorstw przed światowym kryzysem w 2008 r. oraz przed pandemią (wyniki badania zawarto w publikacji: *European non-financial corporations (a comparison for pre-crisis periods)*. [Porównanie sytuacji finansowej europejskich przedsiębiorstw w latach poprzedzających kryzys 2008 i 2020].
- Statystyka inwestycji w papiery wartościowe. NBP rozwijał narzędzia zarządzania jakością danych na temat charakterystyk papierów wartościowych oraz uczestniczył w pracach Grupy Roboczej ds. Papierów Wartościowych w EBC (Working Group on Securities Statistics).
- Rozwój narzędzi statystycznych. NBP uczestniczył w pracach EBC dotyczących tego zagadnienia, w tym w ramach sieci ekspertów ds. systemów uczących się (Network of Experts on Machine Learning).

⁹ Grupa Robocza ds. Rachunków Finansowych i Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (Working Group on Financial Accounts and Government Finance Statistics).

¹⁰ Zespół ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych powołany przez Prezesa GUS; Grupa Robocza ds. Rachunków Finansowych i Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (Working Group on Financial Accounts and Government Finance Statistics).

¹¹ Grupa robocza BACH działa w ramach Komitetu ECCBSO (European Committee of Central Balance Sheet Data Offices).

¹² Materiał niepublikowany.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- kontynuacja prac nad założeniami budowy Krajowego Rejestru Kredytowego,
- wdrożenie zmian w statystyce ostrożnościowej zgodnych z wymogami projektu EUCLID realizowanego przez EBA oraz znowelizowanego rozporządzenia Komisji (UE) nr 680/2014,
- wdrożenie wytycznych EBA dotyczących nowych obowiązków sprawozdawczych wprowadzonych w związku z pandemią COVID-19,
- rozszerzenie badań procesów migracyjnych na wszystkie województwa.

Rozdział 11

Działalność edukacyjna i informacyjna

Działalność edukacyjna i informacyjna

Działalność edukacyjna NBP wiąże się z zadaniami wymienionymi w art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim; zgodnie z nim bank centralny prowadzi działalność wydawniczą i promocyjną. W jej ramach realizowane są przedsięwzięcia mające na celu informowanie o działalności NBP oraz podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zasad funkcjonowania banku centralnego, systemu bankowego i gospodarki rynkowej.

11.1. Działalność edukacyjna

11.1.1. Program edukacji ekonomicznej

W ramach działalności edukacyjnej NBP realizuje projekty mające na celu upowszechnianie zasad funkcjonowania rynku finansowego, kształtowanie postaw sprzyjających jego stabilności i rozwojowi, podnoszenie poziomu znajomości zagadnień ekonomicznych, w tym wiedzy o roli i misji banku centralnego, a także promocję przedsiębiorczości, przeciwdziałanie wykluczeniu finansowemu oraz popularyzowanie wiedzy o dziedzictwie ekonomicznym, historii pieniądza i nowych nurtach w ekonomii.

W 2020 r.:

- NBP zorganizował kolejne konkursy na prace o tematyce ekonomicznej: Konkurs o Nagrodę Prezesa NBP za najlepszą pracę doktorską i habilitacyjną z zakresu nauk ekonomicznych¹, Konkurs o Nagrodę Prezesa NBP za najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk ekonomicznych² oraz Konkurs na pracę pisemną dla młodzieży³.
- Realizowano projekty dofinansowane przez NBP w ramach konkursów grantowych: dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych (w ramach konkursu *Polski ZŁOTY ma sto lat* dofinansowanie w 2020 r. otrzymało 15 projektów⁴) oraz dla uczelni (15 projektów⁵ wybranych w ramach konkursu *Uczelnie szkołom – o finansach z NBP*).
- NBP przeprowadził 4 bezpłatne webinaria dla nauczycieli w zakresie cyfrowego warsztatu i dostosowania metod nauczania ekonomii i przedsiębiorczości do współczesnego rynku pracy. Łącznie wzięło w nich udział 256 nauczycieli.
- Na zlecenie NBP przeprowadzono badanie kompetencji finansowych Polaków w ramach cyklicznego międzynarodowego projektu OECD/INFE (International Survey of Adult Financial Literacy) oraz kolejną edycję badania świadomości i wiedzy ekonomicznej Polaków.

¹ Na konkurs zgłoszono 37 prac doktorskich oraz 19 habilitacyjnych.

² Na konkurs zgłoszono 37 prac.

³ Temat pracy dla uczniów 7. i 8. klas szkół podstawowych brzmiał: „Wpływ edukacji ekonomicznej na stabilność systemu finansowego”, a dla szkół ponadpodstawowych: „Rola banków centralnych w zmniejszaniu skutków kryzysów gospodarczych”. Na konkurs zgłoszono 235 prac.

⁴ Łącznie w ramach konkursu realizowano 98 projektów.

⁵ Beneficjentami projektów zgłoszonych na konkurs są uczniowie 7. i 8. klas szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych.

Projekty edukacyjne dofinansowane przez NBP w 2020 r. były skierowane do różnych grup społecznych, w tym do środowisk szkolnych⁶, akademickich, seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem finansowym. Decyzje o dofinansowaniu poprzedzono kilkietapową weryfikacją. Projekty o wysokości dofinansowania powyżej 30 tys. zł opiniowała Rada ds. Edukacji Ekonomicznej, będąca organem opiniodawczo-doradczym przy Zarządzie NBP⁷. Projekty, których wysokość dofinansowania nie przekraczała 30 tys. zł, opiniowała powołana w NBP Komisja ds. Wspierania Społecznych Inicjatyw Edukacyjnych. Elementem oceny projektów są wnioski i rekomendacje tych gremiów. Projekty zgłoszone w ramach konkursów grantowych zostały ocenione przez odrębne komisje konkursowe.

Łącznie dofinansowano 132 projekty (34 projekty zaopiniowane przez Radę, 68 projektów zaopiniowanych przez Komisję oraz 30 projektów w ramach konkursów grantowych ogłoszonych w 2019 r.).

Wszystkie projekty edukacyjne zrealizowane w 2020 r. zostały poddane ewaluacji. Działania ewaluacyjne przeprowadzają: pracownicy NBP, Rada ds. Edukacji Ekonomicznej oraz Komisja ds. Wspierania Społecznych Inicjatyw Edukacyjnych, a także wyłonione w przetargu zewnętrzne agencje badawcze.

11.1.2. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

Działalność placówki edukacyjno-ekspozycyjnej Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka ma na celu przybliżanie dziejów pieniądza oraz jego roli w społeczno-gospodarczej historii Polski i świata. Placówka oferuje nowoczesne interaktywne wystawy, około 10 tys. eksponatów oraz programy edukacyjne skierowane głównie do młodzieży szkolnej i akademickiej. Zwiedzanie ekspozycji i korzystanie z działalności edukacyjnej Centrum Pieniądza NBP jest bezpłatne.

W 2020 r. działalność Centrum Pieniądza NBP była ograniczona ze względu na pandemię COVID-19. Mimo to ekspozycję zwiedzało średnio około 90 osób dziennie. W 2020 r. placówkę odwiedziło ponad 31 tys. osób (w 2019 r. – 76 tys.), przy czym przeważali zwiedzający indywidualnie (ponad 77%).

W 2020 r. w ramach działalności Centrum Pieniądza NBP:

- Kontynuowano cykle wykładów: o historii gospodarczej Polski (we współpracy z czasopismem *Mówią Wieki*), o numizmatyce (we współpracy z Polskim Towarzystwem Numizmatycznym) oraz o ekonomii.
- Opublikowano komiks dla młodzieży *Na tropach złotego. Opowieść o polskim pieniądzu na przestrzeni wieków* i wyprodukowano filmy edukacyjne dla tej grupy poświęcone historii pieniądza na ziemiach polskich.

⁶ Działaniami objęto ponad 170 tys. uczniów i blisko 4,5 tys. nauczycieli.

⁷ W jej skład wchodzi przedstawiciele środowisk społecznych i zawodowych związanych z działalnością edukacyjną, naukową, komunikacją społeczną i polityką finansową.

- Poszerzono ofertę placówki m.in. o materiały w wersji elektronicznej dostępne na stronie internetowej Centrum Pieniądza NBP, audioprzewodniki w języku rosyjskim oraz nowe eksponaty⁸.

11.2. Działalność informacyjna i promocyjna

11.2.1. Kampanie informacyjno-promocyjne

W 2020 r. Narodowy Bank Polski przeprowadził kampanie i akcje informacyjne dotyczące:

- upowszechnienia działań NBP mających na celu ograniczanie gospodarczych skutków pandemii COVID-19,
- promocji nowej placówki edukacyjnej NBP – Krakowskiego Salonu Ekonomicznego w Oddziale Okręgowym NBP w Krakowie (kampanię przeprowadzono w mediach regionalnych i ogólnopolskich),
- promocji działań edukacyjnych NBP (za pośrednictwem multimedialnych profili mediów społecznościowych i stron internetowych, w tym aplikacji Moje NBP),
- emisji wartości kolekcjonerskich, w tym serii monet poświęconych wielkim polskim ekonomistom i historii złotego.

11.2.2. Prezentacja działań NBP w Internecie

W 2020 r.:

- Prowadzono stronę internetową NBP i inne serwisy internetowe Banku. Wszystkie informacyjne strony internetowe NBP miały łącznie niemal 112 mln odsłon (wzrost o 2,8% w porównaniu z 2019 r.).
- Prowadzono kanały NBP w Internecie (w tym NBPtV na YouTube). Zamieszczono w nich 139 materiałów wideo (w 2019 r. – 93, w 2018 r. – 143), które miały prawie 10 tys. subskrypcji (w 2019 r. – 4,7 tys.). Łączna liczba wyświetleń od początku istnienia kanału przekroczyła 4,3 mln.
- Profile NBP prowadzone w serwisach Facebook, Twitter i LinkedIn odnotowały znaczne wzrosty liczby obserwujących i liczby wyświetleń.

11.2.3. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi

W 2020 r. w ramach kontaktów z mediami i analitykami rynkowymi NBP:

- informował o opracowywanych w Banku raportach i analizach, w tym dotyczących polityki pieniężnej, systemu finansowego (w szczególności nadzoru makroostrożnościowego), systemu płatniczego i sytuacji makroekonomicznej,

⁸ Srebrny kielich z kompletem pięciu monet z powstania listopadowego z 1831 r., dwa zabytkowe klucze datowane na XIV–XV w., cylindryczna sekretera datowana na około 1860 r. oraz kolekcja 170 rzadkich przedmiotów z okresu międzywojennego.

- prezentował bieżącą działalność banku centralnego, m.in. realizację polityki pieniężnej, emisję znaków pieniężnych (w tym monet i banknotów kolekcjonerskich) oraz działania edukacyjne,
- publikował komunikaty po jednodniowych posiedzeniach RPP oraz w związku z ogłoszeniem cyklicznych *Raportów o inflacji*,
- prowadził korespondencję z dziennikarzami, udzielając odpowiedzi na pytania dotyczące działalności NBP,
- przeprowadził po raz osiemnasty Konkurs o Nagrodę im. Władysława Grabskiego.

11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna

Działalność wydawnicza NBP obejmuje publikowanie dokumentów związanych z zadaniami banku centralnego, opracowań naukowych i statystyczno-analitycznych oraz służących upowszechnianiu wiedzy z zakresu ekonomii i finansów.

W 2020 r. wydano kilkadziesiąt publikacji. Były to m.in.: *Raport Roczny, Plan działalności NBP, Sprawozdanie z działalności NBP, Założenia polityki pieniężnej, Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej, Bilans Płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej, Raport o inflacji, Rozwój systemu finansowego w Polsce, Raport o stabilności systemu finansowego w Polsce, Raport o płynności sektora bankowego i instrumentach polityki pieniężnej, Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce, Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski, Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego, Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce i polskie inwestycje bezpośrednie za granicą, Raport o obrocie gotówkowym w Polsce, Sytuacja na lokalnych rynkach nieruchomości mieszkaniowych w Polsce, Biuletyn Informacyjny* (miesięcznik statystyczny), czasopismo naukowe *Bank i Kredyt, Materiały i Studia* (zeszyty polskojęzyczne), *NBP Working Papers* (zeszyty anglojęzyczne)⁹, *Przegląd Spraw Europejskich*, kwartalne streszczenia *Biuletynu Ekonomicznego EBC* w języku polskim. Odrębną grupę wydawnictw stanowiły publikacje edukacyjne, objaśniające pojęcia oraz współczesne i historyczne procesy ekonomiczne, w tym: *Bankoteka* (magazyn edukacyjny Centrum Pieniądza NBP, wydawany kwartalnie w języku polskim, angielskim i rosyjskim) oraz zainaugurowana w 2020 r. seria broszur edukacyjnych dla uczniów i nauczycieli.

W siedzibie NBP działa Centralna Biblioteka NBP, będąca biblioteką naukową. Ma ona jeden z największych w Polsce zbiorów z zakresu nauk ekonomicznych, zwłaszcza bankowości, finansów i zarządzania. W 2020 r. Centralną Bibliotekę NBP odwiedziło ponad 4 tys. czytelników (o ok. 3 tys. mniej niż w 2019 r. z uwagi na pandemię COVID-19). Księgozbiór Centralnej Biblioteki NBP liczy ponad 153,3 tys. woluminów (w 2020 r. zbiory powiększyły się o ponad 1,5 tys. pozycji).

11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów

W 2020 r. rozpatrzono ogółem 2995 spraw skierowanych do NBP (w 2019 r. – 3261), w tym 2830 listów (w 2019 r. – 3032) oraz 165 skarg i wniosków (w 2019 r. – 229), w tym 70 wniosków

⁹ Szczegółowy wykaz publikacji w ramach serii *Materiały i Studia* oraz *NBP Working Papers* wydanych w 2020 r. zawiera załącznik 2.

o udostępnienie informacji publicznej. Spośród wszystkich spraw 2860 załatwiono w NBP, a pozostałe 135 przekazano zgodnie z kompetencjami do banków lub innych instytucji.

Podobnie jak w poprzednich latach sprawy rozpatrzone w NBP dotyczyły m.in.: próśb o informacje historyczne na temat banków i instytucji finansowych, wskazania następców prawnych zlikwidowanych banków, działalności sektora bankowego, interpretacji przepisów, jak również kwestii emisyjno-skarbcowych, kolekcjonerskich, spraw kadrowych i socjalno-bytowych, nawiązania współpracy, patronatu NBP, informacji statystycznych, informacji o polityce pieniężnej NBP oraz informacji o kredytach walutowych.

Ponadto sprawy kierowane do NBP w 2020 r. dotyczyły bieżących działań banku centralnego, w tym nakierowanych na ograniczenie negatywnych skutków pandemii COVID-19.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- dofinansowanie 132 projektów z zakresu edukacji ekonomicznej realizowanych w całym kraju,
- poszerzenie oferty Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka o nowe materiały dostępne w wersji elektronicznej,
- przeprowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących m.in. upowszechnienia działań NBP mających na celu przeciwdziałanie gospodarczym skutkom pandemii COVID-19 oraz otwarcia Krakowskiego Salonu Ekonomicznego.

Rozdział 12

Działalność legislacyjna

Działalność legislacyjna¹

12.1. Działalność legislacyjna organów NBP

W 2020 r. organy NBP wydały 155 aktów prawnych, z tego Prezes NBP – 35, Rada Polityki Pieniężnej – 14, a Zarząd NBP – 106.

W 2020 r. w Monitorze Polskim ogłoszono 30 aktów prawnych wydanych przez organy NBP², a w Dzienniku Urzędowym NBP – 31 aktów prawnych.

12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych z zakresu polityki gospodarczej oraz mających znaczenie dla systemu bankowego. NBP miał przy tym na celu zapewnienie stabilności systemu finansowego oraz bezpieczeństwa i rozwoju systemu bankowego.

W 2020 r. NBP otrzymał:

- 1190 dokumentów nadesłanych w ramach prac Stałego Komitetu Rady Ministrów (KRM), w tym 208 projektów ustaw, do których sporządzono 21 opinii (stanowisk NBP),
- 103 projekty aktów prawnych nadesłane w ramach rządowych uzgodnień międzyresortowych, w tym 27 projektów ustaw i 76 projektów rozporządzeń, do których sporządzono 67 opinii (stanowisk NBP),
- 72 projekty ustaw nadesłane z Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu i Kancelarii Prezydenta (do każdego przedstawiono stanowisko NBP),
- 26 projektów aktów prawnych nadesłanych w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich (KSE).

W ramach prac legislacyjnych w 2020 r.:

- NBP uczestniczył w pracach Komitetu do Spraw Europejskich,
- pracownicy NBP wzięli udział w 6 konferencjach uzgodnieniowych, a także w 16 posiedzeniach komisji oraz podkomisji sejmowych i senackich.

Ponadto Narodowy Bank Polski współtworzył rozwiązania dotyczące głównych obszarów funkcjonowania państwa – w szczególności przez udział w pracach następujących gremiów:

- Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- Komisji Nadzoru Finansowego,
- Komitetu Stabilności Finansowej,
- Komitetu Standardów Rachunkowości,
- Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych,

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7, art. 12, art. 16 ust. 3, art. 17 ust. 3 pkt 2 i art. 17 ust. 4 oraz art. 21 pkt 3 i 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz na podstawie przepisów innych ustaw, zgodnie z zawartymi w nich upoważnieniami dla organów NBP do wydawania aktów prawnych.

² W tym jedno zarządzenie Prezesa NBP z dnia 30 grudnia 2019 r.

- Rady Rozwoju Rynku Finansowego,
- Rady Dialogu Społecznego.

12.2.1. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego

Do najważniejszych projektów aktów prawnych dotyczących sektora bankowego zaopiniowanych przez NBP w 2020 r. należały:

- projekty uchwalonych ustaw:
 - ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z dnia 23 czerwca 2020 r. poz. 1086).
- projekty ustaw:
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw,
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz niektórych innych ustaw,
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 859),
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (projekt z dnia 22 czerwca 2020 r.),
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (projekt z dnia 8 lipca 2020 r.).

12.2.2. Pozostałe projekty ustaw

W 2020 r. Narodowy Bank Polski brał udział w opiniowaniu projektów aktów prawnych niedotyczących bezpośrednio sektora bankowego.

Najważniejsze z zaopiniowanych projektów uchwalonych ustaw dotyczyły wprowadzenia szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem i przeciwdziałaniem pandemii COVID-19. Projekty te odnosiły się również do innych działań związanych z pandemią: realizacji programów operacyjnych, instrumentów wsparcia, działań osłonowych, udzielania pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców, wsparcia dla rynku ubezpieczeń należności handlowych oraz doręczeń elektronicznych.

12.3. Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii Europejskiego Banku Centralnego do projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej

W 2020 r. NBP uczestniczył w opiniowaniu 35 projektów aktów prawnych (unijnych oraz państw członkowskich UE), do których EBC wydał opinie³. Opinie EBC do unijnych aktów prawnych dotyczyły m.in.:

- zmian ram ostrożnościowych Unii w odpowiedzi na pandemię COVID-19,
- zmian ram sekurytyzacji w Unii w odpowiedzi na pandemię COVID-19,
- ustanowienia europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia w związku z sytuacją nadzwyczajną (SURE) spowodowaną pandemią COVID-19,
- wyłączenia dotyczącego niektórych walutowych wskaźników referencyjnych państw trzecich i wyznaczenia zastępczych wskaźników referencyjnych dla niektórych wycofywanych wskaźników referencyjnych.

Przedmiotem konsultacji były także liczne projekty aktów prawnych państw członkowskich UE regulujące m.in. nadzór finansowy, wzmocnienie stabilności finansowej, implementację narzędzi makroostrożnościowych, postępowanie naprawcze oraz restrukturyzację i uporządkowaną likwidację w odniesieniu do kontrahentów centralnych, nadzór nad systemami płatności i przeciwdziałanie praniu pieniędzy.

Najważniejsze działania NBP w 2020 r.:

- udział w pracach organów państwa nad projektami aktów prawnych mających znaczenie dla systemu bankowego i gospodarki, w tym w związku z pandemią COVID-19,
- udział w opiniowaniu wspólnotowych projektów aktów prawnych oraz projektów legislacyjnych państw członkowskich UE, dotyczących m.in. kwestii finansowych i bankowych, w tym związanych z nadzorem finansowym, wzmocnieniem stabilności finansowej oraz instrumentami finansowymi.

³ Zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statutu ESBC i EBC do zadań EBC należy opiniowanie krajowych i unijnych projektów aktów prawnych dotyczących działalności emisyjnej, środków płatniczych, statusu i funkcjonowania narodowych banków centralnych, statystyki pieniężnej, systemów płatniczych oraz instytucji finansowych.

Rozdział 13

Współpraca międzynarodowa

Współpraca międzynarodowa¹

13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów UE, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej ERRS, komitetów i grup roboczych ESBC oraz ERRS, komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej.

Ważnym obszarem prac były działania mające na celu nowelizację unijnych aktów prawnych dotyczących funkcjonowania sektora bankowego i rynków kapitałowych w odpowiedzi na pandemię COVID-19. Dotyczyły one m.in.: wymogów kapitałowych (CRR oraz CRR II), rynków instrumentów finansowych (MiFID II) i ustanowienia ogólnych ram sekurytyzacji.

Prace objęły także:

- Usprawnienie zarządzania kryzysowego (w tym uzgodnienie ukierunkowanego podejścia do harmonizacji hierarchii wierzycieli) w celu ograniczenia ryzyka w sektorze bankowym w Unii Europejskiej.
- Uzgodnienie reformy Europejskiego Mechanizmu Stabilności (European Stability Mechanism, ESM)² w ramach zakończenia budowy unii bankowej. W wyniku prac ustanowiono wspólny mechanizm ochronny (tzw. *common backstop*) dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (Single Resolution Fund, SRF). Polska uczestniczyła w pracach nad reformą wraz z państwami, które są sygnatariuszami traktatu o ESM.
- Udział NBP w pracach nad zmianami przepisów dotyczących indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne oraz nad pakietem aktów prawnych składających się na strategię UE w zakresie finansów cyfrowych.
- Działania NBP na szczeblu krajowym i unijnym, związane z negocjowaniem umów regulujących stosunki pomiędzy UE a Zjednoczonym Królestwem oraz z przygotowaniem do zakończenia okresu przejściowego wynikającego z umowy o wystąpieniu z UE.

13.1.1. Współpraca w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych

NBP brał udział w pracach ESBC w zakresie wynikającym ze statusu banku centralnego państwa członkowskiego UE pozostającego poza strefą euro. Przedstawiciele NBP uczestniczyli w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC (jednego z organów decyzyjnych EBC) oraz w pracach komitetów ESBC.

Przedmiotem obrad Rady Ogólnej EBC były przede wszystkim: sytuacja makroekonomiczna państw członkowskich UE oraz sytuacja na rynkach finansowych w kontekście pandemii

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 5, art. 11 ust. 2 i 3, art. 23 ust. 7 ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz na podstawie przepisów Statutu ESBC i EBC.

² Umowa zmieniająca traktat o ESM została podpisana w styczniu 2021 r.

COVID-19, uwarunkowania polityki pieniężnej państw pozostających poza strefą euro oraz monitorowanie działalności banków centralnych w związku z tzw. zakazem finansowania monetarnego sektora publicznego ze środków banku centralnego i zakazem uprzywilejowanego dostępu, a także rozwój firm technologicznych Big Tech w UE, zwłaszcza w odniesieniu do płatności detalicznych.

W trakcie spotkań komitetów ESBC oraz grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC omawiano zagadnienia dotyczące m.in.:

- sytuacji w UE w związku z pandemią COVID-19 (sytuacji makroekonomicznej, ryzyka dla systemu finansowego wynikającego z sytuacji na rynku nieruchomości komercyjnych, reakcji banków na kryzys, niskich stóp procentowych),
- ryzyka w sektorze niebankowym,
- identyfikacji czynników ograniczających wykorzystywanie przez banki buforów kapitałowych, które zostały uwolnione w ramach działań ostrożnościowych,
- prac nad metodyką testów warunków skrajnych,
- konsolidacji systemu TARGET2 z platformą rozrachunku papierów wartościowych T2S,
- wdrożenia pakietu PISA (*payment instruments, schemes and arrangements*) obejmującego ujednoczone ramy nadzorcze dotyczące schematów płatniczych,
- ujednoczenia reżimów licencjonowania/notyfikacji operatorów systemów płatności działających na terenie UE,
- uruchomienia bazy danych o pojedynczych kredytach bankowych w strefie euro (AnaCredit).

W 2020 r. pracownicy NBP wzięli udział w 34 wyjazdach do banków centralnych i EBC oraz w 20 wyjazdach do innych instytucji europejskich (w 2019 r. – odpowiednio 314 i 98).

13.1.2. Udział w pracach innych organów unijnych

W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach następujących gremiów UE:

- Komitetu Rady UE do Spraw Ekonomicznych i Finansowych (Economic and Financial Committee, EFC),
- grup roboczych Rady UE i Komisji Europejskiej.

13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi

13.2.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

W 2020 r. eksperci NBP uczestniczyli w posiedzeniach komitetów tematycznych i grup roboczych OECD.

W lutym 2020 r. przedstawiciele NBP oraz członkowie RPP spotkali się z członkami misji Sekretariatu OECD przygotowującej XVI przegląd gospodarczy Polski. Omówiono m.in. bieżącą sytuację gospodarczą, politykę pieniężną i stabilność sektora finansowego w Polsce.

We wrześniu 2020 r. odbyło się posiedzenie Komitetu Przeglądów Gospodarek i Rozwoju OECD, na którym podsumowano wyniki przeglądu. Dokument został opublikowany w grudniu 2020 r.

13.2.2. Współpraca z Grupą Banku Światowego (GBŚ)

W ramach współpracy z GBŚ przedstawiciele NBP uczestniczyli w:

- Wiosennych i Dorocznych Spotkaniach Rad Gubernatorów Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- czterech spotkaniach Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (International Development Association, IDA³) dotyczących wdrożenia postanowień 19. Uzupełnienia IDA, mającego na celu udzielenie wsparcia najuboższym państwom świata w związku z pandemią COVID-19.

W wyniku działań NBP na arenie międzynarodowej 1 listopada 2020 r. przedstawiciel Polski po raz pierwszy objął – na dwa lata – stanowisko dyrektora wykonawczego, reprezentującego w ramach GBŚ grupę 9 państw członkowskich⁴. Jest to potwierdzenie wysokiej pozycji Polski i polskiego banku centralnego na forum międzynarodowym. Narodowy Bank Polski wspiera pracę dyrektora wykonawczego, we współpracy z administracją publiczną.

Ponadto w styczniu 2020 r. NBP zorganizował prezentację raportu Banku Światowego pt. *January 2020. Global Economic Prospects*.

13.2.3. Współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW)

W 2020 r. współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym polegała na udziale NBP w spotkaniach z przedstawicielami MFW w ramach art. IV Umowy MFW oraz merytorycznym wsparciu polskich przedstawicieli w Funduszu⁵.

W 2020 r. NBP kontynuował działania dotyczące czasowego zwiększenia zasobów finansowych MFW:

- jako członek Nowych Porozumień Pożyczkowych (New Arrangements to Borrow, NAB) pozostawał w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do kwoty odpowiadającej 1,29 mld SDR,
- był stroną umowy pożyczki dwustronnej na rzecz MFW o wartości do 6,27 mld euro.

W czerwcu 2020 r. Zarząd NBP (po konsultacji z Ministrem Finansów jako Gubernatorem Polski w MFW) wyraził zgodę na udział NBP w zwiększonym NAB⁶ oraz na zawarcie kolejnej umowy pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW. Szczegóły ustaleń są następujące:

- NAB obowiązuje od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2025 r., przy czym udział NBP zwiększył się z 1,29 mld SDR do 2,57 mld SDR,
- umowa pożyczki dwustronnej weszła w życie 1 stycznia 2021 r. i będzie obowiązywać do końca 2023 r., z możliwością przedłużenia o rok za zgodą NBP,

³ IDA to jeden z podmiotów GBŚ, który specjalizuje się w udzielaniu pomocy rozwojowej najuboższym państwom świata.

⁴ Są to: Polska, Azerbejdżan, Kazachstan, Kirgistan, Serbia, Szwajcaria, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan.

⁵ Minister Finansów pełni funkcję Gubernatora RP w MFW, przedstawiciel NBP jest Zastępcą Gubernatora.

⁶ 16 stycznia 2020 r. Rada Wykonawcza MFW podjęła decyzję o podwojeniu całkowitej wielkości NAB z dotychczasowych 182,4 mld SDR do 364,7 mld SDR. Do wejścia w życie ww. decyzji wymagana była zgoda uczestników NAB reprezentujących 85% całkowitej wartości zobowiązań NAB. Decyzja weszła w życie 1 stycznia 2021 r.

- wraz z wejściem w życie zwiększonego NAB kwota pożyczki w ramach nowej umowy została automatycznie zmniejszona z 6,27 mld euro do 2,7 mld euro,
- środki udostępnione MFW przez NBP w ramach NAB oraz na podstawie umowy pożyczki dwustronnej zachowują status rezerw walutowych.

Do tej pory MFW nie korzystał ze środków z pożyczki dwustronnej, natomiast w ramach NAB na koniec 2020 r. Fundusz wykorzystał kwotę odpowiadającą 61,4 mln SDR⁷.

W 2020 r. NBP utrzymał zaangażowanie we wsparcie finansowe najuboższych państw w ramach Programu Redukcji Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego (Poverty Reduction Growth – Heavily Indebted Poor Countries, PRG-HIPC Trust)⁸.

13.2.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR)

W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w XXIX Dorocznym Spotkaniu Rady Gubernatorów EBOR, podczas którego m.in. wybrano nowego prezesa EBOR. Brali też udział w konsultowaniu dokumentów i projektów inwestycyjnych rozpatrywanych na posiedzeniach Rady Dyrektorów EBOR⁹.

13.2.5. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych (BIS), Międzynarodowym Bankiem Współpracy Gospodarczej (MBWG) i Azjatyckim Bankiem Inwestycji Infrastrukturalnych (AIIB)

W 2020 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w:

- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych; Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy BIS zadecydowało w czerwcu 2020 r. o niewypłacie dywidendy za rok finansowy 2019/2020;
- posiedzeniu Rady MBWG oraz w spotkaniach roboczych związanych z bieżącą działalnością tego banku;
- Dorocznym Spotkaniem Rady Gubernatorów AIIB, w trakcie którego m.in. wybrano prezesa AIIB na drugą kadencję; przedstawiciele NBP opiniowali ponadto dokumenty rozpatrywane przez Radę Dyrektorów AIIB.

13.2.6. Inne działania na forum międzynarodowym

W 2020 r. w ramach programu współpracy technicznej Narodowego Banku Polskiego z bankami centralnymi państw przechodzących transformację gospodarczą zrealizowano łącznie 60 przedsięwzięć, w tym:

- 6 wizyt studyjnych,
- 4 wyjazdy eksperckie,

⁷ W latach 2011–2020 NBP udzielił MFW pożyczek w ramach NAB na łączną kwotę 451,2 mln SDR oraz otrzymał spłatę pożyczki w łącznej wysokości 389,8 mln SDR.

⁸ W czerwcu 2020 r. NBP i MFW podpisały umowę w sprawie nieoprocentowanego depozytu o równowartości 7,1 mln SDR, wydłużając termin obowiązywania dotychczasowej umowy o 10 lat, tj. do 12 czerwca 2030 r.

⁹ Prezes NBP pełni funkcję Gubernatora RP w EBOR.

- 4 webinaria poświęcone edukacji ekonomicznej, ekonometrii bayesowskiej, analizie danych panelowych oraz zamówieniom publicznym,
- 1 staż poświęcony polityce pieniężnej i projektowaniu inflacji,
- 45 misji eksperckich w ramach międzynarodowych projektów pomocowych.

NBP udzielił także 20 konsultacji w zakresie obiegu gotówkowego, zarządzania ryzykiem finansowym, systemu płatniczego, zasad udzielania zamówień publicznych oraz zarządzania zasobami ludzkimi.

W czerwcu 2020 r. NBP wygrał konkurs na realizację projektu współpracy bliźniaczej (*twinning project*) na rzecz Narodowego Banku Ukrainy. Projekt jest realizowany w konsorcjum z Bankiem Litwy i we współpracy z bankami centralnymi Grecji, Królestwa Niderlandów, Portugalii, Szwecji i Węgier. NBP kontynuował także realizację dwuletniego twinningu dla Narodowego Banku Gruzji oraz uczestniczył w programie pomocowym Komisji Europejskiej na rzecz banków centralnych krajów Bałkanów Zachodnich.

Ponadto Narodowy Bank Polski był reprezentowany podczas prestiżowych międzynarodowych wydarzeń o tematyce ekonomicznej, m.in. dorocznego sympozjum ekonomicznego Rezerwy Federalnej Kansas City, dorocznej konferencji ekonomicznej Międzynarodowego Funduszu Walutowego, posiedzenia Klubu Gubernatorów Państw Azji Środkowej, Regionu Morza Czarnego i Bałkanów oraz dorocznego forum bankowości centralnej Europejskiego Banku Centralnego.

Aktywność międzynarodowa NBP obejmowała również wizyty zagraniczne pracowników – wyjazdy na konferencje międzynarodowe (w 2020 r. – 12, w 2019 r. – 120) oraz do instytucji międzynarodowych (w 2020 r. – 4, w 2019 r. – 70).

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- udział w pracach gremiów UE związanych z: dokończeniem budowy unii bankowej, pogłębieniem unii rynków kapitałowych oraz przeciwdziałaniem pandemii COVID-19,
- działania NBP na rzecz objęcia (po raz pierwszy) przez przedstawiciela Polski stanowiska dyrektora wykonawczego w Grupie Banku Światowego oraz wsparcie merytoryczne realizowania zadań na tym stanowisku,
- kontynuowanie udziału Polski w czasowym zwiększeniu zasobów finansowych MFW w ramach NAB i pożyczki dwustronnej,
- aktywność pomocowa NBP na arenie międzynarodowej, w tym realizacja – w wyniku wygranego konkursu – projektu twinningowego dla Narodowego Banku Ukrainy.

Rozdział 14

Działalność wewnętrzna

Działalność wewnętrzna

14.1. Zarządzanie kadrami

14.1.1. Zatrudnienie w NBP

W 2020 r. przeciętne zatrudnienie w NBP wyniosło 3355 etatów i było o 43 etaty wyższe niż w 2019 r. Wzrost ten był spowodowany m.in. poszerzeniem zadań w zakresie sprawozdawczości w obszarze systemu płatniczego oraz rozwojem i modernizacją systemów informatycznych NBP.

Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia w 2020 r. w porównaniu z 2019 r. były wyższe o 6,7%, natomiast łącznie z kosztami rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników – o 5,5%.

Zmiany przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2017–2020 przedstawia tabela 14.1.

Tabela 14.1. Zmiana przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2017–2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2020–2019
Ogółem	3 281	3 280	3 312	3 355	43
Centrala	1 949	1 950	1 983	2 008	25
Oddziały okręgowe	1 332	1 330	1 329	1 347	18

Źródło: dane NBP.

14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP

Celem działalności szkoleniowej NBP jest zapewnienie kompetentnej i rzetelnej kadry. W 2020 r. na jednego pracownika przypadało średnio 2,7 szkolenia (w 2019 r. – 2,6).

W 2020 r. działania szkoleniowe były nakierowane na rozwój specjalistycznych kompetencji pracowników. Wspomagano także adaptację nowo zatrudnionych osób. W reakcji na szczególne okoliczności związane z pandemią COVID-19 przeprowadzono szkolenia dotyczące: utrzymania wysokiej efektywności osobistej w sytuacjach kryzysowych, wykorzystywania narzędzi do pracy zdalnej oraz doskonalenia kadry kierowniczej w zarządzaniu zespołami rozproszonymi i organizacji pracy w warunkach niepewności.

Zorganizowano także praktyki dla 9 studentów z uczelni krajowych i zagranicznych przygotowujących prace dyplomowe z dziedziny finansów i bankowości.

14.2. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

W 2020 r. NBP kontynuował działania mające na celu ograniczenie możliwości wystąpienia zdarzeń powodujących zakłócenia w realizacji zadań, straty finansowe lub negatywnie wpływających na wizerunek NBP. Identyfikowano i monitorowano aktualne i przyszłe zagrożenia dla Banku, w tym wynikające z pandemii COVID-19.

Kontynuowano prowadzenie działań wspierających pracowników NBP w stosowaniu Zasad etyki pracowników Narodowego Banku Polskiego.

14.3. Działalność inwestycyjna

W 2020 r. nakłady inwestycyjne NBP wyniosły 83,4 mln zł (w 2019 r. – 78,0 mln zł). Główne obszary działalności inwestycyjnej w NBP obejmowały teleinformatykę i infrastrukturę budowlaną.

Dokonane w 2020 r. inwestycje teleinformatyczne polegały na wzmocnieniu cyberbezpieczeństwa, wymianie technologicznej i modernizacji infrastruktury serwerowej i sieciowej, unowocześnieniu używanych i wdrożeniu nowych systemów oraz aplikacji informatycznych, jak również dostosowaniu systemów transakcyjnych do zmian w otoczeniu prawnym. Ze względu na sytuację epidemiczną zakupy sprzętu komputerowego objęły w 2020 r. urządzenia mobilne do pracy zdalnej.

Inwestycje budowlane koncentrowały się na modernizacji infrastruktury regionalnej NBP, w tym na zakończeniu prac dotyczących zagospodarowania powierzchni sali operacyjnej oddziału okręgowego w Krakowie na cele konferencyjno-edukacyjne (Krakowski Salon Ekonomiczny).

14.4. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP

Najważniejsze działania o charakterze informatycznym przeprowadzone w NBP w 2020 r. objęły:

- opracowanie założeń budowy Krajowego Rejestru Kredytowego (KRK),
- zmiany w systemie księgowym NBP (ZSK) i systemie bankowości elektronicznej (NBE) związane z: centralizacją rachunków podatkowych MF, uruchomieniem usługi wypłaty gotówki na rzecz klientów NBP za pośrednictwem PKO BP i aktualizacją standardu SWIFT Release 2020, oraz udoskonalenie technologiczne tych systemów,
- opracowanie wstępnych założeń Nowego Systemu Oddziałowego (NSO),
- wprowadzenie systemu wspomagania planowania finansowego,
- wprowadzenie elektronicznego obiegu zamówień na transport samochodami służbowymi.

Ponadto unowocześniono inne systemy informatyczne z obszaru: wewnętrznych rozliczeń księgowych, systemu płatniczego, polityki pieniężnej i kursów walut.

Rozwój infrastruktury informatycznej pozwolił na zapewnienie większej mocy obliczeniowej, przepustowości i dostępności systemów NBP, jak również lepszej ochrony przed zaawansowanymi cyberzagrożeniami.

14.5. Audyt wewnętrzny

W 2020 r. przeprowadzono 29 zadań audytowych. Badania objęły w szczególności zagadnienia z zakresu informatyki, działalności emisyjno-skarbcowej, działalność edukacyjnej i bezpieczeństwa. Badano również zagadnienia z zakresu polityki pieniężnej, zarządzania

rezerwami dewizowymi, systemu finansowego i płatniczego, a także działalność badawczą, rachunkowość i współpracę międzynarodową.

Badania audytowe objęły 15 departamentów Centrali i 5 oddziałów okręgowych NBP. W ich wyniku sformułowano 105 zaleceń i 83 rekomendacje, które miały na celu zwiększenie efektywności działania i poprawę stosowanych rozwiązań organizacyjnych oraz wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

14.6. Działalność oddziałów okręgowych NBP

Narodowy Bank Polski prowadzi działalność terenową za pośrednictwem 16 oddziałów okręgowych znajdujących się w każdym województwie.

W 2020 r. oddziały okręgowe:

- w ramach bankowej obsługi budżetu państwa kontynuowały promowanie nowych usług dla posiadaczy rachunków w NBP, tj. kart płatniczych, zleceń wypłaty gotówki w zastępczej obsłudze kasowej oraz wypłat z bankomatu za pomocą telefonu komórkowego,
- uczestniczyły w badaniach analitycznych z obszaru statystyczno-dewizowego, w badaniach przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw, rynku nieruchomości, migracji oraz dodatkowych badaniach ankietowych dotyczących wpływu pandemii COVID-19 na sytuację przedsiębiorstw,
- uczestniczyły w organizacji szkoleń, konkursów, wystaw oraz wydarzeń w ramach działalności edukacyjnej, promocyjnej i informacyjnej NBP.

14.7. Zapewnienie bezpieczeństwa

W 2020 r. prowadzono prace nad utrzymaniem i zapewnieniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w NBP, w tym:

- rozwijano systemy i narzędzia wykorzystywane przez Operacyjne Centrum Bezpieczeństwa, co wpłynęło na poszerzenie możliwości działania NBP w sferze cyberbezpieczeństwa,
- upowszechniono stosowanie podpisu elektronicznego w NBP, w tym przez wyposażenie kluczowych pracowników w certyfikaty kwalifikowane,
- wdrożono rozwiązania organizacyjne i techniczne w systemie ochrony NBP, mające na celu obniżenie ryzyka rozprzestrzenienia się pandemii COVID-19.

Najważniejsze działania w 2020 r.:

- unowocześnienie stosowanych i wprowadzenie nowych systemów informatycznych, w tym na rzecz zwiększenia ich cyberbezpieczeństwa,
- promocja nowych usług dla posiadaczy rachunków w NBP, prowadzenie badań ankietowych przedsiębiorców, w tym w związku z COVID-19.

Rozdział 15

Przegląd sytuacji majątkowo-finansowej na dzień 31 grudnia 2020 r.

Przegląd sytuacji majątkowo-finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2020 r.

15.1. Wstęp

Niniejszy rozdział ma na celu syntetyczne przedstawienie informacji o sytuacji majątkowo-finansowej NBP za 2020 r. oraz danych porównawczych za 2019 r.¹ Opisuje, z perspektywy finansowej, obszary działania banku centralnego – przede wszystkim zarządzanie rezerwami dewizowymi, prowadzenie polityki pieniężnej, działalność emisyjną oraz koszty działania i amortyzacji².

W rozdziale zawarto w szczególności informacje dotyczące bilansu oraz rachunku zysków i strat w 2020 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. W zakresie bilansu prezentowane są m.in.: zmiana sumy bilansowej, zmiana struktury aktywów i pasywów, najważniejsze pozycje aktywów i pasywów w podziale na waluty obce i walutę krajową. W zakresie rachunku zysków i strat prezentowane są pozycje składające się na rachunek wyników (np. wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii, wynik z operacji finansowych, wynik z tytułu opłat i prowizji) oraz w podziale na główne obszary, które można wyodrębnić z rachunku zysków i strat (wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi, wynik z różnic kursowych, wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej, koszty działania i amortyzacji). Informacje te poprzedzono opisem wybranych obszarów działalności NBP z perspektywy finansowej.

W celu przedstawienia prezentowanych informacji w szerszym horyzoncie w rozdziale – oprócz danych finansowych za 2020 i 2019 r. – zaprezentowano także dane historyczne, tj. kształtowanie się sytuacji finansowo-majątkowej NBP w zestawieniu pięcioletnim (2016–2020).

Informacje zawarte w niniejszym rozdziale są komplementarne wobec *Sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2020 r.* dostępnego na stronie internetowej NBP wraz ze *Sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania*³.

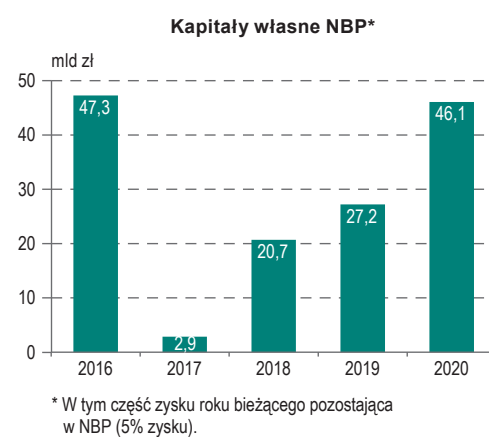
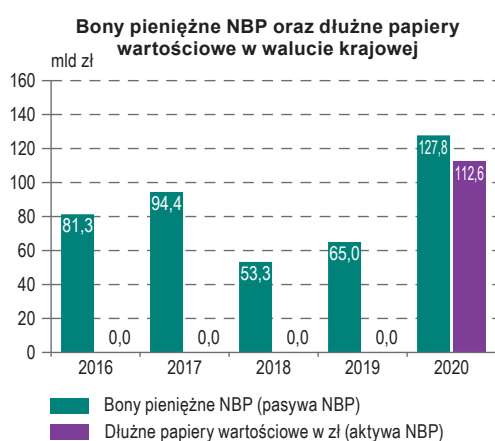
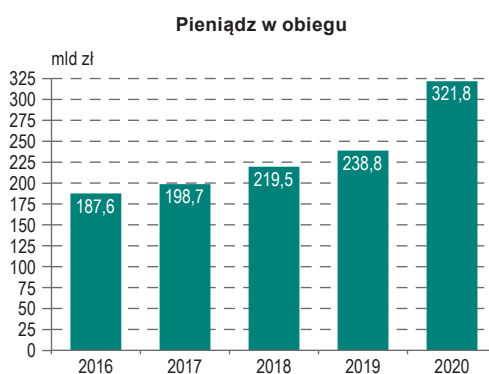
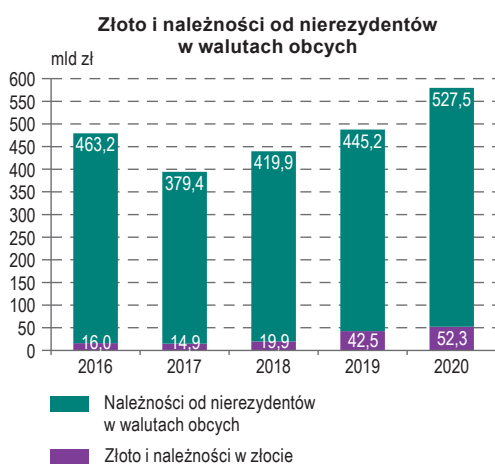
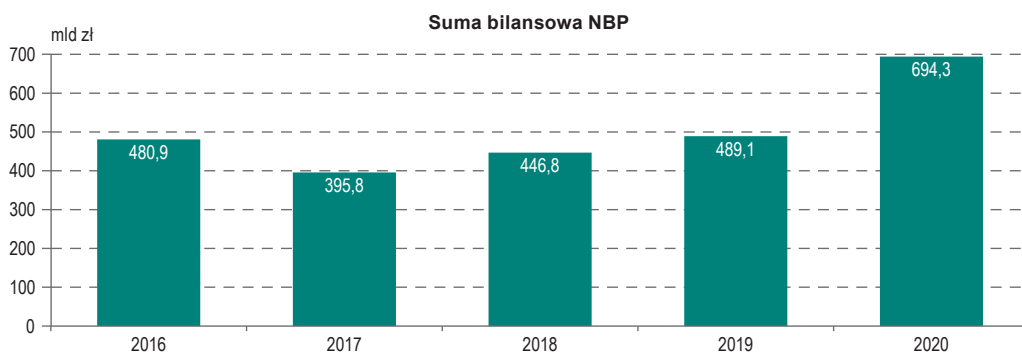
Poniżej zaprezentowano zmiany bilansu NBP oraz rachunku zysków i strat NBP w ujęciu syntetycznym w latach 2016–2020 (wykresy 15.1 i 15.2).

¹ Wszystkie dane zawarte w niniejszym rozdziale są danymi NBP, w tym danymi z ksiąg rachunkowych NBP. Dane mogą się nie sumować ze względu na zaokrąglenia.

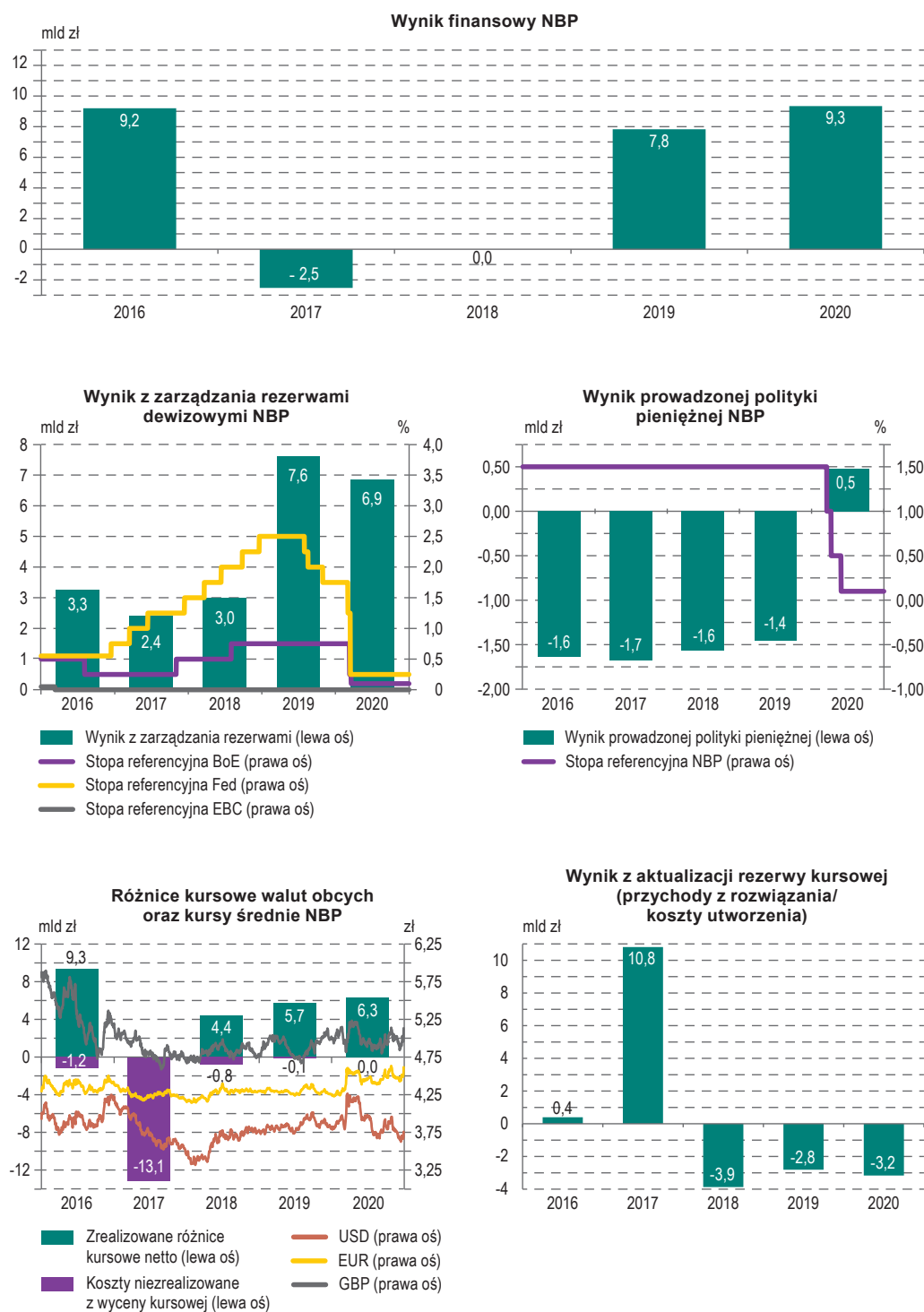
² Przez koszty działania rozumie się koszty wynagrodzeń, administracyjne oraz emisji znaków pieniężnych.

³ W zakładce Statystyka i sprawozdawczość, w części Rachunkowość.

Wykres 15.1. Zmiany bilansu NBP w latach 2016–2020 (według danych na dzień bilansowy)

Wykres 15.2. Zmiany rachunku zysków i strat NBP w latach 2016–2020 (według danych za wskazany rok obrotowy)

15.1.1. Zarządzanie rezerwami dewizowymi (rezerwy walutowe i złoto)

NBP gromadzi rezerwy dewizowe i zarządza nimi na mocy ustawy o NBP. Rezerwy dewizowe mają największy udział w aktywach NBP. Są inwestowane w instrumenty powszechnie wykorzystywane przez banki centralne, przede wszystkim dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy, agencje rządowe i instytucje międzynarodowe oraz, w mniejszym stopniu, w lokaty terminowe i obligacje przedsiębiorstw niefinansowych. Dodatkowo niewielka część rezerw walutowych jest utrzymywana na rachunkach bieżących, głównie w zagranicznych bankach centralnych. Aby uzyskać dodatkowy dochód, NBP zawiera lokaty *reverse repo* (prezentowane w aktywach bilansu), zwykle łącznie z lokatami *repo* (prezentowanymi w pasywach bilansu). Rezerwy walutowe są inwestowane w instrumenty denominowane w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD.

Ponadto NBP posiada złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości (prezentowane w aktywach bilansu), które jest przechowywane w Banku Anglii (na rachunku bieżącym lub na rachunkach lokat terminowych) oraz w skarbcach NBP.

Wynik finansowy NBP jest determinowany w głównej mierze przez zarządzanie rezerwami dewizowymi. Przychody i koszty związane z instrumentami inwestycyjnymi rezerw dewizowych dotyczą głównie odsetek od dłużnych papierów wartościowych i lokat (prezentowanych w rachunku zysków i strat w wyniku z tytułu odsetek, dyskonta, premii), wyniku ze sprzedaży oraz wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych (tylko koszty z wyceny⁴) oraz wyniku z instrumentów finansowych pozabilansowych (prezentowanych w rachunku zysków i strat, w wyniku z operacji finansowych⁵).

Wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi jest w dużym stopniu uwarunkowany kształtowaniem się czynników pozostających poza kontrolą NBP. Do tych czynników należą przede wszystkim: wielkość napływu środków w walutach obcych z zagranicy i ich wymiany na walutę krajową w NBP (co wpływa na wzrost poziomu rezerw dewizowych) oraz kształtowanie się sytuacji na rynkach finansowych – kursów walutowych w relacji do złotego oraz stóp procentowych na rynkach zagranicznych. Na wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi oddziałuje również przyjęta struktura inwestycyjna rezerw dewizowych, czyli struktura walutowa i rodzaj wykorzystywanych instrumentów finansowych.

15.1.2. Polityka pieniężna

NBP realizuje politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjęty przez Radę Polityki Pieniężnej. Polityka pieniężna jest prowadzona w warunkach nadpłynności sektora bankowego. Do realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej NBP stosuje wybrane instrumenty, w szczególności operacje otwartego rynku, polegające na emisji bonów pieniężnych NBP (prezentowanych w pasywach bilansu).

⁴ Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych są wyceniane według średniej ceny rynkowej lub na podstawie stawek krzywej rentowności (jeśli ceny rynkowe nie są dostępne). Zgodnie z zasadą ostrożności przychody z wyceny są ujmowane w pasywach bilansu NBP (jako element kapitału NBP), nie zwiększają zatem wyniku finansowego NBP.

⁵ Dotyczy wyceny instrumentów pochodnych wykorzystywanych w związku z zarządzaniem rezerwami walutowymi.

Stosowanym przez NBP instrumentem polityki pieniężnej jest też rezerwa obowiązkowa. Obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej (prezentowanej w pasywach bilansu) ogranicza skalę operacji otwartego rynku przeprowadzanych w celu absorpcji nadpłynności z sektora bankowego.

NBP udostępnia bankom krajowym operacje depozytowo-kredytowe i umożliwia lokowanie nadwyżki płynności w NBP w formie depozytu na koniec dnia (prezentowanego w pasywach bilansu) bądź uzupełnienie niedoboru płynności przy wykorzystaniu kredytu lombardowego (prezentowanego w aktywach bilansu). NBP może również, w określonych warunkach, udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych (prezentowanego w aktywach bilansu).

W związku z pandemią COVID-19, ze względu na powagę sytuacji oraz zagrożenie dla polskiej gospodarki, NBP w 2020 r. uwzględnił w polityce pieniężnej dodatkowe działania mające na celu ograniczenie negatywnych skutków pandemii (prezentowane w aktywach bilansu):

- dokonywał operacji skupu na rynku wtórnym obligacji skarbowych oraz dłużnych papierów wartościowych z gwarancją Skarbu Państwa w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku,
- udostępnił kredyt wekslowy dla banków, umożliwiając im refinansowanie kredytów, których udzielają przedsiębiorcom,
- przeprowadził operację z przyrzeczeniem odkupu zasilającą banki w płynność.

Ponadto w 2020 r. zostały obniżone stopy procentowe NBP i stopa rezerwy obowiązkowej. Ustalono, że oprocentowanie środków utrzymywanych w NBP w ramach rezerwy obowiązkowej będzie równe wysokości stopy referencyjnej NBP.

Utrzymująca się nadpłynność w krajowym sektorze bankowym powoduje, że NBP ponosi koszty dyskonta od wyemitowanych bonów pieniężnych (są one – tak jak koszty odsetek z tytułu rezerwy obowiązkowej – prezentowane w rachunku zysków i strat NBP, w wyniku z tytułu odsetek, dyskonta, premii). Poziom kosztów prowadzonej polityki pieniężnej zależy głównie od poziomu stóp procentowych ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej, nadpłynności sektora bankowego (liczonej jako wielkość emisji bonów pieniężnych oraz operacji depozytowo-kredytowych NBP), stopy rezerwy obowiązkowej oraz stopy jej oprocentowania.

Z kolei skutkiem prowadzonych przez NBP działań przeciwdziałających negatywnemu wpływowi pandemii COVID-19 był wzrost przychodów netto w wyniku NBP – głównie w związku z przychodami z tytułu odsetek od skupionych dłużnych papierów wartościowych⁶.

⁶ Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej są wyceniane według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości. Na koniec 2020 r. nie stwierdzono przesłanek utraty wartości dłużnych papierów wartościowych.

15.1.3. Działalność emisyjna

Działalność emisyjna polega na realizacji przez NBP konstytucyjnego uprawnienia do emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. NBP emituje banknoty i monety powszechnego obiegu oraz banknoty i monety kolekcjonerskie o różnej strukturze nominalowej. Wielkość emisji pieniądza zależy od czynników egzogenicznych, w szczególności od kształtowania się popytu na pieniądź gotówkowy w gospodarce.

Wyemitowane banknoty i monety stanowią zobowiązanie NBP, które – obok zobowiązań z tytułu polityki pieniężnej – jest najistotniejszą pozycją pasywów bilansu NBP.

Działalność emisyjna wiąże się z kosztami produkcji banknotów i monet (NBP zleca wytwarzanie banknotów i monet). Koszty emisji znaków pieniężnych zależą przede wszystkim od liczby (wolumenu) zamówionych banknotów i monet oraz cen ich zakupu, a także od kosztów zakupu kruszcu do produkcji monet.

Asymetria walutowa i rezerwa kursowa

Bilans NBP charakteryzuje asymetria walutowa. Oznacza to, że dominującą część aktywów stanowią aktywa w walutach obcych (rezerwy dewizowe), podczas gdy po stronie pasywów przeważają zobowiązania w walucie krajowej (polityka pieniężna, emisja banknotów i monet). W konsekwencji NBP ma otwartą pozycję walutową, tj. nadwyżkę aktywów nad zobowiązaniami w walutach obcych. Tym samym jest narażony na ryzyko kursowe.

Wpływ zmian kursów walut obcych na wynik finansowy NBP (wynik z różnic kursowych) zależy od kształtowania się kursu złotego do walut obcych zarówno w trakcie roku (zrealizowane różnice kursowe z transakcji), jak i na dzień bilansowy (różnice z wyceny zasobów walut obcych). Zrealizowane różnice kursowe są prezentowane w rachunku zysków i strat, w wyniku z operacji finansowych. Na koniec roku wpływ na wynik finansowy NBP z tytułu posiadanych walut obcych jest jednak asymetryczny. Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych (koszty niezrealizowane) pomniejszają wynik finansowy NBP i są prezentowane w rachunku zysków i strat NBP, w wyniku z operacji finansowych (tak jak zrealizowane w trakcie roku dodatnie i ujemne różnice kursowe z transakcji). Z kolei dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych (przychody niezrealizowane) zwiększają kapitał NBP i nie są ujmowane w rachunku zysków i strat NBP.

Asymetria walutowa generuje ryzyko poniesienia straty w wyniku zmian kursów walutowych, przy czym prawdopodobieństwo jej wystąpienia rośnie wraz ze wzrostem skali aprecjacji złotego względem walut obcych. W celu przeciwdziałania negatywnemu wpływowi wahań kursu złotego na wynik finansowy NBP ustawa o NBP zobowiązuje Bank do tworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (zwanej rezerwą kursową). Zasady tworzenia i rozwiązywania tej rezerwy ustala Rada Polityki Pieniężnej¹. Tworzenie rezerwy zmniejsza wynik finansowy NBP,

¹ Uchwała nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 14).

podczas gdy jej rozwiązywanie zwiększa go, przez co ogranicza ewentualną stratę, która mogłaby wynikać z wyceny kursowej. Wynik aktualizacji rezerwy jest prezentowany w rachunku zysków i strat (w wyniku z operacji finansowych), natomiast stan rezerwy jest prezentowany w pasywach bilansu (jako element kapitału NBP – w pozycji fundusze i rezerwy).

15.1.4. Pozostała działalność NBP

Oprócz przedstawionych powyżej obszarów działalności na sytuację majątkowo-finansową NBP wpływa również realizacja przez Bank innych zadań:

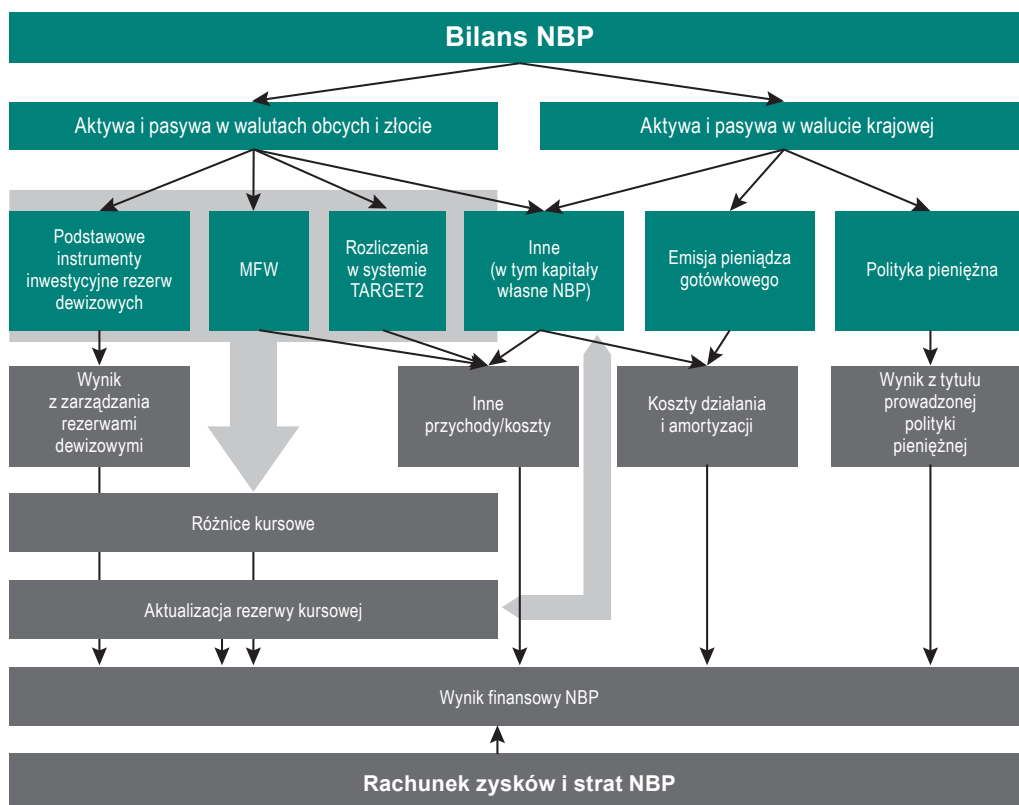
- NBP prezentuje w bilansie należności i zobowiązania związane z uczestnictwem Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym (NBP pełni funkcję agenta rządu RP w relacjach z MFW); w aktywach są ujmowane m.in. udziały RP w MFW opłacone w walutach obcych (tzw. transza rezerwowa), rachunek bieżący w SDR, służący do rozliczeń z MFW, oraz pożyczki udzielone MFW. Z kolei zobowiązania dotyczą przyznanej Polsce alokacji SDR i są prezentowane w pasywach bilansu. Zarówno należności, jak i zobowiązania są oprocentowane, a przychody i koszty prezentuje się w rachunku zysków i strat (wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii).
- NBP prowadzi polski komponent paneuropejskiego systemu rozrachunku płatności w euro (TARGET2-NBP). W jego ramach prowadzi rachunki uczestników tego systemu, głównie banków krajowych (prezentowane w pasywach bilansu), a także utrzymuje saldo na rachunku bieżącym w EBC (prezentowanym w aktywach bilansu). W związku z obecnie występującym ujemnym oprocentowaniem sald utrzymywanych przez NBP na rachunku bieżącym w EBC, Bank ponosi koszty z tytułu odsetek, które w większości są zwracane przez uczestników systemu utrzymujących w NBP rachunki w euro na potrzeby rozrachunku w TARGET2. Zarówno przychody, jak i koszty odsetkowe są prezentowane w rachunku zysków i strat (wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii).
- NBP prowadzi także rachunki bankowe dla sektora rządowego, w tym głównie dla budżetu państwa. Rachunki te są prezentowane w pasywach bilansu; z ich prowadzeniem wiążą się koszty oprocentowania (prezentowane w rachunku zysków i strat, w wyniku z tytułu odsetek, dyskonta, premii).

15.1.5. Koszty działania i amortyzacji

Realizacja zadań NBP wiąże się z zaangażowaniem odpowiednich zasobów oraz zarządzaniem nimi. Są to przede wszystkim zasoby ludzkie oraz zasoby rzeczowe (środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne). NBP korzysta również z zasobów zewnętrznych, m.in. z usług innych podmiotów gospodarczych (np. w zakresie usług informatycznych). Z gospodarowaniem tymi zasobami wiążą się dla NBP koszty, które są ujmowane w rachunku zysków i strat (jako koszty wynagrodzeń, koszty administracyjne, koszty amortyzacji). Powyższe koszty wraz z kosztami emisji znaków pieniężnych są określane mianem kosztów działania i amortyzacji.

Na wykresie 15.3 zawarto uproszczoną analizę sytuacji majątkowo-finansowej NBP.

Wykres 15.3. Sytuacja majątkowo-finansowa NBP

15.2. Charakterystyka bilansu NBP

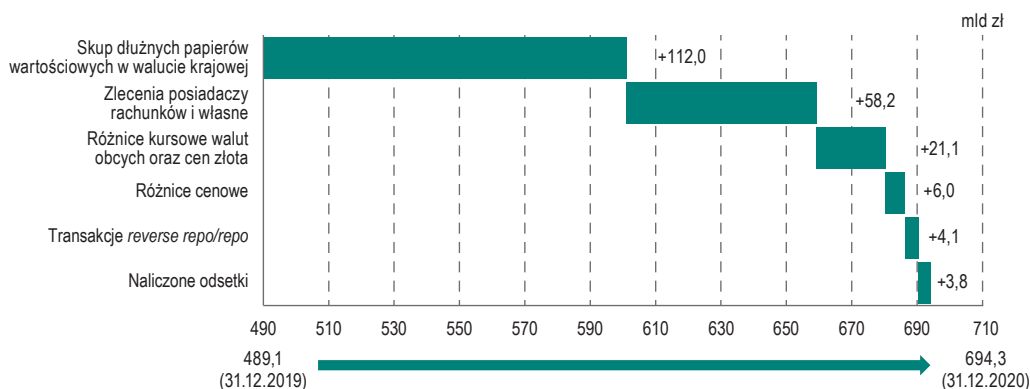
Na 31 grudnia 2020 r. suma bilansowa NBP wyniosła 694,3 mld zł i była o 205,2 mld zł (42,0%) wyższa niż 31 grudnia 2019 r.

Tabela 15.1. Aktywa i pasywa NBP na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

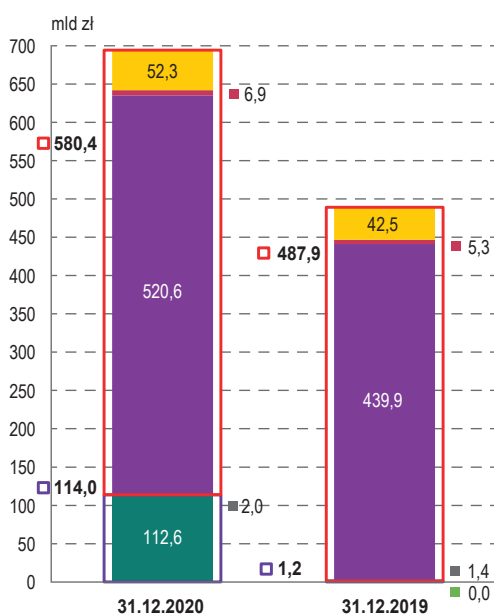
Aktywa	2020	2019	Zmiana
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	52,3	42,5	9,8
A.2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	527,5	445,2	82,3
2.1. Należności od MFW	6,9	5,3	1,6
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	520,6	439,9	80,7
A.5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,1	0,0	0,1
A.6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0
A.7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	112,6	0,0	112,6
A.10. Pozostałe aktywa	2,0	1,4	0,6
Aktywa ogółem	694,3	489,1	205,2
Pasywa	2020	2019	Zmiana
P.1. Pieniądz w obiegu	321,8	238,8	83,0
P.2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	62,6	65,4	-2,8
P.3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	0,4	0,4	0,1
P.4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	127,8	65,0	62,8
P.5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	24,9	9,3	15,5
P.6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	2,2	2,3	-0,1
P.7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	46,3	22,4	23,9
P.8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	45,4	43,7	1,7
P.9. Zobowiązania wobec MFW	7,1	6,9	0,3
P.11. Pozostałe pasywa	0,7	0,2	0,5
P.12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	0,2	0,2	0,0
P.13. Różnice z wyceny	45,7	30,5	15,2
P.14. Fundusze i rezerwy	11,7	8,2	3,6
14.1. Fundusz statutowy	1,5	1,5	0,0
14.2. Fundusz rezerwowy	0,4	0,0	0,4
14.3. Rezerwy	9,9	6,7	3,2
P.15. Wynik finansowy	-2,5	-4,0	1,5
15.1. Wynik finansowy roku bieżącego	9,3	7,8	1,5
15.2. Strata z lat ubiegłych	-11,9	-11,9	0,0
Pasywa ogółem	694,3	489,1	205,2

W 2020 r. w związku z zakupem dłużnych papierów wartościowych w złotych na potrzeby polityki pieniężnej wzrósł udział składników w złotych w aktywach ogółem NBP. Powyższe operacje miały również największy wpływ na wzrost sumy bilansowej NBP w 2020 r. Ponadto wzrost sumy bilansowej NBP był skutkiem m.in. zleceń posiadaczy rachunków, a także aktualizacji wyceny kursowej i cenowej pozycji bilansowych (wyceny do bieżących kursów i cen rynkowych).

Wykres 15.4. Zmiana sumy bilansowej NBP w 2020 r. w porównaniu z 2019 r.

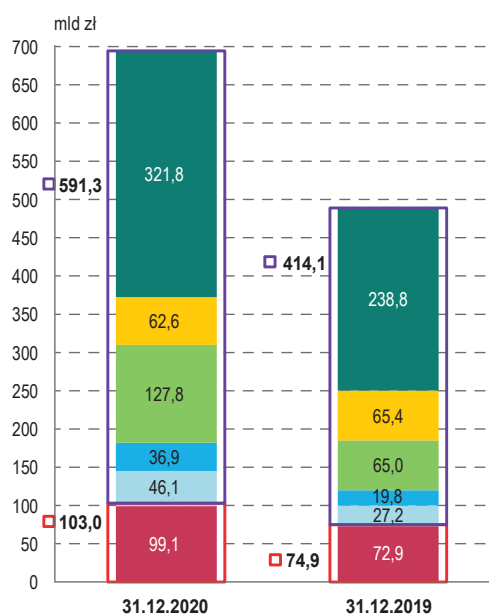

Wykres 15.5. Struktura aktywów

- A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości
- A.2.1. Należności od MFW
- A.2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty i inne aktywa zagraniczne
- A.7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej
- Pozostałe aktywa
- Aktywa w walutach obcych
- Aktywa w walucie krajowej

Wykres 15.6. Struktura pasywów

- P.1. Pieniądz w obiegu
- P.2. Zobowiązania wobec krajowych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej
- P.4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej
- Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej
- Kapitał NBP
- Zobowiązania w walutach obcych (P.7 + P.8 + P.9)
- Pasywa w walucie krajowej
- Pasywa w walutach obcych

15.2.1. Aktywa i pasywa w złocie i w walutach obcych

Tabela 15.2. Aktywa i pasywa NBP w złocie i w walutach obcych w podziale na wybrane obszary działalności na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw dewizowych		MFW		Rozliczenia w systemie TARGET2		Inne		Razem		
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Zmiana
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	28,3 ¹	23,0 ¹					24,0 ²	19,5 ²	52,3	42,5	9,8
A.2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	517,5	436,2	6,9	5,3	2,9	3,5	0,3	0,2	527,5	445,2	82,3
A.10. Pozostałe aktywa							0,6	0,1	0,6	0,1	0,5
Aktywa ogółem	545,8	459,3	6,9	5,3	2,9	3,5	24,9	19,8	580,4	487,9	92,6
P.7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych					2,9	3,5	43,4	18,8	46,3	22,4	23,9
P.8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	45,2	42,9					0,1	0,7	45,4	43,7	1,7
P.9. Zobowiązania wobec MFW			7,1	6,9					7,1	6,9	0,3
P.11. Pozostałe pasywa							0,4	0,0	0,4	0,0	0,4
P.13. Różnice z wyceny							3,9	2,1	3,9	2,1	1,8
Pasywa ogółem	45,2	42,9	7,1	6,9	2,9	3,5	47,8	21,7	103,0	74,9	28,1
Pozycja bilansowa netto	500,5	416,3	-0,2	-1,6	0,0	0,0	-22,8	-1,9	477,4	412,9	64,5

¹ Złoto na rachunku bieżącym i lokatach terminowych.

² Złoto w skarbcach NBP.

Tabela 15.3. Zasoby złota i podstawowych walut obcych na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	2020			2019		
	zasoby według średniego kosztu zasobu	zasoby według kursu średniego NBP	przychody (+) / koszty (-) niezrealizowane	zasoby według średniego kosztu zasobu	zasoby według kursu średniego NBP	przychody (+) / koszty (-) niezrealizowane
Złoto	24,7	52,3	27,5	24,7	42,5	17,8
USD	223,9	225,3	1,4	180,5	187,7	7,2
EUR	84,2	88,5	4,3	74,7	74,7	-0,0
GBP	50,9	53,0	2,1	43,7	45,2	1,5
AUD	33,0	35,6	2,6	30,3	30,3	0,0
NOK	25,3	26,8	1,5	23,0	22,9	-0,1
NZD	12,8	13,6	0,8	10,9	11,1	0,2
MFW (SDR)	-0,2	-0,2	0,0	-1,6	-1,6	0,1
Przychody niezrealizowane (bilans)			40,3	Przychody niezrealizowane (bilans)		26,8
Koszty niezrealizowane (wynik finansowy)			0,0	Koszty niezrealizowane (wynik finansowy)		-0,1

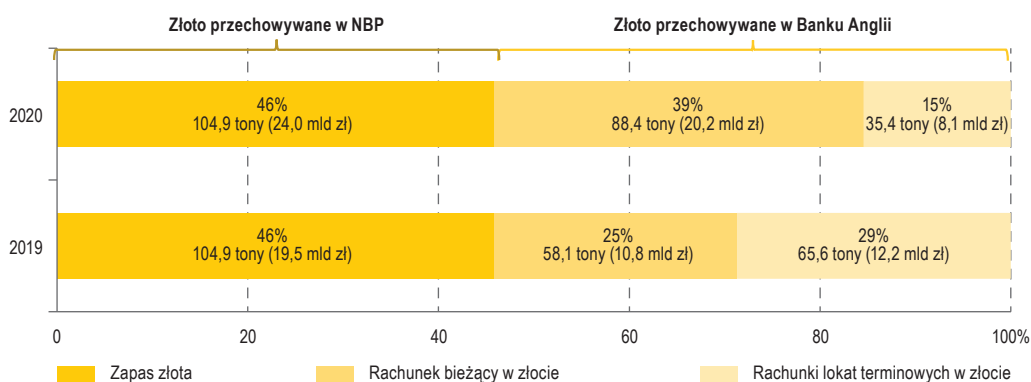
Różnica pomiędzy równowartością zasobów walut obcych i złota według kursu średniego NBP a równowartością tych zasobów według średniego kosztu zasobu (tj. średniej ceny

zakupu) stanowi przychody lub koszty niezrealizowane z wyceny kursowej i złota. Przychody niezrealizowane są prezentowane w pasywach bilansu (jako element kapitałów NBP w pozycji różnice z wyceny – por. tabela 15.8), natomiast koszty niezrealizowane – w rachunku zysków i strat NBP (wynik z operacji finansowych, por. tabela 15.12).

15.2.1.1. Złoto

Posiadany przez NBP zasób złota wyniósł 228,7 tony (52,3 mld zł) i stanowił 7,5% aktywów NBP na koniec 2020 r.

Wykres 15.7. Złoto i należności w złocie na koniec 2020 i 2019 r.

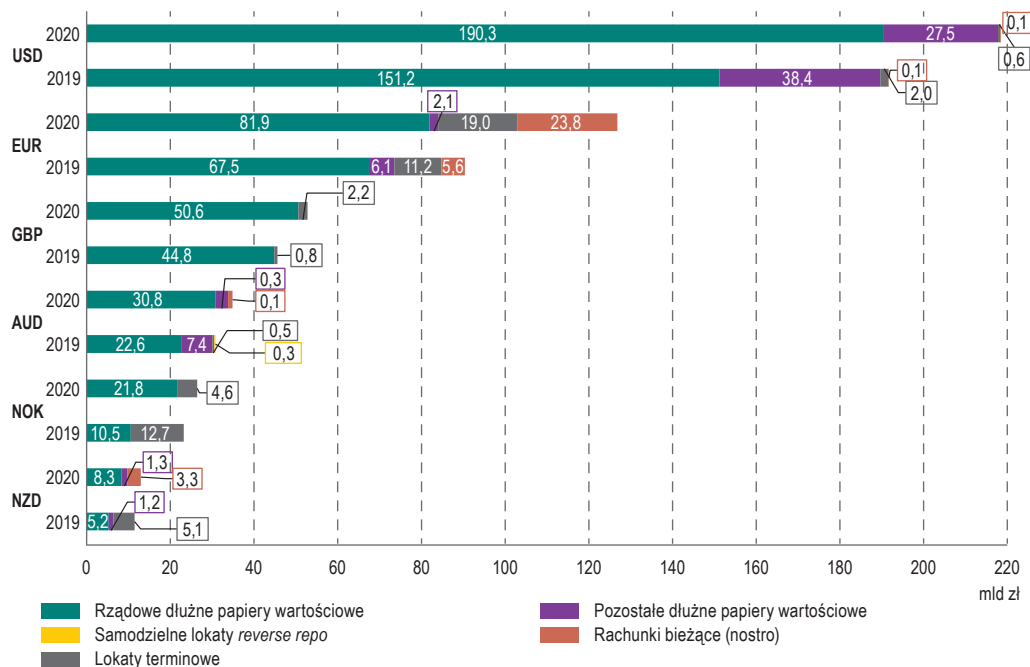
15.2.1.2. Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw dewizowych (inne niż złoto)

W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP inwestuje środki głównie w dłużne papiery wartościowe. W celu zwiększenia dochodowości rezerw NBP zawiera jednoczesne transakcje *reverse repo/repo*. Ponadto w ramach procesu inwestycyjnego w niewielkim zakresie są wykorzystywane krótkoterminowe lokaty (część inwestycji w lokaty terminowe jest związana ze środkami posiadaczy rachunków w NBP).

Tabela 15.4. Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw dewizowych na koniec 2020 i 2019 r.; aktywa (+), zobowiązania (-) (w mld zł)

	2020	2019	Zmiana
A.2.2. Rachunki bieżące (nostro)	28,3	5,7	22,5
A.2.2. Lokaty terminowe	26,4	32,2	-5,8
A.2.2. Lokaty <i>reverse repo</i>	45,2	43,2	2,0
P.8. Lokaty <i>repo</i>	-45,2	-42,9	-2,3
A.2.2. Dłużne papiery wartościowe	417,6	355,0	62,6
RAZEM	472,2	393,2	79,0

Wykres 15.8. Struktura walutowa podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw dewizowych na koniec 2020 i 2019 r.

15.2.1.3. Należności i zobowiązania wobec Międzynarodowego Funduszu Walutowego

Pozycja walutowa NBP w SDR jest głównie wynikiem operacji przeprowadzanych z MFW⁷ na podstawie zawartych umów oraz porozumień pożyczkowych. Na tę pozycję wpływają przede wszystkim środki przekazane przez NBP na rzecz pożyczkobiorców MFW, związane z realizacją potrzeb pożyczkowych MFW (zwiększenie transzy rezerwowej), oraz spłaty na rzecz NBP dokonywane przez pożyczkobiorców MFW (zmniejszenie transzy rezerwowej). Ponadto pozycję zmieniają odsetki od należności (pożyczki udzielone MFW, oprocentowana część transzy rezerwowej, rachunek bieżący) oraz odsetki od zobowiązań wobec MFW (alokacja SDR).

⁷ NBP posiada też akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (BIS) denominowane w SDR (54,6 mln zł na koniec 2020 r.).

Tabela 15.5. Należności (+) i zobowiązania (-) wobec MFW denominowane w SDR na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

		2020	2019	Zmiana
A.2.1.	Transza rezerwowa	4,9	3,3	1,6
A.2.1.	Rachunek bieżący w MFW	1,6	1,5	0,1
A.2.1.	Lokata terminowa w MFW	0,0	0,0	0,0
A.2.1.	Pożyczki udzielone MFW	0,3	0,3	-0,0
P.9.	Alokacja SDR	-7,1	-6,9	-0,3
Razem		-0,2	-1,6	1,4

15.2.2. Aktywa i pasywa w walucie krajowej

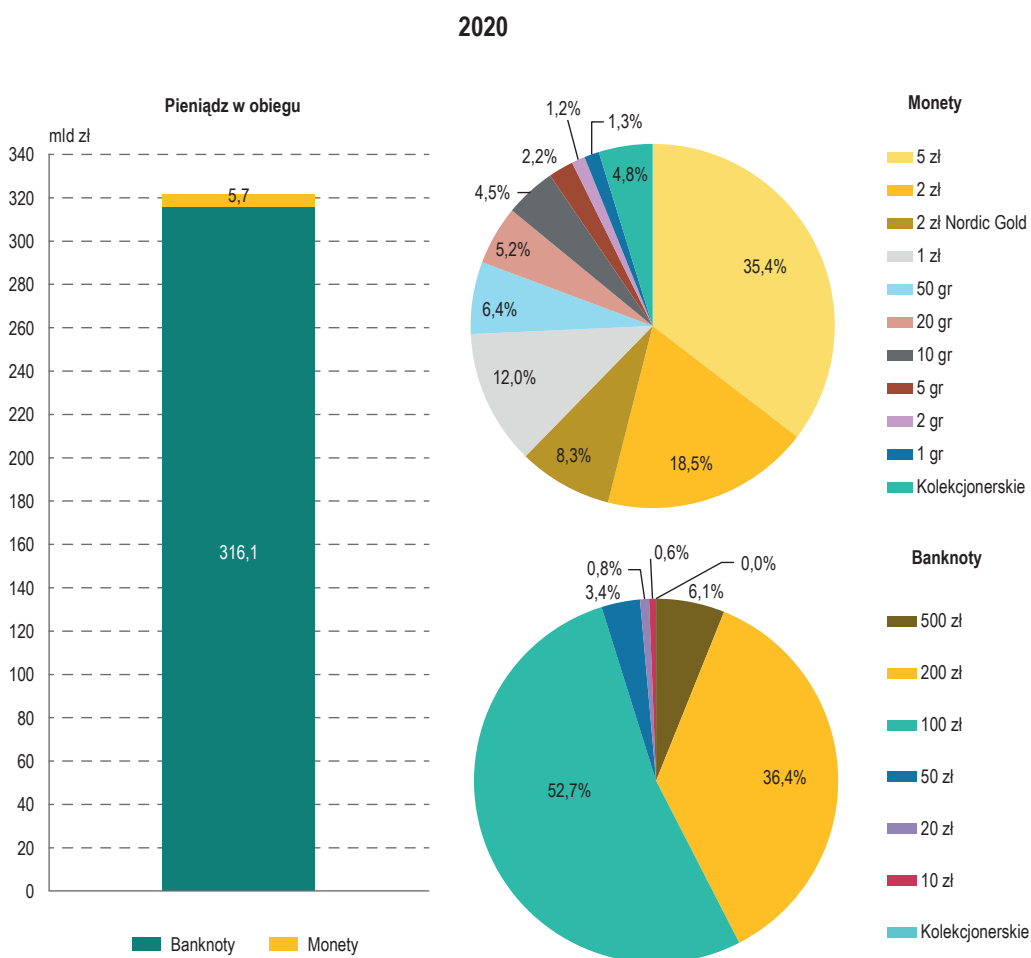
Tabela 15.6. Aktywa i pasywa w złotych w podziale na wybrane obszary działalności NBP na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	Emisja pieniądza gotówkowego		Polityka pieniężna		Inne		Razem		
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Zmiana
A.5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej			0,1	0,0			0,1	0,0	0,1
A.6. Pozostałe należności od krajowych monetarnych instytucji finansowych					0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A.7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej			112,6	0,0			112,6	0,0	112,6
A.10. Pozostałe aktywa					1,3	1,2	1,3	1,2	0,1
Aktywa ogółem	0,0	0,0	112,6	0,0	1,3	1,2	114,0	1,2	112,7
P.1. Pieniądz w obiegu	321,8	238,8					321,8	238,8	83,0
P.2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej			62,6	65,4			62,6	65,4	-2,8
P.3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej					0,4	0,4	0,4	0,4	0,1
P.4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej			127,8	65,0			127,8	65,0	62,8
P.5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej					24,9	9,3	24,9	9,3	15,5
P.6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej					2,2	2,3	2,2	2,3	-0,1
P.11. Pozostałe pasywa					0,3	0,2	0,3	0,2	0,2
P.12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania					0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
P.13. Różnice z wyceny					41,9	28,4	41,9	28,4	13,4
P.14. Fundusze i rezerwy					11,7	8,2	11,7	8,2	3,6
P.15.1. Wynik finansowy roku bieżącego					9,3	7,8	9,3	7,8	1,5
P.15.2. Strata z lat ubiegłych					-11,9	-11,9	-11,9	-11,9	0,0
Pasywa ogółem	321,8	238,8	190,4	130,4	79,1	44,9	591,3	414,1	177,2
Pozycja bilansowa netto	-321,8	-238,8	-77,8	-130,4	-77,8	-43,7	-477,4	-412,9	-64,5

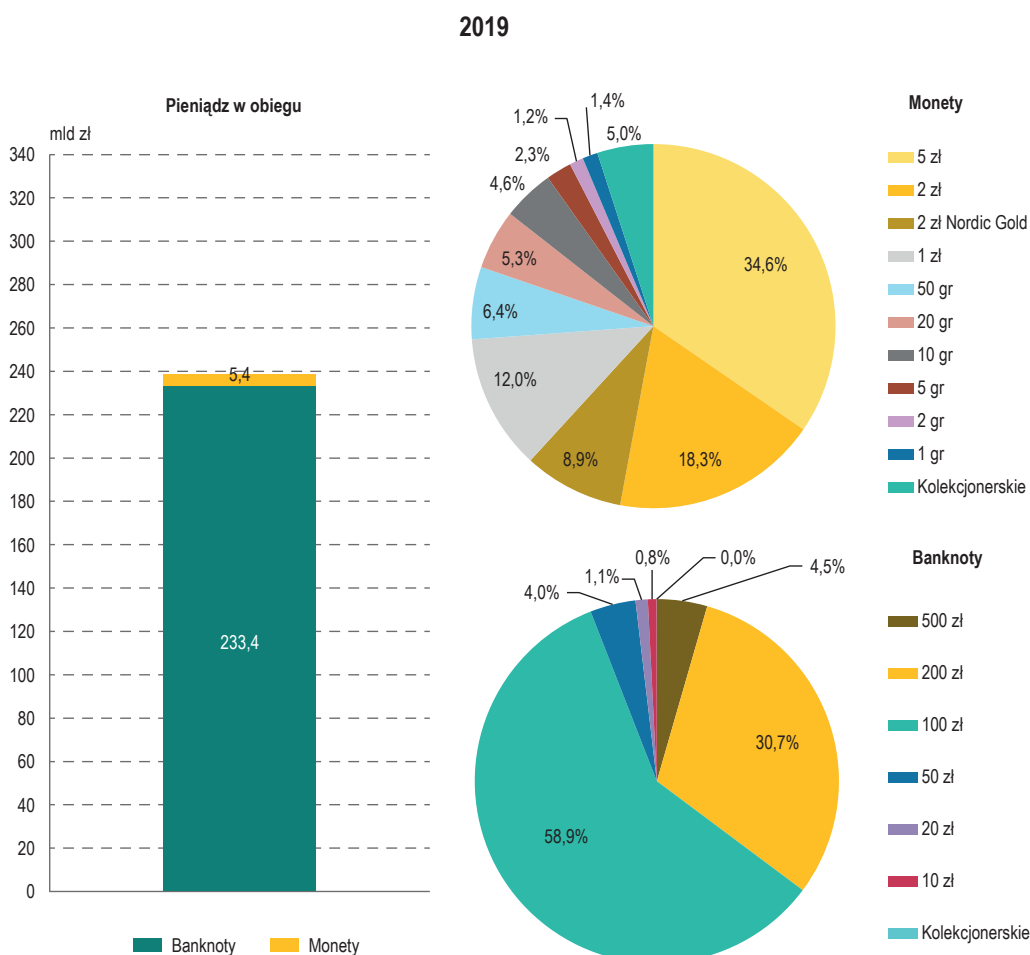
15.2.2.1. Pieniądz w obiegu

W 2020 r. odnotowano istotne zwiększenie zapotrzebowania rynku na pieniądz w formie gotówkowej, będące głównie skutkiem wzrostu znaczenia tezauryzacyjnej i przezornościowej funkcji gotówki w warunkach pandemii COVID-19, a także spadku oprocentowania depozytów w bankach w związku z obniżeniem stóp procentowych przez RPP.

Wykres 15.9. Struktura pieniądza w obiegu na koniec 2020 i 2019 r.

Wykres 15.9. Struktura pieniądza w obiegu, cd.

15.2.2.2. Polityka pieniężna

Tabela 15.7. Aktywa (+) i zobowiązania (-) z tytułu polityki pieniężnej na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	2020	2019	Zmiana
A.5. Kredyty wekslowe	0,1	0,0	0,1
A.7. Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej	112,6	0,0	112,6
P.2. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	-30,4	-50,7	20,3
P.2. Depozyty na koniec dnia	-32,3	-14,8	-17,5
P.4. Bony pieniężne	-127,8	-65,0	-62,8
Razem	-77,8	-130,4	52,6

15.2.2.3. Kapitał NBP

Tabela 15.8. Kapitał NBP na koniec 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	2020	2019	Zmiana
P.14. Fundusz statutowy	1,5	1,5	0,0
P.14. Fundusz rezerwowy	0,4	0,0	0,4
P.14. Rezerwa kursowa	9,9	6,7	3,2
P.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1,6	1,6	0,0
P.13. Dodatnie różnice z wyceny złota	27,5	17,8	9,7
P.13. Dodatnie różnice z wyceny kursowej	12,7	9,0	3,7
P.13. Dodatnie różnice z wyceny cenowej	3,9	2,1	1,8
P.15. Strata bilansowa z lat ubiegłych	-11,9	-11,9	0,0
P.15. Wynik finansowy roku bieżącego pozostający w NBP ¹	0,5	0,4	0,1
Razem	46,1	27,2	18,9
% sumy bilansowej NBP	6,6%	5,6%	1,1%
Wrażliwość kapitału NBP na:			
– spadek kursu średniego NBP o 1% ²	-4,4	-3,7	-0,7
– wzrost stóp procentowych o 100 pkt bazowych ³	-9,1	-7,6	-1,5

¹ Wynik finansowy roku bieżącego, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów, podlega podziałowi na odpis z zysku na fundusz rezerwowy (5%) oraz wpłatę z zysku do budżetu państwa (95%).

² Podane wartości oznaczają łączny spadek przychodów albo wzrost kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej w przypadku równomiernego spadku o 1% kursów średnich NBP podstawowych walut rezerwowych na dzień bilansowy.

³ Dla walut obcych – wyznaczony na podstawie wskaźnika MD (*modified duration*) łączny spadek przychodów albo wzrost kosztów niezrealizowanych z wyceny cenowej w przypadku równomiernego wzrostu krzywych rentowności o 100 punktów bazowych na dzień bilansowy.

Najbardziej zmiennymi składnikami kapitału NBP są różnice z wyceny kursowej i cenowej (przychody niezrealizowane) oraz rezerwa kursowa.

Na zmiany różnic z wyceny wpływa przede wszystkim kształtowanie się rynkowych kursów walut obcych i złota (różnice kursowe) oraz cen dłużnych papierów wartościowych (różnice cenowe).

Zmiana wartości rezerwy kursowej zależy od oszacowanego ryzyka kursowego, kształtowania się zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w walutach obcych w ciągu roku oraz od wartości ujemnych różnic z wyceny kursowej na dzień bilansowy (kosztów niezrealizowanych).

15.2.3. Bilans NBP – zestawienie pięcioletnie

Tabela 15.9. Bilans NBP w latach 2016–2020 według danych na dzień bilansowy (w mld zł)

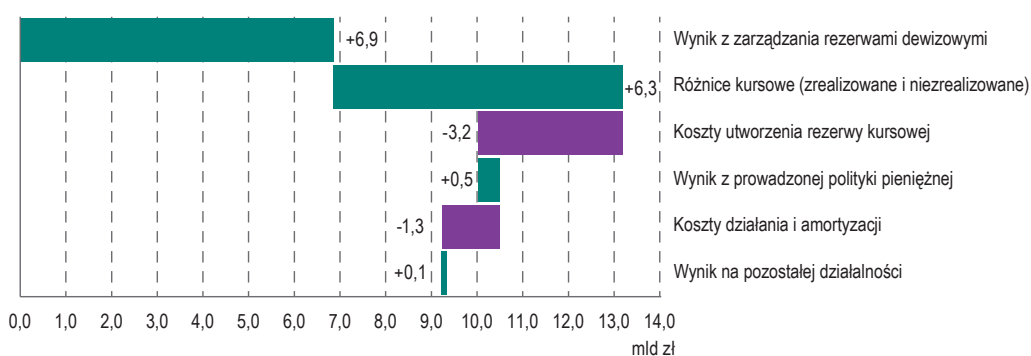
Aktywa	2020	2019	2018	2017	2016
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	52,3	42,5	19,9	14,9	16,0
A.2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	527,5	445,2	419,9	379,4	463,2
2.1. Należności od MFW	6,9	5,3	4,8	3,4	4,4
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	520,6	439,9	415,0	376,1	458,9
A.5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
A.6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	0,0	0,0	5,6	0,0	0,0
A.7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	112,6	0,0	0,0	0,0	0,0
A.10. Pozostałe aktywa	2,0	1,4	1,4	1,4	1,6
Aktywa ogółem	694,3	489,1	446,8	395,8	480,9
Pasywa	2020	2019	2018	2017	2016
P.1. Pieniądz w obiegu	321,8	238,8	219,5	198,7	187,6
P.2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	62,6	65,4	72,9	33,6	33,2
P.3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
P.4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	127,8	65,0	53,3	94,4	81,3
P.5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	24,9	9,3	7,3	7,6	5,0
P.6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	2,2	2,3	2,6	2,9	4,4
P.7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	46,3	22,4	25,1	19,3	27,3
P.8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	45,4	43,7	37,9	29,2	77,7
P.9. Zobowiązania wobec MFW	7,1	6,9	6,8	6,5	7,4
P.11. Pozostałe pasywa	0,7	0,2	0,2	0,2	0,4
P.12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
P.13. Różnice z wyceny	45,7	30,5	27,2	13,2	44,3
P.14. Fundusze i rezerwy	11,7	8,2	5,4	3,0	13,3
14.1. Fundusz statutowy	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
14.2. Fundusz rezerwowy	0,4	0,0	0,0	1,5	1,0
14.3. Rezerwy	9,9	6,7	3,9	0,0	10,8
P.15. Wynik finansowy	-2,5	-4,0	-11,9	-13,3	-1,6
15.1. Wynik finansowy roku bieżącego	9,3	7,8	0,0	-2,5	9,2
15.2. Strata z lat ubiegłych	-11,9	-11,9	-11,9	-10,8	-10,8
Pasywa ogółem	694,3	489,1	446,8	395,8	480,9

15.3. Charakterystyka rachunku zysków i strat NBP

Tabela 15.10. Wynik finansowy NBP za 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	2020	2019
RZiS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	3,1	3,3
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii	8,2	8,4
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii	-5,0	-5,1
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	7,3	5,6
2.1. Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych	10,6	8,8
2.2. Koszty niezrealizowane	-0,1	-0,4
2.3. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	0,0	0,0
2.4. Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe	-3,2	-2,8
RZiS.3. Wynik z tytułu opłat i prowizji	0,0	0,0
RZiS.4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	0,0	0,0
RZiS.5. Pozostałe przychody	0,1	0,1
RZiS.A. Przychody netto ogółem	10,6	9,0
RZiS.6. Koszty wynagrodzeń	-0,6	-0,6
RZiS.7. Koszty administracyjne	-0,2	-0,3
RZiS.8. Koszty amortyzacji	-0,1	-0,1
RZiS.9. Koszty emisji znaków pieniężnych	-0,3	-0,3
RZiS.10. Pozostałe koszty	0,0	0,0
RZiS.B. Przychody netto ogółem	9,3	7,8

Wykres 15.10. Wynik finansowy NBP za 2020 r. w podziale na obszary

15.3.1. Wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi

Podstawowym elementem kształtującym wynik finansowy NBP w 2020 i 2019 r. były przychody osiągnięte z zarządzania rezerwami dewizowymi.

Pomimo wzrostu średniorocznego poziomu rezerw walutowych NBP, w warunkach średniorocznej deprecjacji złotego do większości walut obcych, w 2020 r. odnotowano spadek

wyniku z tytułu zarządzania rezerwami dewizowymi o 0,7 mld zł (-9,8%) w porównaniu z 2019 r. Było to głównie spowodowane zmniejszeniem się wyniku z tytułu odsetek, dyskonta, premii (spowodowanego spadkiem stóp procentowych na rynkach zagranicznych) przy jednoczesnym wzroście zrealizowanych różnic cenowych (wyniku z operacji finansowych) związanych z transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych przeprowadzonymi w warunkach spadającej rentowności.

Tabela 15.11. Wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi w 2020 i 2019 r. w podziale na waluty

2020	USD ¹	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
RZIS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	2,4	-0,6	0,2	0,3	0,2	0,2	2,7
Lokaty terminowe	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Lokaty <i>reverse repo</i>	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Lokaty <i>repo</i>	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Dłużne papiery wartościowe	2,4	-0,4	0,2	0,3	0,2	0,2	2,7
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	2,3	0,4	0,7	0,8	0,0	0,0	4,2
Zrealizowane różnice cenowe	2,3	0,4	0,7	0,8	0,0	0,0	4,2
Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Wynik finansowy roku bieżącego	4,7	-0,2	0,9	1,1	0,2	0,2	6,9
2019	USD ¹	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
RZIS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	3,9	-0,5	0,3	0,5	0,3	0,2	4,8
Lokaty terminowe	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2
Lokaty <i>reverse repo</i>	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3
Lokaty <i>repo</i>	-0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,3
Dłużne papiery wartościowe	3,9	-0,4	0,3	0,5	0,2	0,2	4,6
Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	1,6	0,5	0,2	0,5	0,0	0,0	2,8
Zrealizowane różnice cenowe	1,7	0,6	0,3	0,5	0,0	0,0	3,1
Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2
Wynik finansowy roku bieżącego	5,5	0,0	0,6	1,0	0,3	0,3	7,6
Zmiana wyniku finansowego roku bieżącego	-0,8	-0,2	0,3	0,1	-0,1	0,0	-0,7

¹ Uwzględniono również odsetki od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD.

15.3.2. Różnice kursowe i aktualizacja rezerwy kursowej

Najbardziej zmiennymi elementami wyniku finansowego NBP są różnice kursowe. Wynik z różnic kursowych w 2020 r. zwiększył się o 0,7 mld zł (12,5%) w porównaniu z 2019 r., na co wpłynął głównie wzrost średniorocznej różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu dla AUD, EUR i NZD oraz zwiększenie wolumenu sprzedaży AUD i NZD.

Rezerwa kursowa zabezpiecza bank centralny przed wpływem materializacji ryzyka kursowego na wynik finansowy (w przypadku NBP niekorzystny wpływ na wartość aktywów w walutach obcych ma aprecjacja kursu złotego). W 2020 r. NBP kontynuował proces odbudowy rezerwy (wykorzystanej w całości w 2017 r.), która została uzupełniona kwotą 3,2 mld zł (do 9,9 mld zł).

Tabela 15.12. Różnice kursowe w podziale na waluty oraz zmiana rezerwy kursowej w 2020 i 2019 r.

	2020							
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	3,8	1,4	0,7	0,4	-0,2	0,3	0,0	3,2
Różnice kursowe	3,8	1,4	0,7	0,4	-0,2	0,3	0,0	6,3
– zrealizowane różnice kursowe	3,8	1,4	0,7	0,4	-0,2	0,3	0,0	6,3
– koszty niezrealizowane z wyceny kursowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe								-3,2
	2019							
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	3,8	1,2	0,5	0,1	0,0	0,0	0,0	2,8
Różnice kursowe	3,8	1,2	0,5	0,1	0,0	0,0	0,0	5,6
– zrealizowane różnice kursowe	3,8	1,2	0,5	0,1	0,1	0,0	0,0	5,7
– koszty niezrealizowane z wyceny kursowej	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe								-2,8
Zmiana wyniku z operacji finansowych	0,0	0,3	0,2	0,3	-0,3	0,2	0,0	0,4

15.3.3. Wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej

W związku z dokonaniem w 2020 r. skupem dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej oraz obniżeniem stóp procentowych NBP, Bank osiągnął za 2020 r. dodatni wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej w wysokości 0,5 mld zł (w 2019 r. -1,4 mld zł).

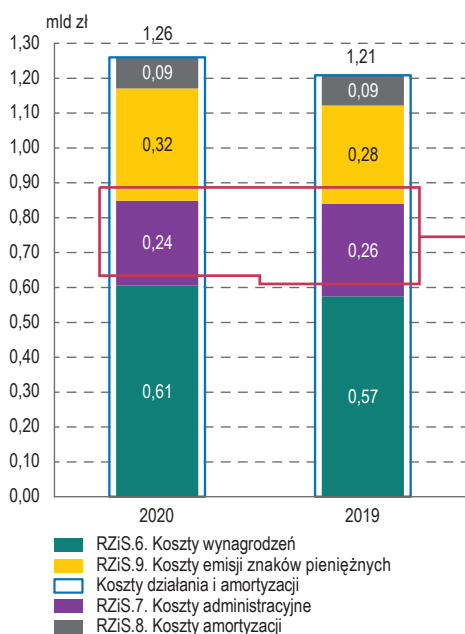
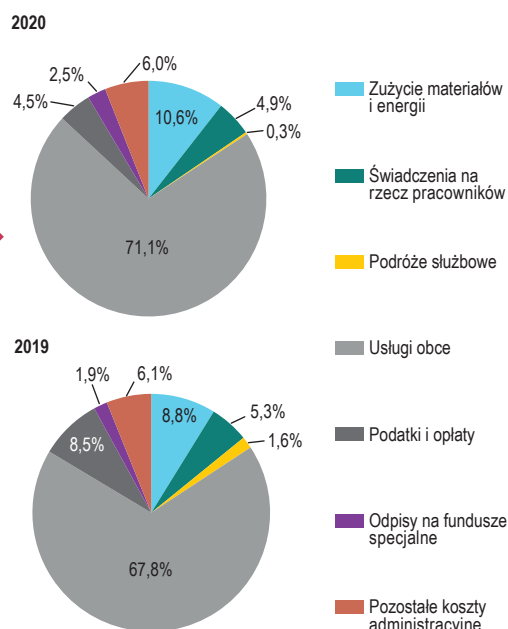
Tabela 15.13. Wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej w 2020 i 2019 r. (w mld zł)

	2020	2019	Zmiana
RZiS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	0,5	-1,4	1,9
Bony pieniężne	-0,5	-1,2	0,7
Rezerwa obowiązkowa	-0,1	-0,2	0,1
Depozyt na koniec dnia	0,0	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe w złotych	1,1	0,0	1,1

15.3.4. Koszty działania i amortyzacji

W zakresie gospodarki własnej w 2020 r. NBP odnotował wzrost kosztów o 0,05 mld zł (4,3%) w stosunku do 2019 r. Było to związane m.in. ze wzrostem kosztów wynagrodzeń zgodnie z przyjętą polityką kadrowo-płacową oraz kosztów emisji znaków pieniężnych przy jednoczesnym spadku kosztów administracyjnych⁸.

⁸ W stosunku do 2019 r. koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia oraz kosztami utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w 2020 r. były wyższe o 5,5%, koszty administracyjne były niższe o 8,5%, natomiast koszty emisji znaków pieniężnych wzrosły o 14,0%.

Wykres 15.11. Struktura kosztów działania i amortyzacji w 2020 i 2019 r.**Wykres 15.12.** Struktura kosztów administracyjnych w 2020 i 2019 r.

15.3.5. Podział wyniku finansowego oraz wpłata do budżetu państwa

Wynik finansowy NBP za 2020 r. wyniósł 9,3 mld zł.

Zgodnie z ustawą o NBP do budżetu państwa zostaje przekazane 8,9 mld zł, jako wpłata z zysku NBP, natomiast 0,5 mld zł zwiększa fundusz rezerwowy NBP. Wpłaty z zysku dokonuje się po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego za 2020 r. przez Radę Ministrów.

Renta mennicza

Z emisją pieniądza gotówkowego wiążą się koszty zakupu banknotów i monet. W przeciwieństwie do innych zobowiązań NBP zobowiązanie z tytułu emisji pieniądza nie podlega oprocentowaniu, a tym samym nie generuje kosztów odsetkowych. Pozymskane w zamian aktywa finansowe generują natomiast określone przychody dla NBP.

Przychody osiągnięte z aktywów, których źródłem finansowania jest zobowiązanie z tytułu wyemitowanego pieniądza gotówkowego, pomniejszone o koszty emisji, nazywa się rentą menniczą; stanowią one dochód z emisji pieniądza (*seigniorage*).

Mając na uwadze, że głównym składnikiem aktywów NBP są rezerwy dewizowe (w tym złoto), a od 2020 r. również dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej, można przyjąć w uproszczeniu, że dochodem z emisji pieniądza będzie część wyniku z zarządzania rezerwami dewizowymi, różnic kursowych oraz wyniku na dłużnych papierach wartościowych w walucie krajowej, odpowiadająca udziałowi zobowiązań z tytułu emisji pieniądza w sumie aktywów NBP, pomniejszona o koszty emisji znaków pieniężnych. W 2020 r. oszacowana renta mennicza wyniosła 6,5 mld zł (6,4 mld zł w 2019 r.).

15.3.6. Rachunek zysków i strat NBP – zestawienie pięcioletnie

Tabela 15.14. Rachunek zysków i strat NBP w latach 2016–2020 (w mld zł)

	2020	2019	2018	2017	2016
RZiS.1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	3,1	3,3	2,6	0,8	0,9
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	7,3	5,6	-1,5	-2,4	9,3
RZiS.3. Wynik z tytułu opłat i prowizji	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.5. Pozostałe przychody	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
RZiS.A. Przychody netto ogółem	10,6	9,0	1,2	-1,4	10,3
RZiS.6. Koszty wynagrodzeń	-0,6	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5
RZiS.7. Koszty administracyjne	-0,2	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
RZiS.8. Koszty amortyzacji	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
RZiS.9. Koszty emisji znaków pieniężnych	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
RZiS.10. Pozostałe koszty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.B. Wynik finansowy roku bieżącego	9,3	7,8	0,0	-2,5	9,2
Wpłata z zysku do budżetu państwa ¹	8,9	7,4	0,0	0,0	8,7

¹ Wpłaty są dokonywane w następnym roku, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego za dany rok przez Radę Ministrów.

Załącznik 1

Wybrane dane makroekonomiczne i finansowe

Wybrane dane makroekonomiczne i finansowe

Tabela Z1. PKB i jego komponenty w latach 2012–2020

	Ceny bieżące (mld zł)	proc. PKB	Roczna dynamika (w proc., ceny stałe roku poprzedniego)													
			2020	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020			
													I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
PKB	2 323,9	100,0	1,3	1,1	3,4	4,2	3,1	4,8	5,4	4,7	-2,7	2,0	-8,3	-1,7	-2,7	
Popyt krajowy	2 165,8	93,2	-0,6	-0,6	4,8	3,7	2,3	4,9	5,6	3,6	-3,7	0,9	-9,5	-3,2	-2,9	
Spożycie	1 766,8	76,0	0,3	0,8	2,8	3,4	3,5	4,2	4,3	4,5	-1,3	1,5	-7,5	0,9	-0,2	
Spożycie gospodarstw domowych	1 301,1	56,0	0,5	0,3	2,6	3,8	3,9	4,8	4,3	4,0	-3,0	1,2	-10,8	0,4	-3,2	
Akumulacja	399,0	17,2	-3,8	-5,8	12,8	4,7	-2,0	7,6	10,5	0,3	-12,9	-2,1	-17,6	-20,0	-10,4	
Nakłady brutto na środki trwałe	387,5	16,7	-1,8	-1,1	10,0	6,1	-8,2	4,0	9,4	6,1	-9,6	1,7	-9,8	-8,2	-15,4	
Eksport	1 296,9	55,8	4,3	5,5	6,7	8,0	9,3	9,6	6,9	5,2	-0,2	2,7	-13,7	2,3	7,6	
Import	1 138,9	49,0	-0,4	1,6	9,9	6,9	7,9	10,2	7,4	3,0	-1,9	0,8	-16,6	-0,3	8,2	
Wartość dodana	2 045,2	88,0	1,4	1,2	3,4	4,1	3,1	4,7	5,3	4,6	-2,8	2,0	-8,0	-2,0	-3,0	
Przemysł	503,3	21,7	2,4	0,7	4,7	4,3	4,2	2,3	5,4	3,0	-0,2	1,0	-11,9	3,0	4,9	
Budownictwo	151,3	6,5	-4,1	-5,5	9,0	7,2	-8,1	6,5	11,8	-0,3	-3,7	4,8	-0,9	-9,1	-5,5	
Usługi rynkowe i rolnictwo	1 077,9	46,4	2,1	2,5	2,5	4,0	4,8	6,3	5,3	6,3	-5,5	1,6	-10,1	-4,2	-8,6	
Usługi nierynkowe	312,8	13,5	0,2	0,9	1,7	2,0	1,3	2,2	1,7	3,9	3,2	4,0	2,9	2,9	2,9	
Wkład do rocznej dynamiki PKB (w pkt proc., ceny stałe roku poprzedniego)																
Popyt krajowy	-	-	-0,6	-0,6	4,7	3,6	2,2	4,8	5,4	3,5	-3,5	0,9	-9,0	-3,1	-2,8	
Spożycie	-	-	0,2	0,6	2,3	2,7	2,7	3,3	3,3	3,4	-1,0	1,2	-5,7	0,7	-0,1	
Spożycie gospodarstw domowych	-	-	0,3	0,2	1,6	2,2	2,2	2,8	2,5	2,3	-1,7	0,7	-6,2	0,2	-1,6	
Akumulacja	-	-	-0,9	-1,2	2,5	1,0	-0,4	1,5	2,1	0,1	-2,6	-0,3	-3,3	-3,8	-2,7	
Nakłady brutto na środki trwałe	-	-	-0,4	-0,2	1,9	1,2	-1,6	0,7	1,6	1,1	-1,8	0,2	-1,6	-1,4	-4,1	
Eksport netto	-	-	2,0	1,7	-1,3	0,6	0,9	0,1	0,0	1,3	0,8	1,1	0,8	1,4	0,1	
Wkład do rocznej dynamiki wartości dodanej (w pkt proc., ceny stałe roku poprzedniego)																
Przemysł	-	-	0,6	0,2	1,1	1,1	1,1	0,6	1,4	0,7	0,0	0,3	-2,7	0,7	1,3	
Budownictwo	-	-	-0,4	-0,4	0,7	0,6	-0,6	0,5	0,8	0,0	-0,3	0,2	-0,1	-0,7	-0,4	
Usługi rynkowe i rolnictwo	-	-	1,1	1,3	1,3	2,1	2,5	3,3	2,8	3,3	-2,9	0,8	-5,7	-2,3	-4,3	
Usługi nierynkowe	-	-	0,0	0,1	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,6	0,5	0,7	0,4	0,4	0,4	

Uwagi:

Usługi rynkowe i rolnictwo obejmują sekcje A, G–N i R–U klasyfikacji PKD: rolnictwo, handel, transport, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości, działalność profesjonalną, naukową i techniczną, administrowanie i działalność wspierającą, kulturę, rozrywkę i rekreację, pozostałą działalność usługową, działalność gospodarstw domowych oraz organizacje i zespoły eksterytorialne.

Usługi nierynkowe obejmują sekcje O, P i Q klasyfikacji PKD: administrację publiczną i obronę narodową, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, edukację, a także ochronę zdrowotną i pomoc społeczną. Wkłady do dynamiki PKB i dynamiki wartości dodanej mogą się nie sumować do łącznej dynamiki PKB i dynamiki wartości dodanej ze względu na zaokrąglenia.

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Tabela Z2. Roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wkład głównych grup do rocznej dynamiki CPI

	Wagi 2020 proc.	Roczna dynamika (w proc.)													
		2020												średnio w 2020 r.	średnio w 2019 r.
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
CPI	100,0	4,3	4,7	4,6	3,4	2,9	3,3	3,0	2,9	3,2	3,1	3,0	2,4	3,4	2,3
Inflacja bazowa	59,1	3,1	3,6	3,6	3,6	3,8	4,1	4,3	4,0	4,3	4,2	4,3	3,7	3,9	2,0
Towary	32,2	0,8	1,2	1,2	1,1	1,0	1,4	1,7	1,9	1,7	1,6	1,4	1,4	1,4	0,3
Usługi	26,9	5,9	6,4	6,5	6,5	7,1	7,4	7,3	6,6	7,2	7,3	7,8	6,4	6,9	3,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	25,3	7,5	7,5	8,0	7,4	6,2	5,7	3,9	3,0	2,8	2,4	2,0	0,8	4,7	4,9
Przetworzona	13,6	3,1	3,3	3,7	4,0	4,1	3,9	3,3	3,2	2,8	2,6	2,5	2,4	3,2	2,5
Nieprzetworzona	11,7	13,0	12,6	13,2	11,4	8,6	7,8	4,6	2,8	2,7	2,1	1,3	-1,1	6,5	7,8
Mięso	6,1	14,1	14,0	15,3	11,0	7,1	6,7	5,4	4,3	3,5	2,4	1,3	-2,3	6,7	5,6
Warzywa	3,0	11,5	8,5	7,9	8,1	2,2	0,0	-8,0	-9,7	-5,8	-3,8	-2,0	-4,7	0,3	19,8
Owoce	1,7	15,8	18,7	19,3	22,1	27,9	27,7	24,1	18,5	13,5	10,0	6,2	7,2	17,6	-1,3
Energia	15,7	3,8	4,4	2,5	-3,5	-5,3	-3,8	-3,0	-1,5	-0,3	-0,2	-0,2	0,0	-0,6	-0,4
Nośniki energii	10,1	4,0	5,5	5,5	5,2	5,2	5,1	4,5	4,5	4,6	4,8	4,7	4,7	4,9	-1,4
Paliwa	5,6	3,5	2,4	-2,9	-18,8	-23,4	-19,3	-16,1	-12,3	-9,2	-9,2	-9,2	-8,4	-10,4	1,6
Według 12 grup COICOP															
Żywność i napoje bezalkoholowe	25,3	7,5	7,5	8,0	7,4	6,2	5,7	3,9	3,0	2,8	2,4	2,0	0,8	4,7	4,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,3	2,6	4,1	4,3	4,9	4,5	4,6	4,7	4,8	4,7	4,8	4,3	4,3	4,4	1,3
Odzież i obuwie	5,0	-1,6	-1,0	-1,7	-3,4	-4,2	-3,2	-1,9	-1,9	-2,0	-2,4	-3,4	-4,1	-2,6	-1,9
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	18,4	6,2	7,3	7,5	7,5	7,5	7,5	7,2	7,2	7,3	7,5	7,4	7,5	7,3	1,5
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	5,8	0,3	0,3	0,6	0,7	0,5	1,0	1,2	0,9	1,5	1,4	1,8	1,9	1,0	0,7
Zdrowie	5,3	3,6	3,7	4,2	4,4	5,5	5,6	5,3	5,4	5,0	5,1	5,2	5,1	4,8	3,2
Transport	9,9	2,1	1,4	-1,4	-9,9	-12,8	-10,4	-8,5	-7,1	-4,9	-4,6	-4,4	-5,7	-5,6	0,7
Łączność	4,5	1,9	1,9	2,4	2,7	3,2	3,8	4,1	3,4	5,5	4,6	5,5	4,4	3,6	-0,7
Rekreacja i kultura	6,6	3,3	3,7	2,5	2,0	2,0	3,1	2,4	2,2	3,6	3,3	3,0	2,9	2,8	2,6
Edukacja	1,1	4,8	4,9	5,0	5,1	4,8	5,6	5,7	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,4	3,6
Restauracje i hotele	6,1	5,6	6,3	6,3	6,3	6,0	6,0	6,0	5,7	5,3	5,1	5,8	5,7	5,8	4,4
Inne towary i usługi	5,7	1,5	2,1	2,6	1,5	3,6	3,4	4,2	4,4	2,9	3,2	3,7	2,1	2,9	1,4
	Wagi 2019 proc.	Wkład do rocznej dynamiki CPI (w pkt proc.)													
		2019												średnio w 2019 r.	średnio w 2018 r.
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
CPI	100,0	4,3	4,7	4,6	3,4	2,9	3,3	3,0	2,9	3,2	3,1	3,0	2,4	3,4	2,3
Inflacja bazowa	59,1	1,8	2,1	2,2	2,1	2,2	2,4	2,5	2,4	2,5	2,5	2,6	2,2	2,3	1,1
Towary	32,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,1
Usługi	26,9	1,6	1,7	1,7	1,7	1,9	2,0	2,0	1,8	2,0	2,0	2,1	1,7	1,8	1,0
Żywność i napoje bezalkoholowe	25,3	1,9	1,9	2,0	1,9	1,6	1,5	1,0	0,8	0,7	0,6	0,5	0,2	1,2	1,2
Przetworzona	13,6	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3
Nieprzetworzona	11,7	1,5	1,4	1,5	1,3	1,0	0,9	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2	-0,1	0,8	0,9
Mięso	6,1	0,8	0,8	0,9	0,7	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	-0,1	0,4	0,3
Warzywa	3,0	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,0	-0,2	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,5
Owoce	1,7	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,0
Energia	15,7	0,6	0,7	0,4	-0,6	-0,8	-0,6	-0,5	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Nośniki energii	10,1	0,4	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	-0,1
Paliwa	5,6	0,2	0,1	-0,2	-1,1	-1,4	-1,1	-0,9	-0,7	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	0,1

Tabela Z2. Roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wkład głównych grup do rocznej dynamiki CPI, cd.

	Wagi 2020 proc.	Według 12 grup COICOP														średnio w 2020 r.	średnio w 2019 r.
		2020															
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
Żywność i napoje bezalkoholowe	25,3	1,9	1,9	2,0	1,9	1,6	1,5	1,0	0,8	0,7	0,6	0,5	0,2	1,2	1,2		
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1		
Odzież i obuwie	5,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1		
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	18,4	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	0,3		
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	5,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0		
Zdrowie	5,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2		
Transport	9,9	0,2	0,1	-0,1	-1,0	-1,3	-1,0	-0,8	-0,7	-0,5	-0,4	-0,4	-0,6	-0,5	0,1		
Łączność	4,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,0		
Rekreacja i kultura	6,6	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2		
Edukacja	1,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0		
Restauracje i hotele	6,1	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3		
Inne towary i usługi	5,7	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1		

Uwaga: podana w tabeli inflacja bazowa oznacza dynamikę CPI po wyłączeniu cen żywności i energii.

Źródło: dane GUS i obliczenia NBP na podstawie danych GUS.

Tabela Z3. Bilans płatniczy w latach 2012–2020 (w mln zł)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rachunek bieżący	-65 617	-29 647	-44 347	-16 517	-14 668	-6 347	-27 990	11 162	82 430
Saldo obrotów towarowych	-40 562	-11 248	-23 478	3 432	8 881	-1 465	-26 504	5 162	55 434
Saldo usług	26 372	33 425	39 456	45 459	60 006	75 885	90 631	101 622	104 433
Saldo dochodów pierwotnych	-50 808	-50 077	-58 750	-61 718	-77 281	-80 150	-85 979	-87 797	-70 447
Saldo dochodów wtórnych	-619	-1 747	-1 575	-3 690	-6 274	-617	-6 138	-7 825	-6 990
Rachunek kapitałowy	35 711	37 857	41 990	42 510	19 471	25 002	44 605	45 283	56 338
Rachunek finansowy	-37 313	-19 039	-20 064	1 978	5 943	-9 541	5 108	33 741	99 769
Saldo inwestycji bezpośrednich	-19 692	-13 311	-40 728	-38 666	-16 594	-28 833	-54 667	-36 808	-32 209
Saldo inwestycji portfelowych	-64 097	-761	7 132	11 547	-14 769	-17 620	15 964	47 158	31 996
Saldo pozostałych inwestycji	18 847	-5 781	11 654	29 644	-52 724	71 720	21 877	-12 031	32 153
Pochodne instrumenty finansowe	-8 942	-2 200	-62	-3 663	762	-4 256	-4 628	-4 136	-4 381
Oficjalne aktywa rezerwowe	36 571	3 014	1 940	3 116	89 268	-30 552	26 562	39 558	72 210
Saldo błędów i opuszczeń	-7 407	-27 249	-17 707	-24 015	1 140	-28 196	-11 507	-22 704	-38 999

Źródło: dane NBP.

Tabela Z4. Wybrane wskaźniki nierównowagi zewnętrznej w latach 2012–2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo obrotów bieżących/PKB (w proc.)	-4,0	-1,8	-2,6	-0,9	-0,8	-0,3	-1,3	0,5	3,5
Saldo obrotów bieżących i kapitałowych/PKB (w proc.)	-1,8	0,5	-0,1	1,4	0,3	0,9	0,8	2,5	6,0
Saldo obrotów towarowych i usług/PKB (w proc.)	-0,9	1,3	0,9	2,7	3,7	3,7	3,0	4,7	6,9
Oficjalne aktywa rezerwowe (w miesiącach importu towarów i usług)	5,5	5,2	5,3	5,3	6,4	4,7	4,8	5,0	6,1
Zadłużenie zagraniczne brutto/PKB (w proc.)	70,4	70,3	73,1	71,7	76,3	67,0	64,2	58,6	60,2
Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto/PKB (w proc.)	-65,6	-69,4	-69,4	-62,1	-61,5	-61,2	-55,9	-49,3	-44,2

Źródło: dane NBP i GUS, obliczenia NBP.

Tabela Z5. Agregat monetarny M3 (stan na koniec roku w mln zł)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pieniądz M3	921 412	978 908	1 059 015	1 154 993	1 265 662	1 324 369	1 446 093	1 565 575	1 822 650
Operacje z przyrzeczeniem odkupu	13 047	12 278	10 350	7 267	6 239	6 478	11 240	6 809	2 836
Emisja dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym do 2 lat (włącznie)	8 029	6 286	4 112	2 467	3 211	5 043	6 620	6 117	5 143
Emisja udziałów/ jednostek uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pieniądz M2	900 337	960 345	1 044 553	1 145 259	1 256 212	1 312 847	1 428 233	1 552 648	1 814 671
Depozyty i inne zobowiązania do 2 lat włącznie	415 524	404 510	438 270	453 134	440 908	406 473	415 880	397 776	283 035
Gospodarstwa domowe	278 114	263 777	290 770	304 874	302 917	279 207	282 755	277 564	190 210
Pozostałe instytucje finansowe	36 467	34 038	33 350	30 516	23 244	22 190	24 489	26 225	19 600
Przedsiębiorstwa niefinansowe	88 526	94 029	101 639	103 365	99 234	88 269	87 586	82 830	65 214
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	7 106	6 889	6 800	7 022	7 251	7 515	7 779	7 373	3 886
Instytucje samorządowe	4 708	4 645	4 526	5 633	5 887	6 046	4 562	3 244	3 272
Fundusze zabezpieczenia społecznego	602	1 133	1 184	1 724	2 375	3 245	8 710	540	853
Pieniądz M1	484 813	555 835	606 283	692 124	815 304	906 375	1 012 353	1 154 872	1 531 636
Pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami MIF)	102 470	114 403	130 030	149 716	174 401	184 486	203 212	224 073	306 735
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	382 343	441 432	476 253	542 409	640 903	721 888	809 141	930 799	1 224 901
Gospodarstwa domowe	236 791	279 832	300 786	341 115	402 001	453 227	523 307	603 824	786 845
Pozostałe instytucje finansowe	15 912	17 665	18 574	20 302	25 899	31 589	32 800	26 065	31 195
Przedsiębiorstwa niefinansowe	99 253	112 497	124 239	145 975	169 753	187 139	199 722	233 409	311 218
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	9 392	10 393	11 305	12 518	14 912	16 426	18 290	19 471	25 717
Instytucje samorządowe	19 775	19 659	19 494	18 868	25 255	26 744	27 722	33 936	50 999
Fundusze zabezpieczenia społecznego	1 220	1 387	1 853	3 630	3 084	6 764	7 299	14 093	18 926

MIF – monetarne instytucje finansowe.

Źródło: dane NBP.

Tabela Z6. Czynniki kreacji pieniądza M3 (stan na koniec roku w mln zł)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aktywa zagraniczne netto	169 185	142 995	172 947	187 103	234 209	232 528	290 278	344 825	428 790
Aktywa zagraniczne	409 939	388 096	437 358	451 322	572 727	483 804	544 419	590 795	700 711
Pasywa zagraniczne	240 754	245 101	264 411	264 219	338 519	251 276	254 141	245 969	271 921
Należności	910 052	947 800	1 017 017	1 089 011	1 137 243	1 175 789	1 264 010	1 324 871	1 385 182
Kredyty i inne należności	872 436	904 029	963 655	1 029 145	1 076 440	1 113 993	1 197 892	1 259 552	1 262 854
Gospodarstwa domowe	538 120	562 380	593 273	632 523	665 062	676 362	723 233	766 334	789 079
Pozostałe instytucje finansowe	34 566	42 992	53 346	58 344	58 546	65 782	74 182	83 732	81 761
Przedsiębiorstwa niefinansowe	256 982	259 049	275 774	297 950	314 533	333 362	358 589	366 114	348 155
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	4 847	5 306	5 683	6 068	6 485	6 946	7 296	7 621	7 995
Instytucje samorządowe	37 080	34 302	35 579	34 260	31 814	31 541	34 592	35 750	35 865
Fundusze zabezpieczenia społecznego	840	0	0	0	0	0	0	0	0
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	28 681	33 385	41 985	47 229	48 020	47 502	47 610	46 910	103 729
Pozostałe instytucje finansowe	1 005	761	1 713	2 359	3 959	3 496	3 500	3 164	61 778
Przedsiębiorstwa niefinansowe	13 438	15 542	22 588	26 100	25 423	24 941	22 584	19 637	16 558
Instytucje samorządowe	14 238	17 082	17 684	18 770	18 638	19 064	21 526	24 109	25 393
Akcje i pozostałe udziały kapitałowe oraz udziały/ jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego, w tym:	8 935	10 386	11 377	12 637	12 783	14 294	18 508	18 409	18 598
Pozostałe instytucje finansowe	5 915	6 554	8 971	10 381	10 601	12 070	15 676	15 882	16 183
Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 020	3 832	2 406	2 256	2 182	2 222	2 831	2 526	2 413

Tabela Z6. Czynniki kreacji pieniądza M3 (stan na koniec roku w mln zł), cd.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	108 380	145 337	168 872	201 343	253 371	268 824	275 697	310 283	411 607
Należności od instytucji rządowych szczebla centralnego, w tym:	160 909	182 792	224 409	239 787	311 159	321 398	346 352	383 746	533 706
Kredyty	810	781	701	1 142	961	1 011	1 043	1 127	1 287
Dłużne papiery wartościowe	119 192	138 615	180 804	193 333	259 586	267 216	293 297	331 138	475 201
Zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego	52 529	37 456	55 536	38 444	57 788	52 574	70 655	73 464	122 099
Długoterminowe zobowiązania finansowe	295 938	293 510	336 409	359 605	389 984	374 963	407 306	438 021	513 631
Depozyty i inne zobowiązania powyżej 2 lat	10 844	17 154	20 512	22 001	25 189	25 784	25 676	28 812	28 956
Gospodarstwa domowe	4 572	10 067	13 756	16 552	19 839	21 344	21 836	25 362	25 549
Pozostałe instytucje finansowe	4 104	5 485	5 851	4 624	4 452	3 483	2 939	2 541	2 312
Przedsiębiorstwa niefinansowe	2 055	1 492	813	733	777	789	772	784	948
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	96	79	64	68	102	144	100	100	118
Instytucje samorządowe	18	30	27	25	19	24	29	26	28
Fundusze ubezpieczeń społecznych	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym powyżej 2 lat	35 871	40 875	40 422	43 879	53 782	69 762	72 267	78 530	106 211
Kapitał i rezerwy	249 224	235 482	275 475	293 725	311 013	279 417	309 363	330 679	378 464
Aktywa trwałe (bez aktywów finansowych)	45 160	48 474	50 382	51 475	52 610	53 221	54 777	61 958	65 524
Saldo pozostałych pozycji netto	-15 426	-12 187	-13 794	-14 334	-21 788	-31 031	-31 364	-38 341	45 178

Źródło: dane NBP.

Załącznik 2

Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP

Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP

W 2020 r. zorganizowano w NBP 2 otwarte seminaria naukowe (po tytule wskazano nazwisko i afiliację prelegenta):

- *Effects of the minimum wage*, Attila Lindner – University College London.
- *Przepływ informacji i nastrojów a międzynarodowa zbieżność cykli koniunkturalnych*, Michał Brzoza-Brzezina – NBP, SGH.

W 2020 r. w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej znalazły się następujące publikacje pracowników NBP:

- Kristina Bluwstein, Michał Brzoza-Brzezina, Paolo Gelain, Marcin Kolasa, *Multiperiod loans, occasionally binding constraints and monetary policy: a quantitative evaluation*, „Journal of Money, Credit and Banking, Blackwell Publishing”, vol. 52, issue 7, 1691–1718.
- Tomasz Chmielewski, Tomasz Łyziak, Ewa Stanisławska, *Risk-taking channel and its non-linearities: the case of an emerging market economy*, „Czech Journal of Economics and Finance (Finance a uver)”, vol. 70, issue 1, 2–25.
- Jakub Growiec, Jakub Mućk, *Isoelastic elasticity of substitution production functions*, „Macroeconomic Dynamics”, vol. 24, issue 7, 1597–1634.
- Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Paola Bongini, Paweł Smaga, Bartosz Witkowski, *Foreign-owned banks and foreign trade in CESEE countries – a growth-enhancing duo?*, „Applied Economics Letters”, vol. 27, issue 4, 325–328.
- Marcin Kolasa, Grzegorz Wesołowski, *International spillovers of quantitative easing*, „Journal of International Economics”, vol. 126(C).
- Paweł Kopiec, *Employment prospects and the propagation of fiscal stimulus*, „Journal of Economic Dynamics & Control”, vol. 117.
- Kamila Kuziemska-Pawlak, Jakub Mućk, *Structural current accounts in the European Union countries: cross-sectional exploration*, „Economic Modelling”, vol. 93, 445–464.
- Thomas Y. Mathä, Stephen Millard, Tairi Rõõm, Ladislav Wintr, Robert Wyszynski, *Shocks and labour cost adjustment: evidence from a survey of European firms*, „Oxford Economic Papers”, 1–26.

W serii wydawniczej *Materiały i Studia* w 2020 r. ukazały się:

- Magdalena Kozińska, Jarosław Michalewicz, Justyna Pycka, Beata Zdanowicz, *Implikacje doświadczeń krajowych i międzynarodowych dla procesu zarządzania kryzysowego w polskim systemie finansowym.*
- Tomasz Chmielewski, Andrzej Kocięcki, Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Ewa Stanisławska, Małgorzata Walerych, Ewa Wróbel, *Mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Stan wiedzy w 2019 roku.*
- Aneta Błażejowska, *Determinanty cen żywności w Unii Europejskiej.*
- Krzysztof Kruszewski, Mikołaj Szadkowski, *Wpływ wyniku finansowego banku centralnego na transfery korzyści między sektorami gospodarki.*

W serii wydawniczej *NBP Working Papers* w 2020 r. ukazały się:

- Paweł Strzelecki, Jakub Growiec, Robert Wyszyński, *The contribution of immigration from Ukraine to economic growth in Poland.*
- Paweł Baranowski, Hamza Bennani, Wirginia Doryń, *Do ECB introductory statements help to predict monetary policy: evidence from tone analysis.*
- Jan Hagemeyer, Aleksandra Hałka, Jacek Kotłowski, *Global value chains and exchange rate pass-through: the role of non-linearities.*
- Marcin Borsuk, Oskar Krzesicki, *InSTA – integrated stress-testing approach at NBP. The past, present and future perspectives.*
- Paweł Baranowski, Wirginia Doryń, Tomasz Łyziak, Ewa Stanisławska, *Words and deeds in managing expectations: empirical evidence on an inflation targeting economy.*
- Marcin Bielecki, Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, *Distributional consequences of conventional and unconventional monetary policy.*
- William A. Allen, *Poland, the international monetary system and the Bank of England, 1921–1939.*
- Tomasz Chmielewski, Andrzej Kocięcki, Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Ewa Stanisławska, Małgorzata Walerych, Ewa Wróbel, *Monetary policy transmission mechanism in Poland. What do we know in 2019?*
- Oliver de Groot, Grzegorz Wesołowski, *Business cycle implications of banking system heterogeneity and complexity.*
- Zbigniew Polański, Mikołaj Szadkowski, *Seigniorage and central banks' financial results in times of unconventional monetary policy.*

- Jan Fidrmuc, Martin Hulényi, Olga Zajkowska, *The elusive quest for the holy grail of an impact of EU funds on regional growth.*
- Michał Ledóchowski, Piotr Żuk, *What drives portfolio capital inflows into emerging market economies? The role of the Fed's and ECB's balance sheet policies.*
- Michał Gradzewicz, Jakub Mućk, *Unravelling the markups changes: the role of demand elasticity and concentration.*
- Joanna Niedźwiedzińska, *Initial monetary policy response to the COVID-19 pandemic in inflation targeting economies.*

Załącznik 3

Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami

Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami

Poniżej zamieszczono wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami podjętymi w 2020 r.

Data	Przedmiot wniosku lub uchwały	Wyniki głosowania członków RPP:	
		Za	Przeciw
8 stycznia 2020 r.	Wniosek o podwyższenie wysokości stóp procentowych NBP o 15 pkt bazowych Wniosek nie uzyskał większości głosów	E. Gatnar Ł.J. Hardt K. Zubelewicz	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E. M. Łon R. Sura J. Żyżyński
8 stycznia 2020 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 pkt bazowych Wniosek nie uzyskał większości głosów	E.M. Łon	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński
5 lutego 2020 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 pkt bazowych Wniosek nie uzyskał większości głosów	E.M. Łon	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki K. Zubelewicz J. Żyżyński
		R. Sura był nieobecny	
4 marca 2020 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 pkt bazowych Wniosek nie uzyskał większości głosów	E.M. Łon	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński
17 marca 2020 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stopy referencyjnej NBP o 50 pkt bazowych, do 1,00%, oraz o ustalenie wysokości pozostałych stóp procentowych NBP na następującym poziomie: – stopa lombardowa 1,50%, – stopa depozytowa 0,50%, – stopa redyskontowa weksli 1,05%, – stopa dyskontowa weksli 1,10% Wniosek uzyskał większość głosów	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński	Ł.J. Hardt J.J. Kropiwnicki K. Zubelewicz
		E. Gatnar był nieobecny	

Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej...

Data	Przedmiot wniosku lub uchwały	Wyniki głosowania członków RPP:	
		Za	Przeciw
17 marca 2020 r.	<p>Uchwała nr 1/2020 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej i stopy dyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim</p> <p>RPP obniżyła stopę referencyjną o 50 pkt bazowych, do 1,00%, oraz ustaliła następujący poziom pozostałych stóp procentowych NBP:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stopa lombardowa 1,50%, – stopa depozytowa 0,50%, – stopa redyskontowa weksli 1,05%, – stopa dyskontowa weksli 1,10% 	<p>A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński</p>	<p>Ł. J. Hardt J.J. Kropiwnicki K. Zubelewicz</p>
E. Gatnar był nieobecny			
17 marca 2020 r.	<p>Wniosek o obniżenie stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,25%</p> <p>Wniosek nie uzyskał większości głosów</p>	<p>Ł.J. Hardt J.J. Kropiwnicki K. Zubelewicz</p>	<p>A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński</p>
E. Gatnar był nieobecny			
17 marca 2020 r.	<p>Wniosek o obniżenie stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,50%</p> <p>Wniosek uzyskał większość głosów</p>	<p>A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński</p>	<p>Ł.J. Hardt</p>
E. Gatnar był nieobecny			
17 marca 2020 r.	<p>Uchwała nr 2/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej</p> <p>RPP obniżyła stopę rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,50%</p>	<p>A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński</p>	<p>Ł.J. Hardt</p>
E. Gatnar był nieobecny			
17 marca 2020 r.	<p>Wniosek o podwyższenie oprocentowania środków utrzymywanych w formie rezerwy obowiązkowej z 0,50%, do 1,0 wysokości stopy referencyjnej NBP</p> <p>Wniosek uzyskał większość głosów</p>	<p>A. Glapiński G.M. Ancyparowicz Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński</p>	<p>Nikt nie głosował</p>
E. Gatnar był nieobecny			
17 marca 2020 r.	<p>Uchwała nr 3/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej</p> <p>RPP podwyższyła oprocentowanie środków utrzymywanych w formie rezerwy obowiązkowej z 0,50%, do 1,0 wysokości stopy referencyjnej NBP</p>	<p>A. Glapiński G.M. Ancyparowicz Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński</p>	<p>Nikt nie głosował</p>
E. Gatnar był nieobecny			

Data	Przedmiot wniosku lub uchwały	Wyniki głosowania członków RPP:	
		Za	Przeciw
8 kwietnia 2020 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 pkt bazowych Wniosek uzyskał większość głosów	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński	Ł.J. Hardt
		E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni	
8 kwietnia 2020 r.	Uchwała nr 4/2020 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej i stopy dyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 50 pkt bazowych	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E. M. Łon R. Sura J. Żyżyński	Ł.J. Hardt
		E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni	
8 kwietnia 2020 r.	Uchwała nr 5/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński	Nikt nie głosował
		E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni	
8 kwietnia 2020 r.	Uchwała nr 6/2020 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 r.	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński	Nikt nie głosował
		E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni	
8 kwietnia 2020 r.	Wniosek o wprowadzenie operacji <i>repo</i> o terminie zapadalności powyżej 2 lat i rentowności 0,25% Wniosek nie uzyskał większości głosów	Ł.J. Hardt	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński
		E. Gatnar i K. Zubelewicz byli nieobecni	
28 maja 2020 r.	Wniosek o obniżenie stopy referencyjnej NBP o 40 pkt bazowych oraz ustalenie wysokości stóp procentowych NBP na następującym poziomie: – stopa referencyjna 0,10%, – stopa lombardowa 0,50%, – stopa depozytowa 0,00%, – stopa redyskontowa weksli 0,11%, – stopa dyskontowa weksli 0,12% Wniosek uzyskał większość głosów	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński	E. Gatnar Ł.J. Hardt J.J. Kropiwnicki K. Zubelewicz

Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej

Data	Przedmiot wniosku lub uchwały	Wyniki głosowania członków RPP:	
		Za	Przeciw
28 maja 2020 r.	Uchwała nr 7/2020 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej i stopy dyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim RPP obniżyła stopę referencyjną NBP o 40 pkt bazowych oraz ustaliła wysokość stóp procentowych NBP na następującym poziomie: – stopa referencyjna 0,10%, – stopa lombardowa 0,50%, – stopa depozytowa 0,00%, – stopa redyskontowa weksli 0,11%, – stopa dyskontowa weksli 0,12%	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński	E. Gatnar Ł.J. Hardt J.J. Kropiwnicki K. Zubelewicz
28 maja 2020 r.	Uchwała nr 8/2020 w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2019	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	Nikt nie głosował
28 maja 2020 r.	Uchwała nr 9/2020 w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2019	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	Nikt nie głosował
28 maja 2020 r.	Uchwała nr 10/2020 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2019 r.	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński	K. Zubelewicz
28 maja 2020 r.	Uchwała nr 11/2020 zmieniająca uchwałę w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	Nikt nie głosował
15 września 2020 r.	Wniosek o zmianę celu inflacyjnego NBP z 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości +/- 1 pkt proc. na 2% z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości +/- 1 pkt proc.	K. Zubelewicz	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński
		J.J. Kropiwnicki był nieobecny	

Data	Przedmiot wniosku lub uchwały	Wyniki głosowania członków RPP:	
		Za	Przeciw
15 września 2020 r.	Wniosek o poszerzenie symetrycznego przedziału odchyień wokół celu inflacyjnego 2,5% z +/- 1 pkt proc. do +/- 2 pkt proc.	E.M. Łon	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński
		J.J. Kropiwnicki był nieobecny	
15 września 2020 r.	Uchwała nr 12/2020 w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2021	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski E.M. Łon R. Sura J. Żyżyński	K. Zubelewicz
		J.J. Kropiwnicki był nieobecny	
6 listopada 2020 r.	Uchwała nr 13/2020 w sprawie zasad rachunkowości Narodowego Banku Polskiego, wzoru bilansu, rachunku zysków i strat oraz zawartości informacji dodatkowej	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz C. Kochalski R. Sura J. Żyżyński	J.J. Kropiwnicki K. Zubelewicz
		E. Gatnar, Ł.J. Hardt i E.M. Łon byli nieobecni	
2 grudnia 2020 r.	Uchwała nr 14/2020 w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2021	A. Glapiński G.M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł.J. Hardt C. Kochalski J.J. Kropiwnicki E.M. Łon R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	Nikt nie głosował

Załącznik 4

**Sprawozdanie finansowe
Narodowego Banku Polskiego
na dzień 31 grudnia 2020 roku
wraz ze Sprawozdaniem
niezależnego biegłego rewidenta
z badania**

Bilans NBP

na dzień 31 grudnia 2020 roku

Aktywa	Nota	31.12.2020	31.12.2019
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	52 252 619,6	42 518 790,2
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		527 465 943,1	445 195 431,8
2.1. Należności od MFW	2	6 879 394,5	5 271 036,0
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3.1	520 586 548,6	439 924 395,8
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	3.2	52 955,4	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
5.6. Inne operacje polityki pieniężnej		52 955,4	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej		16,0	10,4
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	3.2	112 563 027,9	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 978 942,9	1 386 084,0
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	4	1 031 541,1	898 026,4
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	3.3	297 239,1	272 163,0
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	10	444 371,2	10 497,9
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	37 263,3	31 299,8
10.5. Inne	3.4	168 528,2	174 096,9
Aktywa ogółem		694 313 504,9	489 100 316,4

Pasywa	Nota	31.12.2020	31.12.2019
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	5	321 800 665,9	238 777 248,0
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	6.1	62 629 413,3	65 410 357,6
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		30 351 413,3	50 655 941,5
2.2. Depozyty na koniec dnia		32 278 000,0	14 754 416,1
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		0,0	0,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	6.2	444 908,2	385 342,2
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	6.1	127 767 680,0	64 985 650,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	6.3	24 859 721,0	9 346 735,8
5.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		23 852 886,1	9 326 302,8
5.2. Pozostałe zobowiązania		1 006 834,9	20 433,0
6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	6.4	2 196 156,7	2 266 129,9
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	6.5	46 262 773,2	22 356 217,5
8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	6.6	45 352 526,9	43 665 689,7
9. Zobowiązania wobec MFW	2	7 128 746,3	6 875 252,6
10. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
11. Pozostałe pasywa		729 945,2	222 477,3
11.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	10	111,8	6 356,5
11.2. Rozliczenia międzyokresowe	8	90 135,9	144 302,7
11.3. Inne	6.7	639 697,5	71 818,1
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	7	179 569,6	165 628,8
13. Różnice z wyceny	9.1	45 740 356,1	30 494 130,6
14. Fundusze i rezerwy	9	11 742 344,4	8 186 317,3
14.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
14.2. Fundusz rezerwowy		391 425,1	0,0
14.3. Rezerwy	9.2	9 850 919,3	6 686 317,3
15. Wynik finansowy	9.3	-2 521 301,9	-4 036 860,9
15.1. Wynik finansowy roku bieżącego		9 344 061,5	7 828 502,5
15.2. Strata z lat ubiegłych		-11 865 363,4	-11 865 363,4
Pasywa ogółem		694 313 504,9	489 100 316,4

Rachunek zysków i strat NBP za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	Nota	2020	2019
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	11	3 141 511,1	3 293 959,8
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii		8 158 572,5	8 358 201,4
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii		-5 017 061,4	-5 064 241,6
2. Wynik z operacji finansowych		7 339 131,4	5 621 395,0
2.1. Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych, w tym:	12.1	10 587 467,3	8 789 558,1
- Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych		6 329 209,6	5 733 405,1
- Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych		4 249 573,7	3 056 125,5
2.2. Koszty niezrealizowane, w tym:	12.2	-83 733,9	-356 233,2
- Koszty niezrealizowane z wyceny kursowej walut obcych		-5,6	-109 545,3
- Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej		-83 728,3	-246 687,9
2.3. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		0,0	0,0
2.4. Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe	12.3	-3 164 602,0	-2 811 929,9
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji	13	8 686,2	10 238,8
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji		48 426,8	49 565,6
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji		-39 740,6	-39 326,8
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	14	13 478,2	23 372,2
5. Pozostałe przychody	19	109 648,6	97 704,1
A. Przychody netto ogółem		10 612 455,5	9 046 669,9
6. Koszty wynagrodzeń	15	-606 498,8	-574 712,9
7. Koszty administracyjne	16	-242 149,3	-264 559,4
8. Koszty amortyzacji	17	-89 487,4	-86 674,3
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	18	-321 754,6	-282 254,9
10. Pozostałe koszty	19	-8 503,9	-9 965,9
B. Wynik finansowy roku bieżącego		9 344 061,5	7 828 502,5

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Rolę, funkcje oraz cel i zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2020 r. poz. 2027), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1896, z późn. zm.),
- Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r., s. 1).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
3. Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2020 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Członkowie	<i>Grażyna Ancyparowicz</i>	<i>Cezary Kochalski</i>	<i>Rafał Sura</i>
	<i>Eugeniusz Gatnar</i>	<i>Jerzy Kropiwnicki</i>	<i>Kamil Zubelewicz</i>
	<i>Łukasz Hardt</i>	<i>Eryk Łon</i>	<i>Jerzy Żyżyński</i>

Zarząd NBP¹

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>	
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	<i>Marta Kightley</i>	
	<i>Adam Lipiński</i>	
Członkowie	<i>Andrzej Kaźmierczak</i>	<i>Piotr Pogonowski</i>
	<i>Ryszard Kokoszczyński</i>	<i>Paweł Szalamacha</i>

¹ Z dniem 17 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Paweł Samecki (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 29 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestała pełnić Teresa Czerwińska (odwołana na skutek zrzeczenia się przez nią funkcji członka Zarządu NBP).

Z dniem 1 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołany został Piotr Pogonowski.

Z dniem 7 marca 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP przestał pełnić Piotr Wiesiołek (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 8 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP powołana została Marta Kightley.

Z dniem 3 listopada 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP przestała pełnić Anna Trzecińska (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 4 listopada 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP powołany został Adam Lipiński.

Z dniem 1 stycznia 2021 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołana została Marta Gajęcka.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Zarząd NBP sporządził sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2020 r. zgodnie z:

- ustawą o NBP,
- uchwałą nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2020 r. poz. 15), zwaną dalej „uchwałą nr 16/2003 RPP”,
- uchwałą nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 14), zwaną dalej „uchwałą nr 6/2019 RPP”,
- uchwałą nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.),
- uchwałą nr 64/2020 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie zasad organizacji rachunkowości w Narodowym Banku Polskim, zwaną dalej „uchwałą nr 64/2020 Zarządu NBP”.

Przepisy te stanowią politykę rachunkowości NBP.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok obrotowy od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. Dane porównawcze w sprawozdaniu finansowym obejmują rok obrotowy od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2020 r. podlega badaniu przez biegłego rewidenta – firmę KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2019 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, z późn. zm.) na dwa lata (badanie sprawozdania finansowego za lata 2019 i 2020) z możliwością przedłużenia umowy na kolejny okres dwuletni (badanie sprawozdania finansowego za lata 2021 i 2022).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2019 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2019 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 6/2020 w dniu 8 kwietnia 2020 r. (Dz. Urz. NBP poz. 8) oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 58/2020 w dniu 19 maja 2020 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie,

firma KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wydał o nim opinię niezmodyfikowaną (opinię bez zastrzeżeń).

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2019 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 7.828.502,5 tys. zł. W związku z tym, w 2020 r. zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy o NBP, NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 7.437.077,4 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP, 5% zysku, tj. kwota 391.425,1 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, zwanym dalej „ESBC”, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego – zwanego dalej „EBC” – (UE) 2016/2249 z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2016/34, z późn. zm.), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych NBP

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

Na dzień bilansowy dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP i instrumentów finansowych pozabilansowych² stosuje się zasadę wyceny według cen/kursów rynkowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach jako *Różnice z wyceny*.

Wartość poszczególnych aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów ustala się oddzielnie, nie kompensując ze sobą wartości różnych co do rodzaju składników.

Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości (standard *London Good Delivery*) jest wyceniane według średniej ceny rynkowej złota w dolarach amerykańskich z londyńskiego rynku kruszców (*London Bullion Market*).

Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych są notowane na aktywnym rynku³ i wycenia się je według średniej ceny rynkowej. W przypadku papierów, których wartość rynkowa nie jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen, do wyceny są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta.

Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej są utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej i wycenia się je według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

² Pozycje pozabilansowe w walutach obcych wynikające z transakcji terminowych walutowych oraz transakcji wymiany walut są wyceniane według kursu średniego NBP.

³ Aktywny rynek cechuje jednorodność przedmiotu obrotu, możliwość znalezienia w dowolnym momencie nabywców i sprzedawców oraz publicznie dostępna informacja o cenach lub możliwość ustalenia cen na podstawie informacji podawanych do wiadomości publicznej (w szczególności na podstawie krzywych rentowności).

Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (*forward transactions in securities*) wycenia się poprzez porównanie średniej ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*).

Kontrakty futures są wyceniane w oparciu o giełdowe ceny zamknięcia.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

Dla aktywów niewycenianych według cen rynkowych sprawdza się, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości, to jest czy istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych. W przypadku ich stwierdzenia, dla tych aktywów ustala się kwotę przewidywanej utraty wartości, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową, odzyskiwalną lub rynkową.

Dla aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych w walutach obcych, po określeniu ich wartości bilansowej w walucie oryginalnej, ustala się ich wartość w walucie krajowej. W procesie wyceny stosowane są kursy średnie NBP obowiązujące na dzień bilansowy.

Do wyceny na dzień 31 grudnia 2020 r. zostały wykorzystane ceny/kursy ogłoszone w dniu 31 grudnia 2020 r., a dla danych porównawczych – ogłoszone w dniu 31 grudnia 2019 roku.

2.5. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego NBP, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść i są zdarzeniami korygującymi ich stan na dzień bilansowy.

3. Zmiany w polityce rachunkowości

Zmiany w polityce rachunkowości w 2020 r. zostały wprowadzone uchwałą nr 11/2020 RPP z dnia 28 maja 2020 r. zmieniającą uchwałą nr 16/2003 RPP oraz uchwałą nr 64/2020 Zarządu NBP.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej

Zmiany wprowadzone do uchwały nr 16/2003 RPP dotyczyły głównie wprowadzenia nowej kategorii dłużnych papierów wartościowych – dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej. W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom gospodarczym COVID-19, w 2020 r. NBP rozpoczął w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku skup na rynku wtórnym dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej (por. Nota 3.2). Zmiany do uchwały nr 16/2003 RPP wprowadzono mając na celu odpowiednie odzwierciedlenie tych operacji w księgach rachunkowych NBP, to jest zgodnie z istotą i ekonomicznym znaczeniem tych zdarzeń gospodarczych oraz uwzględniając intencję nabywania takich papierów, czyli zamiar utrzymywania w związku

z realizacją polityki pieniężnej. Nabyte w 2020 r. dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej, które są utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej, są wyceniane według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości⁴.

Wzór bilansu NBP

We wzorze bilansu NBP wprowadzono nową pozycję aktywów „5.6. Inne operacje polityki pieniężnej”, w której prezentowane są m.in. należności z tytułu udzielonych kredytów wekslowych przeznaczonych na refinansowanie kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorcom. Możliwość udzielania przez NBP kredytu wekslowego została wprowadzona uchwałą nr 5/2020 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 8 kwietnia 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020 (M.P. poz. 342).

Aktywa i zobowiązania z tytułu leasingu

Mając na uwadze regulacje dotyczące leasingu w Międzynarodowym Standardzie Sprawozdawczości Finansowej nr 16 (MSSF 16) oraz praktykę banków centralnych, w tym EBC, NBP na podstawie uchwały nr 64/2020 Zarządu NBP, począwszy od 2020 r. zmienił zasady ewidencji oraz prezentacji aktywów, zobowiązań oraz wyniku finansowego związanych ze składnikami aktywów użytkowanymi na podstawie decyzji administracyjnych oraz umów o charakterze leasingu.

NBP dokonał przeglądu otrzymanych decyzji oraz zawartych umów. Wyodrębniono te, które na podstawie powyższych regulacji zakwalifikowano jako leasing, oraz oszacowano bieżącą wartość przyszłych opłat z tego tytułu. Wartość zobowiązań z tytułu leasingu zaprezentowano w pasywach w pozycji 11.3 Inne pozostałe pasywa (por. Nota 6.7), natomiast odpowiadające zobowiązaniom aktywa z tytułu leasingu (zgodnie ze zmodyfikowanym podejściem retrospektywnym) zaprezentowano w ramach pozycji 10.1 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne (por. Nota 4).

W zakresie bilansu wprowadzone zmiany dotyczą przede wszystkim sposobu ujęcia praw wieczystego użytkowania gruntu (do 31.12.2019 prezentowanych w ramach środków trwałych oraz rozliczeń międzyokresowych – por. Nota 4 i Nota 8). W poniższej tabeli przedstawiono zmiany prezentacji aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu.

⁴ Sposób wyceny dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej jest zgodny z przepisami Wytycznych EBC.

w tys. złotych	Nota	01.01.2020	31.12.2019	Zmiana
Środki trwałe, w tym	4	738 091,6	794 217,3	-56 125,7
- Prawa wieczystego użytkowania gruntu		0,0	56 125,7	-56 125,7
Aktywa z tytułu leasingu, w tym	4	187 373,8	0,0	187 373,8
- Prawa wieczystego użytkowania gruntu		175 983,5	0,0	175 983,5
- Pozostałe aktywa z tytułu leasingu		11 390,3	0,0	11 390,3
Inne pozostałe pasywa, w tym	6.7	259 191,9	71 818,1	187 373,8
- Zobowiązania z tytułu leasingu		187 373,8	0,0	187 373,8
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym	8	3 894,7	60 020,4	-56 125,7
- Prawa wieczystego użytkowania gruntu		0,0	56 125,7	-56 125,7

Natomiast w rachunku zysków i strat NBP począwszy od 2020 r. koszty odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu prezentowane są w pozycji 1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii (por. Nota 11), a koszty amortyzacji aktywów z tytułu leasingu prezentowane są w pozycji 8. Koszty amortyzacji (por. Nota 17; do 31.12.2019 koszty opłat leasingowych, w tym koszty opłat z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntu, prezentowano w ramach kosztów administracyjnych – por. Nota 16).

4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym NBP. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań, jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (zwanej dalej „rezerwą kursową”). Zgodnie z uchwałą nr 6/2019 RPP, oszacowana rezerwa kursowa jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 9 i Nota 9.2).

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje istotnych oszacowań, dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarium),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- stóp dyskonta pozostających do zapłaty opłat leasingowych (stopy te wykorzystywane są do ustalenia wartości zobowiązań z tytułu leasingu, a w konsekwencji ustalenia wartości aktywów z tytułu leasingu – por. Nota 4 i Nota 6.7),
- odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Noty objaśniające

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu, natomiast należności w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych NBP. Ceny uncji złota w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych NBP.

Aktywa w złocie tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota, będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic na transakcjach w złocie) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej uncji złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny zasobu złota. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	23 961 404,3	19 499 160,2	4 462 244,1
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	28 291 215,3	23 019 630,0	5 271 585,3
- rachunek bieżący w złocie	20 210 979,9	10 813 438,9	9 397 541,0
- lokaty terminowe w złocie	8 080 235,4	12 206 191,1	-4 125 955,7
Razem	52 252 619,6	42 518 790,2	9 733 829,4
<i>w tym różnice z wyceny złota</i>	27 525 036,9	17 794 911,6	9 730 125,3

		31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	w tys. uncji	3 371,2	3 371,2	0,0
	(w tonach)	(104,9)	(104,9)	(0,0)
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	w tys. uncji	3 980,5	3 980,0	0,5
	(w tonach)	(123,8)	(123,7)	(0,1)
- rachunek bieżący w złocie	w tys. uncji	2 843,6	1 869,6	974,0
	(w tonach)	(88,4)	(58,1)	(30,3)
- lokaty terminowe w złocie	w tys. uncji	1 136,9	2 110,4	-973,5
	(w tonach)	(35,4)	(65,6)	(-30,2)
Razem	w tys. uncji	7 351,7	7 351,2	0,5
	(w tonach)	(228,7)	(228,6)	(0,1)

Złoto jest przechowywane w NBP oraz w Banku Anglii.

Złoto przechowywane w Banku Anglii jest:

- utrzymywane na rachunku bieżącym w Banku Anglii,
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi instytucjami finansowymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3.1 i Nota 11).

Wzrost salda o 0,5 tys. uncji wynikał głównie z rozliczenia transakcji lokacyjnych w złocie i dotyczył różnic w wadze sztab złota otrzymywanych na zakończenie lokaty w stosunku do przekazanych (różnice te są rozliczane w USD).

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała głównie aktualizacja wyceny zasobu złota (por. Nota 9.1).

Nota 2 Należności i zobowiązania wobec MFW

Operacje z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (dalej „MFW”) ujmują się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy salda należności i zobowiązań wobec MFW wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

Salda wynikające z operacji z MFW są denominowane w Specjalnych Prawach Ciągnięcia (*Special Drawing Rights – SDR*) lub w złotych. SDR stanowią odrębną walutę obcą.

Salda w SDR przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursu średniego NBP obowiązującego na dzień bilansowy.

Pozycje związane z MFW:

- **Transza rezerwowa** odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w MFW, pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1).

Wielkość udziałów w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans – FTP*). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.

- **Rachunek bieżący w MFW** obejmuje środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR oraz spłat w SDR należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW, jak również z tytułu rozliczeń odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW.
- **Lokata terminowa** (nieoprocentowana) w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu

Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych); w 2020 r. lokata została przedłużona do czerwca 2030 r.

▪ **Pożyczki MFW w walutach obcych** – por. Nota 21.

Od 2011 r. NBP jest uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych (New Arrangements to Borrow – NAB). Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi (na koniec 2019 i 2020 r. maksymalny limit pożyczek wynosił 1.285.400,0 tys. SDR).

Na podstawie umowy pożyczki dwustronnej (Bilateral Borrowing Agreement - BBA) z 2017 r. pomiędzy NBP a MFW, NBP do końca 2020 r. pozostawał w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych może nastąpić na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB. Zarówno w 2019 r. jak i 2020 r. MFW nie korzystał z pożyczek w ramach BBA.

▪ **Alokacja SDR** została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. W ramach alokacji ogólnej i specjalnej Rzeczypospolitej Polskiej przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR.

Transza rezerwowa (z wyjątkiem części nieoprocentowanej, która jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW, pożyczki udzielone MFW oraz alokacja SDR są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

w tys. złotych	pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Transza rezerwowa, w tym		4 903 695,4	3 337 230,8	1 566 464,6
- Udziały członkowskie w MFW		21 905 925,0	21 796 747,9	109 177,1
- Rachunek nr 1 MFW		-17 002 229,6	-18 459 517,1	1 457 287,5
Rachunek bieżący w MFW		1 601 691,4	1 547 266,4	54 425,0
Lokata terminowa w MFW		38 645,5	37 229,3	1 416,2
Pożyczki udzielone MFW		335 362,2	349 309,5	-13 947,3
Razem aktywa (Należności od MFW)	A.2.1	6 879 394,5	5 271 036,0	1 608 358,5
Alokacja SDR (Zobowiązania wobec MFW)	P.9	7 128 746,3	6 875 252,6	253 493,7
Pozycja netto		-249 351,8	-1 604 216,6	1 354 864,8
w tym różnice z wyceny kursowej SDR		3 209,7	83 352,6	-80 142,9

w tys. SDR	pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Transza rezerwowa		897 586,7	634 092,9	263 493,8
- Udziały członkowskie w MFW		4 095 400,0	4 095 400,0	0,0
- Rachunek nr 1 MFW		-3 197 813,3	-3 461 307,1	263 493,8
Rachunek bieżący w MFW		293 178,2	293 989,4	-811,2
Lokata terminowa w MFW		7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW		61 385,7	66 370,8	-4 985,1
Razem aktywa (Należności od MFW)	A.2.1	1 259 224,4	1 001 526,9	257 697,5
Alokacja SDR (Zobowiązania wobec MFW)	P.9	1 304 866,4	1 306 337,2	-1 470,8
Pozycja netto		-45 642,0	-304 810,3	259 168,3

Zmiana pozycji w walucie oryginalnej była głównie wynikiem zwiększenia transzy rezerwowej, co było efektem:

- transakcji zrealizowanych w ramach Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans - FTP*) – płatności dokonane przez MFW z Rachunku nr 1 MFW w NBP na rzecz krajów członkowskich, oraz
- zasileni Rachunku nr 2 MFW (por. Nota 6.4) środkami pieniężnymi z Rachunku nr 1 MFW.

Jednocześnie na zmianę pozycji w walucie oryginalnej wpływ miało:

- zmniejszenie należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow – NAB*), co było głównie efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP⁵,
- zmniejszenie rachunku bieżącego w MFW głównie w wyniku naliczeń odsetek i opłat oraz rozliczeń z MFW z tytułu innych operacji (por. Nota 12.1),
- zmniejszenie zobowiązań NBP z tytułu alokacji SDR w wyniku spadku naliczonych odsetek z tytułu alokacji.

Na wartość należności i zobowiązań wobec MFW w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 9.1).

⁵ Na 31.12.2020 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.224.025,0 tys. SDR (6.687.093,4 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2020).

Na 31.12.2019 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.219.125,0 tys. SDR (6.416.254,9 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2019).

Nota 3 Pozostałe aktywa finansowe

▪ Dłużne papiery wartościowe

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premię od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (odpowiednio jako przychody z dyskonta i koszty premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu.

Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako przychody z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walutach obcych wycenia się według obowiązujących na dzień bilansowy średniej ceny rynkowej lub stawki krzywej rentowności. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

▪ Lokaty reverse repo

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcji z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną zakupu i odsprzedaży papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Na dzień bilansowy transakcje z przyrzeczeniem odkupu wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

- **Lokaty terminowe**

Lokaty terminowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według wartości nominalnej. Na dzień bilansowy lokaty terminowe wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

- **Rachunki bieżące, depozyty zabezpieczające, zapas banknotów i monet zagranicznych**

Rachunki bieżące, depozyty zabezpieczające złożone w środkach pieniężnych oraz zapasy banknotów i monet zagranicznych ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Akcje nienotowane na aktywnym rynku, udziały**

Akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według ceny zakupu.

- **Kredyty i pożyczki udzielone, inne należności**

Kredyty i pożyczki udzielone oraz inne należności ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy kredyty i pożyczki udzielone oraz inne należności wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

- **Aktywa finansowe w walutach obcych**

Po dokonaniu wyceny aktywów finansowych w walutach obcych według zasad przedstawionych powyżej, salda przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy.

- **Środki obrotowe**

Środki obrotowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty.

Nota 3.1 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rachunki bieżące, w tym	31 124 418,7	9 259 141,9	21 865 276,8
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2	2 857 132,0	3 507 926,5	-650 794,5
Lokaty terminowe	26 407 882,5	32 168 428,6	-5 760 546,1
Lokaty reverse repo	45 225 495,5	43 215 223,2	2 010 272,3
Dłużne papiery wartościowe	417 564 746,5	354 961 158,9	62 603 587,6
Zapas banknotów i monet zagranicznych	263 278,9	179 119,9	84 159,0
Inne należności, w tym	726,5	141 323,3	-140 596,8
- depozyty zabezpieczające kontrakty futures	722,9	141 124,2	-140 401,3
- odsetki od lokat terminowych w złocie	3,6	199,1	-195,5
Razem	520 586 548,6	439 924 395,8	80 662 152,8
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	15 866 753,7	10 411 877,0	5 454 876,7
- różnice z wyceny cenowej	3 784 535,7	1 814 526,9	1 970 008,8

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD, to jest:

- dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym) – wszystkie dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku,
- lokaty terminowe,
- lokaty reverse repo – w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami repo⁶ (por. Nota 6.6).

Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

31.12.2020						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	151 800,0	4 115 991,0	432 900,0	0,0	10 502 127,8	0,0
Lokaty reverse repo	4 409 715,6	1 157 260,8	3 775 517,4	897 227,5	0,0	492 194,3
Dłużne papiery wartościowe	57 947 757,4	18 204 454,8	9 849 525,4	11 670 754,7	49 468 275,2	3 559 060,2
Razem	62 509 273,0	23 477 706,6	14 057 942,8	12 567 982,2	59 970 403,0	4 051 254,5

⁶ Na 31.12.2020 dłużne papiery wartościowe o wartości 45.085.487,1 tys. zł stanowiły zabezpieczenie przyjętych lokat repo (42.593.876,7 tys. zł na 31.12.2019).

31.12.2019						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	515 400,0	2 638 681,5	155 200,0	174 400,0	29 350 529,6	1 977 145,4
Lokaty reverse repo	6 982 225,8	493 686,1	2 594 163,2	613 419,9	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	49 937 405,5	17 269 891,4	8 968 740,6	11 278 386,1	24 371 403,7	2 501 789,9
Razem	57 435 031,3	20 402 259,0	11 718 103,8	12 066 206,0	53 721 933,3	4 478 935,3

Zmiana						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	-363 600,0	1 477 309,5	277 700,0	-174 400,0	-18 848 401,8	-1 977 145,4
Lokaty reverse repo	-2 572 510,2	663 574,7	1 181 354,2	283 807,6	0,0	492 194,3
Dłużne papiery wartościowe	8 010 351,9	934 563,4	880 784,8	392 368,6	25 096 871,5	1 057 270,3
Razem	5 074 241,7	3 075 447,6	2 339 839,0	501 776,2	6 248 469,7	-427 680,8

Na zmianę pozycji w walutach obcych wpływ miały głównie:

- napływ środków pieniężnych w walutach obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP oraz transakcji własnych NBP (por. Nota 6.1, Nota 6.5 oraz Nota 6.6),
- osiągnięty dodatni wynik z zarządzania instrumentami inwestycyjnymi rezerw walutowych oraz efekty wyceny cenowej (por. Nota 11 i Nota 12.1 oraz Nota 9.1 i Nota 12.2),
- finansowanie MFW z tytułu transakcji w ramach FTP (por. Nota 2),
- zmiana struktury inwestycyjnej rezerw walutowych – zmniejszenie udziału lokat terminowych na rzecz zwiększenia udziału dłużnych papierów wartościowych (por. Rozdział 7.1.1.1),
- zmiana zaangażowania w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 6.6).

Dodatkowo na zmianę pozycji wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej (por. Nota 9.1 i Nota 12.2).

Nota 3.2 Należności w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Kredyty wekslowe	A.5.6	52 955,4	0,0	52 955,4
Dłużne papiery wartościowe, w tym	A.7	112 563 027,9	0,0	112 563 027,9
- skarbowe		58 528 091,6	0,0	58 528 091,6
- gwarantowane przez Skarb Państwa		54 034 936,3	0,0	54 034 936,3
Razem		112 615 983,3	0,0	112 615 983,3

W 2020 r. NBP udostępniał kredyt wekslowy, w celu umożliwienia bankom refinansowania kredytów udzielonych przedsiębiorcom. Zabezpieczenie udzielanych kredytów stanowiły weksle, które banki pozyskały jako zabezpieczenie kredytów udzielanych przedsiębiorcom (por. Rozdział 7.1.1.2.2).

Ponadto, w 2020 r. NBP prowadził na rynku wtórnym operacje skupu obligacji skarbowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. Operacje te były przeprowadzane w celu długoterminowej zmiany struktury płynności w sektorze bankowym, jak również dla zapewnienia płynności rynku wtórnego skupowanych dłużnych papierów wartościowych oraz wzmocnienia mechanizmu transmisji monetarnej (por. Rozdział 3 i Nota 20).

Nota 3.3 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	51 708,1	51 708,1	0,0
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	75 312,5	75 312,5	0,0
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	1 820,0	1 820,0	0,0
- inne	8,3	8,3	0,0
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	168 390,2	143 314,1	25 076,1
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	113 026,8	90 009,2	23 017,6
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	54 632,0	52 630,0	2 002,0
- udziały w S.W.I.F.T.	731,4	674,9	56,5
Razem	297 239,1	272 163,0	25 076,1

Wzrost wartości pozycji wynikał ze zwiększenia wartości udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wskutek aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC, która nastąpiła w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej i w konsekwencji wycofaniem Banku Anglii z ESBC. Na wzrost wartości pozycji wpłynęła również aktualizacja wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2019 i na 31.12.2020 kształtowało się następująco:

Podmiot	Kapitał zakładowy (w tys. złotych)	Cena nominalna 1 udziału/akcji (w tys. złotych)	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020
Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych, w tym				
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
- Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- udziały w Europejskim Banku Centralnym

Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2020 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 24.492,3 tys. EUR (21.136,4 tys. EUR na 31.12.2019).

Zgodnie z art. 28 ust. 2 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 ust. 1 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie zmiany w składzie krajów członkowskich Unii Europejskiej. Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału została przeprowadzona w 2019 r. W dniu 1 lutego 2020 r. nastąpiła aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC, w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej i w konsekwencji wycofaniem Banku Anglii z ESBC⁷. W wyniku tej aktualizacji udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł z 5,2068% do 6,0335%, co odpowiadało wzrostowi kwoty udziałów z 563.636,5 tys. EUR do 653.126,8 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W wyniku wyżej wymienionej aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC związanej z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła w 2020 r. z 21.136,4 tys. EUR do 24.492,3 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 628.634,5 tys. EUR.

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (*Bank for International Settlements - BIS*)

Na 31.12.2020 i 31.12.2019 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,41%.

- udziały w S.W.I.F.T. (*The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*)

Na 31.12.2020 i 31.12.2019 NBP posiadał 53 udziały (w wysokości 158,5 tys. EUR), co stanowi mniej niż 0,05% ogólnej liczby udziałów.

⁷ Wartość kapitału subskrybowanego EBC nie uległa zmianie w wyniku wycofania Banku Anglii z ESBC i wynosi 10.825.007,1 tys. EUR. Udział Banku Anglii w kapitale subskrybowanym EBC, który na dzień 31.12.2019 wynosił 14,3374%, został alokowany pomiędzy pozostałe banki centralne ESBC.

Nota 3.4 Inne pozostałe aktywa

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Środki obrotowe, w tym	27 555,3	33 794,2	-6 238,9
- metale szlachetne	26 505,9	30 457,1	-3 951,2
- wartości kolekcjonerskie nieobiegowe	364,7	2 781,1	-2 416,4
- inne	684,7	556,0	128,7
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej, w tym	89 773,3	107 027,3	-17 254,0
- pożyczki udzielone pracownikom, w tym	22 784,1	22 149,3	634,8
• pożyczki udzielone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	12 266,3	12 220,1	46,2
- inne kredyty	66 989,2	84 878,0	-17 888,8
Inne należności, w tym	29 710,3	22 868,4	6 841,9
- publicznoprawne	0,2	226,0	-225,8
- od odbiorców i dostawców	15 574,8	10 393,1	5 181,7
- inne	14 135,3	12 249,3	1 886,0
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	6 420,9	4 761,7	1 659,2
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	15 068,4	5 645,4	9 423,0
Razem	168 528,2	174 096,9	-5 568,7

Spadek pozycji *Inne kredyty*, obejmującej należność z tytułu udzielonego przez NBP w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP, był wynikiem spłat wierzytelności z umów kredytowych przelanych na rzecz NBP jako zabezpieczenie tego kredytu (por. Rozdział 7.1.1.2.3).

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych. Wzrost pozycji jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku (por. Nota 10.1) oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem zakupu/sprzedaży w transakcji.

Nota 4 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

▪ Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych ustalony na dzień 31 grudnia 2020 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty, dzieła sztuki	nieograniczony
Budynki i lokale	480 lub 780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia i inne wyposażenie	36-300 ¹
Środki transportu	72-180
Wartości niematerialne i prawne	Okresy używania (w miesiącach)
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120
Prawa autorskie, prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych	120

¹ Okres 300 miesięcy dotyczy pozostałych turbozespołów i zespołów prądotwórczych, w tym agregatów lub zespołów prądotwórczych prądu przemiennego o napięciu poniżej 1000 V, a także urządzeń i aparatury energii elektrycznej, w tym: urządzeń rozdzielczych prądu zmiennego, urządzeń nastawczych prądu zmiennego i stałego, aparatury prądu zmiennego, stacji transformatorowych stałych i mobilnych, urządzeń i aparatury rozdzielczej prądu stałego, aparatury prądu stałego oraz transformatorów.

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, dokonuje się jednorazowo

na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne podlegają okresowemu przeglądowi (nie rzadziej niż na dzień bilansowy) w celu weryfikacji, czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby dokonania (zwiększenia) odpisu z tytułu utraty wartości lub czy ustały przyczyny utraty wartości, które wymagałyby odwrócenia (zmniejszenia) odpisu z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

▪ Aktywa z tytułu leasingu

Aktywa z tytułu leasingu obejmują prawa do użytkowania aktywów będących przedmiotem leasingu (z wyłączeniem wartości niematerialnych i prawnych), w tym również prawa wieczystego użytkowania gruntów. Aktywa z tytułu leasingu ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według kosztu obejmującego w szczególności:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu (por. Nota 6),
- opłaty leasingowe zapłacone w dniu rozpoczęcia leasingu lub przed tym dniem, pomniejszone o otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez NBP.

Od wartości składnika aktywów z tytułu leasingu dokonuje się odpisów amortyzacyjnych przez okres leasingu lub okres używania składnika aktywów, jeśli jest on krótszy, metodą liniową, począwszy od miesiąca, w którym ujęto składnik aktywów.

Na dzień bilansowy wartość aktywów z tytułu leasingu wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o korektę wynikającą z aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu (por. Nota 6.7) oraz pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

W przypadku zmiany warunków leasingu odpowiednio koryguje się wartość aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu (por. Nota 6).

Opłaty dotyczące leasingu krótkoterminowego (tj. gdy okres leasingu jest nie dłuższy niż 12 miesięcy oraz nie przewiduje się zakupu bazowego składnika aktywów) lub leasingu niskocennego (tj. o wartości bazowego składnika aktywów poniżej 10,0 tys. zł) nie są rozliczane według powyższych zasad i ujmowane są jako koszt w trakcie okresu leasingu.

w złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Środki trwałe	732 938,5	794 217,3	-61 278,8
Aktywa z tytułu leasingu*	185 954,0	0,0	185 954,0
Wartości niematerialne i prawne	112 648,6	103 809,1	8 839,5
Razem	1 031 541,1	898 026,4	133 514,7

* Por. Rozdział 3.

Zmiana stanu środków trwałych, aktywów z tytułu leasingu oraz wartości niematerialnych i prawnych w 2020 roku w tys. złotych (ze względu na zakreślenie, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)	Środki trwałe			Aktywa z tytułu leasingu			Wartości niematerialne i prawne				
	Grunty, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Prawa wieczystego użytkowania gruntu	Pozostałe aktywa z tytułu leasingu	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	892 621,8	651 584,4	26 320,0	1 610 526,1	175 983,5	11 390,3	187 373,8	470 580,4	18 965,9	4 145,4	493 691,8
Zwiększenia	17 341,3	39 970,2	33 587,3	90 878,8	0,0	8 150,7	8 150,7	33 444,4	1 073,2	27 839,3	62 356,9
Zmniejszenia	-20,4	-9 669,8	-38 481,0	-48 171,2	0,0	-2 289,3	-2 289,3	-38 431,3	-120,6	-30 534,7	-69 086,6
Wartość brutto na koniec okresu	909 942,7	681 884,8	21 406,2	1 653 233,7	175 983,5	19 101,0	193 235,2	465 593,5	19 915,5	1 450,0	486 962,1
w tym całkowicie umorzone	1 547,2	249 804,4	0,0	251 351,6	0,0	0,0	0,0	123 837,7	2 952,1	0,0	126 789,8
Umorzenie na początek okresu	-410 162,0	-461 525,3	0,0	-871 687,3	0,0	0,0	0,0	-381 816,0	-8 057,7	0,0	-389 873,7
Zwiększenia	-13 144,4	-43 831,4	0,0	-56 975,8	-2 542,7	-7 027,8	-9 570,5	-21 547,1	-1 397,5	0,0	-22 944,6
Zmniejszenia	19,0	9 096,1	0,0	9 115,1	0,0	2 289,3	2 289,3	38 392,4	121,3	0,0	38 513,7
Umorzenie na koniec okresu	-423 287,3	-496 260,7	0,0	-919 548,0	-2 542,7	-4 738,5	-7 281,2	-364 970,7	-9 335,9	0,0	-374 306,6
Opisy aktualizujące na początek okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Opisy aktualizujące na koniec okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	526 382,4	185 149,8	21 406,2	732 938,5	173 440,9	12 513,1	185 954,0	100 613,9	10 584,6	1 450,0	112 648,6

Zmiana stanu środków trwałych, aktywów z tytułu leasingu oraz wartości niematerialnych i prawnych w 2019 roku w tys. złotych (ze względu na zakreślenie, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)	Środki trwałe			Aktywa z tytułu leasingu			Wartości niematerialne i prawne				
	Grunty, PWUG*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Prawa wieczystego użytkowania gruntu	Pozostałe aktywa z tytułu leasingu	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	1 014 908,1	653 848,5	12 059,8	1 680 816,4	0,0	0,0	0,0	464 017,2	15 429,4	4 386,0	483 829,6
Zwiększenia	3 618,1	36 585,3	37 587,7	78 171,1	0,0	0,0	0,0	20 636,6	3 763,0	20 424,0	44 823,6
Zmniejszenia	-278,6	-39 232,5	-23 327,5	-62 838,6	0,0	0,0	0,0	-14 073,3	-226,4	-20 664,6	-34 964,4
Wartość brutto na koniec okresu	1 018 247,6	651 191,3	26 320,0	1 695 758,9	0,0	0,0	0,0	470 580,4	18 965,9	4 145,4	493 691,8
w tym całkowicie umorzone	2 432,2	233 842,8	0,0	236 275,0	0,0	0,0	0,0	138 359,6	2 370,4	0,0	140 730,0
Umorzenie na początek okresu	-425 840,9	-451 634,8	0,0	-877 475,7	0,0	0,0	0,0	-372 838,4	-7 061,3	0,0	-379 899,7
Zwiększenia	-14 099,9	-48 319,2	0,0	-62 419,1	0,0	0,0	0,0	-23 047,5	-1 222,8	0,0	-24 270,3
Zmniejszenia	278,6	38 428,7	0,0	38 707,4	0,0	0,0	0,0	14 069,8	226,4	0,0	14 296,3
Umorzenie na koniec okresu	-439 662,1	-461 525,3	0,0	-901 187,5	0,0	0,0	0,0	-381 816,0	-8 057,7	0,0	-389 873,7
Opisy aktualizujące na początek okresu	-272,9	-321,1	0,0	-594,0	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	-158,2	0,0	-158,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	5,1	0,0	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Opisy aktualizujące na koniec okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	578 312,6	189 584,7	26 320,0	794 217,3	0,0	0,0	0,0	88 755,5	10 905,2	4 145,4	103 809,1

* Na 31.12.2019 wartość netto praw wieczystego użytkowania gruntu (PWUG) wyniosła 56,125,7 tys. zł przy umorzeniu w kwocie 29,500,2 tys. zł - por. Rozdział 3.

Nota 5 Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych uprawnionych podmiotów,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	316 074 943,6	233 384 973,1	82 689 970,5
Monety krajowe w obiegu	5 725 722,3	5 392 274,9	333 447,4
Razem	321 800 665,9	238 777 248,0	83 023 417,9

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość nominalna na 31.12.2020 wyniosła 304.515,9 tys. zł w porównaniu z 297.749,1 tys. zł na 31.12.2019. Wzrost pozycji wynikał ze zwiększenia zapotrzebowania rynku na pieniądz gotówkowy, będącego skutkiem wzrostu znaczenia tezauryzacyjnej i przezornościowej funkcji gotówki w warunkach COVID-19, a także spadku oprocentowania depozytów w bankach (niższy koszt utraconych korzyści).

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2020 r. wyniósł 287.577,3 mln zł w porównaniu z 228.433,1 mln zł w 2019 r.

Nota 6 Pozostałe zobowiązania finansowe

▪ Rachunki bieżące, lokaty terminowe prowadzone przez NBP

Zobowiązania z tytułu sald na rachunkach bieżących oraz rachunkach lokat terminowych prowadzonych przez NBP ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy zobowiązania te wycenia się w wartości wymagającej zapłaty.

▪ Wyemitowane dłużne papiery wartościowe

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP oraz wycenia na dzień bilansowy w wartości nominalnej (por. Nota 8).

▪ Lokaty repo

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie,

po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Na dzień bilansowy transakcje z przyrzeczeniem odkupu wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

- **Zobowiązania z tytułu leasingu**

Zobowiązanie z tytułu leasingu ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według zdyskontowanej wartości pozostających do zapłaty opłat leasingowych. Dla opłat z tytułu praw wieczystego użytkowania gruntu jako stopę dyskonta przyszłych opłat z tytułu leasingu stosuje się stopę oprocentowania długoterminowych obligacji skarbowych oferowanych w sprzedaży hurtowej, ustaloną na dzień ujęcia w księgach rachunkowych NBP. Dla pozostałych zobowiązań leasingowych jako stopę dyskonta stosuje się stopę referencyjną NBP obowiązującą na dzień ich ujęcia w księgach rachunkowych NBP.

Na dzień bilansowy wartość zobowiązań z tytułu leasingu aktualizuje się o wartość odsetek naliczonych według przyjętej stopy dyskonta oraz zapłacone opłaty leasingowe.

W przypadku zmiany warunków leasingu odpowiednio koryguje się wartość zobowiązań i aktywów z tytułu leasingu (por. Nota 4).

- **Pozostałe zobowiązania finansowe**

Pozostałe zobowiązania finansowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy zobowiązania te wycenia się w wartości wymagającej zapłaty.

- **Zobowiązania finansowe w walutach obcych**

Po dokonaniu wyceny zobowiązań finansowych w walutach obcych według zasad przedstawionych powyżej, salda przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy.

Nota 6.1 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych), w tym		30 351 413,3	50 655 941,5	-20 304 528,2
- rachunki bieżące banków oraz KSKOK		30 010 468,9	49 866 531,5	-19 856 062,6
- rachunki rezerw obowiązkowych banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP		340 944,4	789 410,0	-448 465,6
Depozyty na koniec dnia, w tym		32 278 000,0	14 754 416,1	17 523 583,9
- naliczone odsetki		0,0	202,1	-202,1
Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	P.2	62 629 413,3	65 410 357,6	-2 780 944,3
Bony pieniężne NBP wyemitowane w ramach operacji podstawowych		127 767 680,0	64 985 650,0	62 782 030,0
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	P.4	127 767 680,0	64 985 650,0	62 782 030,0
Razem		190 397 093,3	130 396 007,6	60 001 085,7

Nota obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej.

Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki oraz KSKOK⁸ w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania.

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej obejmują głównie zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych⁹ i dostrajających¹⁰ operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności.¹¹

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem (por. Nota 8). Na 31.12.2020 i 31.12.2019 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku kształtowały się następująco:

⁸ Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe utrzymują rezerwę obowiązkową na rachunku KSKOK (Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej).

⁹ Zarówno w 2020 r., jak i w 2019 r., okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły 6, 7 i 8 dni.

¹⁰ W 2020 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2, 3 i 4 dni (w 2019 r. 1, 2 i 3 dni).

¹¹ Zgodnie z uchwałą nr 30/2003 Zarządu NBP z dnia 12 września 2003 r. w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 24, z późn. zm.) nabywcami bonów pieniężnych mogą być banki krajowe, oddziały banków zagranicznych i oddziały instytucji kredytowych, Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz Krajowa Spółdzielnia Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

%	31.12.2020	31.12.2019
Rezerwa obowiązkowa*	0,10	0,50
Depozyt na koniec dnia**	0,00	0,50
Bony pieniężne***	0,10	1,50

* Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej.

** Stopa depozytowa NBP.

*** Stopa referencyjna NBP.

Wzrost ogółu zobowiązań NBP z tytułu operacji polityki pieniężnej o 60.001.085,7 tys. zł na 31.12.2020 w porównaniu do 31.12.2019 był przede wszystkim rezultatem:

- operacji własnych NBP, w tym skupu przez NBP dłużnych papierów wartościowych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2),
- skupu napływających do NBP walut obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP (por. Nota 3.1, Nota 6.5 oraz Nota 6.6),

przy jednoczesnym zmniejszeniu pozycji z tytułu:

- przyrostu pieniądza gotówkowego w obiegu w 2020 r. (por. Nota 5).

Sposób lokowania posiadanych w NBP środków pieniężnych pomiędzy zakupem bonów pieniężnych NBP, złożeniem depozytu na koniec dnia lub pozostawieniem środków na rachunku bieżącym w NBP jest wynikiem indywidualnych decyzji banków.

Nota 6.2 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A., w tym	444 908,2	383 523,3	61 384,9
- w systemie Elixir	84 561,7	120 892,1	-36 330,4
- w systemie Express Elixir	360 346,5	262 631,2	97 715,3
Zobowiązania z tytułu zastępczej obsługi kasowej	0,0	1 818,9	-1 818,9
Razem	444 908,2	385 342,2	59 566,0

Pozycja obejmuje głównie zobowiązania wobec banków z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną, które dotyczą rozliczeń w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.

Nota 6.3 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	23 852 886,1	9 326 302,8	14 526 583,3
- rachunki budżetu państwa	6 017 708,9	5 199 873,9	817 835,0
- rachunki funduszy zabezpieczenia społecznego	17 534 326,2	4 058 661,0	13 475 665,2
- rachunki pozostałych podmiotów sektora rządowego	300 825,0	67 750,6	233 074,4
- inne zobowiązania wobec sektora rządowego	26,0	17,3	8,7
Pozostałe zobowiązania	1 006 834,9	20 433,0	986 401,9
Razem	24 859 721,0	9 346 735,8	15 512 985,2

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego oraz niemonetarnych instytucji finansowych.

Nota 6.4 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym	343 796,4	9 379,0	334 417,4
- Rachunek nr 2 MFW	21 066,0	89,5	20 976,5
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	1 852 360,3	2 256 750,9	-404 390,6
Razem	2 196 156,7	2 266 129,9	-69 973,2

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2) – por. Nota 12.1.

Nota 6.5 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rachunki budżetu państwa	42 867 098,8	16 267 552,3	26 599 546,5
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	2 857 108,2	3 507 913,5	-650 805,3
Pozostałe zobowiązania	538 566,2	2 580 751,7	-2 042 185,5
Razem	46 262 773,2	22 356 217,5	23 906 555,7
w tym różnice z wyceny kursowej	2 180 657,8	137 270,4	2 043 387,4

W pozycji *Pozostałe zobowiązania* są ujmowane zobowiązania w walutach obcych z tytułu zleceń płatniczych posiadaczy rachunków w NBP będących w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy. Spadek pozycji wynikał z niższej wartości nierozliczonych zleceń posiadaczy rachunków.

Nota 6.6 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Lokaty repo	45 222 015,4	42 919 855,6	2 302 159,8
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	130 498,1	745 834,1	-615 336,0
Pozostałe zobowiązania	13,4	0,0	13,4
Razem	45 352 526,9	43 665 689,7	1 686 837,2
w tym różnice z wyceny kursowej	1 409 114,7	1 448 909,7	-39 795,0

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo) zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami reverse repo (por. Nota 3.1).

Poniżej przedstawiono lokaty repo w podziale na waluty obce.

w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NZD
31.12.2020	4 409 614,4	1 157 171,5	3 775 008,6	897 212,0	492 182,8
31.12.2019	6 982 119,4	493 665,6	2 593 794,5	503 356,2	0,0
Zmiana	-2 572 505,0	663 505,9	1 181 214,1	393 855,8	492 182,8

Nota 6.7 Inne pozostałe pasywa

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Zobowiązania z tytułu leasingu	188 057,2	0,0	188 057,2
Inne zobowiązania, w tym	61 007,3	44 804,2	16 203,1
- publicznoprawne	19 041,1	17 774,4	1 266,7
- wobec dostawców	25 512,6	18 326,6	7 186,0
- inne	16 453,6	8 703,2	7 750,4
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	18 686,9	16 981,0	1 705,9
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	371 946,1	10 032,9	361 913,2
Razem	639 697,5	71 818,1	567 879,4

Zobowiązania z tytułu leasingu stanowią bieżącą (zdyskontowaną) wartość pozostających do zapłaty opłat leasingowych. Dotyczą one głównie prawa wieczystego użytkowania gruntów (por. Rozdział 3 oraz Nota 4 i Nota 11).

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 9.1).

Nota 7 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią, by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia, aby pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości albo w części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	171 187,2	156 899,5	14 287,7
Pozostałe rezerwy	8 382,4	8 729,3	-346,9
Razem	179 569,6	165 628,8	13 940,8

Zmianę rezerw w 2020 i 2019 r. w podziale na poszczególne tytuły przedstawiają poniższe tabele (por. też Nota 15).

w tys. złotych	01.01.2020	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2020
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	156 899,5	28 986,6	-14 081,8	-617,1	171 187,2
- z tytułu odpraw emerytalnych	81 228,6	18 281,2	-6 143,5	0,0	93 366,3
- z tytułu odpraw rentowych	2 021,0	280,0	-132,1	0,0	2 168,9
- z tytułu nagród jubileuszowych	57 276,4	10 362,5	-7 629,1	0,0	60 009,8
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	15 530,5	0,0	-144,2	-578,1	14 808,2
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	843,0	62,9	-32,9	-39,0	834,0
Pozostałe, w tym	8 729,3	319,5	-664,6	-1,8	8 382,4
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 671,6	319,5	-664,6	-1,2	8 325,3
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	57,7	0,0	0,0	-0,6	57,1
Razem	165 628,8	29 306,1	-14 746,4	-618,9	179 569,6

w tys. złotych	01.01.2019	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2019
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	137 035,1	33 388,6	-13 501,5	-22,7	156 899,5
- z tytułu odpraw emerytalnych	70 177,2	15 168,1	-4 116,7	0,0	81 228,6
- z tytułu odpraw rentowych	1 810,1	268,1	-57,2	0,0	2 021,0
- z tytułu nagród jubileuszowych	51 844,2	14 259,8	-8 827,6	0,0	57 276,4
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	12 093,6	3 522,0	-85,1	0,0	15 530,5
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	1 110,0	170,6	-414,9	-22,7	843,0
Pozostałe, w tym	8 333,2	399,7	0,0	-3,6	8 729,3
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 276,0	399,2	0,0	-3,6	8 671,6
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	57,2	0,5	0,0	0,0	57,7
Razem	145 368,3	33 788,3	-13 501,5	-26,3	165 628,8

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe

Dyskonto od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w aktywach jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego (jako koszty dyskonta) w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, według metody liniowej (por. Nota 6.1).

Koszty i przychody dotyczące przyszłych okresów ujmuje się w księgach rachunkowych NBP odpowiednio jako składnik aktywów i pasywów.

Poniesione koszty dotyczące danego roku obrotowego, dla których nie określono kwoty lub terminu płatności, ujmuje się w księgach rachunkowych NBP jako składnik pasywów w wartości oszacowanej.

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP*		2 459,5	5 421,6	-2 962,1
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług		34 803,8	25 878,2	8 925,6
Razem aktywa (Rozliczenia międzyokresowe kosztów)	A.10.4	37 263,3	31 299,8	5 963,5
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów		88 597,8	84 282,3	4 315,5
Rozliczenia międzyokresowe przychodów		1 538,1	60 020,4	-58 482,3
Razem pasywa (Rozliczenia międzyokresowe)	P.11.2	90 135,9	144 302,7	-54 166,8

* Por. Nota 6.1.

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług dotyczą głównie wydatków związanych z gospodarką własną NBP (przede wszystkim z tytułu opłat za usługi informatyczne na rzecz NBP).

Saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów na 31.12.2019 dotyczyło głównie wartości otrzymanych nieodpłatnie w ubiegłych latach środków trwałych. Spadek salda związany był głównie ze zmianą klasyfikacji praw wieczystego użytkowania gruntu (por. Rozdział 3 oraz Nota 4 i Nota 6.7).

Nota 9 Kapitały własne

Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych ESBC, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP,
- rachunek rewaluacyjny złota,
- dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej,
- stratę z lat ubiegłych,
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

- **Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej**

Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota przeliczoną na złote.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (*forward transactions in securities*) są ustalane poprzez porównanie ceny ustalonej w umowie, zdyskontowanej na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*), z niższą (w przypadku transakcji terminowej sprzedaży) albo wyższą (w przypadku transakcji terminowej zakupu) średnią ceną rynkową dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny.

Wartość różnic z wyceny zasobu złota, zasobów poszczególnych walut obcych i dłużnych papierów wartościowych ustala się oddzielnie, nie kompensując ze sobą wartości różnych co do rodzaju składników.

- **Rachunek rewaluacyjny złota**

Rachunek rewaluacyjny złota to nadwyżka przychodów niezrealizowanych nad kosztami niezrealizowanymi z przeliczenia złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, powstała przed 1 stycznia 2004 r.

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

- **Rezerwa kursowa**

Rezerwę szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 7.1.4.).

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (Value at Risk – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy kursowej.

Rezerwę tworzy się i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego. Tworzenie rezerwy nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku obrotowego.

Rezerwę rozwiązuje się – zaliczając ją do przychodów – na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, powiększonych o nadwyżkę kosztów nad przychodami ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych, w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę utworzonej rezerwy w stosunku do wartości oszacowanej rozwiązuje się na dobro przychodów.

w tys. złotych	P.14 Fundusze i rezerwy			P.13 Różnice z wyceny		P.15 Wynik finansowy		Razem
	Fundusz podstawowy	Fundusz rezerwowy	Rezerwa kursowa	Rachunek rewaluacyjny złota	Różnice z wyceny*	Strata z lat ubiegłych	Wynik finansowy roku bieżącego	
Stan na 31.12.2018	1 500 000,0	0,0	3 874 387,4	1 618 023,2	25 575 147,1	-11 865 363,4	0,0	20 702 194,3
Zmiana wyceny złota, kursowej i cenowej					3 300 960,3			3 300 960,3
Utworzenie rezerwy kursowej			2 811 929,9					2 811 929,9
Wynik finansowy roku bieżącego							7 828 502,5	7 828 502,5
Stan na 31.12.2019	1 500 000,0	0,0	6 686 317,3	1 618 023,2	28 876 107,4	-11 865 363,4	7 828 502,5	34 643 587,0
Wpłata z zysku do budżetu państwa							-7 437 077,4	-7 437 077,4
Odpis z zysku na fundusz rezerwowy		391 425,1					-391 425,1	0,0
Zmiana wyceny złota, kursowej i cenowej					15 246 225,5			15 246 225,5
Utworzenie rezerwy kursowej			3 164 602,0					3 164 602,0
Wynik finansowy roku bieżącego							9 344 061,5	9 344 061,5
Stan na 31.12.2020	1 500 000,0	391 425,1	9 850 919,3	1 618 023,2	44 122 332,9	-11 865 363,4	9 344 061,5	54 961 398,6
Wpłata z zysku do budżetu państwa							-8 876 858,4	-8 876 858,4
Odpis z zysku na fundusz rezerwowy		467 203,1					-467 203,1	0,0
Stan po podziale wyniku finansowego**	1 500 000,0	858 628,2	9 850 919,3	1 618 023,2	44 122 332,9	-11 865 363,4	0,0	46 084 540,2

* Różnice z wyceny dotyczą dodatnich różnic z wyceny zasobu złota, wyceny kursowej walut obcych oraz wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych i instrumentów finansowych pozabilansowych (por. Nota 9.1)

** Wynik finansowy roku bieżącego, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów, podlega podziałowi na odpis z zysku na fundusz rezerwowy oraz wpłatę z zysku do budżetu państwa.

Nota 9.1 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota	27 525 036,9	17 794 911,6	9 730 125,3
Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych	12 729 143,9	9 019 122,4	3 710 021,5
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	3 868 152,1	2 062 073,4	1 806 078,7
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	3 868 152,1	2 061 214,8	1 806 937,3
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	858,6	-858,6
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	45 740 356,1	30 494 130,6	15 246 225,5

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2020		31.12.2019	
USD	3,7354	3,7584	3,6517	3,7977
EUR	4,3906	4,6148	4,2588	4,2585
GBP	4,9275	5,1327	4,8319	4,9971
AUD	2,6837	2,8950	2,6600	2,6624
NOK	0,4148	0,4400	0,4340	0,4320
NZD	2,5552	2,7132	2,5106	2,5567
SDR	5,5335	5,4632	5,5365	5,2630
uncja złota*	3 363,4973	7 107,5102	3 363,2276	5 783,8971

* Cena uncji złota w USD wynosiła odpowiednio: 1.891,10 USD na 31.12.2020 oraz 1.523,00 USD na 31.12.2019.

- **Dotądnie różnice z wyceny kursowej walut obcych**

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
USD	1 377 723,8	7 215 159,5	-5 837 435,7
EUR	4 301 254,9	0,0	4 301 254,9
GBP	2 120 771,6	1 495 388,6	625 383,0
AUD	2 599 836,7	27 163,9	2 572 672,8
NOK	1 536 138,4	0,0	1 536 138,4
NZD	789 091,0	200 522,3	588 568,7
SDR	2 506,5	80 618,1	-78 111,6
Pozostałe	1 821,0	270,0	1 551,0
Razem	12 729 143,9	9 019 122,4	3 710 021,5

- **Dotądnie różnice z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych**

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	2 283 063,6	788 135,0	1 494 928,6
Papiery wartościowe w EUR	273 597,1	195 235,2	78 361,9
Papiery wartościowe w GBP	424 298,7	248 152,7	176 146,0
Papiery wartościowe w AUD	370 358,5	502 012,8	-131 654,3
Papiery wartościowe w NOK	200 971,3	68 874,1	132 097,2
Papiery wartościowe w NZD	315 862,9	258 805,0	57 057,9
Razem	3 868 152,1	2 061 214,8	1 806 937,3

- **Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych**

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych na 31.12.2019 dotyczyły transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 10 i Nota 10.2).

- **Rachunek rewaluacyjny złota**

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2020:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP, podobnie jak na 31.12.2019, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 9.2 Rezerwa kursowa

Na 31.12.2020 oszacowanie rezerwy kursowej (równe wartości zagrożonej pomniejszonej o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych) wyniosło 63.641.590,1 tys. zł (22.783.369,8 tys. zł na 31.12.2019). Na mocy uchwały nr 6/2019 RPP na 31.12.2020 uzupełniono rezerwę o kwotę 3.164.602,0 tys. zł (2.811.929,9 tys. zł na 31.12.2019), to jest w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego (por. Nota 12.1, Nota 12.2 i Nota 12.3). Na 31.12.2020 rezerwa kursowa wyniosła 9.850.919,3 tys. zł (6.686.317,3 tys. zł na 31.12.2019).

Nota 9.3 Wynik finansowy

- **Wynik finansowy roku bieżącego**

Wynik finansowy NBP za 2020 r. wyniósł 9.344.061,5 tys. zł.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP, zysk NBP podlega podziałowi (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 467.203,1 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 8.876.858,4 tys. zł.

- **Strata z lat ubiegłych**

Niepokryta strata z lat ubiegłych w kwocie 11.865.363,4 tys. zł jest efektem poniesienia przez NBP strat:

- za 2007 r. w wysokości 12.427.261,7 tys. zł,
- za 2017 r. w wysokości 2.524.935,6 tys. zł

oraz jej częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego:

- w 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
- w 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
- w 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł,
- w 2018 r. – w kwocie 1.467.483,8 tys. zł.

Nota 10 Pozycje pozabilansowe

▪ Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za walutę obcą lub krajową ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia według wartości waluty kwotowanej w transakcji, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych NBP.

Efekty wyrównania do średniego kosztu zasobu waluty obcej oraz różnice z wyceny kursowej dla transakcji w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych prezentowane są w bilansie NBP według salda wyrównania i wyceny tych transakcji, określonych odrębnie dla każdej waluty obcej – różnice dodatnie w aktywach, różnice ujemne w pasywach.

▪ Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej (*forward transactions in securities*) ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny, poprzez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych lub stawki krzywej rentowności (w przypadku braku dostępności cen) z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*). Do dodatnich i ujemnych różnic z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

Różnice z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych prezentowane są w bilansie NBP - różnice dodatnie w aktywach, a różnice ujemne w pasywach.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

▪ Kontrakty futures

Kontrakty futures ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według ceny rynkowej.

Zestawienie dodatnich i ujemnych różnic z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej (por. Nota 9.1 i Nota 12.2).

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny kursowej		444 371,2	9 639,3	434 731,9
- Różnice z wyceny transakcji bieżących w walutach obcych		444 371,2	9 639,3	434 731,9
Dodatnie różnice z wyceny cenowej		0,0	858,6	-858,6
- Różnice z wyceny transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych		0,0	858,6	-858,6
Razem aktywa (Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych)	A.10.3	444 371,2	10 497,9	433 873,3
Ujemne różnice z wyceny kursowej		0,0	6 356,5	-6 356,5
- Różnice z wyceny transakcji bieżących w walutach obcych		0,0	6 356,5	-6 356,5
Ujemne różnice z wyceny cenowej		111,8	0,0	111,8
- Różnice z wyceny transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych		111,8	0,0	111,8
Razem pasywa (Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych)	P.11.1	111,8	6 356,5	-6 244,7

Nota 10.1 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	-	31 352 880,3	438 772,9	30 914 107,4
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	-	31 352 880,3	438 772,9	30 914 107,4
Dodatnie różnice wyrównania do średniego kosztu zasobu	A.10.5	15 068,4	5 645,4	9 423,0
Ujemne różnice wyrównania do średniego kosztu zasobu	P.11.3	371 946,1	10 032,9	361 913,2
Dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących	A.10.3	444 371,2	9 639,3	434 731,9
Ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących	P.11.1	0,0	6 356,5	-6 356,5

Wzrost pozycji pozabilansowych wynikał z wyższego wolumenu zawartych przez NBP transakcji bieżących.

Zmiana różnic wyrównania do średniego kosztu zasobu transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem zakupu/sprzedaży tych transakcji.

Zmiana różnic z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem średnim NBP.

Nota 10.2 Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych, w tym		3 025 403,6	715 747,3	2 309 656,3
- papiery wartościowe w AUD		0,0	715 747,3	-715 747,3
- papiery wartościowe w USD		3 025 403,6	0,0	3 025 403,6
Dodatnie różnice z wyceny cenowej	A.10.3	0,0	858,6	-858,6
Ujemne różnice z wyceny cenowej	P.11.1	111,8	0,0	111,8

Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych są wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Zmiana różnic z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między ceną rynkową tych papierów a ich ceną ustaloną w umowie.

Nota 10.3 Kontrakty futures

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Zakupione kontrakty futures (bond futures), w tym	0,0	8 315 511,7	-8 315 511,7
- bond futures w USD	0,0	4 950 243,2	-4 950 243,2
- bond futures w EUR	0,0	1 468 441,4	-1 468 441,4
- bond futures w GBP	0,0	1 376 491,0	-1 376 491,0
- bond futures w AUD	0,0	520 336,1	-520 336,1
Zakupione kontrakty futures (depo futures), w tym	4 946 000,0	7 472 725,0	-2 526 725,0
- depo futures w GBP	4 946 000,0	7 472 725,0	-2 526 725,0
Sprzedane kontrakty futures (depo futures), w tym	4 946 000,0	5 041 400,0	-95 400,0
- depo futures w GBP	4 946 000,0	5 041 400,0	-95 400,0

Kontrakty futures są wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi (por. Nota 3.1).

Nota 11 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii

Dyskonto i premię od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu.

Dyskonto od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, według metody liniowej.

Odsetki od aktywów i zobowiązań finansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej, z wyjątkiem odsetek:

- należnych z tytułu nieutrzymania rezerwy obowiązkowej, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej, które zalicza się do wyniku finansowego w kwotach naliczonych na koniec każdego miesiąca,
- od środków na rachunkach bieżących w innych bankach, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- od depozytów zabezpieczających wykonanie kontraktów futures, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, w tym od zobowiązań z tytułu leasingu, które są ujmowane na koniec miesiąca.

Odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 1 i 3.1).

Naliczone odsetki, dyskonto i premie w walutach obcych przelicza się na walutę krajową według obowiązującego kursu średniego.

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Zmiana
Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych, w tym	6 544 787,8	8 272 055,7	-3 855 175,6	-3 482 507,9	2 689 612,2	4 789 547,8	-2 099 935,6
- dłużne papiery wartościowe*	6 325 338,5	7 634 903,1	-3 610 156,2	-3 058 595,6	2 715 182,3	4 576 307,5	-1 861 125,2
- lokaty terminowe**	101 152,8	282 342,0	-147 342,3	-96 850,3	-46 189,5	185 491,7	-231 681,2
- lokaty reverse repo**	113 095,2	350 776,4	-3 302,5	-1 217,0	109 792,7	349 559,4	-239 766,7
- lokaty repo***	4 514,9	1 684,2	-93 130,5	-325 519,3	-88 615,6	-323 835,1	235 219,5
- pozostałe**	686,4	2 350,0	-1 244,1	-325,7	-557,7	2 024,3	-2 582,0
Złoto**	5 064,0	5 960,2	0,0	-164,7	5 064,0	5 795,5	-731,5
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	10 860,7	47 657,7	-14 158,3	-68 878,6	-3 297,6	-21 220,9	17 923,3
Instrumenty polityki pieniężnej, w tym	1 579 158,9	20 571,5	-1 106 326,8	-1 455 090,9	472 832,1	-1 434 519,4	1 907 351,5
- bony pieniężne NBP	0,0	0,0	-489 710,4	-1 224 402,8	-489 710,4	-1 224 402,8	734 692,4
- dłużne papiery wartościowe*	1 577 680,4	0,0	-526 751,0	0,0	1 050 929,4	0,0	1 050 929,4
- rezerwa obowiązkowa****	144,6	90,1	-85 256,3	-225 021,2	-85 111,7	-224 931,1	139 819,4
- depozyt na koniec dnia	0,0	0,0	-4 609,1	-5 666,9	-4 609,1	-5 666,9	1 057,8
- lokaty reverse repo	1 209,7	0,0	0,0	0,0	1 209,7	0,0	1 209,7
- kredyt wekslowy	14,8	0,0	0,0	0,0	14,8	0,0	14,8
- kredyt refinansowy*****	0,0	20 480,9	0,0	0,0	0,0	20 480,9	-20 480,9
- kredyt lombardowy	0,4	0,5	0,0	0,0	0,4	0,5	-0,1
- kredyt techniczny	109,0	0,0	0,0	0,0	109,0	0,0	109,0
Inne przychody/koszty z tytułu odsetek*****	18 701,1	11 956,3	-41 400,7	-57 599,5	-22 699,6	-45 643,2	22 943,6
Razem	8 158 572,5	8 358 201,4	-5 017 061,4	-5 064 241,6	3 141 511,1	3 293 959,8	-152 448,7

* W przychodach ujęto przychody z dyskonta i odsetek, a w kosztach – koszty premii.

** W kosztach ujęto koszty odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

*** W przychodach ujęto przychody z odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

**** W przychodach ujęto przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

***** W Sprawozdaniu finansowym Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 r. przychody z odsetek od kredytu refinansowego zaprezentowano w pozycji *Inne przychody/koszty z tytułu odsetek*.

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3.1 i Nota 6.6)

w tys. złotych	2020							Razem
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	2 379 324,3	-435 179,2	174 205,2	258 693,5	169 231,0	168 907,5	0,0	2 715 182,3
Lokaty terminowe	4 824,1	-147 100,0	1 094,6	722,6	67 516,9	26 752,3	0,0	-46 189,5
Lokaty reverse repo	75 492,4	-3 302,5	35 989,7	1 036,4	0,0	576,7	0,0	109 792,7
Lokaty repo	-64 791,5	3 747,0	-26 743,0	-641,7	0,0	-186,4	0,0	-88 615,6
Pozostałe	647,0	-1 206,8	2,2	7,2	6,5	0,5	-14,3	-557,7
Razem	2 395 496,3	-583 041,5	184 548,7	259 818,0	236 754,4	196 050,6	-14,3	2 689 612,2

w tys. złotych	2019							Razem
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	3 860 949,5	-433 782,7	314 436,0	495 687,0	160 039,2	178 978,5	0,0	4 576 307,5
Lokaty terminowe	53 277,4	-96 850,3	6 511,6	2 830,1	148 799,6	70 923,3	0,0	185 491,7
Lokaty reverse repo	239 893,9	-1 216,9	91 906,5	18 474,7	0,0	501,2	0,0	349 559,4
Lokaty repo	-225 206,3	1 562,3	-85 221,4	-14 505,6	0,0	-464,1	0,0	-323 835,1
Pozostałe	2 299,2	-299,8	15,6	14,9	8,0	-3,7	-9,9	2 024,3
Razem	3 931 213,7	-530 587,4	327 648,3	502 501,1	308 846,8	249 935,2	-9,9	4 789 547,8

w tys. złotych	Zmiana							Razem
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	-1 481 625,2	-1 396,5	-140 230,8	-236 993,5	9 191,8	-10 071,0	0,0	-1 861 125,2
Lokaty terminowe	-48 453,3	-50 249,7	-5 417,0	-2 107,5	-81 282,7	-44 171,0	0,0	-231 681,2
Lokaty reverse repo	-164 401,5	-2 085,6	-55 916,8	-17 438,3	0,0	75,5	0,0	-239 766,7
Lokaty repo	160 414,8	2 184,7	58 478,4	13 863,9	0,0	277,7	0,0	235 219,5
Pozostałe	-1 652,2	-907,0	-13,4	-7,7	-1,5	4,2	-4,4	-2 582,0
Razem	-1 535 717,4	-52 454,1	-143 099,6	-242 683,1	-72 092,4	-53 884,6	-4,4	-2 099 935,6

Spadek o 2.099.935,6 tys. zł wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych wystąpił w warunkach:

- spadku średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych w USD, AUD, GBP i NZD,
 - spadku średniorocznego oprocentowania lokat terminowych
- oraz jednocześnie:
- zwiększenia poziomu rezerw walutowych – ich średnioroczny poziom¹² wyniósł 414.889,3 mln zł w 2020 r. w porównaniu z 375.498,2 mln zł w 2019 r. (por. też Nota 3.1),
 - średniorocznej deprecjacji złotego w stosunku do USD, EUR, GBP, AUD i NZD (por. tabela poniżej).

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2020	2019	Zmiana
USD	3,8993	3,8395	0,0598
EUR	4,4448	4,2980	0,1468
GBP	5,0003	4,8995	0,1008
AUD	2,6878	2,6687	0,0191
NOK	0,4147	0,4364	-0,0217
NZD	2,5323	2,5295	0,0028

Wynik z tytułu odsetek od złota (por. Nota 1 i Nota 3.1)

Pozycja obejmuje wynik z odsetek od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD. Spadek pozycji w 2020 r. był skutkiem niższego średniorocznego poziomu składanych lokat w warunkach obniżającego się średniorocznego ich oprocentowania przy jednoczesnej deprecjacji złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym.

¹² Kalkulacja w oparciu o wartości nominalne na bazie dziennej.

Wynik z tytułu odsetek od należności i zobowiązań związanych z MFW (por. Nota 2)

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Zmiana
Odsetki od transzy rezerwowej	6 888,7	27 051,0	0,0	0,0	6 888,7	27 051,0	-20 162,3
Odsetki od rachunku bieżącego w MFW	3 278,8	15 591,1	0,0	0,0	3 278,8	15 591,1	-12 312,3
Odsetki od pożyczek udzielonych MFW	693,2	5 015,6	0,0	0,0	693,2	5 015,6	-4 322,4
Odsetki od alokacji SDR	0,0	0,0	-14 158,3	-68 878,6	-14 158,3	-68 878,6	54 720,3
Razem	10 860,7	47 657,7	-14 158,3	-68 878,6	-3 297,6	-21 220,9	17 923,3

Ujemny wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z MFW jest skutkiem nadwyżki oprocentowanych zobowiązań w SDR (alokacja SDR) nad oprocentowanymi należnościami w SDR (transza rezerwowa¹³, rachunek bieżący w MFW oraz pożyczki udzielone MFW, por. Nota 2). Zmniejszenie ujemnego wyniku było przede wszystkim skutkiem zmniejszenia nadwyżki zobowiązań nad należnościami w SDR, a także spadku średniorocznego oprocentowania SDR w warunkach deprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym (wzrost kursu z 5,3045 w 2019 r. do 5,4301 w 2020 r.).

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów polityki pieniężnej (por. Nota 3.2 oraz Nota 6.1)

Wzrost o 1.907.351,5 tys. zł wyniku z odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych w ramach operacji polityki pieniężnej był głównie spowodowany:

- dodatnim wynikiem z dłużnych papierów wartościowych nabytych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2),

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Wynik z tytułu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej	1 050 929,4	0,0	1 050 929,4
- papiery skarbowe	489 972,8	0,0	489 972,8
- papiery gwarantowane przez Skarb Państwa	560 956,6	0,0	560 956,6

- niższymi o 734.692,4 tys. zł kosztami dyskonta od bonów pieniężnych NBP (por. Nota 6.1),

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	-478 240,0	-1 198 018,2	719 778,2
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	-11 470,4	-26 384,6	14 914,2
Razem	-489 710,4	-1 224 402,8	734 692,4

¹³ Wartość nieoprocenowanej części transzy rezerwowej jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR (por. Nota 2).

Powyższa zmiana była spowodowana głównie spadkiem średniorocznej stopy referencyjnej NBP przy jednoczesnym wzroście średniorocznego poziomu emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji podstawowych.

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających* oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2020	2019	Zmiana
Operacje podstawowe	133 635,4	78 693,8	54 941,6
Operacje dostrajające	1 235,6	1 731,6	-496,0
Stopa referencyjna NBP	0,51	1,50	-0,99 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- niższymi o 139.764,9 tys. zł kosztami odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było efektem spadku średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku (por. Nota 6.1) oraz spadku średniorocznego oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Średni poziom rezerwy obowiązkowej* oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej

w mln złotych / %	2020	2019	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	20 396,7	45 006,0	-24 609,3
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	0,30	0,50	-0,20 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych, ważone liczbą dni w okresie.

Inne przychody/koszty z tytułu odsetek

W ramach *Innych przychodów/kosztów z tytułu odsetek* ujmowane są głównie koszty odsetek od rachunków prowadzonych przez NBP dla budżetu państwa oraz przychody i koszty z tytułu odsetek związane z rozliczeniami w systemie TARGET2. Pozycja obejmuje również koszty odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu (6.964,1 tys. zł w 2020 r. – por. Rozdział 3 oraz Nota 4 i Nota 6.7).

Nota 12 Wynik z operacji finansowych

Nota 12.1 Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych

▪ Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych i złocie

Przychody i koszty wynikające z transakcji walutowych i w złocie zalicza się do wyniku finansowego w dniu, w którym nastąpiła zmiana, w kwocie:

- różnicy między wartością uzyskaną ze sprzedaży w walucie krajowej a wartością ustaloną według średniego dziennego kosztu zakupu waluty obcej (złota) - w odniesieniu do walut obcych (złota) zakupionych i jednocześnie sprzedanych w bieżącym dniu operacyjnym,

- różnicy między wartością uzyskaną ze sprzedaży w walucie krajowej a wartością ustaloną według średniego kosztu zasobu waluty obcej (złota) - w odniesieniu do nadwyżki walut obcych (złota) sprzedanych nad zakupionymi w bieżącym dniu operacyjnym (sprzedaży netto).

▪ Zrealizowane różnice cenowe

Przychody i koszty, wynikające z bieżących i terminowych transakcji sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, o tym samym kodzie, zalicza się do wyniku finansowego w dniu rozliczenia transakcji, w kwocie równej różnicy między wartością uzyskaną ze sprzedaży a wartością ustaloną według średniego kosztu zasobu tych papierów, ustalonego na koniec bieżącego dnia operacyjnego.

Wynik z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy, a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

Dzienne zmiany cen rynkowych kontraktów futures zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w kontrakcie.

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych	6 329 209,6	5 733 405,1	595 804,5
Zrealizowane różnice na transakcjach w złocie*	12,6	32,1	-19,5
Zrealizowane różnice cenowe, w tym	4 249 573,7	3 056 125,5	1 193 448,2
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	2 867 965,3	2 887 114,3	-19 149,0
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	1 381 608,4	169 011,2	1 212 597,2
• z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	1 082 335,4	279 688,1	802 647,3
• z kontraktów futures, w tym:	299 273,0	-110 676,9	409 949,9
# bond futures	298 894,7	-110 265,8	409 160,5
# depo futures	378,3	-411,1	789,4
Pozostałe operacje finansowe**	8 671,4	-4,6	8 676,0
Razem	10 587 467,3	8 789 558,1	1 797 909,2

* Zrealizowane różnice wynikające głównie z rozliczenia lokat w złocie (por. Nota 1).

** Wzrost pozycji wynikał z uzyskania przychodu w kwocie 6.911,9 tys. zł z tytułu rozliczeń operacji MFW (por. Nota 2) oraz wyższego wyniku z tytułu wyceny salda rachunku nr 2 MFW (1.759,5 tys. zł w 2020 r. w porównaniu z -4,6 tys. zł w 2019 r.) - w związku z wyższym saldem na tym rachunku (por. Nota 6.4).

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Pozostałe	Razem
2020	3 805 216,0	1 436 384,4	688 504,0	392 851,5	-245 329,7	260 373,0	-11 849,8	3 060,2	6 329 209,6
2019	3 806 771,2	1 173 493,7	523 369,1	53 352,4	116 118,2	18 490,5	38 862,3	2 947,7	5 733 405,1
Zmiana	-1 555,2	262 890,7	165 134,9	339 499,1	-361 447,9	241 882,5	-50 712,1	112,5	595 804,5

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych w 2020 r. dotyczył głównie transakcji sprzedaży USD oraz EUR. Wzrost wyniku był rezultatem przede wszystkim większego wolumenu sprzedaży AUD i NZD oraz wzrostu średniorocznej dodatniej różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu dla AUD, EUR i NZD.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
2020	1 557 709,5	248 210,0	589 761,3	439 090,0	4 194,8	28 999,7	2 867 965,3
2019	1 550 220,0	609 002,4	290 364,3	422 828,1	8 859,4	5 840,1	2 887 114,3
Zmiana	7 489,5	-360 792,4	299 397,0	16 261,9	-4 664,6	23 159,6	-19 149,0

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NZD	Razem
2020	595 788,5	59 145,2	42 080,7	385 236,1	84,9	1 082 335,4
2019	190 536,9	17 108,0	-155,0	72 198,2	0,0	279 688,1
Zmiana	405 251,6	42 037,2	42 235,7	313 037,9	84,9	802 647,3

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z dziennej wyceny kontraktów futures

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	Razem
Bond futures					
2020	179 978,7	53 555,5	40 101,8	25 258,7	298 894,7
2019	-22 693,2	-67 659,2	-9 548,1	-10 365,3	-110 265,8
Zmiana	202 671,9	121 214,7	49 649,9	35 624,0	409 160,5
Depo futures					
2020	-1 376,4	0,0	1 754,7	0,0	378,3
2019	0,0	0,0	-411,1	0,0	-411,1
Zmiana	-1 376,4	0,0	2 165,8	0,0	789,4

Wzrost wyniku z tytułu zrealizowanych różnic cenowych w 2020 r. był związany przede wszystkim z transakcjami terminowymi na dłużne papiery wartościowe oraz kontraktami bond futures i wynikał głównie z transakcji przeprowadzanych w pierwszej połowie 2020 r. w warunkach obniżającej się rentowności na rynku USD, GBP oraz AUD.

Nota 12.2 Koszty niezrealizowane

▪ Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (w przypadku dodatniego zasobu waluty obcej) lub przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP (dla ujemnego zasobu waluty obcej) - por. Nota 9.1.

▪ Ujemne różnice z wyceny cenowej

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów.

Ujemne różnice z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe są ustalane przez porównanie ceny określonej w umowie, zdyskontowanej na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*), z niższą od tej wartości (w przypadku transakcji terminowej zakupu) albo wyższą od tej wartości (w przypadku transakcji terminowej sprzedaży) bieżącą ceną rynkową instrumentu.

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	-5,6	-109 545,3	109 539,7
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	-83 728,3	-246 687,9	162 959,6
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	-83 616,5	-246 687,9	163 071,4
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	-111,8	0,0	-111,8
Razem	-83 733,9	-356 233,2	272 499,3

Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
EUR	0,0	-5 817,7	5 817,7
NOK	0,0	-103 646,7	103 646,7
Pozostałe	-5,6	-80,9	75,3
Razem	-5,6	-109 545,3	109 539,7

Ujemne różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	-74 703,8	-147 292,3	72 588,5
Papiery wartościowe w EUR	-2 510,6	-54 730,5	52 219,9
Papiery wartościowe w GBP	-3 937,6	-33 333,6	29 396,0
Papiery wartościowe w AUD	-2 080,1	-11 331,5	9 251,4
Papiery wartościowe w NOK	-384,4	0,0	-384,4
Razem	-83 616,5	-246 687,9	163 071,4

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczą transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w USD (por. Nota 10.2).

Nota 12.3 Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy kursowej

Por. Nota 9.2 i Rozdział 7.1.4.

Nota 13 Wynik z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	Pozycja rachunku zysków i strat	2020	2019	Zmiana
Przychody za wykonanie zleceń płatniczych		31 279,7	32 388,7	-1 109,0
Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji		17 147,1	17 176,9	-29,8
Przychody z tytułu opłat i prowizji	RZIS 3.1	48 426,8	49 565,6	-1 138,8
Koszty opłaty za uczestnictwo NBP w systemie TARGET2		-16 226,2	-14 640,6	-1 585,6
Koszty za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP (w tym rachunków złota i dłużnych papierów wartościowych)		-12 839,1	-7 963,7	-4 875,4
Koszty za wykonanie własnych zleceń płatniczych		-5 257,0	-4 979,8	-277,2
Koszty z tytułu zastępczej obsługi kasowej		-1 801,7	-3 693,5	1 891,8
Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji		-3 616,6	-8 049,2	4 432,6
Koszty z tytułu opłat i prowizji	RZIS 3.2	-39 740,6	-39 326,8	-413,8
Wynik z tytułu opłat i prowizji		8 686,2	10 238,8	-1 552,6

Spadek wyniku z tytułu opłat i prowizji w 2020 r. był przede wszystkim skutkiem:

- wzrostu kosztów prowadzenia rachunków NBP, głównie w związku ze wzrostem kosztów związanych z depozytem dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej zakupionych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2),

przy jednoczesnym

- spadku przychodów oraz kosztów opłat za niedostarczenie w terminie dłużnych papierów wartościowych (tzw. *fails charges*¹⁴) odpowiednio o 3.483,2 tys. zł i 4.523,1 tys. zł,
- spadku kosztów z tytułu zastępczej obsługi kasowej¹⁵ w związku ze zmniejszeniem zainteresowania posiadaczy rachunków korzystaniem z tych usług w warunkach COVID-19 (por. Nota 20) oraz dostępnością substytucyjnych usług bankowych świadczonych przez NBP.

Nota 14 Przychody z tytułu akcji i udziałów

Przychody z tytułu dywidend od posiadanych akcji i udziałów zalicza się do wyniku finansowego w dniu otrzymania. Dywidendy otrzymane w walutach obcych przelicza się na walutę krajową według kursu średniego obowiązującego na ten dzień.

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 3.3).

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Dywidendy otrzymane, w tym	13 478,2	23 372,2	-9 894,0
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	5 187,0	6 565,5	-1 378,5
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	8 291,2	6 570,0	1 721,2
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	0,0	10 236,7	-10 236,7

Nota 15 Koszty wynagrodzeń

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	-470 700,7	-442 092,8	-28 607,9
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	-28 923,7	-33 218,0	4 294,3
Koszty narzutów na wynagrodzenia, w tym	-106 874,4	-99 402,1	-7 472,3
- Pracowniczy Program Emerytalny	-29 656,4	-27 888,2	-1 768,2
Razem	-606 498,8	-574 712,9	-31 785,9

W 2020 r. przeciętne zatrudnienie w NBP ukształtowało się na poziomie 3.355 etatów i było wyższe o 43 etaty w porównaniu do 2019 r. Wzrost ten spowodowany był m. in. rozszerzeniem zadań w zakresie sprawozdawczości w obszarze systemu płatniczego oraz rozwojem i modernizacją systemów informatycznych NBP.

¹⁴ *Fails charges* dotyczą transakcji kupna/sprzedaży papierów wartościowych oraz lokat repo/reverse repo w USD. Opłaty są naliczane, gdy jedna strona dostarczy papiery wartościowe drugiej stronie z datą późniejszą niż uzgodniona. W sytuacji opóźnienia dostarczenia przez kontrahenta do NBP papierów wartościowych NBP otrzymuje przychody z tego tytułu. W takim przypadku NBP może ponieść również koszty, w związku z brakiem możliwości przekazania wymaganych papierów wartościowych innym kontrahentom.

¹⁵ Dotyczy wypłat gotówki dokonywanych w bankach krajowych przez państwowe jednostki budżetowe oraz urzędy obsługujące organy podatkowe, mające siedzibę poza miastem, w którym NBP prowadzi obsługę kasową.

W 2020 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

Spadek kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w 2020 r. związany był głównie z niewystąpieniem kosztów utworzenia rezerwy z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych. W 2020 i 2019 r. koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w podziale na poszczególne tytuły kształtowały się następująco (por. Nota 7).

w tys. złotych	2020		2019	
	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	-28 923,7	-18 204,2	-33 218,0	-20 163,5
- z tytułu odpraw emerytalnych	-18 281,2	-13 127,7	-15 168,1	-10 506,3
- z tytułu odpraw rentowych	-280,0	-45,0	-268,1	-73,3
- z tytułu nagród jubileuszowych	-10 362,5	-5 031,5	-14 259,8	-9 583,9
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	0,0**	-	-3 522,0	-

* Zyski i straty aktuarialne to efekt zmian założeń aktuarialnych, takich jak prawdopodobieństwo rezygnacji pracownika z pracy, umieralność, stopa dyskontowa czy poziom przyszłych wynagrodzeń. Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (+) a straty ze znakiem (-).

** W przypadku rezerwy z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych w 2020 r. wystąpiły przychody z jej częściowego rozwiązania, ujęte w pozycji *Pozostałe przychody*.

Nota 16 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	-25 586,8	-23 329,4	-2 257,4
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	-11 897,2	-14 077,1	2 179,9
Podróże służbowe	-703,8	-4 264,0	3 560,2
Usługi obce	-172 274,4	-179 471,9	7 197,5
Podatki i opłaty	-10 997,7	-22 363,3	11 365,6
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	-6 151,4	-4 914,5	-1 236,9
Pozostałe koszty administracyjne	-14 538,0	-16 139,2	1 601,2
Razem	-242 149,3	-264 559,4	22 410,1

Spadek kosztów administracyjnych w 2020 r. był przede wszystkim skutkiem:

- zmiany prezentacji kosztów opłat związanych z leasingiem (por. Rozdział 3, Nota 4 i 17); koszty te do 31.12.2019 ujmowane były głównie jako koszty usług obcych oraz koszty podatków i opłat (koszty opłat z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntu),
- działania NBP w warunkach COVID-19, co spowodowało głównie obniżenie kosztów podróży służbowych, świadczeń na rzecz pracowników oraz kosztów usług obcych,

przy jednoczesnym:

- wzroście kosztów usług obcych w zakresie utrzymania systemów informatycznych.

Nota 17 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	-56 972,3	-62 404,0	5 431,7
Koszty amortyzacji aktywów z tytułu leasingu	-9 570,5	0,0	-9 570,5
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	-22 944,6	-24 270,3	1 325,7
Razem	-89 487,4	-86 674,3	-2 813,1

Wzrost kosztów amortyzacji w 2020 r. związany był ze zmianą zasad prezentacji leasingu (por. Rozdział 3 oraz Nota 4 i Nota 16).

Nota 18 Koszty emisji znaków pieniężnych

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2020 r. pozycja wyniosła 321.754,6 tys. zł i była o 39.499,7 tys. zł wyższa w porównaniu z 2019 r.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia kosztów emisji:

- banknotów powszechnego obiegu w wyniku wzrostu ogólnej liczby zamówionych banknotów,
- monet kolekcjonerskich w wyniku zwiększenia kosztu zużycia surowców na ich produkcję.

Nota 19 Pozostałe przychody i pozostałe koszty

Pozostałe przychody/koszty obejmują głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich oraz koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich. Wzrost salda pozostałych przychodów wynikał głównie ze wzrostu tych przychodów.

6. Pozostałe noty objaśniające

Nota 20 Działania związane z COVID-19

Uwzględniając powagę sytuacji oraz zagrożenie dla polskiej gospodarki wynikające z COVID-19, NBP od marca 2020 r. prowadził działania mające na celu ograniczenie negatywnych skutków pandemii.

W zakresie polityki pieniężnej NBP:

- dokonywał operacji skupu na rynku wtórnym obligacji skarbowych oraz dłużnych papierów wartościowych z gwarancją Skarbu Państwa w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2 i Nota 11),
- przeprowadził operację z przyrzeczeniem odkupu zasilającą banki w płynność (por. Nota 11),

- udostępnił kredyt wekslowy dla banków, umożliwiający refinansowanie kredytów udzielonych przez banki przedsiębiorcom (por. Nota 3.2 i Nota 11),
- obniżył stopy procentowe, w tym stopę rezerwy obowiązkowej, jednocześnie ustalając oprocentowanie środków utrzymywanych w NBP w ramach tej rezerwy w wysokości stopy referencyjnej NBP (por. Nota 6 i Nota 11).

Ponadto, pandemia wpłynęła na sytuację majątkowo-finansową NBP w zakresie:

- emisji pieniądza – poprzez wzrost zapotrzebowania rynku na pieniądź gotówkowy (por. Nota 5),
- zarządzania rezerwami walutowymi – w związku ze zmianą warunków w gospodarce światowej, spowodowaną COVID-19 (m.in. obniżenie stóp procentowych na rynkach zagranicznych), a także dostosowaniami polityki inwestycyjnej służącymi ograniczeniu ryzyka finansowego w warunkach podwyższonej niepewności rynkowej (por. Rozdział 7.1.1.1),
- gospodarki własnej NBP – poprzez racjonalizację kosztów działania NBP (por. Nota 16).

Nota 21 Zdarzenia po dacie bilansu

Zmiana limitów pożyczek w walutach obcych dostępnych dla MFW (por. Nota 2)

Od 1 stycznia 2021 r. uległ zmianie limit pożyczek dostępnych dla MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (NAB). W związku z wejściem w życie decyzji o zwiększeniu NAB, od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2025 r. limit pożyczek w ramach NAB wzrósł z 1.285.400,0 tys. SDR do 2.570.800,0 tys. SDR (to jest z 7.022.397,3 tys. zł do 14.044.794,6 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2020).

Od 1 stycznia 2021 r. uległ również zmianie limit pożyczek dostępnych MFW w ramach umowy pożyczki dwustronnej (BBA). Umowa pożyczki zawarta pomiędzy NBP i MFW w 2020 r. obowiązuje od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r., z możliwością przedłużenia o jeden rok za zgodą NBP. Dostępny limit pożyczki został zmniejszony z 6.270.000,0 tys. EUR do 2.701.000,0 tys. EUR (to jest z 28.934.796,0 tys. zł do 12.464.574,8 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2020), co ma związek z wejściem w życie zwiększonego limitu pożyczek w ramach NAB. Podobnie jak w poprzedniej umowie BBA, przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

Transakcje FX swap z bankami krajowymi

W pierwszym kwartale 2021 r. NBP dokonał transakcji FX swap na parze walut CHF/PLN.

Nota 22 Pozostałe kwestie

W 2020 r. NBP był stroną umów swapowych z Narodowym Bankiem Szwajcarii (SNB) oraz Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU)¹⁶ odpowiednio od 2012 r. i 2015 r. Umowy te nie miały wpływu na bilans lub rachunek zysków i strat NBP w 2020 r. i 2019 r.

7. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność w Centrali NBP departamentu odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego (por. Rozdział 7.2) – zarządzanie na następujących poziomach:
 - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i Oddziałów Okręgowych NBP, którzy na bieżąco monitorują i oceniają poziom ryzyka operacyjnego w swojej jednostce i na tej podstawie podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka,
 - działalność w Centrali NBP departamentu, który monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne w skali NBP, odpowiada za opracowanie regulacji oraz projekty rozwiązań dotyczące zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP. Przygotowuje także sprawozdawczość dotyczącą ryzyka operacyjnego na potrzeby Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Zarządu NBP,
 - działalność Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która dokonuje oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym. Przedstawia i rekomenduje również Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze;
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują m.in.:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka oraz jego akceptację bądź brak akceptacji,
- dobór mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem.

¹⁶ Umowa swapowa z Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU) wygasła w lutym 2020 r.

7.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja NBP na poszczególne rodzaje ryzyka wynika z wykonywania ustawowych zadań banku centralnego, tj. prowadzenia gospodarki rezerwami dewizowymi oraz realizacji polityki pieniężnej, w tym regulowania płynności banków oraz ich refinansowania. Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym na bieżąco monitoruje ekspozycję na ryzyko finansowe i regularnie przedstawia analizy ryzyka finansowego Zarządowi NBP.

7.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciążących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

7.1.1.1. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

Ekspozycja na ryzyko kredytowe w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP jest ograniczana za pomocą następujących metod:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i obligacji korporacyjnych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w lokatach repo/reverse repo.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Poniżej przedstawiono ekspozycję na ryzyko kredytowe, wynikającą z najważniejszych instrumentów inwestycyjnych rezerw dewizowych¹⁷.

¹⁷ Zakłada się, że ekspozycja wobec MFV (Należności od MFV – por. Nota 2) nie rodzi ryzyka kredytowego.

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Pozycja bilansu	Nota
Rachunki bieżące w złocie	20 210 979,9	10 813 438,9	A.1	1
Lokaty terminowe w złocie	8 080 235,4	12 206 191,1	A.1	1
Rachunki bieżące w walutach obcych*	28 267 286,7	5 751 215,4	A.2.2	3.1
Lokaty terminowe w walutach obcych	26 407 882,5	32 168 428,6	A.2.2	3.1
Lokaty reverse repo	45 225 495,5	43 215 223,2	A.2.2	3.1
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	417 564 746,5	354 961 158,9	A.2.2	3.1
Depozyty zabezpieczające kontrakty futures	722,9	141 124,2	A.2.2	3.1
Odsetki od lokat terminowych w złocie	3,6	199,1	A.2.2	3.1
Razem	545 757 353,0	459 256 979,4		

* Rachunki bieżące z wyłączeniem rachunku bieżącego w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2 (por. Nota 3.1).

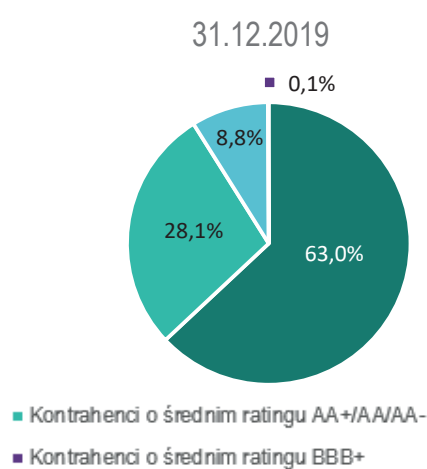
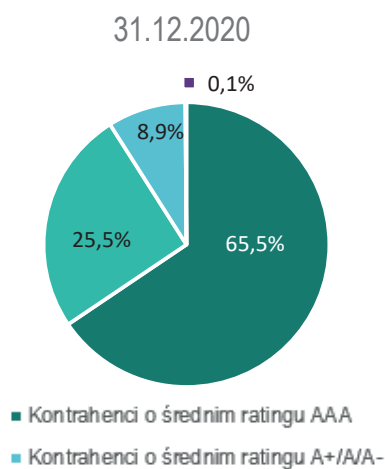
Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach dewizowych jest niski – transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej. W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP utrzymuje również środki na rachunkach bieżących prowadzonych głównie przez banki centralne.

Przy ocenie jakości kredytowej dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy i banki centralne wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych, a także kontrahentów, z którymi zawierane są lokaty terminowe (z wyłączeniem banków centralnych), jest przeprowadzana w oparciu o modele scoringowe uwzględniające m.in. ratingi przyznawane przez agencje ratingowe oraz dane finansowe poszczególnych podmiotów. Kondycja finansowa emitentów i kontrahentów NBP monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także rynkowych kwotowań CDS (*Credit Default Swap*).

Poniżej zaprezentowano ekspozycję na ryzyko kredytowe w zakresie lokat terminowych oraz dłużnych papierów wartościowych związanych z zarządzaniem rezerwami dewizowymi w ujęciu sektorowym, geograficznym oraz według ratingu kontrahenta/emitenta.

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019
Instytucje rządowe i samorządowe	394 553 133,1	321 835 806,5
- Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego	383 704 758,3	301 854 448,9
- Pozostałe	10 848 374,8	19 981 357,6
Monetarne instytucje finansowe	44 121 163,7	57 120 517,1
- Zagraniczne instytucje kredytowe	31 652 839,4	55 554 628,4
- Banki centralne	12 468 324,3	1 565 888,7
Międzynarodowe organizacje finansowe	0,0	4 582 535,4
Niemonetarne instytucje finansowe	8 634 691,6	11 436 888,7
Sektor niefinansowy	4 743 879,6	4 360 230,0
Razem	452 052 868,0	399 335 977,7

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019
Stany Zjednoczone	192 927 896,6	152 922 430,7
Strefa euro	114 837 106,4	119 624 326,1
Wielka Brytania	61 109 955,6	57 981 475,2
Australia	33 786 834,9	30 040 175,3
Norwegia	22 206 036,8	14 262 038,5
Kraje azjatyckie	14 671 705,2	9 688 303,6
Nowa Zelandia	9 656 442,0	6 396 326,2
Dania	1 474 880,0	1 394 496,0
Kanada	1 342 844,8	0,0
Szwajcaria	0,0	825 240,2
Szwecja	0,0	1 489 661,6
Pozostałe	39 165,7	4 711 504,3
Razem	452 052 868,0	399 335 977,7

7.1.1.2. Ryzyko kredytowe w operacjach krajowych

7.1.1.2.1. Dłużne papiery wartościowe

NBP prowadził w 2020 r. operacje skupu skarbowych papierów wartościowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa – na rynku wtórnym w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. Zgodnie z zamiarem zarządczym, nabyte papiery wartościowe w walucie krajowej są utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej i wyceniane według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości. W efekcie przeprowadzonych operacji na 31.12.2020 NBP posiadał skarbowe dłużne papiery wartościowe w złotych oraz dłużne papiery wartościowe w złotych z gwarancją Skarbu Państwa o łącznej wartości księgowej 112.563.027,9 tys. zł (por. Rozdział 3 oraz Nota 3.2).

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej zostały wyemitowane lub są w pełni gwarantowane przez Skarb Państwa. Wyniki analizy przeprowadzonej na dzień 31.12.2020 wskazują, że nie wystąpiły w odniesieniu do nich przesłanki utraty wartości.

7.1.1.2.2. Należności z tytułu operacji kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro. NBP może również, na wniosek banku, udzielić kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP. W 2020 r. NBP udostępnił bankom kredyt wekslowy, który umożliwia bankom refinansowanie kredytów udzielonych przedsiębiorcom (por. Nota 3.2).

Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku*

w mln złotych / euro	2020	2019	Zmiana
Kredyt lombardowy	20,4	7,6	12,8
Kredyt techniczny	16 692 407,7	12 106 854,1	4 585 553,6
Kredyt refinansowy udzielony w innej formie określonej przez Zarząd NBP	67,0	84,9	-17,9
Kredyt wekslowy	53,0	0,0	53,0
Kredyt w ciągu dnia w euro	55 477,7	68 263,3	-12 785,6

* Wartości kredytu lombardowego, kredytu technicznego oraz kredytu w ciągu dnia w euro są sumą ich dziennego wykorzystania. Wartości kredytu refinansowego udzielanego w innej formie określonej przez Zarząd NBP oraz kredytu wekslowego są wartością księgową na dzień bilansowy (por. Nota 3.4, Rozdział 7.1.1.2.3 oraz Nota 3.2).

Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez stosowanie zabezpieczeń spełniających kryteria określone przez NBP. Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący uwzględnieniu ryzyka niekorzystnych zmian rynkowej wartości zabezpieczenia, w szczególności cen rynkowych oraz kursów walutowych.

Podstawowym zabezpieczeniem, przedstawianym przez banki, są papiery wartościowe w złotych emitowane przez Skarb Państwa oraz NBP. Lista akceptowanych aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w złotych, a także – dla kredytu lombardowego – papiery skarbowe w euro.

Kredyt wekslowy przyznawany jest bankom spełniającym m.in. minimalne wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej i płynności. Zabezpieczenie tych kredytów stanowią weksle, które banki pozyskują jako zabezpieczenie kredytów udzielanych przedsiębiorcom.

W przypadku kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi w Umowie w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A., zaakceptowane przez EBC (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

Na 31.12.2020 występowały:

- należności z tytułu udzielonych kredytów wekslowych (por. Nota 3.2); nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości kredytów wekslowych, w związku z czym nie dokonano odpisów z tytułu utraty wartości,
- należność z tytułu kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Rozdział 7.1.1.2.3).

7.1.1.2.3. Należności przeterminowane z tytułu operacji kredytowych

Na dzień 31.12.2020 NBP posiadał przeterminowaną należność w kwocie 66.989,2 tys. zł (84.878,0 tys. zł na 31.12.2019) od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej z tytułu udzielonego w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Nota 3.4). Zabezpieczenie niespłaconej na dzień bilansowy części kredytu stanowiły wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP. W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że na 31.12.2020 zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z zabezpieczenia w pełni pokrywa wartość bilansową należności. Wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP nie wchodzi do masy upadłości banku krajowego zgodnie z przepisami zawartymi w art. 67 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze¹⁸ (Dz. U. z 2015 r. poz. 233, z późn. zm.).

¹⁸ Z dniem 1 stycznia 2016 r. stosownie do art. 428 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978) tytuł ustawy otrzymał brzmienie "Prawo upadłościowe". Tym niemniej zgodnie z art. 449

7.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

7.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2020 i 31.12.2019¹⁹.

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 2 oraz Nota 21) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2020 pozostało 1.224.025,0 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2020 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

tej ustawy (tj. Prawa restrukturyzacyjnego), w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 2016 r., wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r.

¹⁹ Zobowiązania wynikające z transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych przedstawiono w Nocie 10.1. Zobowiązania związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały pominięte.

31.12.2020	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec nierzzydentów w walutach obcych	P.9 Zobowiązania wobec MFW	P.11 Pozostałe pasywa
<i>w tys. złotych</i>										
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	45 866 771,3	45 866 771,3	0,0	0,0	0,0	45 866 771,3	45 736 273,2	130 498,1	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	6 661,6	0,0	6 661,6	0,0	0,0	6 661,6	6 661,6	0,0	0,0	0,0
Lokaty repo	45 222 443,4	0,0	37 191 442,7	3 790 510,3	4 240 490,4	45 222 015,4	0,0	45 222 015,4	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	527 529,6	0,0	527 402,1	127,5	0,0	527 304,1	519 838,4	13,4	0,0	7 452,3
Alokacja SDR	7 129 155,5	0,0	1 648,0	0,0	7 127 507,5	7 128 746,3	0,0	0,0	7 128 746,3	0,0
RAZEM	98 752 561,4	45 866 771,3	37 727 154,4	3 790 637,8	11 367 997,9	98 751 498,7	46 262 773,2	45 352 526,9	7 128 746,3	7 452,3
31.12.2019	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec nierzzydentów w walutach obcych	P.9 Zobowiązania wobec MFW	P.11 Pozostałe pasywa
<i>w tys. złotych</i>										
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	20 508 301,2	20 508 301,2	0,0	0,0	0,0	20 508 301,2	19 762 467,1	745 834,1	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	18 606,2	0,0	18 606,2	0,0	0,0	18 601,0	18 601,0	0,0	0,0	0,0
Lokaty repo	42 934 107,1	0,0	38 326 005,1	4 608 102,0	0,0	42 919 855,6	0,0	42 919 855,6	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	2 581 322,5	0,0	2 581 254,2	68,3	0,0	2 581 322,5	2 575 149,4	0,0	0,0	6 173,1
Alokacja SDR	6 879 551,6	0,0	13 232,9	0,0	6 866 318,7	6 875 252,6	0,0	0,0	6 875 252,6	0,0
RAZEM	72 921 888,6	20 508 301,2	40 939 098,4	4 608 170,3	6 866 318,7	72 903 332,9	22 356 217,5	43 665 689,7	6 875 252,6	6 173,1

7.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration*, zwana dalej „MD”, określająca wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom MD rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2020 r. utrzymano MD rezerw na poziomie obowiązującym w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o MD²⁰, wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej rentowności) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 9.091,1 mln zł na 31.12.2020 (na 31.12.2019 o 7.583,4 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

w mln złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
USD	3 795,1	3 345,4	449,7
EUR	1 579,7	1 377,7	202,0
GBP	1 618,1	1 398,4	219,7
AUD	1 069,5	937,8	131,7
NOK	714,2	352,7	361,5
NZD	314,5	171,4	143,1
Razem	9 091,1	7 583,4	1 507,7

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych w walutach obcych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach, natomiast koszty powstałe z wyceny cenowej tych papierów obciążają wynik finansowy NBP.

Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości (por. Rozdział 3 oraz Nota 3.2).

²⁰ W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2020 i 31.12.2019, jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2020 i 31.12.2019 według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

7.1.4. Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek zmian kursów walut obcych na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (*Value at Risk* - VaR) wyliczoną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy kursowej (por. Rozdział 4 oraz Nota 9).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego²¹ wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. Zarówno na 31.12.2020, jak i na 31.12.2019 struktura walutowa benchmarku strategicznego obejmowała:

- 51% USD,
- 20% EUR,
- 12% GBP,
- 8% AUD,
- 6% NOK,
- 3% NZD.

Ryzyko zmiany ceny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 1) jest związane z możliwością spadku wartości zasobu złota na skutek zmian rynkowej ceny złota.

Wpływ spadku ceny złota na wynik finansowy ograniczają przychody niezrealizowane z jego wyceny oraz rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 9.1).

Poniżej przedstawiono wartości bilansowych zasobów walutowych i złota NBP na 31.12.2020 i 31.12.2019 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

²¹ Benchmark strategiczny jest portfelem porównawczym odzwierciedlającym długoterminowe założenia strategii inwestycyjnej poprzez określenie struktury walutowej oraz poziomu modified duration.

31.12.2020 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w ziole odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	52 252 619,6	0,0	52 252 619,6
2. Należności od nierzyszydentów w walutach obcych	0,0	235 117 265,3	135 170 022,7	72 168 735,7	37 427 034,4	26 395 128,0	14 278 939,9	6 879 394,5	0,0	29 342,6	527 465 943,1
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	52 955,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	52 955,4
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	16,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	112 563 027,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	112 563 027,9
10. Pozostałe aktywa	1 346 430,3	79 705,4	297 776,4	27 804,3	84 315,1	34 426,0	53 851,9	54 632,0	0,0	1,5	1 978 942,9
<i>w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych</i>	0,0	79 705,4	179 335,4	27 804,3	84 315,1	34 426,0	53 851,9	0,0	0,0	1,5	459 439,6
AKTYWA OGÓŁEM	113 962 429,6	235 196 970,7	135 467 879,1	72 196 540,0	37 511 349,5	26 429 554,0	14 332 791,8	6 934 026,5	52 252 619,6	29 344,1	694 313 504,9
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	321 800 665,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	321 800 665,9
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	62 629 413,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	62 629 413,3
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	444 908,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	444 908,2
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	127 767 680,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	127 767 680,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	24 859 721,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24 859 721,0
6. Zobowiązania wobec nierzyszydentów w walucie krajowej	2 196 156,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 196 156,7
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	1 565 192,4	44 679 925,5	17 620,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	34,4	46 262 773,2
8. Zobowiązania wobec nierzyszydentów w walutach obcych	0,0	16 573 094,9	5 470 626,4	19 375 986,5	2 597 428,8	0,0	1 335 390,3	0,0	0,0	0,0	45 352 526,9
9. Zobowiązania wobec MFW	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 128 746,3	0,0	0,0	7 128 746,3
11. Pozostałe pasywa	346 081,5	156,9	242 180,4	11 327,5	66 902,8	23 704,7	37 567,2	0,0	0,0	24,2	729 945,2
<i>w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych</i>	0,0	0,0	232 592,5	11 206,0	66 877,0	23 703,4	37 567,2	0,0	0,0	0,0	371 946,1
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	179 569,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	179 569,6
13. Różnice z wyceny	41 872 204,0	2 283 063,6	273 597,1	424 296,7	370 358,5	200 971,3	315 862,9	0,0	0,0	0,0	45 740 356,1
14. Fundusze i rezerwy	11 742 344,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11 742 344,4
15. Wynik finansowy	-2 521 301,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2 521 301,9
PASYWA OGÓŁEM	591 319 442,7	20 421 507,8	50 666 329,4	19 829 233,6	3 034 690,1	224 676,0	1 688 820,4	7 128 746,3	0,0	58,6	694 313 504,9

31.12.2019 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w zlocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	42 518 790,2	0,0	42 518 790,2
2. Należności od nierzysydentów w walutach obcych	0,0	218 342 530,6	96 137 916,9	58 606 832,1	32 140 848,3	23 215 168,5	11 452 125,4	5 271 036,0	0,0	28 984,0	445 195 431,8
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,4
10. Pozostałe aktywa	1 222 529,2	8 676,2	94 825,7	4 337,7	858,6	963,1	1 263,5	52 630,0	0,0	0,0	1 386 084,0
<i>w tym wyniki wyównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych</i>	0,0	8 676,2	44,1	4 337,7	0,0	963,1	1 263,5	0,0	0,0	0,0	15 284,6
AKTYWA OGÓLEM	1 222 539,6	218 351 206,8	96 232 742,6	58 611 169,8	32 141 706,9	23 216 121,6	11 453 388,9	5 323 666,0	42 518 790,2	28 984,0	489 100 316,4
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	238 777 248,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	238 777 248,0
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	65 410 357,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	65 410 357,6
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	385 342,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	385 342,2
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	64 985 650,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	64 985 650,0
5. Zobowiązania wobec innych rezysydentów w walucie krajowej	9 346 735,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9 346 735,8
6. Zobowiązania wobec nierzysydentów w walucie krajowej	2 266 129,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 266 129,9
7. Zobowiązania wobec rezysydentów w walutach obcych	0,0	3 588 664,6	18 743 067,6	16 645,0	0,0	0,2	0,0	0,0	7 840,1	0,0	22 356 217,5
8. Zobowiązania wobec nierzysydentów w walutach obcych	0,0	26 515 994,7	2 848 108,9	12 961 450,4	1 340 135,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43 665 689,7
9. Zobowiązania wobec MFV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 875 252,6	0,0	0,0	6 875 252,6
11. Pozostałe pasywa	199 914,9	9 165,5	5 794,5	5 029,7	20,2	1 162,0	1 383,5	0,0	0,0	7,0	222 477,3
<i>w tym wyniki wyównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych</i>	0,0	8 872,5	16,6	4 956,3	0,0	1 160,4	1 383,5	0,0	0,0	0,0	16 389,3
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	165 628,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	165 628,8
13. Różnice z wyceny	28 432 067,2	788 135,0	195 235,2	248 152,7	502 871,4	68 874,1	258 805,0	0,0	0,0	0,0	30 494 130,6
14. Fundusze i rezerwy	8 186 317,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8 186 317,3
15. Wynik finansowy	-4 036 860,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4 036 860,9
PASYWA OGÓLEM	414 118 520,8	30 901 959,8	21 792 206,2	13 231 277,8	1 843 027,3	70 036,3	260 188,5	6 875 252,6	0,0	7 847,1	489 100 316,4

7.1.5. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, z wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP,
- pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych (prezentowanych w pozycjach A.10 i P.11).

Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

W odniesieniu do pozostałych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do jednego z trzech poziomów.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych.</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione przez NBP, z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych wycenianych w oparciu o stawki krzywych rentowności.*</p>	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach).</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dłużne papiery, do wyceny których są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta, • transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków. 	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.</p> <p>Na 31.12.2020 i 31.12.2019 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.</p>

* Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2020 i 31.12.2019 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

31.12.2020 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	403 940 645,4	13 624 101,1	0,0	417 564 746,5	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	111,8	0,0	111,8	P.11.1

31.12.2019 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	322 777 021,3	32 184 137,6	0,0	354 961 158,9	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	858,6	0,0	858,6	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	P.11.1

W latach 2020 i 2019 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

Ponadto NBP inwestuje w kontrakty futures. Kontrakty te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Rozdział 2.4. oraz Nota 12.1).

7.2. Ryzyko operacyjne

Pojęcie ryzyka operacyjnego w NBP obejmuje możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów i systemów wewnętrznych oraz ludzi lub zdarzeń zewnętrznych.

W NBP obowiązuje podział ryzyka operacyjnego na 4 podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne i ryzyko technologiczne, w ramach którego rozróżnia się teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz nieteleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka operacyjnego należą w szczególności:

- regulacje wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),

- wprowadzenie kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,
- sporządzanie zapasowych kopii plików elektronicznych,
- sporządzanie planów awaryjnych i ewakuacyjnych, a także ćwiczenia i testy w ramach zapewnienia ciągłości działania NBP,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W 2020 r. Departament Ryzyka Operacyjnego i Zgodności monitorował na bieżąco ryzyka operacyjne w działalności NBP, w tym incydenty wynikające z COVID-19. Na posiedzeniach Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (11 posiedzeń w 2020 r.), podejmowano tematy związane z oceną bieżących działań mających na celu zapewnienie właściwej realizacji zadań NBP w warunkach pandemii oraz przeciwdziałanie jej skutkom. Dodatkowo omawiano ryzyka wynikające z ewentualnego hard Brexitu i cyberzagrożeń oraz dobór mechanizmów je ograniczających. Poziom ryzyka w NBP w 2020 r. był na bieżąco monitorowany, systematycznie podejmowano także działania mitygujące.

Warszawa, dnia 25.03.2021 r.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:

 Elektronicznie podpisane przez:
Krzysztof Kruszewski
Dyrektor Departamentu

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

 Elektronicznie podpisane przez:
Adam Głapiński
Prezes NBP

 Elektronicznie podpisane przez:
Marta Kightley Wiceprezes NBP
Pierwszy Zastępca Prezesa NBP

 Elektronicznie podpisane przez:
Adam Lipiński
Wiceprezes NBP

 Elektronicznie podpisane przez:
Marta Gajęcka
Członek Zarządu NBP

 Elektronicznie podpisane przez:
Andrzej Kaźmierczak
Członek Zarządu NBP

 Elektronicznie podpisane przez:
Ryszard Kokoszczyński
Członek Zarządu NBP

 Elektronicznie podpisane przez:
Piotr Pogonowski
Członek Zarządu NBP

 Elektronicznie podpisane przez:
Paweł Szalamacha
Członek Zarządu NBP

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania

**Dla Rady Polityki Pieniężnej Narodowego Banku
Polskiego**

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego („NBP”), które zawiera:

- bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2020 r.;
- rachunek zysków i strat sporządzony za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r.

oraz

- informację dodatkową („sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe NBP:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2020 r. oraz finansowych wyników działalności za rok obrotowy zakończony tego dnia, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2020 r. poz. 2027) („ustawa o NBP”), uchwałą nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego

Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2020 r. poz. 15), uchwałą nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2019 r. poz. 14), uchwałą nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.) oraz uchwałą nr 64/2020 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie zasad organizacji rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (łącznie „podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego NBP”);

- jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z obowiązującymi NBP przepisami prawa;
- zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych

1

KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

ul. Inflancka 4A, 00-189 Warszawa, tel. +48 (22) 528 11 11, fax +48 (22) 528 10 09, Email kpmg@kpmg.pl, Internet www.kpmg.pl

© 2021 KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., polska spółka komandytowa i członek globalnej organizacji KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Limited, prywatną spółką angielską z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Podstawa Opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- Krajowych Standardów Badania w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów („KSB”) uchwałą nr 3430/52a/2019 z dnia 21 marca 2019 r. oraz uchwałą nr 1107/15a/2020 z dnia 8 września 2020 r.;
- ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz

Niezależność i etyka

Jesteśmy niezależni od NBP zgodnie z Międzynarodowym kodeksem etyki zawodowych księgowych (w tym Międzynarodowymi standardami niezależności) Rady Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych („Kodeks IESBA”), przyjętym uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do

Odpowiedzialność Zarządu NBP za sprawozdanie finansowe

Zarząd NBP jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego przedstawiającego rzetelny i jasny obraz zgodnie z podstawą prawną sporządzenia sprawozdania finansowego NBP oraz z obowiązującymi NBP przepisami prawa, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd NBP uznaje za niezbędną, aby zapewnić sporządzenie sprawozdania finansowego niezawierającego

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Celem badania jest uzyskanie racjonalnej pewności, czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podejmowane na podstawie sprawozdania finansowego.

nadzorze publicznym („ustawa o biegłych rewidentach”);

- innych obowiązujących przepisów prawa.

Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi regulacjami została opisana w sekcji Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

naszego badania sprawozdania finansowego w Polsce i spełniliśmy wszystkie obowiązki etyczne wynikające z tych wymogów i Kodeksu IESBA. W trakcie badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od NBP zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach.

istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając sprawozdanie finansowe Zarząd NBP jest odpowiedzialny za ocenę zdolności NBP do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, w szczególności z art. 58 ustawy o NBP.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności NBP ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw NBP przez Zarząd NBP, obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i szacujemy ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla

naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż istotnego zniekształcenia wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może obejmować zмовę, fałszerstwo, celowe pominięcie, wprowadzenie w błąd lub obejście systemu kontroli wewnętrznej;

- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej NBP;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych z nimi ujawnień dokonanych przez Zarząd NBP;
- wyciągamy wnioski na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd NBP zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, oceniamy, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub okolicznościami, które mogą poddawać

w znaczącą wątpliwość zdolność NBP do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w sprawozdaniu z badania sprawozdania finansowego na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieodpowiednie, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia sprawozdania z badania sprawozdania finansowego, w tym odnoszących się do art. 58 ustawy o NBP;

- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i treść sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, a także czy sprawozdanie finansowe odzwierciedla stanowiące ich podstawę transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Przekazujemy Zarządowi NBP informacje między innymi o planowanym zakresie i terminie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

W imieniu firmy audytorskiej

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

Nr na liście firm audytorskich: 3546

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

MARCIN JÓZEF
PODSIADŁY

Kluczowy biegły rewident
Nr w rejestrze 12774
Komandytariusz, Pełnomocnik

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

TADEUSZ DE VILLE

Komandytariusz, Pełnomocnik

Warszawa, 25 marca 2021 r.

Aneks statystyczny

Tabela I. Podstawowe dane statystyczne

Okres	1. Produkcja sprzedana przemysłu			2. Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej			3. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych			4. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu	
	w cenach bieżących	w cenach stałych		w cenach bieżących	w cenach stałych		ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100	grudzień poprzedniego roku = 100	ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100
		ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100		ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100					
	mln zł	%	%	mln zł	%	%	%	%	%	%	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Grudzień 2019	119 998,4	103,8	90,6	12 435,3	96,7	123,7	103,4	100,8	103,4	101,0	100,1
Styczeń 2020	125 492,0	101,1	104,5	5 331,4	106,4	42,7	104,3	100,9	100,9	100,9	100,1
Luty	127 856,6	104,8	102,2	6 098,9	105,5	114,1	104,7	100,7	101,6	100,2	99,8
Marzec	130 580,3	97,5	102,2	7 634,9	103,7	125,0	104,6	100,2	101,8	99,7	99,6
Kwiecień	96 926,1	75,4	74,5	7 821,0	99,1	102,4	103,4	99,9	101,7	98,6	99,4
Maj	106 487,2	83,1	110,3	7 900,9	94,9	100,8	102,9	99,8	101,5	98,3	99,8
Czerwiec	121 762,6	100,5	113,9	8 905,4	97,7	112,5	103,3	100,6	102,1	99,2	100,4
Lipiec	126 160,5	101,1	103,4	8 603,7	89,0	96,4	103,0	99,8	101,9	99,4	100,3
Sierpień	118 402,2	101,5	94,3	8 328,9	88,0	96,6	102,9	99,9	101,8	98,7	99,6
Wrzesień	136 808,8	105,7	115,3	9 644,6	90,2	115,5	103,2	100,2	102,0	98,6	100,3
Październik	141 692,6	101,0	103,1	9 699,4	94,2	100,5	103,1	100,1	102,2	99,6	100,5
Listopad	139 460,1	105,4	98,4	9 774,7	95,1	100,6	103,0	100,1	102,2	99,8	100,0
Grudzień	133 517,1	111,1	95,5	13 155,1	103,4	134,4	102,4	100,1	102,4	100,1	100,3

Okres	5. Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej		6. Pracujący w sektorze przedsiębiorstw ogółem	7. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ogółem	8. Liczba bezrobotnych	9. Stopa bezrobocia	10. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto w sektorze przedsiębiorstw	11. Wyniki finansowe budżetu państwa		
	ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100						dochody budżetu państwa	wydatki budżetu państwa	wynik budżetu państwa i saldo kredytów zagranicznych
	%	%	tys. osób	tys. osób	tys. osób	%	zł	mln zł	mln zł	mln zł
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Grudzień 2019	102,9	100,2	6 721	6 396	866,4	5,2	5 604,3	400 575,0	414 240,6	-35 607,1
Styczeń 2020	103,0	100,3	6 757	6 441	922,2	5,5	5 282,8	40 271,7	36 845,0	4 542,3
Luty	103,1	100,3	6 764	6 446	919,9	5,5	5 330,5	69 933,0	73 245,1	539,3
Marzec	103,0	100,2	6 750	6 412	909,4	5,4	5 489,2	96 198,2	105 552,6	-5 147,7
Kwiecień	102,8	100,2	6 702	6 259	965,8	5,8	5 285,0	129 640,0	148 522,8	-14 557,0
Maj	102,6	100,2	6 662	6 174	1 011,7	6,0	5 119,9	157 069,7	182 951,4	-22 596,4
Czerwiec	102,5	100,2	6 657	6 186	1 026,5	6,1	5 286,0	197 393,9	214 512,3	-20 385,2
Lipiec	102,5	100,2	6 652	6 252	1 029,5	6,1	5 381,7	235 806,9	252 101,4	-21 586,4
Sierpień	102,5	100,2	6 649	6 295	1 028,0	6,1	5 337,7	268 909,8	282 208,4	-22 560,2
Wrzesień	102,5	100,3	6 660	6 312	1 023,7	6,1	5 371,6	304 511,8	318 266,4	-25 010,6
Październik	102,4	100,2	6 674	6 318	1 018,4	6,1	5 458,9	343 972,7	356 042,9	-28 673,4
Listopad	102,4	100,2	6 688	6 319	1 025,7	6,1	5 484,1	382 487,5	395 692,3	-32 846,4
Grudzień	102,7	100,2	6 683	6 329	1 046,4	6,2	5 973,8	419 836,8	504 851,0	-111 383,4

Tabela I. Podstawowe dane statystyczne, cd.

Okres	12. Wyniki finansowe przedsiębiorstw												
	przychody		koszty uzyskania przychodów		wynik finansowy brutto (saldo)	obciążenia wyniku finansowego brutto	wynik finansowy netto (saldo)	wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności	wskaźnik rentowności obrotu netto	wskaźnik płynności II stopnia	aktywa obrotowe ogółem	należności i roszczenia z tytułu dostaw i usług	zobowiązania krótko-terminowe z tytułu dostaw i usług
	ogółem	w tym przychody ze sprzedaży produktów	ogółem	w tym koszt własny sprzedanych produktów									
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	%	%	%	mln zł	mln zł	mln zł
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
Grudzień 2019	3 235 515,6	1 902 120,9	3 088 204,9	1 975 153,4	147 310,6	26 121,9	121 188,8	95,4	3,7	98,9	1 083 662,9	370 600,3	375 453,1
Styczeń 2020
Luty
Marzec	786 700,6	456 878,5	762 799,7	478 946,9	23 900,9	5 338,4	18 562,5	97,0	2,4	100,3	1 102 727,8	378 399,4	374 740,9
Kwiecień
Maj
Czerwiec	1 489 641,6	868 768,2	1 427 029,3	906 537,9	62 612,3	12 221,2	50 391,1	95,8	3,4	102,9	1 091 997,6	349 445,8	333 998,1
Lipiec
Sierpień
Wrzesień	2 285 069,2	1 339 213,8	2 180 755,1	1 391 226,5	104 314,0	18 866,7	85 447,3	95,4	3,7	104,0	1 126 733,0	371 755,9	362 234,0
Październik
Listopad
Grudzień	3 206 898,4	1 868 661,9	3 064 359,9	1 942 184,0	142 538,4	26 288,4	116 250,0	95,6	3,6	103,4	1 144 847,5	365 175,6	375 813,3

Tabela II. Rynek finansowy – podstawowe informacje

Okres	1. Stopy procentowe NBP					2. Rezerwy obowiązkowe banków						
	stopa referencyjna	stopa lombardowa	stopa depozytowa	stopa redyskonta weksli	stopa dyskonta weksli	stopa rezerwy od wkładów złotych		stopa rezerwy od wkładów w walutach obcych (równowartość w złotych)		stopa rezerwy od środków uzyskanych z tytułu sprzedaży z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (repo)	oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej	wielkość rezerwy obowiązkowej
						płatnych na każde żądanie	terminowych	płatnych na każde żądanie	terminowych			
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	mln zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Grudzień 2019	1,50	2,50	0,50	1,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,5	46 845,2
Styczeń 2020	1,50	2,50	0,50	1,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,5	47 274,4
Luty	1,50	2,50	0,50	1,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,5	47 274,4
Marzec	1,00	1,50	0,50	1,05	1,10	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,5	47 834,6
Kwiecień	0,50	1,00	0,00	0,55	0,60	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,5	6 528,7
Maj	0,10	0,50	0,00	0,11	0,12	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,1	6 528,7
Czerwiec	0,10	0,50	0,00	0,11	0,12	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,1	7 061,1
Lipiec	0,10	0,50	0,00	0,11	0,12	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,1	7 274,2
Sierpień	0,10	0,50	0,00	0,11	0,12	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,1	7 290,7
Wrzesień	0,10	0,50	0,00	0,11	0,12	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,1	7 283,8
Październik	0,10	0,50	0,00	0,11	0,12	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,1	7 283,8
Listopad	0,10	0,50	0,00	0,11	0,12	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,1	7 318,3
Grudzień	0,10	0,50	0,00	0,11	0,12	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,1	7 513,0

Uwaga:

Do grudnia 2017 r. oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej wynosi 0,9 stopy referencyjnej, a od stycznia 2018 r. 0,5%.

Okres	3. Przetargi na bony skarbowe					
	liczba przetargów w ciągu miesiąca	wartość bonów zaoferowanych do sprzedaży (w cenach nominalnych)	popyt zgłoszony przez oferentów (w cenach nominalnych)	sprzedaż bonów (w cenach nominalnych)	średni ważony zysk z kupionych bonów	stan na koniec miesiąca bonów pochodzących z przetargów i będących w obiegu (wg kosztów zakupu)
	13	14	15	16	17	18
Grudzień 2019	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Styczeń 2020	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Luty	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Marzec	1	4 000,00	8 457,00	3 561,10	0,90	0,00
Kwiecień	4	21 000,00	25 042,90	13 131,10	0,65	17 653,88
Maj	0	0,00	0,00	0,00	0,00	17 653,88
Czerwiec	0	0,00	0,00	0,00	0,00	17 653,88
Lipiec	0	0,00	0,00	0,00	0,00	16 717,11
Sierpień	0	0,00	0,00	0,00	0,00	12 161,72
Wrzesień	0	0,00	0,00	0,00	0,00	10 843,57
Październik	0	0,00	0,00	0,00	0,00	10 843,57
Listopad	0	0,00	0,00	0,00	0,00	10 843,57
Grudzień	0	0,00	0,00	0,00	0,00	10 843,57

Tabela II. Rynek finansowy – podstawowe informacje, cd.

Okres	4. Przetargi na bony pieniężne NBP					
	liczba przetargów w ciągu miesiąca	wartość bonów zaofiarowanych do sprzedaży (w cenach nominalnych)	popyt zgłoszony przez oferentów (w cenach nominalnych)	sprzedaż bonów (w cenach nominalnych)	średni ważony zysk z kupionych bonów	stan na koniec miesiąca bonów pochodzących z przetargów i będących w obiegu (wg kosztów zakupu)
	19	mln zł 20	mln zł 21	mln zł 22	% 23	mln zł 24
Grudzień 2019	5	416 000,00	354 405,01	354 405,01	1,50	64 966,67
Styczeń 2020	7	500 000,00	454 503,36	447 518,48	1,50	81 363,55
Luty	6	432 500,00	366 929,03	366 929,03	1,50	106 833,16
Marzec	5	365 000,00	315 976,96	310 562,56	1,23	65 313,34
Kwiecień	7	570 000,00	493 129,06	489 139,11	0,57	117 169,40
Maj	7	678 000,00	602 610,50	602 610,50	0,40	150 828,18
Czerwiec	4	701 000,00	609 963,34	609 963,34	0,10	146 624,31
Lipiec	5	922 000,00	847 204,04	847 204,04	0,10	163 799,07
Sierpień	4	743 000,00	681 739,60	681 739,60	0,10	160 535,35
Wrzesień	4	737 000,00	700 409,21	700 409,21	0,10	173 768,18
Październik	5	930 000,00	867 458,45	867 458,45	0,10	161 106,79
Listopad	4	725 000,00	656 092,20	656 092,20	0,10	157 111,26
Grudzień	5	906 000,00	712 275,53	712 275,53	0,10	127 764,87

Okres	5. Aukcyjny zakup papierów wartościowych przez NBP z obowiązkiem odkupu przez banki (kredyt aukcyjny – repo)				6. Bezwarunkowe kupno papierów wartościowych przez NBP z rynku wtórnego (outright buy)			
	liczba przetargów	wartość aukcyjna środków przeznaczonych przez NBP na zakup papierów wartościowych	wartość aukcyjna ofert zgłoszonych przez banki	wartość aukcyjna ofert przyjętych	liczba przetargów	wartość nominalna papierów wartościowych przeznaczonych przez NBP do kupna	wartość nominalna ofert zgłoszonych przez banki	wartość nominalna ofert przyjętych
	25	mln zł 26	mln zł 27	mln zł 28	29	mln zł 30	mln zł 31	mln zł 32
Grudzień 2019	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Styczeń 2020	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Luty	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Marzec	1	bez puli	7 264,55	7 254,52	3	10 000,00 ¹	24 242,62	18 798,67
Kwiecień	0	0,00	0,00	0,00	2	15 000,00 ²	46 583,43	43 837,13
Maj	0	0,00	0,00	0,00	2	30 000,00	28 779,10	22 767,80
Czerwiec	0	0,00	0,00	0,00	2	24 000,00	11 665,24	10 774,24
Lipiec	0	0,00	0,00	0,00	2	22 000,00	8 171,89	6 724,29
Sierpień	0	0,00	0,00	0,00	1	10 000,00	1 373,00	357,00
Wrzesień	0	0,00	0,00	0,00	1	5 000,00	1 575,56	685,00
Październik	0	0,00	0,00	0,00	1	3 000,00	1 849,90	1 319,90
Listopad	0	0,00	0,00	0,00	1	3 000,00	1 361,35	214,49
Grudzień	0	0,00	0,00	0,00	1	3 000,00	2 052,42	1 662,42

¹ W marcu 2020 r. jeden przetarg z pulą 10 000 zł i dwa przetargi bez puli.

² W kwietniu 2020 r. jeden przetarg z pulą 15 000 zł i jeden przetarg bez puli.

Tabela II. Rynek finansowy – podstawowe informacje, cd.

Okres	7. Informacje o wynikach sesji na Giełdzie Papierów Wartościowych SA w Warszawie										
	liczba spółek na koniec miesiąca	kapitalizacja na koniec miesiąca	wskaźnik C/Z na koniec miesiąca	WIG20 na koniec miesiąca	WIG20 średni w miesiącu	mWIG40 na koniec miesiąca	mWIG40 średni w miesiącu	sWIG80 na koniec miesiąca	sWIG80 średni w miesiącu	obroty w miesiącu	wskaźnik obrotu
	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
Grudzień 2019	449	550 242,7	15,4	2 150,1	2 106,6	3 908,2	3 841,5	12 044,3	11 856,1	13 751,1	36,4
Styczeń 2020	449	539 343,4	15,0	2 065,9	2 145,9	4 008,8	4 035,5	12 616,9	12 534,2	18 106,2	40,1
Luty	448	472 142,6	13,3	1 768,9	2 056,2	3 582,3	3 990,1	11 628,3	12 732,1	17 297,2	41,4
Marzec	447	404 185,1	11,1	1 512,8	1 542,5	2 850,1	3 102,5	10 261,3	10 447,9	25 658,1	72,4
Kwiecień	445	439 435,3	14,4	1 648,7	1 594,2	3 276,8	3 127,3	11 709,6	11 009,1	23 521,8	71,3
Maj	445	460 279,8	20,2	1 722,7	1 632,0	3 359,4	3 267,2	12 436,9	11 976,9	20 497,5	59,1
Czerwiec	440	472 860,2	25,0	1 758,8	1 790,1	3 468,5	3 538,0	13 412,0	13 265,2	26 355,9	67,1
Lipiec	437	480 971,2	32,7	1 767,5	1 804,1	3 563,6	3 617,3	14 427,6	14 273,3	23 407,9	54,4
Sierpień	437	489 700,5	32,0	1 800,2	1 832,6	3 705,9	3 670,8	14 718,0	14 774,8	17 384,2	43,6
Wrzesień	436	467 931,1	40,4	1 712,7	1 736,0	3 562,0	3 572,8	14 222,0	14 252,1	22 213,5	51,3
Październik	434	408 030,1	42,2	1 516,0	1 655,0	3 196,8	3 520,3	12 896,7	13 749,4	37 696,7	59,7
Listopad	432	495 178,7	56,8	1 830,0	1 768,2	3 728,7	3 628,3	14 856,3	14 490,8	30 634,0	70,0
Grudzień	433	538 751,5	53,2	1 984,0	1 951,6	3 976,5	3 815,8	16 096,4	15 376,5	34 491,5	80,7

Tabela III. Kursy dzienne PLN do USD i EUR

Dni	Grudzień 2019 r.			Styczeń 2020 r.			Luty 2020 r.		
	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR
	PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	3,9288	4,3236	1,1005	3,7977	4,2585	1,1213	3,8999	4,3010	1,1028
2	3,9047	4,3008	1,1014	3,8000	4,2571	1,1203	3,8999	4,3010	1,1028
3	3,8706	4,2900	1,1084	3,8213	4,2569	1,1140	3,8864	4,3034	1,1073
4	3,8647	4,2792	1,1073	3,8213	4,2569	1,1140	3,8773	4,2867	1,1056
5	3,8566	4,2777	1,1092	3,8213	4,2569	1,1140	3,8654	4,2620	1,1026
6	3,8500	4,2721	1,1096	3,8213	4,2569	1,1140	3,8672	4,2535	1,0999
7	3,8500	4,2721	1,1096	3,7861	4,2347	1,1185	3,8947	4,2664	1,0954
8	3,8500	4,2721	1,1096	3,8123	4,2465	1,1139	3,8947	4,2664	1,0954
9	3,8704	4,2830	1,1066	3,8251	4,2459	1,1100	3,8947	4,2664	1,0954
10	3,8711	4,2880	1,1077	3,8272	4,2467	1,1096	3,8996	4,2699	1,0950
11	3,8660	4,2851	1,1084	3,8272	4,2467	1,1096	3,9041	4,2609	1,0914
12	3,8505	4,2846	1,1127	3,8272	4,2467	1,1096	3,9010	4,2599	1,0920
13	3,8234	4,2747	1,1180	3,8101	4,2353	1,1116	3,9104	4,2557	1,0883
14	3,8234	4,2747	1,1180	3,8019	4,2323	1,1132	3,9098	4,2402	1,0845
15	3,8234	4,2747	1,1180	3,7992	4,2279	1,1128	3,9098	4,2402	1,0845
16	3,8311	4,2659	1,1135	3,7968	4,2348	1,1154	3,9098	4,2402	1,0845
17	3,8211	4,2605	1,1150	3,8053	4,2344	1,1128	3,9189	4,2502	1,0845
18	3,8302	4,2644	1,1134	3,8053	4,2344	1,1128	3,9448	4,2714	1,0828
19	3,8281	4,2632	1,1137	3,8053	4,2344	1,1128	3,9556	4,2732	1,0803
20	3,8311	4,2604	1,1121	3,8277	4,2447	1,1089	3,9621	4,2789	1,0800
21	3,8311	4,2604	1,1121	3,8284	4,2459	1,1091	3,9623	4,2831	1,0810
22	3,8311	4,2604	1,1121	3,8202	4,2370	1,1091	3,9623	4,2831	1,0810
23	3,8394	4,2554	1,1084	3,8308	4,2463	1,1085	3,9623	4,2831	1,0810
24	3,8487	4,2624	1,1075	3,8475	4,2461	1,1036	3,9772	4,3017	1,0816
25	3,8487	4,2624	1,1075	3,8475	4,2461	1,1036	3,9624	4,2996	1,0851
26	3,8487	4,2624	1,1075	3,8475	4,2461	1,1036	3,9573	4,3093	1,0889
27	3,8266	4,2624	1,1139	3,8725	4,2679	1,1021	3,9413	4,3100	1,0935
28	3,8266	4,2624	1,1139	3,8844	4,2794	1,1017	3,9255	4,3355	1,1044
29	3,8266	4,2624	1,1139	3,8871	4,2766	1,1002	3,9255	4,3355	1,1044
30	3,8027	4,2588	1,1199	3,8856	4,2813	1,1018			
31	3,7977	4,2585	1,1213	3,8999	4,3010	1,1028			
Przeciętny w ciągu miesiąca	3,8443	4,2721	X	3,8287	4,2504	X	3,9201	4,2789	X

Tabela III. Kursy dzienne PLN do USD i EUR, cd.

Dni	Marzec 2020 r.			Kwiecień 2020 r.			Maj 2020 r.		
	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR
	PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR	
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	3,9255	4,3355	1,1044	4,1701	4,5694	1,0958	4,1729	4,5424	1,0885
2	3,9023	4,3237	1,1080	4,1917	4,5769	1,0919	4,1729	4,5424	1,0885
3	3,8804	4,3173	1,1126	4,2396	4,5792	1,0801	4,1729	4,5424	1,0885
4	3,8536	4,2993	1,1157	4,2396	4,5792	1,0801	4,1646	4,5582	1,0945
5	3,8479	4,2994	1,1173	4,2396	4,5792	1,0801	4,1927	4,5476	1,0846
6	3,8231	4,3178	1,1294	4,2257	4,5612	1,0794	4,2022	4,5390	1,0801
7	3,8231	4,3178	1,1294	4,1717	4,5342	1,0869	4,2162	4,5505	1,0793
8	3,8231	4,3178	1,1294	4,1801	4,5362	1,0852	4,2065	4,5577	1,0835
9	3,7899	4,3176	1,1392	4,1744	4,5370	1,0869	4,2065	4,5577	1,0835
10	3,8058	4,3200	1,1351	4,1566	4,5484	1,0943	4,2065	4,5577	1,0835
11	3,8186	4,3167	1,1304	4,1566	4,5484	1,0943	4,2126	4,5572	1,0818
12	3,8642	4,3451	1,1245	4,1566	4,5484	1,0943	4,2095	4,5549	1,0821
13	3,9067	4,3618	1,1165	4,1566	4,5484	1,0943	4,2111	4,5661	1,0843
14	3,9067	4,3618	1,1165	4,1666	4,5512	1,0923	4,2269	4,5693	1,0810
15	3,9067	4,3618	1,1165	4,1519	4,5389	1,0932	4,2135	4,5552	1,0811
16	3,9231	4,3911	1,1193	4,1631	4,5326	1,0888	4,2135	4,5552	1,0811
17	4,0460	4,4886	1,1094	4,1886	4,5367	1,0831	4,2135	4,5552	1,0811
18	4,0749	4,4806	1,0996	4,1886	4,5367	1,0831	4,2224	4,5644	1,0810
19	4,2421	4,5917	1,0824	4,1886	4,5367	1,0831	4,1645	4,5610	1,0952
20	4,2400	4,5459	1,0721	4,1525	4,5175	1,0879	4,1619	4,5540	1,0942
21	4,2400	4,5459	1,0721	4,1779	4,5276	1,0837	4,1346	4,5365	1,0972
22	4,2400	4,5459	1,0721	4,1736	4,5329	1,0861	4,1503	4,5234	1,0899
23	4,2654	4,5571	1,0684	4,2093	4,5444	1,0796	4,1503	4,5234	1,0899
24	4,2421	4,6044	1,0854	4,2142	4,5330	1,0756	4,1503	4,5234	1,0899
25	4,2220	4,5779	1,0843	4,2142	4,5330	1,0756	4,1428	4,5111	1,0889
26	4,1988	4,5962	1,0946	4,2142	4,5330	1,0756	4,0885	4,4800	1,0958
27	4,1127	4,5246	1,1002	4,1696	4,5240	1,0850	4,0504	4,4378	1,0956
28	4,1127	4,5246	1,1002	4,1840	4,5399	1,0851	4,0244	4,4264	1,0999
29	4,1127	4,5246	1,1002	4,1807	4,5432	1,0867	4,0031	4,4503	1,1117
30	4,0933	4,5395	1,1090	4,1729	4,5424	1,0885	4,0031	4,4503	1,1117
31	4,1466	4,5523	1,0978				4,0031	4,4503	1,1117
Przeciętny w ciągu miesiąca	4,0126	4,4356	X	4,1856	4,5450	X	4,1569	4,5291	X

Tabela III. Kursy dzienne PLN do USD i EUR, cd.

Dni	Czerwiec 2020 r.			Lipiec 2020 r.			Sierpień 2020 r.		
	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR
	PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR	
	19	20	21	22	23	24	25	26	27
1	3,9680	4,4202	1,1140	3,9591	4,4465	1,1231	3,7166	4,4072	1,1858
2	3,9303	4,3902	1,1170	3,9528	4,4659	1,1298	3,7166	4,4072	1,1858
3	3,9121	4,3859	1,1211	3,9764	4,4671	1,1234	3,7499	4,4168	1,1778
4	3,9573	4,4347	1,1206	3,9764	4,4671	1,1234	3,7364	4,4060	1,1792
5	3,9217	4,4443	1,1333	3,9764	4,4671	1,1234	3,7143	4,3979	1,1840
6	3,9217	4,4443	1,1333	3,9588	4,4697	1,1291	3,7240	4,4101	1,1842
7	3,9217	4,4443	1,1333	3,9689	4,4710	1,1265	3,7302	4,4139	1,1833
8	3,9197	4,4291	1,1300	3,9666	4,4739	1,1279	3,7302	4,4139	1,1833
9	3,9453	4,4436	1,1263	3,9486	4,4738	1,1330	3,7302	4,4139	1,1833
10	3,9180	4,4544	1,1369	3,9646	4,4745	1,1286	3,7393	4,4023	1,1773
11	3,9180	4,4544	1,1369	3,9646	4,4745	1,1286	3,7390	4,4016	1,1772
12	3,9299	4,4506	1,1325	3,9646	4,4745	1,1286	3,7558	4,4123	1,1748
13	3,9299	4,4506	1,1325	3,9564	4,4745	1,1310	3,7176	4,4011	1,1839
14	3,9299	4,4506	1,1325	3,9570	4,4916	1,1351	3,7227	4,3988	1,1816
15	3,9413	4,4403	1,1266	3,9117	4,4738	1,1437	3,7227	4,3988	1,1816
16	3,9058	4,4278	1,1336	3,9422	4,4913	1,1393	3,7227	4,3988	1,1816
17	3,9532	4,4503	1,1257	3,9263	4,4827	1,1417	3,7076	4,3892	1,1838
18	3,9589	4,4534	1,1249	3,9263	4,4827	1,1417	3,6895	4,3953	1,1913
19	3,9741	4,4573	1,1216	3,9263	4,4827	1,1417	3,6732	4,3864	1,1942
20	3,9741	4,4573	1,1216	3,8997	4,4683	1,1458	3,7164	4,3991	1,1837
21	3,9741	4,4573	1,1216	3,8812	4,4417	1,1444	3,7164	4,3902	1,1813
22	3,9667	4,4524	1,1224	3,8534	4,4401	1,1523	3,7164	4,3902	1,1813
23	3,9311	4,4386	1,1291	3,8060	4,4108	1,1589	3,7164	4,3902	1,1813
24	3,9395	4,4532	1,1304	3,8029	4,4117	1,1601	3,7273	4,4064	1,1822
25	3,9623	4,4495	1,1230	3,8029	4,4117	1,1601	3,7144	4,3915	1,1823
26	3,9697	4,4616	1,1239	3,8029	4,4117	1,1601	3,7269	4,4032	1,1815
27	3,9697	4,4616	1,1239	3,7643	4,4023	1,1695	3,7286	4,4124	1,1834
28	3,9697	4,4616	1,1239	3,7532	4,3987	1,1720	3,6983	4,4043	1,1909
29	3,9656	4,4631	1,1255	3,7610	4,4194	1,1751	3,6983	4,4043	1,1909
30	3,9806	4,4660	1,1219	3,7549	4,4090	1,1742	3,6983	4,4043	1,1909
31				3,7166	4,4072	1,1858	3,6924	4,3969	1,1908
Przeciętny w ciągu miesiąca	3,9453	4,4450	X	3,8943	4,4528	X	3,7190	4,4021	X

Tabela III. Kursy dzienne PLN do USD i EUR, cd.

Dni	Wrzesień 2020 r.			Październik 2020 r.			Listopad 2020 r.			Grudzień 2020 r.		
	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR
	PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR	
	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	3,6707	4,3946	1,1972	3,8513	4,5153	1,1724	3,9563	4,6188	1,1675	3,7367	4,4769	1,1981
2	3,7191	4,4097	1,1857	3,8366	4,4940	1,1713	3,9557	4,6048	1,1641	3,7038	4,4642	1,2053
3	3,7337	4,4181	1,1833	3,8366	4,4940	1,1713	3,9069	4,5699	1,1697	3,6981	4,4789	1,2111
4	3,7533	4,4508	1,1858	3,8366	4,4940	1,1713	3,8996	4,5532	1,1676	3,6765	4,4732	1,2167
5	3,7533	4,4508	1,1858	3,8252	4,4944	1,1749	3,8353	4,5233	1,1794	3,6765	4,4732	1,2167
6	3,7533	4,4508	1,1858	3,8180	4,4961	1,1776	3,8194	4,5277	1,1854	3,6765	4,4732	1,2167
7	3,7666	4,4570	1,1833	3,8126	4,4832	1,1759	3,8194	4,5277	1,1854	3,7001	4,4745	1,2093
8	3,7652	4,4461	1,1808	3,8175	4,4900	1,1762	3,8194	4,5277	1,1854	3,6914	4,4767	1,2127
9	3,7871	4,4550	1,1764	3,7913	4,4745	1,1802	3,7787	4,4870	1,1874	3,6657	4,4449	1,2126
10	3,7610	4,4504	1,1833	3,7913	4,4745	1,1802	3,8168	4,5063	1,1806	3,6574	4,4276	1,2106
11	3,7534	4,4504	1,1857	3,7913	4,4745	1,1802	3,8168	4,5063	1,1806	3,6630	4,4385	1,2117
12	3,7534	4,4504	1,1857	3,7927	4,4798	1,1812	3,7995	4,4868	1,1809	3,6630	4,4385	1,2117
13	3,7534	4,4504	1,1857	3,7932	4,4737	1,1794	3,8015	4,4960	1,1827	3,6630	4,4385	1,2117
14	3,7522	4,4490	1,1857	3,8301	4,4963	1,1739	3,8015	4,4960	1,1827	3,6548	4,4432	1,2157
15	3,7445	4,4492	1,1882	3,8904	4,5545	1,1707	3,8015	4,4960	1,1827	3,6554	4,4441	1,2158
16	3,7526	4,4528	1,1866	3,8976	4,5621	1,1705	3,7782	4,4753	1,1845	3,6334	4,4347	1,2205
17	3,7713	4,4514	1,1803	3,8976	4,5621	1,1705	3,7877	4,4953	1,1868	3,6254	4,4348	1,2233
18	3,7585	4,4574	1,1860	3,8976	4,5621	1,1705	3,7621	4,4729	1,1889	3,6322	4,4493	1,2250
19	3,7585	4,4574	1,1860	3,8761	4,5498	1,1738	3,7872	4,4799	1,1829	3,6322	4,4493	1,2250
20	3,7585	4,4574	1,1860	3,8926	4,5865	1,1783	3,7677	4,4679	1,1858	3,6322	4,4493	1,2250
21	3,7963	4,4800	1,1801	3,8706	4,5869	1,1851	3,7677	4,4679	1,1858	3,7082	4,5149	1,2175
22	3,8359	4,5055	1,1746	3,8734	4,5877	1,1844	3,7677	4,4679	1,1858	3,6921	4,5069	1,2207
23	3,8399	4,4946	1,1705	3,8665	4,5772	1,1838	3,7616	4,4680	1,1878	3,6919	4,5019	1,2194
24	3,8833	4,5272	1,1658	3,8665	4,5772	1,1838	3,7625	4,4714	1,1884	3,6981	4,5084	1,2191
25	3,9016	4,5477	1,1656	3,8665	4,5772	1,1838	3,7556	4,4710	1,1905	3,6981	4,5084	1,2191
26	3,9016	4,5477	1,1656	3,8759	4,5774	1,1810	3,7586	4,4742	1,1904	3,6981	4,5084	1,2191
27	3,9016	4,5477	1,1656	3,8860	4,5890	1,1809	3,7614	4,4843	1,1922	3,6981	4,5084	1,2191
28	3,9083	4,5497	1,1641	3,9313	4,6189	1,1749	3,7614	4,4843	1,1922	3,6639	4,4879	1,2249
29	3,9228	4,5834	1,1684	3,9505	4,6330	1,1728	3,7614	4,4843	1,1922	3,6778	4,5051	1,2249
30	3,8658	4,5268	1,1710	3,9563	4,6188	1,1675	3,7364	4,4779	1,1985	3,6901	4,5272	1,2269
31				3,9563	4,6188	1,1675				3,7584	4,6148	1,2279
Przeciętny w ciągu miesiąca	3,7926	4,4740	X	3,8605	4,5411	X	3,8035	4,5023	X	3,6778	4,4766	X

Tabela IV. Średnie oprocentowanie stanów umów złotych (w %)

	Sektor	Kategoria	Termin	Nr	Grudzień 2019	Styczeń	Luty	Marzec
						2020		
Depozyty i inne zobowiązania w złotych	Gospodarstwa domowe i instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	bieżące		1	0,5	0,5	0,5	0,5
		Depozyty z terminem pierwotnym	do 2 lat włącznie	2	1,4	1,4	1,4	1,3
			powyżej 2 lat	3	1,9	1,9	1,8	1,8
			ogółem	4	1,4	1,4	1,4	1,4
		ogółem wraz z bieżącymi		5	0,8	0,8	0,8	0,7
	Przedsiębiorstwa niefinansowe	bieżące		6	0,4	0,4	0,4	0,4
		Depozyty z terminem pierwotnym	do 2 lat włącznie	7	1,3	1,3	1,2	1,2
			powyżej 2 lat	8	1,2	1,2	1,1	1,0
			ogółem	9	1,3	1,3	1,2	1,2
		ogółem wraz z bieżącymi		10	0,7	0,7	0,7	0,6
	Terminowe ogółem		11	1,4	1,4	1,4	1,3	
	Ogółem wraz z bieżącymi		12	0,8	0,8	0,8	0,7	
Kredyty i inne należności w złotych	Gospodarstwa domowe i instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym		13	6,7	6,8	6,8	6,5
		Kredyty z tytułu kart kredytowych		14	7,1	7,3	7,1	6,8
		Kredyty na cele konsumpcyjne (bez kredytów o charakterze bieżącym)	do 1 roku włącznie	15	4,3	4,2	4,2	4,2
			powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	16	7,5	7,4	7,5	7,3
			powyżej 5 lat	17	8,0	8,0	8,1	7,9
			ogółem	18	7,8	7,8	7,9	7,7
		Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	do 1 roku włącznie	19	np.	np.	np.	np.
			powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	20	4,1	4,0	4,1	4,0
			powyżej 5 lat	21	3,7	3,7	3,7	3,7
			ogółem	22	3,7	3,7	3,7	3,7
		Pozostałe kredyty i inne należności	do 1 roku włącznie	23	5,9	6,1	6,3	6,1
			powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	24	5,6	5,7	5,9	5,7
	powyżej 5 lat		25	5,2	5,2	5,2	5,1	
	ogółem		26	5,3	5,3	5,4	5,2	
	ogółem wraz z bieżącymi		27	5,2	5,2	5,2	5,1	
	Przedsiębiorstwa niefinansowe	Kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym		28	3,2	3,2	3,2	3,2
		Kredyty z tytułu kart kredytowych		29	6,1	5,8	5,7	5,7
		Kredyty z terminem pierwotnym	do 1 roku włącznie	30	3,1	3,1	3,1	2,9
powyżej 1 roku do 5 lat włącznie			31	3,8	3,8	3,8	3,8	
powyżej 5 lat			32	4,0	4,0	4,0	3,9	
ogółem			33	3,9	3,9	3,9	3,8	
ogółem wraz z bieżącymi		34	3,7	3,7	3,7	3,6		
Ogółem wraz z bieżącymi		35	4,7	4,7	4,8	4,7		

np. – kategoria niepublikowana ze względu na wymogi poufności sprawozdawczej.

Tabela IV. Średnie oprocentowanie stanów umów złotych (w %), cd.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
2020								
0,4	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
1,3	1,2	1,0	0,8	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5
1,6	1,5	1,4	1,1	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0
1,3	1,2	1,0	0,9	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5
0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0,9	0,7	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3
0,8	0,7	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
0,9	0,7	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3
0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
1,2	1,1	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5
0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
5,8	5,4	5,0	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8	4,8
5,7	5,3	4,7	4,4	4,4	4,5	4,5	4,7	4,6
3,7	3,5	3,2	3,1	3,2	3,2	3,2	3,1	3,0
6,7	6,4	5,7	5,7	5,7	5,8	5,7	5,7	5,7
7,3	7,0	6,5	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
7,1	6,8	6,2	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
4,0	3,6	3,0	2,7	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5
3,6	3,3	3,0	2,6	2,5	2,4	2,3	2,3	2,3
3,6	3,3	3,0	2,6	2,5	2,4	2,3	2,3	2,3
5,8	5,2	5,1	4,6	4,6	4,6	4,5	4,6	4,7
5,4	5,2	4,9	4,5	4,4	4,4	4,3	4,4	4,3
4,6	4,3	4,0	3,6	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5
4,8	4,6	4,2	3,9	3,8	3,8	3,7	3,7	3,7
4,8	4,5	4,0	3,8	3,7	3,7	3,5	3,6	3,5
2,7	2,3	2,1	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
5,6	4,4	5,1	4,8	4,8	4,2	4,2	4,5	4,0
2,6	2,3	2,0	1,8	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7
3,2	3,1	2,9	2,5	2,5	2,5	2,4	2,5	2,4
3,6	3,2	3,0	2,7	2,6	2,6	2,5	2,5	2,5
3,4	3,1	2,9	2,6	2,5	2,5	2,4	2,5	2,4
3,1	2,9	2,7	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3
4,3	4,0	3,7	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2	3,2

Tabela V. Średnie oprocentowanie nowych i renegocjowanych umów złotych (w %)

	Sektor	Kategoria	Termin	Nr	Grudzień 2019	2020			
						Styczeń	Luty	Marzec	
Depozyty i inne zobowiązania w złotych	Gospodarstwa domowe i instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Depozyty z terminem pierwotnym	do 1 miesiąca włącznie	1	0,8	0,8	0,8	0,7	
			pow. 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	2	1,4	1,5	1,4	1,6	
			pow. 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	3	1,4	1,4	1,3	1,2	
			pow. 6 miesięcy do 1 roku włącznie	4	1,5	1,5	1,4	1,2	
			powyżej 1 roku	5	1,5	1,3	1,4	1,3	
			ogółem	6	1,2	1,3	1,2	1,2	
	Przedsiębiorstwa niefinansowe	Depozyty z terminem pierwotnym	do 1 miesiąca włącznie	7	0,8	0,9	0,9	0,7	
			pow. 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	8	1,3	1,3	1,3	1,0	
			pow. 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	9	1,2	1,4	1,4	1,2	
			pow. 6 miesięcy do 1 roku włącznie	10	1,5	1,5	1,3	1,2	
			powyżej 1 roku	11	1,1	1,2	0,7	np.	
			ogółem	12	0,9	1,0	1,0	0,8	
	Ogółem			13	1,0	1,1	1,1	0,9	
Kredyty i inne należności w złotych	Gospodarstwa domowe i instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Kredyty na cele konsumpcyjne (bez kredytów o charakterze bieżącym)	stopa zmienna i stała do 3 miesięcy włącznie	14	8,7	8,8	8,9	8,6	
			stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie	15	3,0	4,0	4,2	4,0	
			stopa stała od 1 roku do 5 lat włącznie	16	5,8	7,2	7,3	6,3	
			stopa stała powyżej 5 lat	17	9,3	9,1	9,2	8,6	
			ogółem	18	7,8	8,4	8,4	8,0	
			rzeczywista stopa procentowa	19	12,6	13,0	13,0	12,4	
		Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	stopa zmienna i stała do 3 mies. włącznie	20	4,4	4,4	4,4	4,3	
			stopa stała od 3 mies. do 1 roku włącznie	21	np.	np.	np.	np.	
			stopa stała powyżej 1 roku	22	np.	-	np.	4,2	
			ogółem	23	4,3	4,4	4,3	4,3	
			rzeczywista stopa procentowa	24	4,8	4,8	4,8	4,7	
			ogółem	25	5,6	5,9	6,3	5,9	
		Kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych	Kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych	stopa zmienna i stała do 3 mies. włącznie	26	np.	np.	np.	np.
				stopa stała od 3 mies. do 1 roku włącznie	27	np.	np.	np.	np.
				ogółem	28	5,7	6,1	6,4	6,0
			Pozostałe kredyty i inne należności bez przedsiębiorców indywidualnych	stopa zmienna i stała do 3 mies. włącznie	29	5,4	5,8	5,6	5,0
				stopa stała od 3 mies. do 1 roku włącznie	30	np.	np.	np.	np.
				stopa stała powyżej 1 roku	31	np.	np.	7,0	np.
	ogółem			32	5,4	5,7	5,6	5,0	
	Ogółem			33	6,2	6,5	6,5	6,0	
	ogółem			34	3,1	3,2	3,1	2,9	
	Przedsiębiorstwa niefinansowe	Kredyty o wysokości do 1 mln zł włącznie	stopa stała od 3 mies. do 1 roku włącznie	35	3,4	3,7	3,3	3,2	
			stopa stała powyżej 1 roku	36	np.	np.	np.	np.	
			ogółem	37	3,1	3,2	3,2	2,9	
			stopa zmienna i stała do 1 roku o terminie pierwotnym powyżej 1 roku	38	3,3	3,4	3,3	3,2	
		Kredyty o wysokości od 1 mln zł do 4 mln zł włącznie	stopa zmienna i stała do 3 mies. włącznie	39	3,9	4,2	4,0	3,7	
			stopa stała od 3 mies. do 1 roku włącznie	40	3,5	3,6	3,4	3,4	
			stopa stała powyżej 1 roku	41	3,2	3,4	np.	np.	
			ogółem	42	3,9	4,1	4,0	3,7	
			stopa zmienna i stała do 1 roku o terminie pierwotnym powyżej 1 roku	43	4,4	4,6	4,6	4,2	
		Kredyty o wysokości powyżej 4 mln zł	stopa zmienna i stała do 3 mies. włącznie	44	4,0	3,8	3,8	3,9	
			stopa stała od 3 mies. do 1 roku włącznie	45	np.	3,9	2,9	np.	
			stopa stała powyżej 1 roku	46	np.	np.	np.	np.	
ogółem			47	4,0	3,8	3,7	4,0		
stopa zmienna i stała do 1 roku o terminie pierwotnym powyżej 1 roku			48	4,0	3,9	4,1	4,2		
Ogółem			49	3,6	3,6	3,5	3,5		
Ogółem			50	4,9	5,1	5,3	4,8		

np. – kategoria niepublikowana ze względu na wymogi poufności sprawozdawczej.

Tabela V. Średnie oprocentowanie nowych i renegotjowanych umów złotowych (w %), cd.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
2020								
0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
1,3	0,9	0,6	0,5	0,5	0,7	0,6	0,7	0,7
0,8	0,6	0,4	0,3	0,2	0,5	0,4	0,2	0,2
0,8	0,4	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
0,8	0,4	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3
0,9	0,6	0,4	0,4	0,3	0,5	0,4	0,4	0,5
0,4	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0,6	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0,6	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0,5	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1
0,4	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
0,6	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
7,7	7,4	7,1	7,1	7,2	7,2	7,2	7,1	7,1
3,5	3,1	3,2	3,6	3,0	3,2	3,2	3,0	3,2
5,4	5,2	5,0	5,3	4,5	5,1	4,8	3,9	4,4
7,6	7,2	6,8	7,0	7,0	7,0	6,9	6,9	6,9
6,9	6,5	6,3	6,5	6,2	6,5	6,5	6,1	6,3
11,2	11,0	11,1	12,1	11,6	11,9	11,3	10,6	11,0
4,0	3,7	3,3	3,3	3,1	3,0	2,9	2,9	2,9
np.	np.	2,7	np.	np.	np.	np.	np.	np.
np.	np.	3,3	3,2	3,2	3,2	np.	3,3	3,2
3,9	3,7	3,3	3,2	3,0	3,0	2,9	2,9	2,8
4,4	4,1	3,7	3,7	3,5	3,5	3,3	3,4	3,2
5,5	5,1	4,9	4,6	4,1	4,6	4,7	4,9	4,5
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	3,5	3,1
5,5	5,1	4,9	4,6	4,3	4,7	4,9	4,9	4,5
4,9	4,6	4,7	4,2	4,2	3,8	4,4	3,8	3,8
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
np.	np.	4,0	np.	np.	np.	np.	np.	np.
4,9	4,6	4,5	4,1	4,1	3,8	4,2	3,8	3,8
5,0	4,9	4,9	4,8	4,7	4,7	4,6	4,5	4,4
2,3	2,0	1,7	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
2,5	2,3	2,0	2,1	2,1	2,1	2,4	2,2	1,9
np.	2,5	np.	np.	np.	np.	1,7	np.	1,5
2,3	2,0	1,7	1,8	1,7	1,7	1,8	1,7	1,7
2,6	2,1	1,9	2,1	2,0	2,2	2,1	2,0	2,1
3,4	3,0	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	2,3	2,3
2,4	2,3	2,4	2,0	2,1	2,7	2,0	1,7	np.
np.	np.	2,2	2,3	2,0	np.	1,3	1,1	1,6
3,3	3,0	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2	2,2
4,0	3,6	3,2	3,0	3,2	3,0	3,0	2,9	2,8
2,9	3,4	2,7	2,7	2,7	3,2	2,9	2,5	3,2
2,6	np.	3,0	np.	2,4	2,6	np.	np.	2,5
np.	np.	np.	np.	2,4	np.	np.	np.	np.
2,9	3,3	2,8	2,7	2,6	3,2	2,6	2,4	3,1
3,1	4,0	3,1	2,8	3,0	3,2	3,0	2,5	3,5
2,7	2,7	2,4	2,3	2,1	2,4	2,2	2,1	2,4
3,8	3,9	3,5	3,7	3,6	3,7	3,5	3,4	3,4

Tabela VI. Średnie oprocentowanie nowych i renegowanych umów denominowanych w euro (w %)

	Sektor	Kategoria	Termin	Nr	Grudzień 2019	Styczeń			Luty			Marzec		
						2020			2020			2020		
Depozyty i inne zobowiązania w euro	Gospodarstwa domowe i instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Bieżące*		1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
		Depozyty z terminem pierwotnym	do 1 miesiąca włącznie		2	np.	0,1	np.	0,1	np.	0,1	np.	0,1	0,1
			pow. 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie		3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
			pow. 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie		4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
			pow. 6 miesięcy do 1 roku włącznie		5	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
			powyżej 1 roku		6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
			ogółem		7	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Przedsiębiorstwa niefinansowe	Bieżące*		8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
		Depozyty z terminem pierwotnym	do 1 miesiąca włącznie		9	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
			pow. 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie		10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
			pow. 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie		11	0,0	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	0,1
			pow. 6 miesięcy do 1 roku włącznie		12	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
			powyżej 1 roku		13	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	np.	np.
			ogółem		14	np.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Ogółem bez bieżących		15	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1		
Kredyty i inne należności w euro	Gospodarstwa domowe i instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym*		16	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9		
		Kredyty na cele konsumpcyjne (bez kredytów o charakterze bieżącym)	ogółem		17	–	np.	–	–	–	–	–	–	
			rzeczywista stopa procentowa		18	–	np.	–	–	–	–	–	–	
		Kredyty na cele mieszkaniowe	ogółem		19	4,1	3,8	3,3	3,3	3,6	3,6	3,6	3,6	
			rzeczywista stopa procentowa		20	5,0	4,4	3,9	3,9	4,2	4,2	4,2	4,2	
		Pozostałe kredyty i inne należności		21	1,6	2,1	1,8	1,8	1,6	1,6	1,6	1,6		
	Ogółem (bez kredytów o charakterze bieżącym)		22	3,7	3,6	3,2	3,2	3,0	3,0	3,0	3,0			
	Przedsiębiorstwa niefinansowe	Kredyty odnawialne i w rachunku bieżącym*		23	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3		
		Umowy o wartości	do 1 mln euro włącznie		24	1,4	1,4	1,5	1,5	1,3	1,3	1,3		
			powyżej 1 mln euro		25	2,2	1,7	1,7	1,7	2,3	2,3	2,3		
			ogółem (bez kredytów o charakterze bieżącym)		26	2,0	1,7	1,6	1,6	2,0	2,0	2,0		
		Ogółem (bez kredytów o charakterze bieżącym)		27	2,1	1,7	1,8	1,8	2,1	2,1	2,1			

* Kategoria, której oprocentowanie zostało uzyskane wg metodyki stosowanej wobec stanów wszystkich umów. Nie jest ona uwzględniana w kategoriach „ogółem”.

np. – kategoria niepublikowana ze względu na wymogi poufności sprawozdawczej.

Tabela VI. Średnie oprocentowanie nowych i renegotjowanych umów denominowanych w euro (w %), cd.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
2020								
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
np.	np.	np.	np.	0,1	0,1	np.	np.	np.
0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	np.
0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	0,1	np.	np.	0,0	0,1	np.
0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	np.	0,1
0,1	0,1	0,0	0,0	np.	np.	0,1	0,1	0,1
np.	np.	0,0	0,0	np.	0,0	0,0	0,0	0,0
0,0	0,0	0,0	np.	0,0	np.	0,0	np.	0,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0,8	0,8	0,8	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
3,7	3,9	3,9	3,3	3,4	3,5	3,0	3,1	3,4
4,4	4,9	5,5	5,2	6,3	6,2	5,1	5,3	6,0
np.	np.	1,2	1,3	1,5	1,8	2,5	1,3	1,7
2,9	3,0	3,3	2,8	2,6	3,3	2,9	3,0	3,2
1,2	1,2	1,3	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
1,4	1,4	1,3	1,4	1,5	1,4	1,4	1,5	1,4
2,0	2,3	2,4	2,3	2,1	2,3	2,5	2,4	2,3
1,8	2,0	2,2	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2	2,1
1,9	2,0	2,2	2,0	1,9	2,1	2,2	2,2	2,2

Tabela VII. Bilans zagregowany pozostałych monetarnych instytucji finansowych (stan w mln zł)
Aktywa

Okres	Kredyty i inne należności od podmiotów krajowych					Dłużne papiery wartościowe			
	Gotówka w kasach	Kredyty i inne należności od podmiotów krajowych	monetarne instytucje finansowe	sektor instytucji rządowych i samorządowych	pozostałe sektory krajowe ¹	monetarne instytucje finansowe	sektor instytucji rządowych i samorządowych	pozostałe sektory krajowe ¹	
									6
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Grudzień 2019	14 406,8	1 443 099,8	131 047,2	88 358,5	1 223 694,1	440 103,5	62 055,2	355 247,1	22 801,2
Styczeń 2020	12 735,5	1 445 153,3	117 472,7	88 093,5	1 239 587,1	463 109,4	80 612,2	360 289,7	22 207,5
Luty	12 043,9	1 430 083,8	101 592,6	87 791,0	1 240 700,2	489 036,8	105 634,0	361 145,2	22 257,6
Marzec	16 532,8	1 489 544,8	136 083,3	88 798,6	1 264 662,8	471 835,4	65 007,6	383 854,8	22 973,0
Kwiecień	16 538,7	1 456 376,5	109 449,6	88 088,1	1 258 838,8	575 565,3	120 580,3	421 004,8	33 980,3
Maj	13 925,4	1 429 243,7	95 912,7	88 191,2	1 245 139,8	642 487,4	157 061,6	432 805,7	52 620,1
Czerwiec	13 372,9	1 437 029,6	109 411,6	88 807,6	1 238 810,4	653 610,6	156 077,7	441 010,2	56 522,7
Lipiec	13 931,5	1 418 576,0	99 948,0	88 981,6	1 229 646,3	692 757,9	188 904,1	447 535,6	56 318,2
Sierpień	13 581,0	1 426 786,1	107 253,6	89 651,5	1 229 881,0	689 236,5	187 672,0	445 121,6	56 442,8
Wrzesień	13 635,2	1 418 635,4	93 246,7	91 413,8	1 233 974,9	703 219,8	202 492,4	444 191,4	56 536,0
Październik	13 092,2	1 436 612,5	103 258,5	92 361,4	1 240 992,5	691 740,6	191 933,8	444 020,6	55 786,2
Listopad	14 299,1	1 427 397,2	102 058,1	91 322,2	1 234 016,9	691 858,4	192 095,2	443 146,4	56 616,8
Grudzień	14 761,0	1 453 296,2	132 026,8	94 369,5	1 226 899,8	665 469,6	164 064,4	442 066,0	59 339,2

Okres	Aktywa zagraniczne				Aktywa trwałe ²			Aktywa ogółem
	Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	Akcje i pozostałe udziały kapitałowe oraz udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego		monetarne instytucje finansowe	pozostałe sektory krajowe ¹	Pozostałe aktywa		
		10	11				12	
Grudzień 2019	0,0	26 046,2	7 765,6	18 280,6	84 474,5	59 767,8	24 993,6	2 092 892,1
Styczeń 2020	0,0	26 068,3	7 907,5	18 160,8	84 494,3	59 285,9	25 724,8	2 116 571,5
Luty	0,0	26 146,4	7 856,4	18 290,1	103 029,5	59 325,2	29 801,4	2 149 467,0
Marzec	0,0	25 772,2	7 612,5	18 159,8	115 600,1	59 552,3	37 189,0	2 216 026,7
Kwiecień	0,0	25 832,8	7 606,4	18 226,4	117 240,0	60 241,5	37 666,3	2 289 461,2
Maj	0,0	25 902,3	7 628,2	18 274,0	122 525,8	60 489,6	57 274,3	2 351 848,5
Czerwiec	0,0	25 944,6	7 651,7	18 292,9	113 052,4	60 860,0	74 550,1	2 378 420,1
Lipiec	0,0	26 019,6	7 635,0	18 384,6	102 124,0	60 926,6	85 721,1	2 400 056,7
Sierpień	0,0	26 272,0	7 642,1	18 629,9	99 444,8	61 152,1	96 227,9	2 412 700,4
Wrzesień	0,0	26 273,0	7 622,3	18 650,8	104 194,9	61 296,1	100 683,0	2 427 937,5
Październik	0,0	26 143,5	7 568,5	18 575,0	108 897,4	61 569,5	108 577,1	2 446 632,8
Listopad	0,0	26 432,5	7 753,6	18 678,9	111 734,6	62 730,5	120 594,9	2 455 047,2
Grudzień	0,0	26 289,2	7 820,2	18 469,0	103 819,1	63 191,1	128 083,7	2 454 909,8

¹ Niemonetarne instytucje finansowe oraz sektor niefinansowy.

² Z wyłączeniem aktywów trwałych finansowych ujętych w kolumnie 11.

Tabela VII. Bilans zagregowany pozostałych monetarnych instytucji finansowych (stan w mln zł)
Pasywa

Okres							
	Depozyty i inne zobowiązania wobec podmiotów krajowych	monetarne instytucje finansowe	instytucje rządowe szczebla centralnego	pozostałe sektory krajowe ¹			operacje z przyzręceniem odkupu
					bieżące	terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	
Grudzień 2019	1 462 500,1	63 426,9	38 959,7	1 360 113,5	926 715,4	426 588,7	6 809,4
Styczeń 2020	1 482 122,8	63 760,7	61 256,9	1 357 105,2	902 881,7	449 368,2	4 855,3
Luty	1 500 766,6	66 882,5	58 848,8	1 375 035,2	923 911,5	446 961,2	4 162,5
Marzec	1 540 987,2	68 392,7	75 710,6	1 396 884,0	968 534,8	422 620,6	5 728,5
Kwiecień	1 597 025,5	66 359,2	108 764,6	1 421 901,8	998 394,4	421 151,9	2 355,4
Maj	1 647 054,4	66 679,1	120 385,0	1 459 990,3	1 053 157,0	404 239,9	2 593,3
Czerwiec	1 667 469,0	66 184,0	121 563,6	1 479 721,3	1 103 384,2	373 396,2	2 940,9
Lipiec	1 661 537,0	64 781,0	121 116,6	1 475 639,4	1 118 639,4	353 126,4	3 873,6
Sierpień	1 668 943,2	69 210,7	122 148,8	1 477 583,7	1 136 639,0	337 384,2	3 560,5
Wrzesień	1 678 419,7	67 296,5	118 689,8	1 492 433,5	1 158 600,9	330 728,5	3 104,1
Październik	1 683 288,6	67 614,1	112 706,2	1 502 968,4	1 176 608,1	323 187,3	3 172,9
Listopad	1 689 874,3	65 896,6	117 470,1	1 506 507,6	1 193 377,1	310 416,0	2 714,6
Grudzień	1 653 699,6	67 413,4	65 112,4	1 521 173,8	1 206 347,3	311 991,0	2 835,6

¹ Niemonetarne instytucje finansowe, instytucje samorządowe, fundusze ubezpieczeń społecznych oraz sektor niefinansowy.

Okres						
	Emisja udziałów/ jednostek uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	Emisja dłużnych papierów wartościowych	Kapitał i rezerwy	Pasywa zagraniczne	Pozostałe pasywa	Pasywa ogółem
Grudzień 2019	0,0	92 109,6	302 477,5	174 696,5	61 108,5	2 092 892,1
Styczeń 2020	0,0	92 203,6	304 081,5	174 829,9	63 333,7	2 116 571,5
Luty	0,0	91 209,8	307 369,8	181 626,4	68 494,4	2 149 467,0
Marzec	0,0	92 717,3	310 539,4	198 286,4	73 496,4	2 216 026,7
Kwiecień	0,0	102 222,9	319 409,7	195 413,9	75 389,2	2 289 461,2
Maj	0,0	116 197,6	323 149,8	191 370,2	74 076,4	2 351 848,5
Czerwiec	0,0	128 823,3	324 597,2	187 070,3	70 460,4	2 378 420,1
Lipiec	0,0	156 569,0	326 359,4	187 218,8	68 372,5	2 400 056,7
Sierpień	0,0	161 905,5	327 015,9	184 710,7	70 125,1	2 412 700,4
Wrzesień	0,0	166 844,8	328 904,5	183 172,9	70 595,6	2 427 937,5
Październik	0,0	176 448,5	330 320,4	184 545,7	72 029,6	2 446 632,8
Listopad	0,0	182 722,7	330 441,7	176 600,2	75 408,2	2 455 047,2
Grudzień	0,0	189 969,3	329 989,4	200 230,9	81 020,6	2 454 909,8

Tabela VIII. Bilans NBP (stan w mln zł)**Aktywa**

Okres	Aktywa krajowe		Aktywa zagraniczne	Aktywa ogółem
	1		2	3
Grudzień 2019	2 562,8		506 320,2	508 882,9
Styczeń 2020	3 749,6		508 097,0	511 846,5
Luty	5 507,8		521 827,7	527 335,5
Marzec	25 635,6		520 102,3	545 737,8
Kwiecień	71 254,7		512 993,3	584 248,0
Maj	93 442,8		550 596,6	644 039,4
Czerwiec	104 635,9		532 815,4	637 451,4
Lipiec	112 043,8		529 902,0	641 945,9
Sierpień	113 258,4		531 790,5	645 048,9
Wrzesień	112 300,2		556 936,0	669 236,2
Październik	113 184,8		583 387,8	696 572,6
Listopad	113 530,9		556 752,0	670 282,9
Grudzień	115 757,3		596 891,5	712 648,8

Pasywa

Okres	Pieniądz gotówkowy w obiegu	Depozyty i inne zobowiązania wobec podmiotów krajowych	pozostałe monetarne instytucje finansowe			Emisja dłużnych papierów wartościowych	Kapitał i rezerwy	Pasywa zagraniczne	Pozostałe pasywa	Pasywa ogółem
			pozostałe monetarne instytucje finansowe	instytucje rządowe	instytucje szczebla centralnego					
			3	4	5					
Grudzień 2019	238 479,5	97 114,6	68 919,9	24 111,3	4 083,4	64 985,7	35 966,7	71 272,9	1 063,6	508 882,9
Styczeń 2020	235 449,0	86 195,8	55 247,7	28 842,3	2 105,8	81 387,3	47 673,2	60 071,1	1 070,2	511 846,5
Luty	238 299,8	70 973,7	36 803,0	31 702,7	2 468,0	106 859,5	52 506,3	57 454,7	1 241,6	527 335,5
Marzec	269 093,4	108 718,2	68 880,9	36 152,9	3 684,4	65 326,0	71 727,6	29 566,6	1 306,0	545 737,8
Kwiecień	289 300,1	69 319,6	43 985,6	20 897,8	4 436,1	117 182,4	79 794,5	27 448,0	1 203,3	584 248,0
Maj	293 016,7	59 974,0	29 952,6	24 008,5	6 012,9	150 831,1	63 787,6	75 400,3	1 029,8	644 039,4
Czerwiec	296 568,8	81 183,0	43 974,3	27 940,5	9 268,3	146 627,1	57 784,2	54 321,9	966,4	637 451,4
Lipiec	299 289,3	83 091,9	35 845,5	41 206,2	6 040,2	163 802,2	45 625,7	49 169,0	967,8	641 945,9
Sierpień	301 040,3	89 725,6	38 252,8	46 462,0	5 010,8	160 538,4	44 978,0	47 833,7	932,9	645 048,9
Wrzesień	304 418,9	73 518,0	26 308,9	42 479,0	4 730,1	173 771,5	56 027,2	60 453,2	1 047,5	669 236,2
Październik	311 748,9	93 037,2	35 995,1	51 254,8	5 787,3	161 109,9	66 100,0	63 416,1	1 160,5	696 572,6
Listopad	318 419,4	84 539,3	36 479,8	43 016,5	5 043,0	157 114,3	44 384,6	64 726,8	1 098,5	670 282,9
Grudzień	321 496,2	133 745,5	65 486,5	49 705,5	18 553,5	127 767,7	56 294,9	71 689,7	1 654,9	712 648,8

¹ Niemonetarne instytucje finansowe, instytucje samorządowe, fundusze ubezpieczeń społecznych oraz sektor niefinansowy.

Tabela IX. Bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych (stan w mln zł)

Aktywa

Okres	Kredyty i inne należności od podmiotów krajowych	sektor instytucji rządowych i samorządowych	pozostałe sektory krajowe ¹	Dłużne papiery wartościowe	sektor instytucji rządowych i samorządowych	pozostałe sektory krajowe ¹	Akcje i pozostałe udziały kapitałowe oraz udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego ¹	Aktywa zagraniczne	Aktywa trwałe ²	Pozostałe aktywa ³	Aktywa ogółem
Grudzień 2019	1 312 159,8	88 358,5	1 223 801,3	378 048,3	355 247,1	22 801,2	18 409,5	590 794,6	61 957,6	25 130,6	2 386 500,3
Styczeń 2020	1 327 787,6	88 093,5	1 239 694,1	382 497,2	360 289,7	22 207,5	18 289,6	592 591,2	61 475,5	27 048,9	2 409 690,0
Luty	1 328 597,3	87 791,0	1 240 806,3	383 402,8	361 145,2	22 257,6	18 418,9	624 857,3	61 477,9	32 391,4	2 449 145,5
Marzec	1 353 567,9	88 798,6	1 264 769,3	426 987,1	404 014,1	22 973,0	18 288,6	635 702,4	61 706,4	40 275,8	2 536 528,2
Kwiecień	1 347 031,2	88 088,1	1 258 943,1	514 035,6	476 369,0	37 666,6	18 355,3	630 233,3	62 400,6	38 726,5	2 610 782,4
Maj	1 333 424,4	88 191,2	1 245 233,3	555 221,5	488 392,3	66 829,2	18 402,9	673 122,4	62 650,0	57 756,5	2 700 577,8
Czerwiec	1 327 709,0	88 807,6	1 238 901,4	572 389,6	497 177,9	75 211,7	18 421,7	645 867,9	63 024,6	75 307,3	2 702 720,1
Lipiec	1 318 719,9	88 981,6	1 229 738,3	579 512,0	504 328,1	75 183,8	18 513,4	632 026,0	63 096,7	87 408,8	2 699 276,9
Sierpień	1 319 623,1	89 651,5	1 229 971,6	577 700,9	502 365,8	75 335,1	18 758,8	631 235,3	63 326,4	98 596,4	2 709 240,8
Wrzesień	1 325 479,2	91 413,8	1 234 065,4	577 567,9	502 113,8	75 454,1	18 779,6	661 130,9	63 475,8	101 206,7	2 747 640,1
Październik	1 333 444,7	92 361,4	1 241 083,2	576 342,0	501 611,1	74 730,9	18 703,8	692 285,2	63 767,0	108 999,7	2 793 542,4
Listopad	1 325 429,2	91 322,2	1 234 107,0	576 617,6	501 030,3	75 587,3	18 807,7	668 486,6	64 934,5	120 985,3	2 775 261,0
Grudzień	1 321 359,2	94 369,5	1 226 989,7	578 930,5	500 594,1	78 336,4	18 597,8	700 710,6	65 524,1	128 673,3	2 813 795,5

¹ Niemonetarne instytucje finansowe oraz sektor niefinansowy.

² Z wyłączeniem finansowych aktywów trwałych ujętych w kolumnie 7.

³ Łącznie z prawami poboru.

Pasywa

Okres	Pieniądz gotówkowy w obiegu	Depozyty i inne zobowiązania wobec instytucji rządowych i centralnego	Depozyty i inne zobowiązania wobec pozostałych sektorów krajowych ¹	Dłużne papiery wartościowe			Emisja udziałów/jednostek uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	Emisja dłużnych papierów wartościowych	Kapitał i rezerwy	Pasywa zagraniczne	Pozostałe pasywa	Saldo operacji wzajemnych monetarnych instytucji finansowych	Pasywa ogółem
				bieżące	terminowe	operacje z przyrzeczeniem odkupu							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Grudzień 2019	224 072,7	63 070,9	1 364 196,9	930 798,9	426 588,7	6 809,4	0,0	95 040,1	330 678,6	245 969,3	62 172,1	1 299,6	2 386 500,3
Styczeń 2020	222 713,5	90 099,2	1 359 211,0	904 987,4	449 368,2	4 855,3	0,0	92 978,7	343 847,1	234 901,0	64 403,9	1 535,6	2 409 690,0
Luty	226 255,9	90 551,5	1 377 503,2	926 379,5	446 961,2	4 162,5	0,0	92 435,3	352 019,7	239 081,1	69 736,0	1 562,8	2 449 145,5
Marzec	252 560,6	111 863,5	1 400 568,4	972 219,2	422 620,6	5 728,5	0,0	93 035,7	374 654,6	227 852,9	74 802,4	1 190,2	2 536 528,2
Kwiecień	272 761,4	129 662,4	1 426 337,8	1 002 830,5	421 151,9	2 355,4	0,0	90 073,5	391 597,8	222 862,0	76 592,5	895,1	2 610 782,4
Maj	279 091,2	144 393,5	1 466 003,2	1 059 169,9	404 239,9	2 593,3	0,0	89 185,1	379 309,2	266 770,5	75 106,2	718,9	2 700 577,8
Czerwiec	283 195,9	149 504,1	1 488 989,5	1 112 652,4	373 396,2	2 940,9	0,0	92 735,3	374 729,7	241 392,2	71 426,8	746,6	2 702 720,1
Lipiec	285 357,8	162 322,7	1 481 679,6	1 124 679,6	353 126,4	3 873,6	0,0	99 160,1	364 350,2	236 387,8	69 340,3	678,4	2 699 276,9
Sierpień	287 459,3	168 610,9	1 482 594,5	1 141 649,8	337 384,2	3 560,5	0,0	102 412,2	364 351,9	232 544,3	71 058,0	209,7	2 709 240,8
Wrzesień	290 783,7	161 168,8	1 497 163,6	1 163 331,0	330 728,5	3 104,1	0,0	105 587,0	377 309,4	243 626,1	71 643,0	358,5	2 747 640,1
Październik	298 656,7	163 961,0	1 508 755,7	1 182 395,4	323 187,3	3 172,9	0,0	111 867,8	388 851,8	247 961,8	73 190,1	297,5	2 793 542,4
Listopad	304 120,3	160 486,6	1 511 550,6	1 198 420,0	310 416,0	2 714,6	0,0	113 931,8	367 072,7	241 327,0	76 506,8	265,1	2 775 261,0
Grudzień	306 735,2	114 817,8	1 539 727,3	1 224 900,8	311 991,0	2 835,6	0,0	118 634,9	378 464,0	271 920,6	82 675,5	820,2	2 813 795,5

¹ Niemonetarne instytucje finansowe, instytucje samorządowe, fundusze ubezpieczeń społecznych oraz sektor niefinansowy.

Tabela Xa. Podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji (stan w mln zł)

Okres	Podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji										Pieniądz M1
	1. Pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami MIF)	pieniądz gotówkowy w obiegu (z kasami MIF)	gotówka w kasach MIF	2. Depozyty i inne zobowiązania bieżące	gospodarstwa domowe	niemonetarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa niefinansowe	instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	instytucje samorządowe	fundusze zabezpieczenia społecznego	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Grudzień 2019	224 072,7	238 479,5	14 406,8	930 798,9	603 823,8	26 065,0	233 408,9	19 471,3	33 936,4	14 093,5	1 154 871,6
Styczeń 2020	222 713,5	235 449,0	12 735,5	904 987,4	608 231,0	27 051,0	218 100,4	19 241,0	28 497,0	3 867,1	1 127 701,0
Luty	226 255,9	238 299,8	12 043,9	926 379,5	619 293,0	29 812,2	221 309,8	19 683,2	31 937,2	4 344,1	1 152 635,4
Marzec	252 560,6	269 093,4	16 532,8	972 219,2	637 535,7	34 182,0	239 620,0	19 976,0	35 204,4	5 701,2	1 224 779,8
Kwiecień	272 761,4	289 300,1	16 538,7	1 002 830,5	659 823,1	40 247,7	243 747,8	20 681,9	33 781,4	4 548,6	1 275 591,9
Maj	279 091,2	293 016,7	13 925,4	1 059 169,9	686 888,1	34 072,9	268 932,7	21 638,9	39 114,5	8 522,9	1 338 261,2
Czerwiec	283 195,9	296 568,8	13 372,9	1 112 652,4	709 644,1	31 514,8	297 126,7	22 786,8	40 256,1	11 324,0	1 395 848,4
Lipiec	285 357,8	299 289,3	13 931,5	1 124 679,6	722 163,0	30 996,7	297 455,9	24 877,3	40 489,9	8 696,9	1 410 037,4
Sierpień	287 459,3	301 040,3	13 581,0	1 141 649,8	731 293,2	32 602,8	302 053,6	25 481,3	41 983,3	8 235,5	1 429 109,1
Wrzesień	290 783,7	304 418,9	13 635,2	1 163 331,0	738 977,7	34 716,3	309 867,0	26 026,3	45 916,0	7 827,6	1 454 114,7
Październik	298 656,7	311 748,9	13 092,2	1 182 395,4	752 216,3	34 556,7	315 533,2	26 459,8	45 203,7	8 425,7	1 481 052,2
Listopad	304 120,3	318 419,4	14 299,1	1 198 420,0	759 761,9	34 843,9	321 982,1	26 486,5	46 678,7	8 666,9	1 502 540,3
Grudzień	306 735,2	321 496,2	14 761,0	1 224 900,8	786 844,9	31 195,4	311 217,8	25 717,2	50 999,3	18 926,1	1 531 636,0

Okres	Podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji											Pieniądz M3
	3. Depozyty i inne zobowiązania do 2 lat włącznie	gospodarstwa domowe	niemonetarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa niefinansowe	instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	instytucje samorządowe	fundusze zabezpieczenia społecznego	Pieniądz M2	Operacje z przyrzeczeniem odkupu	Emisja dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym do 2 lat (włącznie)	Emisja udziałów / jednostek uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
Grudzień 2019	397 776,3	277 564,1	26 224,6	82 829,8	7 373,4	3 244,4	540,0	1 552 647,9	6 809,4	6 117,4	0,0	1 565 574,7
Styczeń 2020	419 293,6	275 849,2	27 312,8	90 012,9	7 980,4	8 365,4	9 772,9	1 546 994,5	4 855,3	5 931,8	0,0	1 557 781,6
Luty	416 693,7	274 342,8	27 331,4	87 239,1	7 809,4	10 107,7	9 863,3	1 569 329,1	4 162,5	5 877,2	0,0	1 579 368,8
Marzec	392 606,5	269 234,5	26 268,5	82 113,2	7 533,3	6 923,2	533,7	1 617 386,3	5 728,5	5 308,5	0,0	1 628 423,3
Kwiecień	391 220,3	256 813,5	36 317,2	82 283,9	7 046,9	7 877,3	881,6	1 666 812,3	2 355,4	3 971,4	0,0	1 673 139,1
Maj	374 251,2	245 880,7	33 393,4	80 843,1	6 842,0	6 763,1	528,9	1 712 512,4	2 593,3	2 801,3	0,0	1 717 907,0
Czerwiec	343 481,7	233 186,7	30 225,3	67 075,3	6 268,4	5 679,4	1 046,6	1 739 330,1	2 940,9	3 953,8	0,0	1 746 224,8
Lipiec	323 183,7	219 861,9	23 613,4	66 245,8	5 715,1	6 287,4	1 460,3	1 733 221,1	3 873,6	3 733,6	0,0	1 740 828,3
Sierpień	307 315,1	209 650,7	21 394,8	64 228,3	5 286,9	6 171,9	582,5	1 736 424,2	3 560,5	4 116,2	0,0	1 744 100,9
Wrzesień	300 726,3	205 415,3	20 128,2	63 224,8	4 878,7	6 371,0	708,5	1 754 841,0	3 104,1	4 230,5	0,0	1 762 175,6
Październik	293 986,6	199 742,4	20 224,5	61 405,5	4 648,5	7 228,9	736,8	1 775 038,7	3 172,9	4 404,8	0,0	1 782 616,5
Listopad	281 274,2	193 718,0	18 866,8	56 643,4	4 379,6	6 927,8	738,6	1 783 814,6	2 714,6	4 156,5	0,0	1 790 685,6
Grudzień	283 035,3	190 209,9	19 599,7	65 214,0	3 886,4	3 271,9	853,5	1 814 671,3	2 835,6	5 143,2	0,0	1 822 650,1

Tabela Xb. Czynniki kreacji pieniądza M3 (stan w mln zł)

Okres	Aktywa zagraniczne netto	aktywa zagraniczne	pasywa zagraniczne	Należności	Kredyty i inne należności	gospodarstwa domowe	niemonetarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa niefinansowe	instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych
	1								
Grudzień 2019	344 825,3	590 794,6	245 969,3	1 324 871,1	1 259 551,8	766 334,4	83 731,6	366 114,3	7 621,0
Styczeń 2020	357 690,3	592 591,2	234 901,0	1 339 976,8	1 275 368,0	771 657,6	88 677,0	371 696,3	7 663,2
Luty	385 776,2	624 857,3	239 081,1	1 340 776,6	1 276 044,4	775 957,2	85 472,8	371 717,8	7 658,5
Marzec	407 849,5	635 702,4	227 852,9	1 364 410,0	1 299 339,2	784 258,6	90 044,2	382 801,4	7 665,0
Kwiecień	407 371,3	630 233,3	222 862,0	1 373 812,7	1 293 929,1	782 555,6	88 574,9	380 041,8	7 770,7
Maj	406 351,9	673 122,4	266 770,5	1 389 533,9	1 280 429,8	778 449,3	88 389,3	370 693,0	7 701,7
Czerwiec	404 475,7	645 867,9	241 392,2	1 390 771,3	1 273 390,2	779 668,4	87 453,5	364 044,4	7 735,2
Lipiec	395 638,2	632 026,0	236 387,8	1 381 768,8	1 264 211,4	779 102,3	86 060,2	356 812,1	7 763,7
Sierpień	398 691,0	631 235,3	232 544,3	1 382 677,6	1 264 751,1	780 606,7	84 218,7	357 323,8	7 822,4
Wrzesień	417 504,8	661 130,9	243 626,1	1 386 750,1	1 268 566,1	786 275,4	84 229,3	355 691,5	7 869,2
Październik	444 323,4	692 285,2	247 961,8	1 393 280,0	1 275 781,0	791 009,2	83 455,0	358 693,0	7 926,0
Listopad	427 159,6	668 486,6	241 327,0	1 386 945,1	1 268 416,5	786 035,4	82 851,4	357 231,5	7 988,7
Grudzień	428 790,0	700 710,6	271 920,6	1 385 181,8	1 262 854,5	789 078,5	81 760,6	348 155,4	7 995,2

Okres	instytucje finansowe		Dłużne papiery wartościowe	w tym:			Akcje i pozostałe udziały kapitałowe oraz udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego	w tym:	
	instytucje samorządowe	fundusze zabezpieczenia społecznego		niemonetarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa niefinansowe	instytucje samorządowe		niemonetarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa niefinansowe
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Grudzień 2019	35 750,5	0,0	46 909,9	3 163,9	19 637,3	24 108,7	18 409,5	15 882,3	2 526,3
Styczeń 2020	35 673,9	0,0	46 319,2	3 059,1	19 148,4	24 111,7	18 289,6	15 883,5	2 405,3
Luty	35 238,1	0,0	46 313,2	2 953,0	19 304,6	24 055,6	18 418,9	15 964,9	2 453,2
Marzec	34 569,9	0,0	46 782,3	3 761,4	19 211,6	23 809,3	18 288,6	15 873,1	2 414,7
Kwiecień	34 986,1	0,0	61 528,3	18 331,5	19 335,1	23 861,7	18 355,3	15 963,4	2 391,1
Maj	35 196,6	0,0	90 701,2	47 606,1	19 223,1	23 872,0	18 402,9	15 991,3	2 410,7
Czerwiec	34 488,7	0,0	98 959,4	56 564,5	18 647,2	23 747,7	18 421,7	15 998,7	2 421,8
Lipiec	34 473,2	0,0	99 043,9	56 938,4	18 245,4	23 860,1	18 513,4	16 120,9	2 391,4
Sierpień	34 779,5	0,0	99 167,7	57 107,9	18 227,2	23 920,1	18 758,8	16 364,3	2 393,3
Wrzesień	34 500,7	0,0	99 404,3	57 443,1	18 011,0	23 950,2	18 779,6	16 371,5	2 406,9
Październik	34 697,8	0,0	98 795,2	58 141,3	16 589,7	24 064,3	18 703,8	16 286,4	2 416,3
Listopad	34 309,5	0,0	99 720,9	58 882,4	16 705,0	24 133,5	18 807,7	16 360,9	2 445,7
Grudzień	35 864,8	0,0	103 729,4	61 778,1	16 558,4	25 393,0	18 597,8	16 183,3	2 413,4

Tabela Xb. Czynniki kreacji pieniądza M3 (stan w mln zł), cd.

Okres	Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	Należności od instytucji rządowych szczebla centralnego	w tym:		Zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego	Długoterminowe zobowiązania finansowe	Depozyty i inne zobowiązania powyżej 2 lat	gospodarstwa domowe
			kredyty	papiery dłużne				
			19	20				
Grudzień 2019	310 282,8	383 746,4	1 127,2	331 138,4	73 463,5	438 021,0	28 812,4	25 362,1
Styczeń 2020	290 164,4	388 597,6	1 234,5	336 178,0	98 433,3	452 634,7	30 074,7	26 343,3
Luty	290 191,1	389 642,4	1 207,8	337 089,5	99 451,2	459 945,5	30 267,5	26 542,1
Marzec	313 926,7	434 433,5	1 283,9	380 204,8	120 506,8	483 752,5	30 014,2	26 321,9
Kwiecień	368 133,1	505 609,4	1 236,4	452 507,3	137 476,3	499 817,5	29 931,5	26 245,0
Maj	365 438,4	517 514,9	1 162,7	464 520,3	152 076,5	487 998,7	29 988,7	26 345,6
Czerwiec	370 716,9	527 749,1	1 265,4	473 430,2	157 032,2	485 892,6	29 914,4	26 307,9
Lipiec	365 198,1	534 976,5	1 284,5	480 468,0	169 778,4	482 263,8	29 942,7	26 339,7
Sierpień	357 068,0	533 405,1	1 229,4	478 533,1	176 337,1	484 990,8	30 069,1	26 477,0
Wrzesień	365 982,9	535 076,6	1 264,7	478 163,6	169 093,7	500 743,2	30 002,1	26 446,9
Październik	363 639,5	535 210,5	1 246,6	477 546,8	171 571,0	517 905,5	29 200,7	25 654,2
Listopad	366 595,8	533 909,5	1 195,9	476 896,7	167 313,7	499 162,8	29 141,8	25 627,0
Grudzień	411 607,2	533 705,8	1 286,6	475 201,1	122 098,6	513 630,6	28 955,7	25 549,0

Okres						Emisja dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym powyżej 2 lat	Kapitał i rezerwy	Aktywa trwałe (bez aktywów finansowych)	Saldo pozostałych pozycji netto
	niemonetarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa niefinansowe	instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	instytucje samorządowe	fundusze zabezpieczenia społecznego				
	27	28	29	30	31				
Grudzień 2019	2 540,5	783,8	100,3	25,6	0,0	78 530,0	330 678,6	61 957,6	-38 341,1
Styczeń 2020	2 540,4	1 003,0	159,5	28,5	0,0	78 712,9	343 847,1	61 475,5	-38 890,6
Luty	2 529,8	1 013,9	153,9	27,8	0,0	77 658,4	352 019,7	61 477,9	-38 907,4
Marzec	2 501,4	1 018,2	145,7	26,9	0,0	79 083,8	374 654,6	61 706,4	-35 716,7
Kwiecień	2 499,1	1 020,4	139,9	27,1	0,0	78 288,1	391 597,8	62 400,6	-38 761,1
Maj	2 471,1	1 006,2	139,5	26,3	0,0	78 700,8	379 309,2	62 650,0	-18 068,5
Czerwiec	2 444,6	1 001,1	134,3	26,5	0,0	81 248,5	374 729,7	63 024,6	3 129,1
Lipiec	2 450,9	994,1	131,7	26,3	0,0	87 970,9	364 350,2	63 096,7	17 390,2
Sierpień	2 451,7	987,4	126,5	26,5	0,0	90 569,9	364 351,9	63 326,4	27 328,6
Wrzesień	2 427,6	973,1	126,2	28,3	0,0	93 431,7	377 309,4	63 475,8	29 205,1
Październik	2 420,3	977,3	119,5	29,3	0,0	99 853,0	388 851,8	63 767,0	35 512,1
Listopad	2 409,0	957,6	119,1	29,2	0,0	102 948,3	367 072,7	64 934,5	44 213,4
Grudzień	2 312,3	948,4	117,9	28,0	0,0	106 210,9	378 464,0	65 524,1	45 177,6

Tabela XI. Pieniądz rezerwowy i czynniki jego kreacji (stany w mln zł).

Okres	Pieniądz gotówkowy w obiegu (z kasami MIF)	Rachunki bieżące	Rachunki rezerwy obowiązkowej banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP	Pieniądz rezerwowy banku centralnego	Aktywa zagraniczne netto	Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	Saldo pozostałych pozycji (netto)
	1	2	3	4	5	6	7
Grudzień 2019	238 479,5	64 622,6	789,4	303 891,5	435 047,3	-34 503,9	-96 651,9
Styczeń 2020	235 449,0	51 470,3	582,5	287 501,8	448 025,9	-37 176,4	-123 347,8
Luty	238 299,8	31 115,2	565,9	269 981,0	464 373,0	-40 602,4	-153 789,7
Marzec	269 093,4	64 543,9	527,3	334 164,7	490 535,7	-24 637,0	-131 734,0
Kwiecień	289 300,1	40 843,6	162,6	330 306,2	485 545,2	26 652,5	-181 891,5
Maj	293 016,7	25 621,8	87,4	318 725,9	475 196,3	23 895,1	-180 365,5
Czerwiec	296 568,8	40 518,9	90,5	337 178,1	478 493,5	20 699,1	-162 014,6
Lipiec	299 289,3	32 429,6	85,5	331 804,5	480 733,1	8 130,7	-157 059,3
Sierpień	301 040,3	34 486,2	84,3	335 610,7	483 956,9	3 055,9	-151 402,1
Wrzesień	304 418,9	23 765,8	87,2	328 271,9	496 482,8	7 518,5	-175 729,4
Październik	311 748,9	33 354,9	106,4	345 210,2	519 971,6	-1 274,4	-173 487,1
Listopad	318 419,4	33 107,6	116,9	351 643,9	492 025,1	8 040,4	-148 421,6
Grudzień	321 496,2	62 288,5	340,9	384 125,6	525 201,8	1 541,9	-142 618,1

Uwagi metodyczne

TABELA I. Podstawowe dane statystyczne

Informacje zawarte w tabeli I są podane za „Biuletynem Statystycznym” Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Definicje odnoszące się do kategorii zamieszczonych w tej tabeli zawarte są w publikacjach GUS.

1. Dane w pkt 1, 2, 6, 7, 10 i 12 obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.
2. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (*head offices*); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.
3. Pojęcie „przemysł” dotyczy sekcji według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007): „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.
4. Dane o produkcji sprzedanej przemysłu (pkt 1), sprzedaży produkcji budowlano-montażowej (pkt 2) dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
5. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (pkt 1) oraz sprzedaży produkcji budowlano-montażowej (pkt 2) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych, tj. dotacji do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.
6. Dane o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej (pkt 2) dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi, tj. bez podwykonawców, sys-

temem zleceń (tj. na rzecz obcych zleceniodawców) przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”.

7. Informacje o produkcji sprzedanej przemysłu (pkt 1) i sprzedaży produkcji budowlano-montażowej (pkt 2) podane są bez wyrównań sezonowych.
8. Dane o pracujących obejmują osoby pełnozatrudnione i niepełnozatrudnione w głównym miejscu pracy. Do pracujących zaliczono osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, właścители i współwłaścители jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin, osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów oraz osoby zatrudnione przez agentów, członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Prezentowane dane nie obejmują pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
9. Stopa bezrobocia (pkt 9) obliczana jest jako procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej.
10. Dochody z prywatyzacji nie stanowią bieżących dochodów budżetu państwa, a są źródłem finansowania deficytu budżetowego (pkt 11).
11. Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw (pkt 12) dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem jednostek prowadzących działalność gospodarczą zaliczoną według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

TABELA II. Rynek finansowy – podstawowe informacje

Źródłem informacji w tabeli II jest Narodowy Bank Polski (z wyjątkiem danych w pkt 7, udostępnianych przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA).

1. Stopy oprocentowania zamieszczone w tabeli II są podane w stosunku rocznym w wysokości, która obowiązywała w ostatnim dniu miesiąca. Jedynie w przypadku średniego ważonego zysku z kupionych bonów skarbowych bądź bonów pieniężnych NBP podane jest średnie oprocentowanie w ciągu miesiąca.
2. Na mocy uchwały Rady Polityki Pieniężnej od marca 2020 r. przywrócono ustalanie stopy dyskontowej weksli przyjmowanych przez NBP od banków (pkt 1, kol. 5).
3. Rezerwa obowiązkowa ogółem (pkt 2, kol. 12) dotyczy wielkości deklarowanych przez banki i obowiązujących w ostatnim dniu miesiąca.
4. Informacje o przetargach na bony skarbowe (pkt 3, z wyjątkiem stanu bonów w obiegu na koniec miesiąca – kol. 18) obejmują dane z przetargów przeprowadzonych w ciągu miesiąca. Średnie zyski z kupionych bonów są ważone udziałem sprzedaży bonów

o oszczególnych terminach wykupu w ogólnej wartości zakupionych bonów. Stan bonów w obiegu na koniec miesiąca został obliczony z uwzględnieniem terminu wykupu, liczonego od następnego dnia po przetargu, w wyniku którego nastąpiła sprzedaż. Powyższy stan nie obejmuje bonów będących w obiegu, nie pochodzących z przetargów.

5. Informacje o przetargach na bony pieniężne NBP (pkt 4, z wyjątkiem stanu bonów w obiegu na koniec miesiąca – kol. 24) obejmują dane z przetargów przeprowadzonych w ciągu miesiąca. Średnie zyski z kupionych bonów są ważone udziałem sprzedaży bonów o poszczególnych terminach wykupu w ogólnej wartości zakupionych bonów.
6. Informacje o kupnie papierów wartościowych przez NBP z rynku wtórnego (*outright buy*, pkt 6) dotyczą operacji strukturalnych otwartego rynku wpływających na długoterminową strukturę płynności sektora bankowego dotkniętego skutkami pandemii COVID-19.
7. Zamieszczony zestaw indeksów Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA dostarcza precyzyjnej wiedzy na temat sytuacji wśród największych spółek giełdowych, których reprezentantem jest indeks WIG20, średnich (mWIG40) oraz małych (sWIG80).
 - **Indeks WIG20** jest obliczany od 16 kwietnia 1994 r. na podstawie wartości portfela akcji 20 największych i najbardziej płynnych spółek z podstawowego rynku akcji. Pierwsza wartość indeksu wynosiła 1000 pkt. WIG20 jest indeksem typu cenowego, co oznacza, że przy jego obliczaniu bierze się pod uwagę jedynie ceny zawartych w nim transakcji, a nie uwzględnia się dochodów z akcji (dywidend, praw poboru). W indeksie WIG20 nie mogą uczestniczyć spółki z indeksów mWIG40 i sWIG80 oraz więcej niż 5 spółek z jednego sektora giełdowego.
 - **Indeks mWIG40** jest obliczany od 31 grudnia 1997 r. i obejmuje 40 średnich spółek notowanych na giełdzie. Do 16 marca 2007 r. indeks nosił nazwę MIDWIG. Wartość początkowa indeksu wynosiła 1000 pkt. mWIG40 jest indeksem cenowym i przy jego obliczaniu bierze się pod uwagę jedynie kursy jego uczestników. W indeksie mWIG40 nie uczestniczą spółki z indeksów WIG20 i sWIG80 oraz spółki zagraniczne notowane na giełdzie i innych rynkach, o wartości rynkowej w dniu rankingu powyżej 1 mld euro.
 - **Indeks sWIG80** jest obliczany od 31 grudnia 1994 r. i obejmuje 80 małych spółek notowanych na giełdzie. Do 16 marca 2007 r. indeks nosił nazwę WIRR i był indeksem dochodowym, obejmującym 1% spółek giełdowych pod względem wartości rynkowej. Wartość początkowa indeksu wynosiła 1000 pkt. sWIG80 jest indeksem cenowym i przy jego obliczaniu bierze się pod uwagę jedynie kursy jego uczestników. W indeksie sWIG80 nie uczestniczą spółki z indeksów WIG20 i mWIG40 oraz spółki zagraniczne notowane na giełdzie i innych rynkach, o wartości rynkowej w dniu rankingu powyżej 100 mln euro.
8. Wskaźniki obejmują spółki ze wszystkich rynków notowań.
9. Kapitalizacja dotyczy tylko spółek krajowych.

10. Wskaźnik C/Z oznacza relację ceny rynkowej do zysku netto i jest obliczany jako iloraz łącznej wartości rynkowej spółek na koniec miesiąca do ich łącznych zysków i strat w ciągu ostatnich 4 kwartałów, za które dostępne są dane finansowe.
11. Wskaźnik obrotu oznacza stosunek wartości sprzedanych akcji do średniej wartości akcji notowanych w danym miesiącu.
12. Wartość obrotów w miesiącu oraz wskaźnik obrotu obejmują notowania ciągłe oraz system jednolitego kursu dnia.

TABELA III. Kursy dzienne PLN do USD i EUR

Źródłem informacji są dane Narodowego Banku Polskiego.

1. Kurs średni NBP jest to urzędowy kurs oficjalny, który służy do celów statystycznych i księgowych.
2. Przeciętny kurs średni złotego do dolara amerykańskiego i euro oraz relacji USD/EUR obliczony został jako średnia arytmetyczna z kursów średnich NBP z poszczególnych dni miesiąca.

Statystyka monetarna

Narodowy Bank Polski publikuje zestawienia dotyczące kategorii pieniężnych na podstawie danych otrzymanych od podmiotów sektora monetarnych instytucji finansowych (MIF).

Klasyfikacja sektorowa

Klasyfikacja sektorowa podmiotów gospodarki jest zgodna z zasadami podziału sektorowego określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (zwanym dalej ESA 2010). Szczegółowy opis sektorów dla rezydenta i nierezydenta został zamieszczony na stronie internetowej NBP https://www.nbp.pl/statystyka/pieniezna_i_bankowa/dwn/Definicje-i-zakres-sektorow-gospodarki-w-statystyce-monetarnej.pdf.

Sektor finansowy zawiera następujące podsektory:

- monetarne instytucje finansowe – MIF (obejmują banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz fundusze rynku pieniężnego),
- fundusze inwestycyjne niebędące funduszami rynku pieniężnego,
- instytucje ubezpieczeniowe,
- fundusze emerytalno-rentowe,
- pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego (obejmują m.in. przedsiębiorstwa leasingu finansowego, przedsiębiorstwa faktoringowe, domy maklerskie oraz firmy utworzone w celu sekurytyzacji aktywów),

-
- pomocnicze instytucje finansowe oraz instytucje finansowe typu *captive* i udzielające pożyczek (obejmują m.in. kantory, giełdy papierów wartościowych, instytucje sprzedaży ratalnej).

Sektor niefinansowy zawiera następujące podsektory:

- przedsiębiorstwa niefinansowe (obejmują przedsiębiorstwa i spółki państwowe, przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie, przedsiębiorców indywidualnych zatrudniających powyżej 9 osób);
- gospodarstwa domowe, obejmujące:
 - osoby prywatne,
 - rolników indywidualnych,
 - przedsiębiorców indywidualnych (zatrudniających do 9 osób włącznie);
- instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych.

Sektor instytucji rządowych i samorządowych zawiera następujące podsektory:

- instytucje rządowe szczebla centralnego (obejmują m.in. organy władzy publicznej, organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały, publiczne szkoły wyższe, państwowe instytucje kultury);
- instytucje samorządowe (obejmują m.in. organy wojewódzkie, powiatowe i gminne, sejmiki samorządowe, publiczne szkoły prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe instytucje kultury, instytucje pomocy społecznej);
- fundusze zabezpieczenia społecznego (obejmują Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz zarządzane przez nie fundusze, Narodowy Fundusz Zdrowia oraz jego oddziały).

TABELA IV. Średnie oprocentowanie stanów umów złotych

Są to dane o średnim oprocentowaniu wszystkich istniejących umów na koniec okresu sprawozdawczego, zarówno tych zawartych przed miesiącem sprawozdawczym i nadal obowiązujących, jak i umów nowo zawartych. Oprocentowanie to wylicza się jako iloraz naliczonych w miesiącu sprawozdawczym odsetek do średnich stanów wartości umów, dla których odsetki te były naliczane. W statystyce tej nie są więc uwzględniane prowizje ani inne koszty pozaodsetkowe.

Dane te są wyliczane na podstawie danych z 20 banków, tj.:

1. Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
2. Bank Handlowy w Warszawie SA
3. ING Bank Śląski SA
4. Santander Bank Polska SA
5. mBank SA
6. Bank Millennium SA
7. Bank Polska Kasa Opieki SA

8. Bank Ochrony Środowiska SA
9. Bank Polskiej Spółdzielczości SA
10. Credit Agricole Bank Polska SA
11. Idea Bank SA
12. BNP Paribas Bank Polska SA
13. Santander Consumer Bank SA
14. mBank Hipoteczny SA
15. Getin Noble Bank SA
16. Alior Bank SA
17. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie
18. Krakowski Bank Spółdzielczy
19. Wielkopolski Bank Spółdzielczy
20. Bank Spółdzielczy w Brodnicy.

Banki te, w przypadku klientów rezydentów, miały na koniec grudnia 2020 r. 83% depozytów oraz 76% należności gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Począwszy od danych za grudzień 2014 r. zmieniono metodykę wyliczania średniego ważonego oprocentowania. Nowa metoda opiera się na użyciu do ważenia oprocentowania informacji o przynależności sprawozdawców do jednorodnych grup (warstw). Szczegóły zostały opisane pod adresem: http://www.nbp.pl/statystyka/pieniezna_i_bankowa/dwn/instrukcja_mir.pdf.

TABELA V. Średnie oprocentowanie nowych i renegotjowanych umów złotych

Są to dane o oprocentowaniu umów zawartych w danym miesiącu sprawozdawczym. Przez nowe umowy rozumie się również renegotjacje już istniejących umów.

Oprocentowanie zbierane w statystyce nowych umów ma inny charakter od tego z tabeli IV. Jest to oprocentowanie efektywne, zwane wąsko definiowaną efektywną stopą procentową (WDESP), wyliczane dla każdej umowy oddzielnie. Termin ten został stworzony w opozycji do szeroko rozumianej efektywnej stopy procentowej lub rzeczywistej stopy procentowej (RSP). W statystyce nowych umów poza WDESP wykazywana jest również RSP dla 2 kategorii oprocentowania: nowych kredytów na cele konsumpcyjne i mieszkaniowe. W przeciwieństwie do WDESP, uwzględniającej tylko czysto odsetkowe koszty kapitału, rzeczywista stopa procentowa obejmuje ponadto wszelkie obowiązkowe opłaty, które musi ponieść kredytobiorca. Są to przede wszystkim prowizje (również dla pośredników banku), ale też składki na obowiązkowe ubezpieczenia spłaty kredytu, np. na wypadek śmierci lub bezrobocia klienta.

Dane te są pozyskiwane z tej samej próby banków co w tabeli IV. Według tej samej metody wyliczana jest również średnia ważona.

TABELA VI. Średnie oprocentowanie nowych i renegocjowanych umów denominowanych w euro

Ogólne zasady wyliczania są takie same, jak w tabeli IV (wiersze z gwiazdkami) oraz tabeli V. Dane te są pozyskiwane z tej samej próby banków co w tabelach IV i V.

Uwagi ogólne do tabel VII, VIII, IX

1. Dane dotyczą stanów na koniec poszczególnych miesięcy i pochodzą z informacji bilansowych otrzymywanych z banków, z bilansu Narodowego Banku Polskiego oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.
2. Informacje zostały zaprezentowane w układzie dostosowanym do standardów obowiązujących w Europejskim Banku Centralnym.
3. Aktywa w tabelach VII, VIII, IX są prezentowane w ujęciu brutto, tzn. bez pomniejszenia należności o utworzone rezerwy, odpisy aktualizujące i umorzenia (wyjątek stanowią dłużne papiery wartościowe, które wykazano według wyceny bilansowej).

TABELA VII. Bilans zagregowany pozostałych monetarnych instytucji finansowych – aktywa i pasywa

1. Kategoria kredyty i inne należności od podmiotów krajowych (aktywa kol. 2) zawiera kredyty i pożyczki, skupione wierzytelności, zrealizowane gwarancje i poręczenia, pozostałe należności oraz należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.
2. Dłużne papiery wartościowe (aktywa kol. 6) to dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe posiadane przez pozostałe monetarne instytucje finansowe.
3. Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego¹ nabyte przez pozostałe monetarne instytucje finansowe (aktywa kol. 10).
4. Akcje i pozostałe udziały kapitałowe oraz udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego (aktywa kol. 11) zawierają akcje oraz aktywa trwałe finansowe wyemitowane przez podmioty krajowe.
5. Aktywa zagraniczne (aktywa kol. 14) obejmują wszystkie aktywa dotyczące nierezydentów, w złotych i w dewizach.

¹ W okresie opisywanym w *Raporcie* nie było w Polsce działających funduszy inwestycyjnych, które wypełniały kryteria funduszy rynku pieniężnego. Konsekwencją jest wartość zero w pozycji „Udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego”.

6. Aktywa trwałe (aktywa kol. 15) to całość aktywów trwałych z wyłączeniem aktywów trwałych finansowych.
7. Pozostałe aktywa (aktywa kol. 16) obejmują pozostałe środki w kasach pozostałych monetarnych instytucji finansowych z wyłączeniem gotówki, a także odsetki niezapadłe i zapadłe od kredytów i innych należności wszystkich sektorów, konta rozliczeniowe, należności od dłużników różnych, koszty i przychody rozliczane w czasie, należności z tytułu instrumentów pochodnych, prawa poboru, inne aktywa, korekty wartości.
8. Depozyty i inne zobowiązania wobec podmiotów krajowych (pasywa kol. 1) zawierają depozyty bieżące, terminowe, zablokowane, kredyty i pożyczki otrzymane, zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych (zaliczone do grupy „terminowe”), pozostałe zobowiązania oraz zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, zobowiązania podporządkowane z wyłączeniem wyemitowanych w formie papierów wartościowych.
9. Emisja udziałów/jednostek uczestnictwa² w funduszach rynku pieniężnego to zobowiązania funduszy rynku pieniężnego z tytułu emisji własnych udziałów i jednostek uczestnictwa (pasywa kol. 8).
10. Emisja dłużnych papierów wartościowych (pasywa kol. 9) to zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych oraz zobowiązania podporządkowane w formie wyemitowanych papierów wartościowych (nabyte przez rezydentów i nierezydentów).
11. Kapitały i rezerwy (pasywa kol. 10) obejmują: kapitał podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, akcje własne, fundusz zapasowy, fundusz ogólnego ryzyka, fundusze rezerwowe oraz wynik z lat ubiegłych, fundusze uzupełniające, rezerwy celowe, umorzenia i odpisy z tytułu trwałej utraty wartości, rezerwy na zabezpieczenie listów zastawnych, rezerwy celowe na zobowiązania pozabilansowe, rezerwę na ryzyko ogólne.
12. Pasywa zagraniczne (pasywa kol. 11) obejmują wszystkie pasywa dotyczące nierezydentów, w złotych i w dewizach, z wyjątkiem emisji własnej dłużnych papierów wartościowych.
13. Pozostałe pasywa (pasywa kol. 12) zawierają odsetki niezapadłe od depozytów i innych zobowiązań oraz odsetki od emisji dłużnych papierów wartościowych, konta rozliczeniowe, zobowiązania wobec wierzycieli różnych, koszty i przychody rozliczane w czasie, zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych, inne pasywa, korekty wartości.

TABELA VIII. Bilans Narodowego Banku Polskiego – aktywa i pasywa

1. Aktywa krajowe (aktywa kol. 1) obejmują kredyty i inne należności od podmiotów krajowych, dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe, akcje

² Patrz przypis 1. Konsekwencją jest wartość zero w pozycji „Emisja udziałów/jednostek uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego”.

i pozostałe udziały kapitałowe oraz udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego wyemitowane przez podmioty krajowe, aktywa trwałe (z wyłączeniem aktywów trwałych finansowych), pozostałe aktywa.

2. Aktywa zagraniczne (aktywa kol. 2) obejmują należności NBP od nierezydentów, w złotych i walutach obcych.
3. Pieniądz gotówkowy w obiegu (pasywa kol. 1) obejmuje banknoty i monety wyemitowane przez NBP (bez banknotów i monet kolekcjonerskich).
4. Depozyty i inne zobowiązania wobec podmiotów krajowych (pasywa kol. 2) zawierają środki (złotowe i walutowe) podmiotów krajowych zdeponowane w NBP na rachunkach bieżących, terminowych i rezerwy obowiązkowej, zobowiązania z tytułu operacji z udzielonym przyrzeczeniem odkupu oraz inne zobowiązania.
5. Emisja dłużnych papierów wartościowych (pasywa kol. 6) obejmuje dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP.
6. Kapitały i rezerwy (pasywa kol. 7) obejmują fundusze własne i rezerwowe, wynik roku bieżącego oraz rezerwy.
7. Pasywa zagraniczne (pasywa kol. 8) obejmują zobowiązania NBP wobec nierezydentów, w złotych i walutach obcych.
8. Pozostałe pasywa (pasywa kol. 9) to pozostałe, niewymienione powyżej pozycje pasywów, m.in. odsetki niezapadłe od depozytów, pozycje przejściowe i konta rozliczeniowe.

TABELA IX. Bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych – aktywa i pasywa

1. Tabela IX zawiera skonsolidowany bilans monetarnych instytucji finansowych.
2. W aktywach i pasywach ww. bilansu zostały wysaldowane operacje wzajemne pomiędzy krajowymi monetarnymi instytucjami finansowymi.
3. Pozostałe aktywa (aktywa kol. 10) oraz pieniądz gotówkowy w obiegu (pasywa kol. 1) zostały pomniejszone o wartość gotówki znajdującej się w kasach pozostałych monetarnych instytucji finansowych.

Spis najważniejszych skrótów

BFG	Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BIS	Bank for International Settlements (Bank Rozrachunków Międzynarodowych)
BŚ	Bank Światowy
EBA	European Banking Authority (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego)
EBC	Europejski Bank Centralny
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych)
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
ERRS	Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
Fed	System Rezerwy Federalnej
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KSF	Komitet Stabilności Finansowej
MF	Ministerstwo Finansów
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
NBP	Narodowy Bank Polski
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PKB	produkt krajowy brutto
RPP	Rada Polityki Pieniężnej
SDR	Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnięcia)
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednolity Obszar Płatności w Euro)
SORBNET2	System Obsługi Rachunków Banków w Centrali NBP
TARGET2	Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System (Paneuropejski Zautomatyzowany Błyskawiczny System Rozrachunku Brutto w Czasie Rzeczywistym)
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ZBP	Związek Banków Polskich

www.nbp.pl

